In Memoriam

Dr. Richard J. Cotter

INSTITUTIONES

ECCLESIASTICÆ.

TOMUS QUARTUS.

BENEDICTI XIV

PONTIFICIS MAXIMI

OLIM

PROSPERI CARD. LAMBERTINI

INSTITUTIONES

ECCLESIASTICÆ.

219.2
B463

TOMUS QUARTUS

CONTINENS INSTITUTIONES CVI ET CVII,

ET INDICEM.

Transferred

July ~~1888~~ 1940

Cur. Archiepiscop. Superior.

Property of
CBF
Please return to
raduate Theological
Union Library

BIBL. STUD.
O. F. M.
CALIFORNIA

TORNACI

E TYPIS J. CASTERMAN FILIORUMQUE,

LIBRARIORUM—EDITORUM

CANCELLARIÆ EPISCOPALIS TYPOGRAPHORUM.

1855

INSTITUTIONES ECCLESIASTICÆ.

INSTITUTIO CVI.

Epistola ad Canonicum Joannem Baptistam Scarselli Cancellarium Archiepiscopalem data, de illo, qui ad Ordines diebus profestis promoveri desiderat. acceptis Apostolicæ Sedis Litteris, quibus permittitur ei *extra tempora* initiari : ac de eo qui Ordines Minores, et Subdiaconatum uno eodemque die suscipere contendit. Nullius ponderis esse rationes ab iis, qui similia expostulant, adductas. Utrùm inter Festos referendi sint dies, quibus duplex Officium præscribitur, quamvis populus a servili opere minime sese abstineat. Quibusnam ex his diebus juxta Apostolicæ Sedis sententiam Ordines tribui debeant. Vetitum omnino esse, Ordines Minores, et Subdiaconatum eodem die accipere, et quibus indictis pœnis.

1. Quamvis affirmare testimonio tuo possis Nos haud ullo labore retardari, ne Ordines conferamus, quoties opus fuerit, aut aliquis id postulaverit; tamen compertum habemus nonnullos inveniri, qui de Nobis querantur. Id aperte conjicimus ex multorum petitionibus, qui contendunt assequi Minores Ordines die profesto, sed quo duplex Officium præscribitur; vel qui susceptis Sedis Apostolicæ Litteris, ut ordinentur *extra tempora*, magno studio deposcunt Majores Ordines diebus non quidem Festis, sed quibus ritus duplex proponitur. His addi potest, quod nuper Præfectus Regularis a Nobis postulavit, ut Regularem professum ad primam Tonsuram, Ordines Minores, et etiam Subdiaconatum assumeremus, ob eam causam, quod Monasterium in

egestate versetur, et plurium Missarum stipendiis necessario indigeat. Id sane novum et inusitatum Nobis accidit : tum quia non censemus stipendium futurum Missæ, quo Monasterium sublevari debet, afferendum esse inter legitimas causas, ut Ordines tanta celeritate conferantur ; tum quia omnis Civitas querimoniis personat, haud reperiri stipendia pro Missis adventitiis, et Templorum Sacraria carere consuetis oblationibus, ut suffragia pro defunctis instituantur. Porro id necessitatem secludit, ut Sacerdotum numerus augeatur, qui rem Divinam conficiant, et hac ratione Monasterio opitulentur. Quod si novos Sacerdotes necessarios affirment, qui perpetuis Missarum oneribus satisfaciant, id falsas omnino querimonias ostendit, nempe, in Civitate perraro contingere, ut stipendia pro Sacris adventitiis offerantur, et Regulares ob hanc causam in summam rerum inopiam adduci.

2. Sed rem propositam aggrediamur, et Nos omni molestia, ac sollicitudine uno verbo liberemus. Si quis igitur a te postulabit ad Minores Ordines admitti, sive ad Majores ob privilegium Apostolicum *extra tempora* non Festis diebus, sed quibus Officium ritus duplicis celebratur, ipsi respondebis nulla ratione Nos adduci posse, ut id concedamus. Eodem responso illos dimittes, qui uno solum die primam Tonsuram, Minores Ordines, ac Subdiaconatum exposcant. Etenim, cum a Nobis aliquid agendum est, haud sequi volumus dubias opiniones, sed tutas, et ex Sacris Congregationibus desumptas, quæ anteferendæ sunt privatis Auctoribus, qui scribentes sibi tantum satisfacere curant, neque de Ecclesiæ disciplina cogitant, quam Sedes Apostolica, tanquam magistra, sola debet moderari.

3. Non ignoramus ex illis verbis Rubricæ Romani Pontificalis (1) : *Minores vero Ordines possunt dari singulis Dominicis, et festivis diebus duplicibus ubicumque,*

(1) Tit. de Ordinibus conferendis.

mane tamen, plures censuisse, inter Festos dies duplices referri eos posse, quibus Officium duplex indicitur, etiamsi populus servilibus operibus non abstineat. Nam ipsi pariter in Rubricis Breviarii, ac Missalis *Festum duplex* appellantur (1). Attamen Nos minime latet, ejusmodi sententiam a gravissimis viris improbari, quos Diana recenset, eosque reliquis contrarium asserentibus anteponi debere. Nam, ut certum haberetur Ordines Minores conferendos esse solis diebus Festis de præcepto, quibus opera servilia populo interdicuntur, in examine, et correctione Romani Pontificalis jussu Urbani VIII superadditum fuit (2), conferri posse singulis Dominicis, ac diebus Festis *ex præcepto*. Quamvis autem tit. *de Ordinibus Minoribus* eadem correctio non adjiciatur, cujus loco sufficitur posse conferri Minores Ordines Dominicis, ac festis diebus duplicibus; tamen id contigit ob hanc causam, quod sufficere visum fuit superiori titulo exposuisse, quid dierum Festorum nomine deberet intelligi.

4. Hæc omnia delibavimus ex Cardinali de Luca, qui tunc temporis vitam agebat, et Sedis Apostolicæ sensus apprime noverat: *Quia tamen* (inquit) (3) *obstinati erant in priori opinione defendenda, quam saltem in praxi probabilem, et tutam putabant, ideo jussu felicis recordationis Urbani VIII, in nova recognitione et correctione Pontificalis Rom. in tit. de Ordinibus conferendis, expresse additum fuit, Ordines Minores conferri posse omnibus Dominicis, et diebus Festivis ex præcepto, ut nemo amplius posset prætendere ibi etiam comprehendi dies, qui in Breviario appellantur Festa. Nec obstat, quod postea in titulo de Ordinibus Minoribus non repetatur eadem correctio, sed solum dicatur, posse dari Ordines Minores diebus Dominicis, et diebus Festivis*

(1) Diana in edit. coord. tom. 2, tract. 5, resolut. 98. — (2) Tit. de Ord. Conf. — (3) Lib. 1, de resp. Mor. dub. 34.

duplicibus; judicarunt enim, satis fuisse in titulo præcedenti indicare, quid intelligi debeat nomine diei Festivæ, ad tollendam omnem prætensam æquivocationem.

5. Sed jam verba facienda sunt de illis, qui ut Ordines accipiant extra tempora, speciales a Pontifice Litteras obtinuerunt, cujus causa postulant assumi ad Ordines non Festa die, sed qua ritus duplicis Officium recitatur. Porro hæc sunt verba Litterarum Apostolicarum (1): *Et subinde ad sacros Subdiaconatus, Diaconatus, et Presbyteratus Ordines tribus Dominicis, seu aliis Festivis diebus continuis, vel interpolatis, etiam extra tempora a Jure statuta promoveri possit.* Nunc autem in privilegiis hujusmodi post Decretum Innocentii XII (2) res ita immutata est: *Item, nunquam concedenda pro Festivis diebus continuis, sed semper pro interpolatis aliquo temporis spatio arbitrio Episcopi definiendo.* Tum priori, tum recenti formula supersunt ea verba, *Festivis diebus.* Hinc veterem controversiam in medium proferunt aliqui, iisdem verbis posse contineri dies etiam profestos, quibus Officium ritus duplicis præcipitur. At vero si pro certo statuatur a Sede Apostolica pro conferendis Ordinibus haud existimari dies Festos, qui ritum duplicem præferunt; sed illos tantum, quibus populus jubetur servilibus operibus abstinere, atque id pro certo statuatur, omnis difficultas de medio tollitur, et illud necessario consequitur, Majores Ordines ob Sedis Apostolicæ privilegia conferri nequaquam licere, nisi iis diebus, qui reipsa inter Festos enumerantur.

6. Quod si hæc manifesta ratio illis minime satisfaciat, qui tibi molestiam, ac Nobis inferunt, eorum oculis subjicies Decretum Sacræ Congregationis Concilii, quod ex Actis Nos ipsi desumpsimus, cum Secretarii munere fungeremur.

(1) Corradus in Praxi Dispens. lib. 4, cap. 4 num 11, et seqq. — (2) Die 14, Dec. Ann. 1693. Decret. 93. in suo Bull.

BRIXIEN. ORDINATIONIS

Ut altercatio, quæ inter Magistros Cæremoniarum sæpe orta fuit, ex hujus Sacræ Congregationis oraculo dirimatur, Episcopus supplicat declarari :

An diebus Festis duplicibus, non tamen de præcepto, possint Ordines Sacri conferri habentibus Breve dispensationis Apostolicæ super interstitiis, vel extra tempora ?

Sacra etc. die 15 Januarii 1689 respondit negative, sed tantum diebus Festis de præcepto.

7. Ad illos postremo deveniamus, qui uno die Minores Ordines, et Subdiaconatum expostulant. Decretalis *cap. 2 de eo, qui furtive Ordinem suscepit;* declarat Ordines solum Minores exercendos a Clerico, qui illos cum Subdiaconatu simul attigit. Sin autem Subdiaconatus Ordinem exercere velit, jubetur in aliquo Regularium Ordine vota solemnia nuncupare. Hinc plures asserunt, Clericum hac ratione ordinatum suspensioni obnoxium esse (1); et quamvis Ordinanti nulla pœna irrogetur, tamen Canonum Interpretes id accidisse perpendunt, eo quod Clericus imprudenti, et ignaro rei Episcopo se obtulerit, ut Subdiaconatu initiaretur. Hinc fatentur ipsi Interpretes, Episcopum futurum fuisse saltem a conferendis Ordinibus suspensum, si fraude cognita, eumdem Clericum ad Subdiaconatum admisisset (2).

8. Alii quoque Clericum ab omni suspensione liberum, et immunem futurum testantur, si, Episcopo consentiente, Minores Ordines, et Subdiaconatum simul accepisset. Quippe animadvertunt eumdem Clericum, reluctante Episcopo, fuisse illis Ordinibus initiatum. Quamvis enim nequeat Episcopus duos ex Majoribus

(1) Bonacina in suspensione particulari disp. 3, q. 1, puncto 4, § 1, num. 2, v. si vero suscipiat, et sub num. 5, Thesaurus de pœnis Eccl. p. 2, in verb. Ordo cap. 15. § 2. — (2) Zabarella in principio Joannis Andreas, num. 1, Butrius, num. 1, Ostiensis, num. 2, Soccinus num. 4, et seq.

Ordinibus uno die conferre, tamen Minores Ordines, et Subdiaconatum simul eodem die conferre potest, si justa, ac legitima causa intervenerit (1).

9. Iterum a Scriptoribus inquiritur, an Minores Ordines, et Subdiaconatum, ob veterem loci consuetudinem, conferre liceat. Id plures affirmant (2), alii vero inficiantur (3).

10. Sed causa hujus consuetudinis omissa, quæ in hanc Diœcesim non pervasit, libere respondemus, lege vetitum esse, ne Minores Ordines, ac Subdiaconatus eodem die conferantur. Magno revera studio proposita fuit in Sacra Congregatione Concilii *Causa Boven. Ordinationis* die 29 Januarii anno 1707, et soluta eodem die 7 Maii (4); Clericus uno die Minoribus Ordinibus, et Subdiaconatu simul initiatus fuerat, neque se ob hanc causam suspensum arbitrabatur, eo quod nullam fraudem adhibuisset. Episcopus etiam nulla se dignum pœna censebat, quia non duos Majores Ordines, sed Minores tantum, ac Subdiaconatum contulerat. Itaque petitum fuit: *An, et quomodo danda esset absolutio?* Sacra Congregatio hoc responsum edidit: *Quoad Ordinatum dandam esse absolutionem prævia salutari pœnitentia, arbitrio Episcopi vicinioris; et quoad Ordinantem, ad mentem:* mens autem per Litteras ipsi explicata fuit, quibus graviter, ac vehementer arguebatur, quod ipsius culpa patratum a Clerico scelus superaret ob hanc rationem, quia Minores Ordines, ac Subdiaconatum consulto semel uno die contulisset. Debita pœna tunc liberatus fuit, ea tamen conditione, ut in posterum ab hoc gravi facinore abstineret.

(1) Fermosinus, cap. 1, num. 10, et seq. de temp. Ord. Diana in edit. coord. tom. 2, tr. 5, resol. 97. — (2) Fagnanus in cap. de eo num. 4, de tempor. Ordinat. Sanchez cons. mor. lib. 7, cap. 1, dub. 53, num. 5. et seq. — (3) Majol. de Irregular. lib. 3, cap. 24, num. 12, et lib. 4, cap. 11, num. 1, pax Jordan. tit. 3, lib. 6, num. 430. et seq. tom. 1. — (4) L. 57, fol. 23, a tergo et pag. 157.

11. Cum in eadem Sacra Congregatione Secretarii munus sustineremus, Calaritanus Archiepiscopus exposuit plurimos in Sardinia conjugatos Clericos versari, qui viles artes exercebant, et gravia delicta committebant. In Sardinia morem inductum jampridem fuisse, ut unodie Minores Ordines cum Subdiaconatu traderentur; hac ratione pravas consuetudines, et crimina penitus aboleri posse: nam (inquit) Clerici Sacro Ordine Subdiaconatus initiati, neque de uxore ducenda, neque de vilibus artibus exercendis amplius cogitabunt, ex quibus corruptelæ omnes dimanare solebant. Quapropter Sacræ Congregationis sententiam exposcebat.

12. Tum Nos utile futurum putavimus, si typis ederemus Dissertationem adjiciendam pagellæ, in qua de more indicantur causæ in Sacra Congregatione propositæ. Itaque congessimus illorum opiniones, qui de conferendis uno die Minoribus Ordinibus, ac Subdiaconatu, et qui de consuetudine hujus rei gerendæ verba faciunt; eosque magis probavimus, qui hæc minime licere fatentur. Quare disciplinæ rationem ab Archiepiscopo Calaritano indicatam, neque consentaneam, neque tutam ostendimus: sed adhibenda esse remedia, pro cohibendis Clericis conjugatis, quæ a Tridentina Synodo præscribuntur, et a Constitutione Innocentii XIII, quæ incipit: *Apostolici ministerii*: et post Romanum Concilium impressa habetur.

13. Hanc Dissertationem obtulimus Sacræ Congregationi. Causa vero die 21 Februarii anno 1728 his verbis exposita fuit.

CALARITANA.

In Diœcesi Calaritana, et aliis Regni Sardiniæ Episcopatibus, magnus est numerus Clericorum conjugatorum, et ex his plerique aut facinora committunt, aut viles artes exercent non tam in dedecus Ordinis Clericalis, quam in perturbationem jurisdictionis Ecclesiasticæ, ut eorum immunitatem tueatur.

Plerique ex Episcopis Regni Sardiniæ usum alias habuerunt conferendi una eademque die Ordines Minores, et Subdiaconatum eisdem personis. Cumque Calaritanus Archiepiscopus putet, methodum hanc futuram esse aptam ad evellendos expositos abusus, ex quo videlicet si statim eodemque contextu, quo Ordinandi Primam Tonsuram, et Minores Ordines recipiunt, recipiant etiam Subdiaconatum, non amplius Ordinatis modus supererit reassumendi habitum laïcalem, et se convertendi ad exercendas artes Clericali charactere indignas; supplicat pro facultate conferendi Primam Tonsuram, Minores Ordines, et Subdiaconatum iisdem personis una die, hoc est in quatuor temporibus, in Sabbatho *Sitientes*, et in Sabbatho Sancto.

Secretarius ad calcem Folii nonnulla adnotavit; quocirca onus erit EE. VV. decernere:

Primo, an sit indulgendum petitioni in casu: et quatenus negative.

Secundo, quid sit in casu statuendum pro abusibus supradictis eradicandis.

Sacra Congregatio his omnibus in hunc modum respondit: Ad primum negative. Ad secundum Archiepiscopus utatur Juris remediis, et signanter statutis in capite 6, Sessione 23, de Reform. et aliis indicatis in Const. 16, impressa post Synodum Romanam.

De his te monendum duximus, etc.

INSTITUTIO CVII.

Congeruntur, ac subjiciuntur oculis Canonicorum Ecclesiis tum Metropolitanis, tum Collegiatis Urbis, ac Diœcesis inservientium quæcumque sancita fuerunt a Sacris Canonibus, a Tridentino Concilio, a Sacra Congregatione ejusdem Concilii interprete, de servitio, quod præstare debent choro (ad quem convenire tenentur) ipsi Canonici, et Mansionarii Cathedralibus, et Collegiatis addicti. Postremo admonentur observare diligenter ejusmodi Decreta, quæ ipsorum quoque Constitutionibus optime congruunt.

1. In hac Civitate præter Capitulum Metropolitanæ, duo pariter in Collegiatis Ecclesiæ constituta, et alia tria capitula in tribus Collegiatis Diœcesis recensen-

tur : plura fuisse olim numero Capitula certo constat. Quippe Nos ipsi vidimus Decreta Card. Gabrielis Palæotti, quibus Canonici Collegiatæ S. Agathæ nuncupatæ ad propriam sedem redire jubebantur : quod tamen minime accidit ; nam iidem Canonicatus rationem simplicium Beneficiorum semper retinuerunt. Hujus Patriæ Annales alias Collegiatas commemorant, quæ nequaquam supersunt, eo quod Canonicatus ad simplicia Beneficia redacti fuerunt, uti de Collegiata S. Agathæ dictum est, nisi forte Canonicatus ipsi diuturnitate temporis penitus conciderint.

2. Capitulum Metropolitanæ, et Collegiatas, quæ tum in Civitate, tum in Diœcesi supersunt, jampridem invisimus : de cæteris autem Capitulis, quæ interierunt, nullam prorsus curam suscepimus, eo quod supervacaneum id studium putavimus. Accedit etiam, quod hujusmodi Collegiatæ rurales plerumque fuerint, ac in Diœcesi positæ. Quare, cum longissimum temporis spatium effluxerit, ex quo Canonici sedes illas dimiserunt, et cum de exiguis proventibus res agatur, quemadmodum comprobant tenuissima Beneficia simplicia, quibus illi Canonicatus commutati sunt ; ideo locum esse censuimus Pontificio Decreto, quod etiam consilio Sacræ Congregationis (1) editum fuit, illudque Fagnanus commemorat (2) : *Sanctissimus Dominus Noster, etiam ex sententia Congregationis Concilii, declaravit, immemorabilem consuetudinem non excusare a residentia in Ecclesiis Cathedralibus, et Collegiatis insignibus. In Collegiatis autem non insignibus posse excusare, dum tamen sint rurales, prorsus destitutæ, et in quibus nunquam antea, supra hominum memoriam, solitum esset residere, aut quæ adeo tenuis redditus essent, ut Canonicos aliunde non habentes unde vivant, alere non possint.*

(1) In causa Burgos. anno 1573, lib. 1. Decret. pag. 33, a tergo.
(2) C. Cum omnes, num. 31, de Constitut.

3. Cum Metropolitanam aliasque Collegiatas Civitatis ac Diœcesis perlustravimus, diligenter investigare non omisimus, an fierent accurate omnia, quæ pertinent ad divinum cultum; et plura statuimus, quæ ad ipsum conservandum, vel augendum necessaria existimavimus. At vero, qui sacras visitationes penitus non ignorat, facili negotio cognoscet magnam ex illis dimanare utilitatem externis ædibus templorum, quæ oculis Episcopi subjiciuntur; magnum quoque disciplinæ, ac moribus emolumentum afferri, si Episcopus certo lumine deprehendat, quæ necessaria sunt; contra vero, si tenebræ ipsius oculis consulto offundantur; aut si ambigua, incertaque responsa reddantur, cum rerum examen instituitur. Quamobrem Episcopus, peracta visitatione, novum examen indicere et perscrutari debet, cum præsertim diutius in eodem loco eum morari non oporteat, ne fastidium, aut etiam incommodum cæteris inferatur. Equidem Nos affirmare haud possumus, in errorem adductos fuisse, cum Metropolitanam, et Collegiatas examinavimus; fatemur tamen muneri nostro non parum defuisse, tum nostram fortasse ob negligentiam, tum quia celeritate expediendi negotii urgebamur. Quapropter Nobis satisfacere volentes, perpauca jussa Canonicis facienda promulgamus.

4. Arduum, ac longum opus susciperemus, si de Canonicis extra chorum sermo statueretur: nam repetenda essent, quæcumque a Sacris Canonibus de moribus, et honestate Clericorum sancita fuerunt. Nam ex Canonicis sumi debet exemplum, quod universo Clero proponatur; et Clerici omnes ante oculos sibi ponant necesse est vitæ rationem, quam Canonici sequuntur. Hinc Patres Concilii Aquensis anno 1585 celebrati, hæc scripta reliquerunt: *Quæ de vita, et honestate Clericorum ab hac Synodo statuta sunt, ea omnia quam diligentissime a Canonicis observari sub iisdem, ac etiam gravioribus pœnis decernimus; cum deceat, illos ea*

morum integritate ornatos esse, ut nomen suum tueri et retinere possint, ac præ aliis Clericis Canonici, *seu* Regulares *ex observata Ecclesiasticæ disciplinæ perfectius regula nominari mereantur, a quibus cæteros studium et amorem, ac tanquam regulam Cultus Divini non pigeat accipere.*

5. Vastissimo huic pelago Nos committere alienum putamus, ideo sermonem nostrum ad ea solum redigemus, quæ in choro Canonicis præscribuntur ; et primo quidem indicabimus, quæ a jure communi decernuntur ; deinde ea, quæ fieri solent, ac debent a Canonicis Metropolitanæ, qui choro addicti sunt, et a reliquis Canonicis, qui Collegiatis in Civitate, vel Diœcesis positis adscribuntur. Nihil sane temere, a Nobis excogitatum in medium proferemus, uti facere semper consuevimus. Porro fatemur, non multum laboris in libris revolvendis insumpsisse ; nam satis experientia compertum habemus, in rebus ejusmodi doceri a Scriptoribus ea, quæ magis ipsis placuerint. Perpaucis sane omissis, plerique pro suis sententiis confirmandis Decreta Sacrarum Congregationum afferunt, quæ nunquam condita fuerunt, aut quæ contrarium probant, aut quæ peculiaribus rationibus et causis innituntur, ita ut generalem legem minime possint constituere : Nos singularem curam impendimus, ut vera Sacræ Congregationis Decreta perscrutaremur, quæ traderent rationem Officii in choro persolvendi : ea profecto Nos ipsi perspeximus, et non mediocri, sed utili labore descripsimus ; ac, ne in dubium revocari ab ullo possint, librum Actorum, et paginam quoque nominamus, ut liceat cuique sibi satisfacere : nam si quis librum Actorum, et paginam Secretario Sacræ Congregationis indicabit, statim ab ipso exemplar Decreti gratis accipiet, quod certam firmamque habeat auctoritatem.

6. Si quis a Nobis expostulet, cur Sacræ Congregationis Decreta scriptorum opinionibus anteferamus, causa

præsto est. Primo, Scriptores de quæstionibus verba faciunt, illas autem Sacra Congregatio dissolvit. Secundo, cum interpretanda Tridentina Synodus plerumque sit, Summi Pontifices Sac. Congregationem ejusdem Synodi solam interpretem statuerunt. Tertio, impudentissimus esset, qui contenderet, majoris ponderis habendum esse privatum hominem, qui suæ tantum mentis lumine ducitur, quam sententiam præclarissimi Cœtus, quem Amplissimi Cardinales, Ecclesiasticæ disciplinæ et Sacrorum Canonum peritissimi constituunt. Quarto, quia privati Scriptores nullam indicere legem possunt, quæ sane auctoritas a Summis Pontificibus eidem Congregationi tribuitur, ut Ecclesiæ disciplinam per universum orbem amplificet. Id constat *ex 74 Constitutione* Sixti V, quam commemoramus (1) : *Habeat itidem Congregatio auctoritatem promovendi reformationem Cleri, et Populi nedum in Urbe, et Statu Ecclesiastico temporali, sed etiam in universo Christiano orbe, in his quæ pertinent ad divinum cultum propagandum, devotionem excitandam, et mores Christiani populi ad præscriptum ejus Concilii componendos.* Quinto, si controversia forte excitatur ob ea, quæ sanciuntur, non quidem ad privatos Scriptores, sed ad ipsam Congregationem provocatio interponitur.

§ 1.

De onere recitandi Preces in choro, quod Jus commune Canonicis præscribit.

7. Nemo ignorat Divinum Officium a Clericis sæcularibus, qui Sacris Ordinibus initiati sunt, singulis diebus esse recitandum ; idemque indici Clericis Beneficio præditis, quamvis ad Sacros Ordines nondum ascenderint. Quid autem Officii Divini nomine intelligatur,

(1) T. 2 Bull. Rom Congreg. 8.

satis percipitur *ex cap. Presbyter, de Celebratione Missarum*, ubi hæc habentur : *Si Matutini*,(id Laudes etiam complectitur) *Primæ, Tertiæ, Sextæ, Nonæ, Vesperæ, et Completorii tempore nostræ servitutis officia persolvamus.* Canonici idem facere jubentur hoc solum interposito discrimine, quod alii Clerici quocumque in loco persolvere Divinum Officium possunt ; Canonici vero, ut cæteri omnes, qui addicti sunt Ecclesiæ Cathedrali, aut aliis Collegiatis, ad chorum convenire, in suis Ecclesiis idem Officium recitare omnino debent. Equidem *Can. ult. distinct.* 92 apertissime decernitur, Sacerdotem, Diaconum, aliosque Clericos alicui Ecclesiæ adscriptos, si in Civitate versantur, aut quocumque loco, ubi ipsa Ecclesia posita est, ea lege teneri, ut quotidie Divinum Officium in illa celebrent : si quis autem hæc jussa facere neglexerit, et monitus ab Episcopo, non paruerit, deponendus judicatur. Porro dubitandum non est, quin hæc lex Cathedrales, et Collegiatas Ecclesias comprehendat, uti colligitur *ex Clementina prima de celebratione Missarum*, ubi hæc traduntur : *In Cathedralibus, aut Collegiatis Ecclesiis.*

8. In controversia, qua disceptatur, num Jure Divino, an Ecclesiastico Officium recitari debeat, opinionem veritati magis consentaneam probamus, quod, nempe, ex Jure Ecclesiastico illud dimanaverit, quemadmodum Suarez fuse demonstrat (1) : his solum adjungimus Officium parvum B. Virginis juxta Rubricas in choro recitandum esse illis diebus, quibus feriale Officium, vel ritus simplicis præscribitur, non tamen in pervigilio Natalis Domini, neque in feriis Majoris Hebdomadæ, neque Sabbato, si Officium S. Mariæ in Sabbato contingat. Addimus etiam Defunctorum Officium esse in choro persolvendum singulis secundis feriis Adventus Domini, et Quadragesimæ, nisi tunc Officium novem lectionum

(1) De Religione, t. 2, l. 4, de Horis Can. c. 16.

proponatur, aut feriæ Majoris Hebdomadæ celebrentur. Insuper idem Officium Defunctorum prima die cujuscumque mensis indicitur, nisi Officium novem lectionum id impediat; tunc enim in aliam diem minime impeditam illud transfertur. Postremo adjicimus, juxta Rubricas easdem, tempore Quadragesimæ Psalmos Graduales Feria quarta, Pœnitentiales autem Feria sexta recitandos esse, quoties Officium de feria Quadragesimæ contigerit.

9. Hæc de recitandis precibus Rubricæ constituunt : quæstio fuit olim, an Defunctorum Officium etiam extra chorum omitti possit. S. Thomas (1) censuit illud omnino præcipi Canonicis, et Clericis Beneficio præditis, qui addicti sunt choro ejus Ecclesiæ, ubi semel in hebdomada hujusmodi Officium fieri consuevit, etiamsi illo die minime ad chorum conveniant. S. Antoninus (2) docet ab universis, qui ad chorum tenentur, nullo habito discrimine, officium Defunctorum etiam extra chorum debere persolvi. At S. Pius V (3) interpretatione declarans ea, quæ in Rubricis continentur circa Officium B. Virginis, Defunctorum, Psalmos Pœnitentiales, et Graduales, sanxit, onus ejusmodi non immutari pro illis, qui Breviario recenter ipsius jussu in novam formam redacto nequaquam uterentur. Reliquos autem, qui novum Breviarium sibi deligerent, si choro interesse deberent, vehementer hortatus est, ne memorata Officia, ac Psalmos prætermitterent iis diebus, qui a Rubricis indicantur : atque hoc consilium, et institutum sequentibus variis Indulgentias impertivit; eos vero, qui id omitterent, peccati periculo liberos, et immunes asseruit, nisi forte Officium B. Virginis veteri consuetudine recitari in aliqua Ecclesia consueverit. Qua de re discrimen posuit inter Officium B. Virginis, et illud Defunctorum, Psalmos Pœnitentiales, ac Graduales, pro quibus veterem etiam consuetudinem minime retinendam decrevit.

(1) In quodlibet 6, q. 5, art. 8. — (2) In 3 part. tit. 13, c. 4, § 3. — (3) In sua Const. 64.

10. Hæc potissimum S. Pius V constituit, quæ Suarez, et Persicus (1) compendio tradiderunt. Præcipua tamen verba Pontificiæ Constitutionis hæc sunt : *Quod vero in Rubricis nostri hujus Officii præscribitur, quibus diebus Officium Beatæ Mariæ semper Virginis, item Defunctorum, item septem Psalmos Pœnitentiales, et Graduales dici, et psalli oporteat, Nos propter varia hujus vitæ negotia, multorum occupationibus indulgentes, peccati quidem periculum ab ea præscriptione removendum duximus; verum debito providentiæ Pastoralis admoniti, omnes vehementer in Domino cohortamur, ut remissionem nostram, quantum fieri poterit, sua devotione, ac diligentia præcurrentes, illis etiam precibus, suffragiis, et laudibus, suæ, et aliorum saluti consulere studeant. Ac, ut Fidelium voluntas, ac studium magis etiam ad hanc salutarem consuetudinem incitetur, de Omnipotentis Dei misericordia, Beatorumque Petri, et Pauli Apostolorum, ejus auctoritate confisi, omnibus, qui illis ipsis diebus in Rubricis præfinitis, Beatæ Mariæ, vel Defunctorum Officium dixerint, toties centum dies; qui vero septem Psalmos, vel Graduales, quinquaginta de injuncta ipsis pœnitentia relaxamus* : et paulo post : *Hoc autem concedimus sine præjudicio sanctæ consuetudinis illarum Ecclesiarum, in quibus Officium parvum Beatæ Mariæ semper Virginis in choro dici consueverat, ita ut in prædictis Ecclesiis servetur ipsa sancta et laudabilis consuetudo celebrandi more solito prædictum Officium.*

§ II.

De Missa Conventuali juxta Jus commune.

11. Quod si Missæ Sacrificium inter horas Canonicas haud refertur, tamen Officii Divini nomine satis intelligitur, uti constat *ex Canone de iis, distinct.* 12.

(1) De Religione, tom. 2. l. 4, c. 13 et seq. De Horis Can. c. 3, dub. 7, pag. 106 et seq.

Cæterum Officia publica, id est Vesperas, Matutinum, sive Missam, aliter, quam in principali Ecclesia, celebrare non liceat.

12. Quapropter cum in Ecclesiis Metropolitanis, Cathedralibus, et Collegiatis Divinum Officium quotidie indicatur, etiam Missa conventualis quotidie celebranda est: *Quidam in Cathedralibus,* (inquit Honorius III) *vel Conventualibus Ecclesiis, prætextu Missæ semel in die pro Anniversario celebrandæ, Sacra Missarum solemnia, quæ ratione diei, vel Festi solent solemnius celebrari, culpabili negligentia prætermittunt. Cum ergo* (prosequitur Pontifex) *Ecclesia Gallicana per Dei gratiam, tanquam lucerna super candelabrum posita, luceat aliis per exemplum:* jussit fieri Sacrum Conventuale *: Quatenus universi, et singuli provide attendentes, quod servire Deo, regnare est, nullum in vos torporem negligentiæ obrepere permittatis, quominus et pro Anniversariis defunctorum, et pro Festo, vel feria, secundum temporum congruentiam, Missarum solemnia et conventualiter celebretis, et faciatis conventualiter celebrari.* Hæc habentur *capite : Cum Creatura, De celebrat. Missar.*, ac melius etiam idem deprehenditur ex ipso textu in quinta collectione Decretalium, quam Innocentius Cironius in lucem evulgavit.

13. Præter Missam conventualem quotidie celebrandam, Rubricæ secundam, ac tertiam pariter Missam conventualem præcipiunt, quæ certis anni diebus contingunt. Si Officium novem lectionum fiat in Quadragesimæ, Rogationum, Quatuor Temporum, ac vigiliarum feriis, tunc duo Sacra conventualia jubentur: unum, nempe, pro celebritate diei post Tertiam, alterum pro Feria post Nonam; si inter Octavam Corporis Christi pervigilium accidat, etiam duo Sacra statuenda sunt: primum nempe de Octava, alterum de pervigilio. Quod si novem lectionum Officium indicatur in pervigilio Ascensionis, tria Sacra Conventualia facienda sunt: pri-

mum de Sancto illius diei post Tertiam, alterum de pervigilio post Sextam, tertium de Rogationibus post Nonam. Primo die cujusvis mensis, non tamen in Adventu Domini, in Quadragesima, et Paschali tempore, nisi contingat Officium duplex, aut semiduplex, Missa Defunctorum pro conventuali sufficitur, ut animæ Sacerdotum, et aliorum, qui bene meriti fuerunt, expientur. At si prima die mensis Festum simplex obveniat, aut feria, quæ propriam sibi Missam deposcat, aut si repetenda sit Missa de Dominica præcedenti, nec alia dies per Hebdomadam ad illam repetendam statui possit, tunc in Ecclesiis Cathedralibus, et Collegiatis duo Sacra Conventualia, nempe pro Defunctis, ac de Festo simplici, vel Feria celebrantur. Die pariter Commemorationis omnium Defunctorum habentur duo Sacra Conventualia, de Octava omnium Sanctorum, ac pro Fidelibus Defunctis : hæc a Rubricis præscribuntur ; Quartus (1) Rectores Ecclesiarum monet curam maximam impendere, ut ipsæ diligenter observentur : Clericatus (2) autem ostendit, nullam contrariam consuetudinem, nullum tam grave negotium afferri posse, ut ipsæ Rubricæ negligantur. Id pariter fuse demonstrat P. Meratus (3).

14. Cum Nos Civitatem, ac Diœcesim Sacra Visitatione indicta perlustravimus, forte deprehendimus nova prorsus, et inusitata plurimis videri nonnulla, de quibus sermonem instituimus; ac primo, a Sacerdote, qui curam gerit animarum, diebus saltem Festis de præcepto Sacrum pro populo conficiendum esse. Porro his nostris Institutionibus hanc sententiam satis explicavimus, ac tum rationibus, tum auctoritatibus eam comprobavimus, et magnopere hortati sumus universos, ut hoc institutum sequerentur : sed utinam non perpauci, sed omnes Parochi, ac potissimum Regulares id facerent,

(1) In suis comm. in Rub. Miss. tit. 5. — (2) De Sacrific. dec. 38, n. 13 et seq. — (3) In Gavantum part. 2, tom. 1, pag. 783 et seq.

nec futiles ob causas, atque indecora consilia præceptum Ecclesiasticum impudenter conculcarent! Secundo, diximus pro iis, qui Beneficia contulerint, generatim attribuendum esse fructum Sacrificii Conventualis, quod singulis diebus celebratur.

15. De hoc verba faciemus, breviter tamen, eo quod sermonem alias habuimus de eodem argumento, ut paulo inferius indicabimus. Equidem Ecclesia curam, perpetuumque studium ostendit de præstando suffragio Fundatoribus, ac benefactoribus, quamvis diuturnum temporis spatium jam intercesserit, nec ipsi supremis tabulis id cogitaverint, ut gratum animum in suis fidelibus Ecclesia tueatur. Hinc Cathedralibus, ac Collegiatis Conventuale Sacrum quotidie præcipit ea lege, et conditione, ut ipsum pro benefactoribus generatim conficiatur. Quapropter Ecclesiæ jusso non obtemperat, qui pro legato aliquo peculiari, vel pro stipendio accepto Sacrum Conventuale Deo operatur. Si quis addictus choro, animarum curam pariter obtineat, et ob eam causam diebus Festis pro populo rem Divinam facere debeat, falso speraret utrique præcepto satisfacere, celebrans nempe eamdem Missam pro populo, ac pro benefactoribus suæ Cathedralis, aut Collegiatæ. Quare decrevit Ecclesia a Sacerdote ejusmodi, si Sacrum Conventuale faciat, tanquam Canonicus, aut Beneficiatus, rem Divinam pro benefactoribus generatim applicandam, et alium Sacerdotem accersendum eodem die, qui pro populo celebret. Compertam quoque habuit Ecclesia falsam illam rationem, quæ ex immemorabili consuetudine desumitur, et eam nihili existimandam declaravit. Insuper respondit sapienter paupertatem Ecclesiæ alicujus Cathedralis, vel Collegiatæ in medium proferentibus; nam ratione paupertatis habita, permisit diebus solum Festis celebrari pro benefactoribus generatim Sacrum Conventuale, quod esset quotidie faciendum. Hoc autem præcepto neminem unquam Ecclesia fecit

immunem, ac liberum, nisi cum apertissime manifestum fuit aliquam Ecclesiam haud recenseri inter Collegiatas, sed (ut aiunt) *inter receptitias, aut Communales*, quamvis in ipsa Horæ Canonicæ quotidie persolvantur, et Missa cum cantu habeatur. Insuper declaratum nunquam fuit, utrum plures Missæ Conventuales, quæ aliquando a Rubricis uno die statuuntur, omnes pro benefactoribus, an una tantum celebrari, et applicari debeat. Quod si a Nobis petatur quonam loco scriptum sit hoc præceptum Ecclesiasticum, respondebimus ipsum desumi ex antiquis, mediis, ac recentibus Decretis Sac. Congregationis Concilii, Pontificum auctoritate confirmatis, quibus in utroque foro parendum est. Porro ipsa Decreta hoc loco minime recensemus; nam ea plene commemoravimus *in libro Annotationum pro Festis Domini, Beatæ Virginis, ac pro Missæ Sacrificio* (1), quem librum pro juvandis nostris Ecclesiasticis in lucem edidimus.

§ III.

De onere, quod Jus commune Canonicis præscribit, ut Horas Canonicas voce, et cantu pronuntient, quemadmodum fieri solet in choro, et qua ratione huic satisfacere possint alium loco suo sufficientes.

16. PUTAVERUNT aliqui eam legem propositam esse Canonicis, ut in chorum convenirent, Divinisque Officiis interessent, non vero, ut voce sua sequerentur cantum, quo Mansionarii, et Capellani Canonicas Horas persolvunt; quare silentio totum illud tempus conterere Canonicis permittunt, et comparari simulacris, quæ muta suis in sedibus immorantur. Percepimus hanc falsam opinionem evulgatam ab illis fuisse, qui sapientiæ laudem sibi vindicare contendunt. Alio loco tamen hunc errorem contrarium legibus hujus Metropolitanæ, et

(1) T. 2, part. 4, sect 2, § 59 et seq.

aliarum Collegiatarum ostendemus; sed ad Jus commune veniamus. S. Pius V silentium ejusmodi vehementer improbat (1), qui Concilium Lateranense declarans, ubi fructus Beneficii restituendi decernuntur ab iis, qui Divinum Officium omittunt, eamdem pœnam indicit, *tametsi aliquis choro addictus, non recitans omnibus Horis Canonicis cum aliis præsens adsit, fructusque, et distributiones forte aliter assignatas sola præsentia juxta Statuta fundationis, vel alias sibi lucrifecisse prætendat.* Addimus etiam hoc silentium, dum Horæ Canonicæ recitantur ab aliis, adversari Decreto Concilii Tridentini (2), in quo de Canonicis ita sancitur : *Omnes vero Divina per se, et non per substitutos, compellantur obire Officia, et Episcopo celebranti, aut alia Pontificalia exercenti assistere, inservire, atque in choro ad psallendum instituto hymnis et canticis Dei nomen reverenter, distincte, devoteque laudare.* Adjungimus pariter sæpius decretum fuisse a Sac. Congregatione ejusdem Concilii interprete, nullius ponderis habendam esse contrariam consuetudinem, neque fungi munere suo Canonicos, qui taceant in choro, neque distributionum fieri participes : *Sacra etc.* (3) *sæpius respondit, Canonicos in choro teneri omnino psallere, alioquin obligationi suæ non satisfacere.* Item alio loco : *Sacra etc.* (4) *respondit Canonicos in choro alta voce non psallentes, distributiones quotidianas non lucrari, quavis consuetudine non obstante.* Si quis expetat omnes percurrere sententias, ob quas adiguntur Canonici, et reliqui in chorum venientes Cantum Gregorianum addiscere, ut muneri huic suo satisfaciant, pagellam intueatur, quam Secretarius *in Causa Murana Mansionariæ, die 19 Novembris anno* 1735, Sacræ obtulit Congregationi. Illud

(1) In sua Const. 35, t. 2. Bull. Rom. — (2) In sect. 24, cap. 12, de Reform. — (3) Die 12 Januar. anno 1619, lib. 12, decret. pag. 1. — (4) In Causa Vicent. proposit. die 7 Jun. anno 1626, lib. 15, decret. pag. 365, a tergo.

autem postremum sit, illos imperitos, qui contrariam opinionem promulgarunt, sapientia fortasse præferendos esse Patribus, qui Concilium Coloniense sub Paulo III celebrarunt : *Statis ergo* (inquiunt) *ac debitis horis Laudes Divinæ, non cursim ac festinanter, sed tractim, non truncate, sed integre, distincte, devote, reverenterque ab omnibus decantentur, persolvanturque : et cum psallendi gratia conveniatur, ibidem muta, aut clausa labia nemo tenuerit; sed pariter senes cum junioribus laudent nomen Domini in Psalmis, Hymnis, et Canticis Deo alacriter modulantes : sic tamen, ne beatus confundat recitationem etc. Quam autem vero aberrant, qui existimant, sese non alicujus Officii causa in Ecclesia exercendi, sed quietis et inertiæ tantum causa Canonicatus esse adeptos, perinde atque satis sit, paucis quibusdam Clericis admodum ignaris, tenui pretio conductis, curam Divini Officii committi, quod deinde hujusmodi mercenarii, non servatis temporum interstitiis, syncopando transcurrunt, interim ipsis Canonicis tota vita torpentibus.* Illi fortasse Patres Concilii Cameracensis doctrina longe superarunt, qui sub Paulo IV ita statuerunt : *In choro cum psallitur, Canonici omnes, qui in choro fuerint, et Sacellani psallant, nec sint in sedibus otiosi, nec putent se functos Officio, si vicaria tantum opera Cultum Divinum celebrari curent, modo tamen psallere per valitudinem queant.* Consulant igitur, qui contrarium putant, Fagnanum (1), consulant Passerinum (2) Romanæ Curiæ peritissimum, qui postquam pro certo docuit Ecclesiam adeundam a Canonicis, qui et divinis Officiis interesse, et cum aliis canere debeant, ita sermonem absolvit : *Sic ergo puerile est, imo sacrilegum, et contra justitiam virtutis religionis, imaginari, quod deputatus ad hoc, ut veniat ad Ecclesiam et chorum, ad*

(1) C. Licet num. 89, de Præbend. — (2) C. Consuetudinem reg. 3, num. 28, de Cler. non resid. in sexto.

quotidianum psallendum Officium matutinis et vespertinis horis, satisfaciat deputationi, si ad Ecclesiam veniat et ad chorum, et ibi non psallat, sed otiosus maneat, vel quodcumque aliud faciat.

17. Ex illis Tridentini Concilii verbis : *Omnes vero Divina per se, et non per substitutos compellantur obire Officia*, si generatim intelligantur, hæc necessario consequi debent, Canonicum muneri suo deesse, si solum Mansionarium, aut Capellanum psallere in choro permittat; haud licere Canonico, vel Beneficiario abesse choro, aliumque Sacerdotem, vel Clericum loco suo subrogare. Quæ sane omnia veritati penitus congruunt, sed illud etiam ex iisdem verbis sequitur, haud licitum esse Canonico, vel Mansionario, ad quos pertinet interesse choro, (ubi nempe Divinum Officium a tertia parte, vel a dimidio Capituli persolvi consuevit) chorum negligere, aliumque Canonicum a Canonico, vel Mansionarium a Mansionario subrogari, quamvis ii, qui substituuntur, a choro liberi et immunes tunc fuerint : verum id nimis ad severitatem accedit; ideoque statuendum videtur hoc ipsum Decreto conciliari, quod superius exposuimus, minime comprehendi. Ita respondit Sacra Congregatio die 15 Decembris anno 1605 (1) : *Sacra etc. sæpius declaravit, Decreto capitis* 12, *vers. Omnes, non esse sublatam Capitularibus facultatem se se invicem substituendi, dummodo eodem tempore substituens et substitutus eidem servitio adstricti non sint.* Quasdam tamen leges facere pro his substitutionibus dirigendis eadem Congregatio non prætermisit ; primo, ne substitutus ipse ad chorum venire debeat illis diebus, quibus in locum alterius sufficitur ; secundo, ne id frequenter contingat ; tertio, ut subrogentur Canonici solum, vel Mansionarii præsentes in Civitate, non vero, qui extra illam, vel extra suburbia versantur ; ultimo,

(1) In causa Eugub. lib. 10, decret. pag 142.

ne hanc facultatem alterius substituendi obtineant, nisi Canonici, vel Mansionarii, non autem ipsorum Coadjutores, qui nec reipsa Canonici, neque Mansionarii nuncupari possunt.

18. Hæc omnia sumuntur ex Decretis Sacræ Congregationis, quæ inferius subjicimus. Equidem die 12 Decembris anno 1645 et 2 Decembris anno 1644,(1) postquam asseruit concedi posse ab Episcopo facultatem, ut Canonicus choro addictus alium ex Collegis suis tunc immunem, ac liberum sufficiat, ac distributiones assequatur, hæc deinde superaddit : *Ita tamen, ut hujusmodi facultate substituendi non abutantur, et Canonicus substituens sit præsens in Civitate.* Insuper die 24 Martii anno 1612 ita constituit (2) : *Sacra Congregatio respondit ad primum, eos tantum, qui in Civitate, ubi est Cathedralis, vel in ejus suburbiis sunt præsentes, non autem alios posse substituere. Ad secundum, causam non requiri ad substituendum. Quod vero monuit Congregatio, ut Episcopo cordi sit, ne Canonici ea substituendi facultate abutantur, eo respexit, ne substitutiones hujusmodi sint nimium frequentes, quod Episcopi erit arbitrio. Ad quartum, absentes in castro Diœcesis non posse substituere.* Item die 22 Martii anno 1721 (3), cum Nos ipsi Secretarii munus ageremus, petitum fuit : *An Canonici et Capitulares Ecclesiæ Cathedralis Fulginatensis absentes a Civitate, ejusque suburbiis, possint sese invicem substituere in servitio chori?* Et Sacra Congregatio respondit : *Negative.* Tandem die 26 Februarii anno 1650 hæc sancita habentur (4) : *Capitulum Ecclesiæ Cathedralis Casertanæ exponens in dicta Ecclesia extare decem et octo Canonicos, qui legitime impediti, de consuetudine invicem se substituunt diebus, qui-*

(1) In causa Aquil. lib. 17, decret. pag. 265 et pag. 390. — (2) In causa Alat. t. 11, decret pag. 112. — (3) In causa Fulgin. — (4) In causa Casert. lib. 18, decret. pag. 19, a tergo.

bus substituti non sunt servitio adstricti : cumque Archidiaconus ejusdem obtinuerit a Sede Apostolica Coadjutorem , qui prætendit posse uti eodem privilegio substituendi , ideo supplicat pro declaratione. Sacra etc. respondit, Coadjutorem uti non posse privilegio alium substituendi.

§ IV.

De loco , ac tempore , quo Canonici , et reliqui choro addicti convenire debent ex Jure communi. ut Canonicas Horas persolvant.

19. Postquam generatim percurrimus onera illorum, qui alicujus Cathedralis , aut Collegiatæ choro adscribuntur , opus est cætera recensere , quæ ipsa onera comitari debent , ut nihil omnino deesse videatur. De loco primum verba faciemus , nempe de choro Ecclesiæ , qui (uti cognitum est omnibus) ad laudes divinas canendas præscribitur ; sed adverti debent , quæ S. Carolus Borromæus admonuit (1) : *Matutinum in choro Ecclesiæ celebretur quovis anni tempore. At si tamen vehementia frigora sint , vel aliæ justæ causæ intercedant, de licentia Episcopi in Sacristia , vel honesto alio ejus Ecclesiæ loco dici possit.* Idem probavit Sac. Congregatio Concilii die 18 Novemb. anno 1645, in causa Florentina, *lib.* 17 *Decretorum, pag.* 526. *Videatur , an expediat tempore hyemali chorum adaptari in aliqua Capella ejusdem Ecclesiæ, in qua commodius, pro conservatione sanitatis, Divina Officia celebrentur.*

20. De tempore celebrandi Divini Officii antequam pauca dicamus , afferre liceat , quæ Cardinalis Bona de primis Ecclesiæ Fidelibus scripta reliquit (2) : *Olim Christiani tribus primis vigiliis tres Nocturnos divisim, quarta vero vigilia Laudes recitabant. Tantus erat ardor*

(1) Part. 2. — (2) In suo Tract. de Div. Psalm. cap. 4 , § 3 , n. 2.

charitatis, ut quater in nocte surgerent ad orationem : prima vigilia ad primum Nocturnum, secunda ad secundum, tertia ad tertium, quarta ad Laudes persolvendas, vel omnes simul, vel divisi in cohortes. Sed in feriis, cum Matutinum uno solum Nocturno constabat, illud Fideles initio tertiæ vigiliæ, nempe media nocte decantabant. Alio loco, ducti auctoritate Amalarii, Nos animadvertimus ex more Romano Matutinum a Laudibus sejungi non consuevisse, nisi in nocte Natalis Domini ; sed absoluto Matutino Laudibus initium dari solitum (1). Quapropter, ut sacræ vetustatis memoria saltem retineretur, cum Fideles *quater in nocte surgerent ad Orationem*, inducta fuit disciplina, quæ nunc etiam constans est, ut quidam Monachi in Ecclesia prima vigilia noctis, alii vero secunda, alii tertia, et plures etiam quarta vigilia Matutino, et Laudibus vacent (2). Equidem Clero Sæculari tempus mediæ noctis ad Matutinum canendum indicitur ; nam *cap. Presbyter. de celebrat. Miss.* ita legitur : *De nocturnis vigiliis idem ipse Propheta ait : Media nocte surgebam : ergo his temporibus Laudes Creatori nostro super judicia suæ justitiæ referamus.* Porro Metropolitana Parisiensis, et Cathedrales Segobiens., et Conchens., et quædam pariter Ecclesiæ in Italia hanc legem, et institutum adhuc conservant. Cum tamen eam partem noctis, quæ ad auroram pertingit, mediæ noctis spatio contineri S. Thomas docuerit (3), hinc Matutinum suo tempore statuitur, si aurora surgente persolutum ipsum fuerit, videlicet, si circiter horæ spatium ad ortum solis supersit. Ita scribit Azorius (4), et S. Carolus Borromæus (5) in primo Concilio Provinciali ita pariter decernit : *Matutinum Officium*

(1) Inst. 24, num. 7. — (2) Walden, tom. 3, de Sacrament., tit. 3, de Horis Canonicis, cap. 4, num. 4, Card. Bellarm. tom. 4, controv. lib. 1, de bon. operib. in particulari, cap. 11. — (3) In 3 part. quæst. 51. art. 4, ad secundum. — (4) Instit. Moral. part. 1, lib. 10, cap. 9, quæst. 2. — (5) Part. 2.

vel media nocte, vel saltem eo tempore instituatur, ut sub ortum solis absolutum sit. Quamobrem tempus recitandæ Primæ a Jure Pontificio designatur post horam ab ortu solis, uti deprehenditur ex hymno, qui tum canitur : *Jam lucis orto sidere;* post horam tertiam ab ortu solis tempus Tertiæ præscribitur; meridies autem ad Sextam canendam instituitur; hora tertia post meridiem Nonæ tribuitur; Vesperis autem hora duodecima post ortum solis; Completorium indicitur, cum post occasum solis nox jam apparet; tempus ad celebrandum Sacrum Conventuale nunc post Tertiam, nunc vero post Nonam constituitur. Hinc fortasse contigit, ut tempora pro Sexta, Nona, Vesperis, et Completorio olim proposita immutata fuerint, quamvis Matutinum, Prima, ac Tertia idem tempus retineant, quod superius indicavimus. Equidem id exemplo comprobamus : Capitulum novæ Carthaginis media nocte Matutinum canere consueverat; sed ob pestem, quæ in Civitate grassabatur, id facere intermiserat. Postremo, cœlo expurgato, sublataque lue, plures Canonici studio religionis adducti dubitare cœperunt, an indici sub auroram Matutinum deberet, quemadmodum jam diuturna consuetudo obtinuerat: tum Sacra Concilii Congregatio, varias ob causas, Pontifici consilium dedit, ut in posterum liceret illis Canonicis sub auroram ad Matutinum convenire, idque peculiari Sedis Apostolicæ diplomate obsignare, tanquam si postremos limites attingeret, ad quos Apostolica indulgentia devenire queat : hæc habentur in Decreto, quod editum fuit die 27 Novembris anno 1690 (1).

21. Sed redeamus ad propositum argumentum, videlicet, an Matutinum, et Laudes insequentis die, post Vesperas et Completorium præcedentis recitare liceat? Profecto S. Thomas (2) id permittit illis, qui choro

(1) Lib. 22, Decret. pag. 349. — (2) Quodlib. 5, quæst. 13, art. 28.

nequaquam addicti sunt, si justa causa intercedat: *Quantum ad contractus*, (inquit) *et alia hujusmodi, dies incipit a media nocte; sed quantum ad Ecclesiasticum Officium, et Solemnitatum celebritatem, incipit dies a Vesperis; unde si aliquis post Vesperas et Completorium dicat Matutinum, jam hoc pertinet ad diem sequentem.* Eadem doctrinam Azorius sapienter illustravit (1): *Doctrina igitur, et sententia Sancti Thomæ illa mihi simplicior, et planior videtur esse, ut nocturnum Officium non quidem Jure communi, sed consuetudine, et usu pro more Patriæ seu Provinciæ cujuspiam, persolvi queat a Clericis privatim, statim atque Vespertina, et Completa recitata fuerint eo tempore, quo de more persolvuntur, tribus, videlicet, duabusve horis post meridiem elapsis.*

22. At vero de Matutino, et Laudibus, quas in choro persolvere debent Canonici Cathedralibus, seu Collegiatis coöptati, hæc statuuntur in Clementina, *tit. de celebrat. Missar. Sancimus, ut ii, ad quos pertinet, omni negligentia, ac incuria relegata, ut in Cathedralibus, Regularibus, et Collegiatis Ecclesiis horis debitis psallatur, sollicitam curent diligentiam adhibere.* Porro illud verissimum est, quod S. Carolus Borromæus scriptum reliquit de Matutini tempore (2): *Matutinum vesperi non dicatur, exceptis tamen diebus Octavæ Festi solemnis Domini nostri Jesu Christi, cæterisque diebus, quibus ex Romanæ Ecclesiæ instituto est permissum.* Quæ cum ita sint, Braschius in hunc modum tradidit (3): *Matutinum in Cathedrali, Collegiatis receptitiis, et Choralibus Ecclesiis persolvi mandet Episcopus mane diei propriæ, non autem sero præcedenti post Vesperas, et Completorium, nisi forte quandoque e justa causa con-*

(1) Instit. Moral., t. 1, lib. 10, c. 9, q. 5. — (2) In Concilio primo Provinc. Mediol part. 2. — (3) In suo Prompt. Synod. cap. 86, num. 18 et seq.

currente, judicaverit esse dispensandum ad tempus; ut secus fiat. Causæ, propter quas valeat dispensare, sunt præsertim ob hyemis rigorem, item propter aeris intemperiem, adhuc et propter inolitam consuetudinem, vel ob aliam honestam rationem, quæ prudentis viri judicio sufficere videatur. Verum hac in re non nisi caute admodum procedere oportet. Equidem Sacra Congregatio, die 12 Novembris anno 1644, facultatem tribuit Matutini recitandi post Completorium; id tamen auctoritati, arbitrioque Episcopi relinquendum judicavit (1): *Sacra etc. censuit, petitam facultatem recitandi Matutinum, esse Oratoribus concedendam post Completorium præcedentis diei, pro arbitrio tamen Episcopi, et dummodo lapsa sit hora tertia post meridiem.* Quisquis in mentem revocare facile potest gravissimum dissidium, quod excitatum fuit, inter Episcopum Papiensem, ejusque Capitulum, quod libere, et reluctante Episcopo, contendebat uti facultate, quam a Sacra Congregatione Concilii obtinuerat, ut certis anni temporibus Matutinum Officium post Completorium recitaret, etiamsi facultas eadem arbitrio Episcopi remissa fuisset. Quam sane controversiam Benedictus XIII composuit diplomate Apostolico, quod die 8 Julii anno 1726 promulgavit: *Quod igitur Dignitates, et Canonicos illos primum a Beneficio ad mensem, deinde a Divinis suspenderis, eo quod Matutinum Officium, te contradicente ac vetante, recitare ausi fuerint post vespertinas horas antecedentis diei, obtentu interpositæ appellationis, et rescripti Venerabilium Fratrum nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium Sacri Concilii Tridentini interpretum, laudamus consilium zelumque Fraternitatis tuæ, etc. Propterea cum ex antedicta Matutini Officii recitatione ansam repugnandi arripuerint Canonici, per præsentes etiam Litteras declaramus, tuæ auctoritati hactenus*

(1) Lib. 17, Decret. pag. 379.

fuisse, semperque fore decernimus, potestatem iisdem Canonicis facere, sive licentiam impertiri, quoties, et quamdiu tibi opportunum videbitur, antevertendi, statutis recitationis temporibus.

23. A proposito argumento minime recedimus, quamvis paulisper digrediamur, ut tempus declaremus, quo Canonici, Beneficiati, aut Mansionarii versari in choro debent, ne tanquam absentes notentur, sed tanquam præsentes jure merito distributiones percipiant: pravæ sane consuetudines invaluerunt, quæ, uti moris est, diuturnitate temporis corroborantur. Sanctus Carolus ita sanxit (1): *Si quis non venerit ad Matutinum ante finem Capituli de Beata Virgine, cum de ipsa Officium celebratur, alioqui ante finem Psalmi*, Venite exultemus, *in aliis etiam Horis ante finem primi Psalmi, pro absente habeatur; illiusque Horæ distributione careat. In Missa vero, nisi venerit ante finem ultimi Kyrie eleison, eamdem negligentiæ pœnam subeat.* Cum Episcopus Interamnensis Cathedralem suam inviseret, plurima contra disciplinam, et leges chori deprehendit, quæ statim subjiciemus; ac pro illis, licet pravis usibus retinendis, immemorabilis consuetudo in medium proferebatur. Itaque Sacræ Congregationi Concilii rem totam exposuit; et responsa inferius addenda suscepit.

INTERAMNEN.

In Visitatione suæ Cathedralis Ecclesiæ reperit Dominus Episcopus Interamnensis nonnullos abusus circa servitium Chori, quos cum eliminare cupiat, supplex quærit ex hac Sacra Congregatione, An tolerandum sit:

Primo, quod diebus Festis Matutino præsentes habeantur, ac proinde punctis non mulctentur, qui non nisi absoluto primo Nocturno, videlicet post Psalmos tres, totidemque Lectiones recitatas, Choro intersint.

Secundo, diebus vero ferialibus, qui nonnisi absolutis sex Psalmis.

(1) In Conc. Provinc. Mediolanens. part. 2.

Tertio, quod sacris Processionibus distributiones assignatæ non sint, sed contra contumaces pœna duntaxat trium librarum ceræ constituta, quæ nunquam exigi consuevit.

Quarto, et an prænarratus modus interveniendi possit etiam ratione consuetudinis immemorabilis tolerari ?

Sacra etc. ad primum respondit, non esse tolerandum.

Idem ad secundum respondit.

Ad tertium respondit, exigendam esse pœnam præscriptam.

Ad quartum, non suffragari contrariam consuetudinem.

Ita decretum fuit die 24 Maii anno 1674 (1), ex hisque facile conjicitur, quale responsum dedisset Sacra Congregatio, si cognitum a Nobis, compertumque percepisset, cum in hanc Sedem pervenimus, in Choro cujusdam Ecclesiæ Nobis subjectæ haud consuevisse notari tanquam absentes, nisi illos, qui nondum ad Chorum accessissent, cum *Te Deum laudamus* inchoaretur.

§ V.

De ratione recitandi in Choro Canonicas Horas, et assistendi Missæ Conventuali.

24. Postquam multos perlegimus, qui argumentum hoc perspicue declarant, neminem invenimus, qui Clementi XI possit comparari. Præclarissimus hic Pontifex anno 1705, nempe initio fere sui Pontificatus, Litteras dedit ad Episcopos Italiæ, Insularumque adjacentium, quas ipsius jussu Sacra Congregatio pro Episcoporum, et Regularium causis constituta promulgavit (2): *Jubet Sanctitas Sua*, (inquit) *ut plurimum commendes Canonicis, Beneficiariis, Mansionariis, Capellanis, Clericis, aliisque Choro inservientibus tum in ipsa Cathedrali, tum in Collegiatis tuæ Diœcesis, commendes, inquam, gravissimum onus, quod illis præscribitur, dum in Chorum conveniunt, nempe, ut modestiam, et silentium decenter in eo loco præ se ferant, quemadmo-*

(1) Lib. 24, Decret. pag. 143. — (2) In Bull. pag. 529.

dum illos decet maxime, qui ante conspectum Majestatis Divinæ versantur; ut psallant magno pietatis studio, vocibus apte comparatis, haud festinanter, nullisque præcisis vocabulis, ita ut pars Chori haud canere incipiat, cum pars altera cantum nondum absolvit, ut hac ratione populus intelligat Divinas Laudes, et ad pietatem ac religionem ex ipsarum cantu moveatur.

25. Itaque Pontifex Canonicos ad silentium, observantiam, et modestiam hortatur. Quare illud sequitur haud licitum esse confabulari, somno indulgere, epistolis, aut libris legendis tempus conterere, ac divinum Officium privatim recitare, cum ipsum in Choro ab universo cœtu persolvitur. In Concilio Basileæ *sess.* 21 *cap.* 3 ita sancitur: *Nemo, dum Horæ Canonicæ in communi publice cantantur, legat, vel dicat privatim Officium; nam non solum obsequium, quo obnoxius est Choro, subtrahit, sed alios psallentes perturbat.* Insuper in Concilio Avenionensi Patres ita statuerunt (1): *Nullus Canonicus, nec Beneficiatus, neque alius Clericus inter canendum dormiat, nugetur, litteras, aut libros legat, Officium privatim recitet, per Chorum vagetur, indecore sedeat, quidquamve faciat, aut loquatur, quod Chori disciplinam, et psallentium devotionem perturbet.* Item in Narbonensi (2): *In Choro colloqui non permittatur, non dormiat aliquis, non nugetur, litteras, aut libros non legat, Officium privatim non recitet.* Idem S. Carolus Borromæus suos docuit (3): *Ne in Choro, ubi communi Officio opera datur, privatim Officium dicant, neve litteras, libros, aliave scripta legant.* Navarrus autem illud etiam affirmat (4): *Secundo infero, peccare etiam eos, qui Horis admiscent jocos, et risus, cachinnos, aut impertinentia negotia, scanda-*

(1) Anno 1594, cap. 34. — (2) Anno 1609, cap. 30. — (3) In Conc. Prov. Mediol part. 2, cap. 53. — (4) Cap. 2, de Orat. corollar., num. 4.

lizando cæteros, et alienando aliorum mentes a cogitatu Divinorum, et spiritualium. Sed potissimum adverti debet id, quod Persicus exponit (1) : *An Canonici confabulantes in Choro, teneantur ad restitutionem distributionum quotidianarum? Omnes conveniunt, peccare mortaliter : sed disputatur, an teneantur ad restitutionem; et probabilior sententia est, teneri, quia revera dici non potest formaliter præsens alicui rei, qui ad aliud attendit.*

26. Secundo Pontifex monet, ut Canonici *psallant magno pietatis studio, et vocibus apte comparatis.* Hoc postremum antea quoque admonuerat Joannes XXII (2) : *Modestia*, inquit, *psallentium gravitas, placida modulatione decantet.* Pietatis vero studium esse necessarium S. Thomas his verbis demonstrat (3) : *Triplex est attentio, quæ orationi vocali potest adhiberi : una quidem, qua attenditur ad verba, ne aliquis in eis erret; secunda, qua attenditur ad sensum verborum; tertia, qua attenditur ad finem orationis, scilicet ad Deum, et ad rem, pro qua oratur, quæ quidem est maxime necessaria, et hanc etiam possunt habere idiotæ; et quandoque in tantum abundat hæc intentio, qua mens fertur in Deum, ut etiam aliorum omnium mens obliviscatur.* Cardinalis Bellarminus idem comprobat explicans Decretalem *Dolentes, de celebratione Missarum* (4), editam in Concilio Lateranensi, de qua paulo inferius sermonem faciemus : *Devotio* (inquit) *quam in Officio Divino rite persolvendo exigit Generale Concilium Lateranense, unde extat Caput Dolentes, de celebrat. Missar. partim est interna, partim externa. Interna devotio est promptitudo quædam animi ad Deum laudandum, ac precandum, quam certe non habent, qui cum tædio ad hoc munus accedunt, vel de*

(1) De Horis Canon. cap. 4, dub. 3, pag 125 et seq. — (2) Extravaganti unic. de vita et hon Clericor. — (3) 2, 2 quæst. 83, art. 13. — (4) In suis Controv. lib. 1, de bonis operib. in partic. cap. 18, in Decret. Dolentes, de celebrat. Missar.

prolixitate facile queruntur. Devotio externa est promptitudo ad genua flectenda, ad standum, ad canendum, et alia id genus præstanda.

27. Tertio, Pontifex deposcit, ne Officium festinanter recitetur nullisque præcisis vocabulis. Porro hoc idem est, ac illud *syncopare*, quod vetitum fuit eadem Decretali *Dolentes*, quam modo nominavimus, et Clementina prima (1), uti S. Antoninus declarat (2) : *Secunda negligentia est, quando dicuntur Horæ syncopando, dimittendo videlicet vel verba, vel versus, vel syllabas.* Quare, ut negligentiæ labes ejusmodi vitetur, aptissimum illud remedium est, quod in Concilio Basileæ propositum fuit (3) : *Divinæ Laudes per singulas horas, non cursim, ac festinanter, sed tractim, et cum pausa decenti, præsertim in medio cujuslibet versiculi Psalmi, debitam faciendo inter solemne, et feriale Officium differentiam reverenter persolvantur.* Idem prorsus indicitur a Senonensi Concilio (4) : *Laudes Divinæ per singulas horas, non cursim, ac festinanter, sed tractim cum pausa decenti (præsertim in medio cujuslibet versiculi Psalmorum) reverenter ab omnibus persolvantur.* Additi vero sunt Asterisci in medio cujuslibet versiculi, ut facilius hoc bonum compararetur, utque canentes certis veluti notis admoniti paululum subsisterent, cantumque unanimes moderarentur (5) : *Canentium commoditati,* (inquit Urbanus VIII) *ob quam interpunctio mutata interdum fuerat, additis asteriscis, consultum est.* Idem subdunt Rubricæ Breviarii : *Additus est asteriscus, ut sit nota musicæ partitionis in medio versuum.*

28. Post hæc Clemens XI ita prosequitur : *Ita ut pars Chori haud canere incipiat, cum pars altera cantum nondum absolvit, ut hac ratione populus intelligat Divi-*

(1) Tit. de celebrat. Missar. — (2) In Summ. part. 3, tit 9, cap 3. — (3) Sess. 21, tit. Quomodo Offic Div sit recitand. § 1. — (4) Anno 1527, cap. 18. — (5) Cap 22, num. 8.

nas Laudes, et ad pietatem, ac religionem ex ipsarum cantu moveatur. Si una pars Chori non expectet, donec altera versiculum suum finierit, procul dubio *transcurrere* dicitur, quod a Decretali *Dolentes, de celebratione Missar.*, et Clementina prima, quam nuper attulimus, vehementer improbatur. Equidem S. Antoninus vocabulum illud *transcurrere* declarans, hæc tradit (1) : *Cum dicitur cursim, et confuse, ut unus non expectet alium in finiendo versum, ita velociter, quod ipse, vel audiens non potest percipere sensum verborum.* Qui paulum versatus est in historia rerum Sacrarum haud ignorat in Oriente primum cœpisse, ut versiculi Psalmorum alternatim canerentur, idque institutum fuisse a Diodoro, ac Flaviano Laicis, deinde Episcopis; nam Diodorus Tarsensem Ecclesiam, Flavianus Antiochenam regendam acceperunt. Hanc consuetudinem S. Joannes Chrysostomus Constantinopolim primus invexit (2); deinde ab Oriente in Occidentem pervenit, cum S. Ambrosius Mediolanensem Sedem teneret. Quemadmodum res contigerit S. Augustinus posteris enarrans (3) : *Non longe* (inquit) *cœperat Mediolanensis Ecclesia genus hoc consolationis, et exhortationis celebrare magno studio fratrum concinentium vocibus, et cordibus. Nimirum annus erat, aut non multo amplius, cum Justina Valentiniani Regis pueri mater, hominem tuum Ambrosium persequeretur hæresis suæ causa, qua fuerat seducta ab Arianis. Excubabat pia plebs in Ecclesia, mori parata cum Episcopo suo, servo tuo. Tunc Hymni, et Psalmi, ut canerentur secundum morem Orientalium partium, ne Populus mœroris tædio contabesceret, institutum est, et ex illo in hodiernum retentum, multis jam, ac pene omnibus gregibus tuis, ac per cætera orbis imitantibus.* Idemque Sanctus Doctor superiori cap. dixerat : *Quantum flevi*

(1) Cit. § 3. — (2) Theodoret. in Histor. lib. 2, cap. 24. — (3) Lib. 9 Confess. cap. 7.

in Hymnis, et Canticis tuis suavesonantis Ecclesiæ tuæ vocibus commotus acriter! Ex quo satis aperte deprehenditur haud fuisse præcipitem alternum Psalmorum cantum, ita ut versiculus inchoaretur, priusquam altera pars Chori versiculo suo finem dedisset. Nam S. Augustinus haud *commotus acriter* fuisset, si res alio modo contigisset. Lacrymas autem tunc effudisset non *suavesonantis Ecclesiæ vocibus* perculsus, sed potius ob gravissimum dolorem, concitatum ex eo, quod divina Officia adeo contemnerentur.

29. His explicatis, pauca supersunt dicenda de pietate, quam præ se ferre Canonici debent, cum Sacrum Conventuale celebratur. Quare finem sermoni huic dabimus monentes, quod Decretalis *Dolentes, de celebratione Missarum*, quam Innocentius III in Lateranensi Concilio promulgavit, non modo gravissime redarguit illos, *qui Chori silentium fugientes* (cum Missæ Sacrificio intersunt) *intendunt externis collocutionibus laicorum, dumque auditum ad indebitos sermones fundunt, aures intentas non porrigunt ad Divina;* Sed etiam, quod majus, hujusmodi gravitati criminis pœnam suspensionis irrogat: *Hæc igitur et similia sub pœna suspensionis penitus inhibemus.* In dubium revocatum fuit, utrum hæc pœna *latæ sententiæ*, an solum *ferendæ* haberi deberet: hoc postremum esse judicandum Honorius III declaravit (1): *ad quod breviter respondemus, quod pœnam illam Constitutio non infligit, sed potius comminatur, et exprimit infligendam, quæ merito ad alios extenditur, qui quamvis in Choro inter celebrantes existant, sermonibus tamen illicitis et linguas et aures involvunt, cum non solum in seipsis offendant, sed etiam aliis impedimento tales existant.*

(1) Cap. 3, de vita, et honestate Clericor.

§ VI.

De præsentia, et absentia a Choro.

Tridentina Synodus hæc præcipit (1) : *Præterea* 30. *obtinentibus in iisdem Cathedralibus, aut Collegiatis Dignitates, Canonicatus, Præbendas, aut Portiones, non liceat vigore cujuslibet statuti, aut consuetudinis, ultra tres menses ab iisdem Ecclesiis quolibet anno abesse, salvis nihilominus earum Ecclesiarum constitutionibus, quæ longius servitii tempus requirunt.* Quamvis hæc verba perspicua satis videantur, tamen eo adducta fuit Sacra Congregatio Concilii, ut falsas quorumdam explicationes compesceret.

31. Primo, censuerunt aliqui fuisse impertitum a Tridentina Synodo privilegium universis Canonicis, ut tribus mensibus per annum a Choro longe abessent, et tamen muneri suo satisfacerent; nec fuisse abrogatam a Concilio consuetudinem immemorabilem, si quæ fuerit, ut Canonici plus quam tribus mensibus a Choro liberentur; sed longe diversum est privilegium elargiri Canonicis generatim, ut in Chorum per tres menses haud conveniant, ac decernere, ne plusquam tres menses sibi desumant ob quodcumque statutum, aut consuetudinem; cum præsertim illud superaddatur, quod minime abrogantur leges, et consuetudines, quæ Præbendam obtinentibus vacationem a Choro breviorem tribus mensibus concedunt: Quapropter Sacra Congregatio Mutinensi Episcopo ita respondit 1573 (2) : *Sacra etc. censuit, trium mensium absentiam non concedi Canonicis ex Decreto Concilii, sess. 24 cap. 12, si Constitutionibus Ecclesiæ servitium totius anni absque ulla intermissione requiratur.* Insuper Fagnanus hæc testatur (3) : *Canonicis majori servitio Ecclesiæ,*

(1) Cap. 12, Sess 24, de Reform. — (2) Lib. 1, Decret. pag. 168. — (3) Cap Ad audientiam a num. 8, usque ad num. 16, de Clericis non resid. et cap. Licet. num. 48, de Præbend.

quam novem mensibus, adscriptis, postulantibus ex gratia vacationem trium mensium Sacra Congregatio meo tempore semper abstinuit. Eadem S. Congregatio anno 1581 (1), in quadam Calaguritana, in hunc modum constituit: *Sacra etc. censuit, non licere Præbendatis, vigore cujuscumque consuetudinis etiam immemorabilis, ab eorum Ecclesiis ultra tres menses abesse.* In causa pariter Mirandensi, ubi centum dierum vacationem a Choro Sedes Apostolica confirmaverat, Sacra Congregatio anno 1585 hoc Decretum edidit (2): *Concordiam a Sede Apostolica confirmatam, non esse a Concilio sublatam.*

32. Secundo, quærebatur, utrum juxta Concilii Decretum, quo vacatio trium mensium a Choro solum conceditur, absentes dici queant illi, qui dimisso Choro versantur in Civitate, seu loco, in quo posita est Cathedralis, aut Collegiata, cui adscribuntur: responsum fuit illos existimandos esse tanquam absentes, cum Tridentina Synodus absentiam intelligat ab Ecclesia, uti constat ex iis verbis: *ab iisdem Ecclesiis abesse.* Anno 1573 hoc Decretum conditum fuit (3): *Sacra etc. censuit puniendos esse eos, qui absunt a servitio Ecclesiæ, licet in Civitate, locove, in quibus est Ecclesia, sint præsentes.* Insuper eodem anno, cum Mutinensis Episcopus petiisset (4), an censendi forent absentes: *Qui non absunt ab Ecclesia, vel a Civitate, sed ab Ecclesiæ servitio tot vicibus, ut trium mensium præscripta quantitas annuo spatio superetur.* Sacra Congregatio respondit: *Istos haberi pro absentibus.*

33. Tertio, ut Concilii Decretum quidam eluderent id asseruerunt, quod Mutinensis idem Episcopus fuse exposuit Sac. Congregationi (5): *Qui absunt ultra tres menses,*

(1) Lib. 3 Decret. pag. 386. — (2) Lib. 4, Decret. pag. 88, a tergo. — (3) Lib. 1 Decret pag. 3 — (4) Lib. 1 Decret. pag. 178 et seq. — (5) Anno 1573, lib. 1 Decret. pag. 178 et seq.

sed intermissis diebus, ita ut toto anni spatio simul collecti, et in unum numerum redacti trimestre spatium superent vel potius trium mensium continuam absentiam esse oporteat, quo dato verendum, ne cuivis pateat aditus ad suam pro libito, et impune deserendam et fraudandam Ecclesiam; nam singulo trimestri spatio si per duos, vel tres dies quis inserviat, nunquam labi patietur tres menses continuos, et levi negotio illudet Ecclesiæ, et a Concilii pœnis se eximet. Responsum fuit his verbis : *Sacra etc. censuit non oportere, sed satis esse, quod dies absentiæ, quamquam interpolati, superent trimestre.* Imo, cum in supputanda vacatione trium mensium, quos indulget Tridentina Synodus, aut breviori vacatione, si ita decernant peculiares locorum Constitutiones, horæ, non vero dies numerarentur, Sacra Congregatio hanc supputandi rationem improbavit die 17 Junii anno 1594 (1) : *Sacra etc. censuit, ad constituendum servitium novem mensium non esse colligendas punctaturas, quasi ii, qui novem partes punctaturarum ex duodecim, quæ ex servitio totius anni conflantur, deserviendo tulerint, servitio novem mensium debito satisfecerint, sed ipsos dies residentiæ, et servitii, sive continui fuerint, sive interpolati, numerandos esse, ut numerum compleant dictorum novem mensium.*

34. Proscriptis igitur falsis Decreti Conciliaris explicationibus, Sacra Congregatio studium, et operam contulit, ut quasdam leges faceret, quæ pertinent ad hanc vacationem trium mensium, seu breviorem, si peculiares Ecclesiæ ita consueverint : itaque die 12 Julii anno 1631 ita sancitum fuit (2) : *Sacra etc. censuit Eminentissimum Episcopum facere debere Decretum, ut in Collegiatis Ecclesiis suæ Diœcesis, quæ vigore Concilii Tridentini gaudent vacatione trium mensium, Canoni-*

(1) In Causa Aquil. lib. 8. Decret. pag. 92, a tergo. — (2) In Causa Auximens. lib. 14 Decret. pag. 467.

cos abesse non posse ultra tertiam partem uno et eodem tempore, et hujusmodi vacationem contingere non debere tempore Quadragesimæ, et Adventus, neque in amplioribus anni Festivitatibus.

35. Insuper anno 1581 ita statuit (1) : *An Dignitates, Canonici, Portionarii, Cantores, aut alii Officiales possint abesse a servitio Ecclesiæ sine licentia Episcopi? Sacra etc. censuit, non requiri licentiam Episcopi, quando Dignitates, Canonici, aut Portionarii abesse volunt tempore ipsis a Concilio permisso : non tamen omnes simul abesse posse, ne Ecclesia suo debito servitio destituatur. Quota autem pars simul possit abesse, relinqui arbitrio Episcopi, et Capituli.*

36. Idem confirmatum est die 12 Martii anno 1594 (2), et anno pariter 1599 (3) : deinde novam consuetudinem, quæ paulatim a Canonicis inducebatur, ut vacationis tempore a Diœcesi discederent insci o Episcopo, hoc Decreto improbavit (4) : *Sacra etc. tametsi declaraverit, nullam requiri licentiam ad hoc, ut Canonici abesse possint in mensibus a Concilio permissis, censuit tamen, hanc declarationem non vindicare sibi locum, quoties Canonici abesse volunt extra Diœcesim ; ac proinde hoc casu Episcopi licentiam esse obtinendam. Cæterum Episcopum non debere illam absque rationabili causa negare.* Idem responsum fecit die 22 Januarii anno 1628 (5) : recenter idem statuit die 4 Maii anno 1737 *in Causa Castri maris*, in qua disceptatio habita fuit de edicto Episcopi, quo ipse caverat, ne absque sua facultate Diœcesim Canonici relinquerent : quamobrem Sacra Congregatio servari mandavit Decretum editum in causa

(1) In Causa Abulens. lib. 3 Decret. pag. 79. — (2) In Causa Senens. lib. 8. Decret. pag. 86. — (3) In Causa Vasilos. lib. 9 Decret. pag. 74. — (4) In Causa Jaderens. die 9 Maii ann. 1626, lib. 12 Decret. pag. 253. — (5) In Causa Terracinens. lib. 13 Decret. pag. 380.

Jaderens. die 9 Maii anno 1626. Neque omitti debet, licere quidem Canonicis vacationis præscriptæ tempore Chorum dimittere; id tamen solum suffragari, ut fructus præbendarum accipiant, non autem quotidianas distributiones, nisi forte peculiares ipsorum Constitutiones a Sede Apostolica confirmatæ ante Synodum Tridentinam, hoc etiam emolumentum ipsis Canonicis impertiant. *In sess. 24, cap. 12 dicitur, quod obtinentibus Dignitates, aut Canonicatus, non liceat vigore cujuslibet statuti, aut consuetudinis, ultra tres menses ab iisdem Ecclesiis quolibet anno abesse. Quæritur, an liceat Canonicis, qui haberent Constitutiones Sedis Apostolicæ auctoritate factas, aut confirmatas ante Concilium Tridentinum, quæ concederent illis vacationem duorum mensium, et quod interim haberentur pro interessentibus, et lucrarentur distributiones, an hujusmodi Constitutiones censeantur revocatæ a Concilio Tridentino? Sacra etc. respondit abesse licere, sed non lucrari distributiones quotidianas. Ad secundum, Constitutiones a Sede Apostolica confirmatas non censeri sublatas.* Ita decrevit Sacra Congregatio *in causa Bononiens.* et in alia *Pistoriens.* (1).

37. Hæc indicanda putavimus, ut verba Concilii Tridentini funditus intelligantur : *Præterea obtinentibus in eisdem Cathedralibus, aut Collegiatis, Dignitates, Canonicatus, Præbendas, aut Portiones, non liceat vigore cujuslibet statuti, aut consuetudinis, ultra tres menses ab iisdem Ecclesiis quolibet anno abesse, salvis nihilominus earum Ecclesiarum Constitutionibus, quæ longius servitii tempus requirunt.* Sed quoniam idem Concilium ita rem prosequitur : *Alioquin privetur unusquisque dimidia parte fructuum, quos ratione etiam Præbendæ, ac residentiæ fecit suos; quod si iterum eadem fuerit usus negligentia, privetur omnibus fructi-*

(1) Anno 1586, lib. 4 Decret. pag. 168 et 212.

bus, quos eodem anno lucratus fuerit : crescente vero contumacia, contra eos, juxta Sacrorum Canonum Constitutiones, procedatur ; Ideo non aliennm putamus afferre, quæ Sacra Congregatio sancita voluit anno 1573 (1) : *Quæritur de forma procedendi contra Canonicos, qui abfuerunt ab Ecclesia ultra tres menses, prout cap.* 12, *sess.* 24 *Concilii Tridentini, videlicet, an hujusmodi contumaces, et absentes, sint prius monendi ad residendum, antequam puniantur, sicut moneri mandat idem Concilium omnes Curatos non residentes, juxta cap.* 11 *vers. Quod si per Edictum sess.* 23? *Sacra etc. censuit, non esse citandos, aut monendos ad residendum ; sed si ultra tres menses abfuerint, tunc citandos ad allegandum, quare non debeant privari secundum Decretum Concilii sess.* 24. *cap.* 12. Quod si aliquis Canonicatu, vel Beneficio, quibus onus residendi conjungitur, privari debeat, absentia trium annorum prius necessaria est, quibus peractis ter ille monendus est, et per sex alios menses expectandus. Deinde ad privationem, licet ipse non compareat, devenitur. Hæc sapienter explicat Fagnanus *cap. Ex tuæ, num.* 14, *et* 35 *de Clericis non residentibus.* Hanc legem institutam perpetuo tenuit Sacra Congregatio, cum Nos ipsi Secretarii munus ageremus, *in Causa Romana Canonicatus*, quæ die 3 Decembris anno 1718 proposita fuit.

38. Insuper Episcopus aliam quoque viam inire potest ad comprimendos ejusmodi contumaces. Quippe Sacrum Concilium nequaquam abrogavit ea, quæ sancita sunt *in cap. Ex tuæ, de Clericis non residentibus* (2). Quapropter illo trienni spatio permittitur Episcopo eosdem pervicaces *a Divinis* suspendere, quamvis viam insistere cœperit, quam Tridentina Synodus indicavit. Attamen, si id faciat, ad privationis sententiam ferendam devenire

(1) In causa Vercellens. 1 lb. 1 Decret. pag. 190 et seq. — (2) Fagnanus, loco cit., num. 35.

nequit. Celeberrimum est Decretum die 18 Novembris editum anno 1673 (1) : *Ut consulatur Ecclesiis, quarum servitium detrimentum patitur propter absentiam Canonicorum, vel Beneficiatorum, qui propter reddituum tenuitatem residentiæ leges contemnunt, quæritur :*

Primo, an, durante triennio præscripto a Sacro Concilio cap. 12, sess. 24 de Reformatione, possit adversus obtinentes in Cathedralibus, aut Collegiatis Dignitates, Canonicatus, Præbendas, aut Portiones, eosque non residentes, procedi ad Suspensionem, juxta dispositionem Capituli : Ex tuæ, de Clericis non residentibus, et qualenus affirmative ?

Secundo, an id possit etiam post inchoatam viam procedendi a Concilio præscriptam ?

Sacra etc. ad primum respondit affirmative.

Ad secundum pariter affirmative respondit, exclusa privatione.

Cum de eodem argumento disceptatio fieret (2) die 3 Februar. anno 1680, Sacra Congregatio respondit servari Decretum in causa Parentina editum (3).

§ VII.

De Distributionibus.

39. Initio Ecclesiæ Beneficia ex solis distributionibus constitisse videntur : nam congestis oblationibus, atque eleemosynis fidelium, alebantur in diem Clerici, qui Ecclesiæ inserviebant. Thomassinus (4), ac Van Espenius (5) graviter, eruditeque hoc argumentum explicant. Cum deinde Beneficia institui cœpissent, ipsisque certus fundus attribui, secerni pariter cœperunt fructus præbendæ, et distributiones ob eam causam, ut Choro

(1) In causa Parentina lib. 2 Decret. pag. 393. — (2) In causa Penen. Residentiæ. — (3) Lib. 31 Decret. pag. 17. — (4) De vet. et nova Eccl. disc., part. 3, lib. 2, cap. 35. — (5) Juris Eccl. univ. tom. 1, part. 1, tit. 7, cap. 7.

addicti facilius hac illecebra ducti, frequentius ad illum convenirent. Nam illi tantum participes distributionum fieri solent, qui divinis Officiis celebrandis intersunt. At vero hujus emolumenti ratio non debet potissimum ad Chorum perducere, sed pietatis studium, ut obsequium Deo præstetur, ipsiusque laudes decantentur. Qui solum utilitate distributionem traheretur, simoniæ labem contraheret: *Celebrare divinum Officium* (inquit S. Thomas) (1) *in Ecclesia, est actus spiritualis ex parte principii; competit enim alicui ex hoc, quod est Clericus. Et ideo simoniam committit, qui hujusmodi actum vendere intendit; in qualibet enim venditione pretium accipitur quasi finis: si enim hujusmodi distributiones recipit quasi finem sui operis principaliter intentum, simoniam committit, et ita mortaliter peccat. Si autem habet principalem finem Deum in tali actu, ad hujusmodi autem distributiones respicit secundario, non quasi in finem, sed sicut id, quod est necessarium ad suam sustentationem; constat, quod non vendit actum spiritualem, et ita simoniam non committit, nec peccat: sic enim acceptio distributionum non erit in causa, quare ad Ecclesiam vadat, sed proprie hujusmodi determinationis quare nunc vadat, et non alia vice.*

40. Ivo Carnotensis distributiones ejusmodi primus excogitavit: *Cum in quampluribus* (inquit) (2) *Canonicorum Carnotensium desuevisset disciplinæ regularis observantia, ut de negligentibus facerem diligentes, de tardis assiduos ad frequentiandas Horas Canonicas, deliberavi apud me, ut darem eis dimidiam Proposituram, ut inde fieret quotidianus panis, quem acciperent assidui, amitterent tardi; ut quos panis interni dulcedo non movebat, panis corporis refectio provocaret, quamvis eorum annua Præbenda ad hoc sufficiens esse deberet.*

(1) In quodlibet 8, quæst. 6, art. 1. — (2) Ex ipsius epist. 219.

41. Idem quoque jus Pontificium constituit (1), ac Tridentina Synodus eamdem disciplinam confirmavit. Nam ipsa jussit (2) in singulis Cathedralibus, et Collegiatis, ubi deessent quotidianæ distributiones, vel adeo tenues forent, ut facili negotio contemnerentur, separari ab Episcopo, etiam tanquam Sedis Apostolicæ Delegato, tertiam partem fructuum, aliorumque proventuum, quæ tum Capituli Dignitatibus, tum Canonicatibus obtingunt, eamque partem in quotidianas distributiones converti : *Quæ inter Dignitates obtinentes, et cæteros Divinis interessentes, proportionaliter juxta divisionem ab Episcopo etiam tanquam Apostolicæ Sedis delegato in ipsa fructuum deductione facienda dividatur.* Deinde illud Sacrum Concilium subdit : *Non obstantibus exemptionibus, aut aliis consuetudinibus etiam immemorabilibus.* Plura in hanc rem Decreta Sacræ Congregationis Concilii Secretarius accurato studio collegit in consueta pagella, quam typis edidit *in causa Nullius, seu Terræ Pontiani*, quæ disceptata fuit die 5 Martii anno 1735. Idem comprobat Tridentina Synodus (3). At cum distributiones, quibus carere debent Capituli Dignitates, aut obtinentes in Cathedralibus, seu Collegiatis Personatus, et officia, si muneri suo desint, attribuendæ decernantur a Synodo Tridentina *Fabricæ Ecclesiæ, quatenus indigeat, aut alteri pio loco, arbitrio Ordinarii ;* hinc ejusmodi sanctio adversari videtur alteri, quam superius indicavimus. Nam distributiones absentium hoc loco *fabricæ Ecclesiæ aut alteri loco pio* adjudicantur. Alio autem loco distributiones absentium dividendæ inter præsentes sanciuntur. Sed omnis repugnantiæ species tollitur, si discrimen statuatur inter Dignitates, quæ proventus suos ex mensa Capitulari percipiant, et inter Dignitates, quæ secretos

(1) Cap. Licet, de Præbend. cap. Olim, de verb. sign. et cap. unic. de Cleric. non resid. in 6. — (2) Sess. 21, cap. 3, de Reformat. — (3) Sess. 22, cap. 3, de Reform.

ab eadem mensa proventus obtinent. Itaque juxta Concilium distributiones primarum Dignitatum inter præsentes dividendæ sunt. Distributiones autem aliarum Dignitatum *Fabricæ, Ecclesiæ, sive alteri loco pio* conferendæ: hæc habet Fagnanus auctoritate Sacræ Congregationis adductus, quæ rem eamdem non semel definivit (1).

42. Postremo Sacrum Concilium ita prosequitur (2): *Distributiones vero, qui statutis horis interfuerint, recipiant: reliqui, quavis collusione, aut remissione exclusa, his careant, juxta Bonifacii VIII Decretum, quod incipit* Consuetudinem, *quod Sancta Synodus in usum revocat, non obstantibus quibuscumque statutis, et consuetudinibus.* Hoc loco duo nominat Concilium, nempe collusionem, ac remissionem. Primum evenit, quando Choro adscripti invicem conveniunt de non notandis absentiis, quamvis absentes revera fuerint. Remissio tunc habetur, cum pars una, sponte ac sine ulla conventione, distributiones quotidianas alteri parti remittit, et relinquit. Utrumque Sacrum Concilium gravissime improbat, atque interdicit. Quamvis autem id severum nimis videatur, ut alteri donare non liceat ea, quæ sibi aliquis comparavit, tamen parendum omnino est, cum hæc jussa indixerit, qui decernendi facultatem habebat. De his fuse Suarez (3), qui Sacræ Congregationis Decretum his verbis conditum recenset: *Non licet Capitulo aliquo prætextu distributiones quotidianas donare, relinquere, aut quavis collusione remittere alicui, qui ab Ecclesiæ servitio abfuerit, vel alio quovis modo distributiones legitimas debeat amittere; nec fas sit cuipiam eas recipere, et, si acceperit, suas ne faciat, sed eas restituere omnino cogatur.* Nos alia quoque Decreta subjiciemus, nempe in causa Terracinæ, quæ proposita fuit die 13 Januarii anno

(1) Cap. Quia nonnulli, num. 22 et seq. de Clericis non resid.— (2) Sess. 24, cap. 12, de Reformat. — (3) Tom. 2, de Relig. lib. 4, de Horis Canonicis cap. 10, num. 20.

1624 (1) : *Sacra etc. censuit, Canonicum, ut proponitur, absentem punctari debere; non licere Canonicis eadem puncta, seu quotidianas distributiones remittere, aut condonare, cum ejusmodi collusiones aut remissiones prorsus sustulerit ejusdem Concilii Decretum.* Item die 14 Decembris eodem anno petitum illud fuit (2) : *Quæritur, an Episcopus, seu Capitulum possit condonare distributiones quotidianas Canonicis, quibus alias non debentur? Sacra etc. censuit, non posse.*

45. Verum, ut his obtemperent Canonici omnes in Metropolitanis, Cathedralibus, et Collegiatis, designantur unus, aut plures Punctatores, qui notent absentes a toto divino Officio, vel a parte ipsius, ut careant penitus distributionibus, aut partem tantum ipsarum pro ratione negligentiæ assequantur. Neque putent ejusmodi Punctatores inane quoddam munus ipsis demandari, eique satisfieri, si quamdam honestatis speciem retineant, quæ nempe in eo posita est, ut aliorum metu, vel negligentia, vel ignavia disciplinam Ecclesiæ pedibus conculcent. Ut falsam hanc sententiam deponant, ea percurrant, quæ a S. Carolo Borromæo traduntur (3) : *Punctator studiose exploret, et in libro punctationum notet omnes, quicumque ii fuerint, qui Sacras Horas, et Divina Officia non obierint, quique contra, quam his, aliisque Constitutionibus præscriptum est, in Choro quidquam fecerint, qua in re ullius non odio, non amore, non spe, non metu moveatur. Si aliquem injuria notarit, de suo ei satisfaciet; si vero notandum prætermiserit, de suo idem tantumdem det, quod in Ecclesiæ usum convertatur, et integras unius hebdomadæ distributiones amittat.*

44. Præcipit itaque S. Carolus non solum notari eos, qui ad Horas Canonicas recitandas haud convenerint, sed præsentes etiam, qui hoc munere rite perfuncti non

(1) Lib. 12 Decret. pag. 449. — (2) Lib. 12 Decret. pag. 235. — (3) Part. 2, cap. 12.

fuerint; sed quoniam id satis esse non videbatur, ne Canonici Chorum dimitterent, eo quod distributiones adeo tenues, et exiguæ sunt in quibusdam Ecclesiis, ut negligi facile queant, ideo Sacra Congregatio die 17 Septembris anno 1650 ita statuit (1) : *Sacra etc. censuit, non inservientes Ecclesiæ, nec Divinis interessentes, ultra amissionem distributionum quotidianarum, posse ab Archiepiscopo per multas pecuniarias, atque alio juris remedio compelli.* Quapropter die 7 Junii anno 1659 respondit Episcopo Castellanetæ petenti, an Beneficiariis Ecclesiæ, qui munĕri suo frequenter deerant, alias pœnas irrogare posset, cum distributiones quotidianas amittere minimi existimarent : *Licere etiam per alias pœnas* (2).

§ VIII.

De illis, qui ob causam morbi, aut aliud legitimum corporis impedimentum, licet absentes a Choro, distributiones tamen percipiunt.

45. Bonifacius VIII *Cap. Consuetudinem, de Clericis non residentibus, in Sexto*, quod a Concilio Tridentino renovatum superius diximus (3), postquam generatim constituit distributionibus absentes carere, hæc statim adjungit : *Exceptis illis, quos infirmitas, seu justa et rationabilis corporalis necessitas, aut evidens Ecclesiæ utilitas excusaret.* Has duas primas causas modo explicabimus, de tertia vero inferius verba faciemus.

46. Ecclesia, piissima mater, morbo vexatos summa humanitate, ac pietate prosequitur. Hinc Sacra Congregatio die 15 Aprilis anno 1511 jussit : *Eos, qui absunt a servitio Chori ob infirmitatem, vel aliam causam, percipere debere distributiones quotidianas sui Canonicatus perinde ac si statis horis interessent; percipere*

(1) In causa Jaderens. lib. 19 Decret. pag. 81. — (2) Lib. 21. Decret. pag. 651. — (3) Cap. 12. sess. 24, de Reformat.

etiam augmentum distributionum, quas amittunt illi, qui Divinis non interfuerint (1). Imo cum petitum fuisset die 2 Decembris anno 1666 (2) : *Primo, an distributiones quotidianas lucretur Canonicus, vel Beneficiatus, qui solitus cæteroquin inservire, a Civitate legitimo vacationis tempore discedens, in vicinum Oppidum (unde sub finem dictæ vacationis potest opportune se reddere ad servitium Ecclesiæ) se contulit, ibique superveniente infirmitatis corporalis impedimento ita continetur, ut ad Civitatem redire, et Choro interesse non valeat : et quatenus affirmative? Secundo, an hoc locum habeat, quamvis in Ecclesia vigeat contraria consuetudo?* Eadem Congregatio respondit : *Ad primum lucrari; Ad secundum, non habere locum, si consuetudo sit legitime præscripta* (3).

47. Ecclesia, tanquam piissima mater, ut diximus, ægrotantibus plurimum indulget, sed inter morbos haud recenset levissimum etiam capitis dolorem, et quamcumque tristitiæ causam, quæ Canonicum, aut Beneficiatum non impediunt, quin suis negotiis operam impendant. Quapropter requirit morbum verum, haud fictum, neque levem, sed gravem; neque id satis habetur, si Canonici ægrotantes a Choro abesse consueverint, dum incolumes erant. Tunc enim absentia non morbo tribuitur, sed voluntati, qua putantur inhærere eidem proposito Ecclesiæ minime inserviendi. Id Sacra Congregatio die 6 Februarii anno 1627 probavit (4) : *Distributiones quotidianas ita demum Oratori ægroto deberi, si alias Ecclesiæ solitus erat inservire, cujus justificatio remittitur conscientiæ Episcopi.* Idem confirmavit die 12 Septemb. ann. 1648 (5) : *Sacra etc. censuit, Canonicos infirmos non lucrari distributiones quo-*

(1) Lib. 11 Decret. pag. 98, a tergo. — (2) In causa Nullius distribut. — (3) Lib. 25 Decret. pag. 190 — (4) In causa Mantuana lib. 13 Decret. pag. 197. — (5) In causa Ferrariens lib. 48 Decret. pag. 522.

tidianas pro duabus Horis primis, quibus interesse minime consueverunt. Idem contigit die 5 Martii anno 1667 (1) : *Sacra etc. censuit, Oratori dandam esse declarationem alias editam sequentis tenoris : Congregatio Concilii censuit, Canonico infirmo, durante ejus infirmitate, quamvis Choro non intersit, deberi fructus omnes sui Canonicatus, nec non distributiones quotidianas, non secus ac si omnibus Horis Divinis personaliter interesset, dummodo ante infirmitatem fuerit solitus inservire. Cæterum infirmitatem ipsam coram Judice probandam.* Eadem prorsus docent Panimollus (2), ac Passerinus (3), qui etiam addit (4) : *Posset tamen dari casus, quod infirmitas permitteret Canonicos aliquantisper ex causa sanitatis exire e domo, et non permitteret adesse Choro; unde in his arbitrium boni viri debet attendi.*

48. Equidem Passerinus jure merito rem totam *arbitrio boni viri* relinquendam judicavit : ex hoc tamen deprehenditur non ita frequenter existimari oportere tanquam in Choro præsentem, qui se ægrotum fatetur, sed urbem circumire potest ; nam illud *aliquantisper* a Passerino indicatum non probaretur : neque veluti præsens haberi debet, qui morbi specie domum suam diurna luce non deserit, nocturno vero tempore frequentes cœtus adire non metuit, uti satis experientia demonstrat. Cæcus quidem Canonicus inter ægrotantes numerandus est, ipsi plura Sacræ Congregationis Decreta suffragantur : *Non teneri* (ita respondit) *horis Canonicis interesse* (videlicet cæcum indicat) *nec in Choro eam Officii partem, quam memoriter tenet, recitare, et nihilominus lucrari distributiones quotidianas, perinde ac si interesset.* In controversiam venit, utrum

(1) In causa Reatina lib. 25 Decret. pag. 345. — (2) Decis. 20, annot. 3, num. 60. — (3) Cap Consuetudinem regul. 4, concl. 5, num. 90, de Cleric non resid. in sexto. — (4) Num. 9.

cæco distributiones ab eo die concedi deberent, quo lumen oculorum amisit, an vero a die, quo se tanquam præsentem æstimari velle declaravit? Sacra Congregatio die 29 Januarii anno 1661 respondit (1) tribuendos cæco distributiones a die, quo lumine caruit. Alia quoque controversia excitata fuit, an cæcus alium sufficere debeat in locum suum, ut Missarum oneri, quæ cum Canonicatu junguntur, satisfaciat: sed Sacra Congregatio id minime probavit, uti constat ex iis, quæ subjicimus: *Joannes de Abreu Portionarius Collegiatæ de Barsellos, visu orbatus, supplicat pro exemptione a servitio Chori, et interim omnes fructus, et distributiones quotidianas percipere. Sacra etc. censuit danda esse Decreta hac de re edita, et signanter in Mercatelli die 8 Januarii 1597 tenoris sequentis: Sacra etc. censuit, Oratorem, si vere cæcus existit, a celebratione Missarum in Collegiata prorsus immunem esse, neque alium sui loco, cum sit legitime impeditus, substituere teneri.* Alia quoque Decreta rem eamdem confirmant (2).

49. Ad illos jam deveniamus, qui interesse nequeunt Divinis Officiis ob justum, ac legitimum corporis impedimentum, et quibus distributiones quotidianas percipere licet.

50. Inter hos merito recensendi videntur, qui absunt a Cathedrali, vel Collegiata, eo quod pestis in eo loco vehementer grassetur. Equidem die 9 Novembris anno 1650 hanc quæstionem Sacra Congregatio diligenter examinavit (3), ac statuit, quæ sequuntur: *Sacra etc. censuit, Canonicis causa pestis absentibus deberi quotidianas distributiones, si pestis grassetur, et petentes soliti sint inservire, et probetur legitima consuetudo, quod distributiones hujusmodi dentur absentibus ex*

(1) Lib. 22 Decret. — (2) Lib. 25 Decret. pag. 189, et lib. 40, pag. 414 et seqq. — (3) In causa Mediol. lib. 14 Decret pag. 337.

justa causa. Quando autem dicatur pestis grassari, ut sit justa causa absentiæ, judicio Episcopi esse relinquendum.

51. Secundo, distributionum participes esse queunt illi, quibus ob inimicitias, atque injurias in Chorum venire non permittitur, modo tamen has injurias immerito patiantur, et ante illas in Choro frequentes esse consueverint. Ita S. Congregatio post accuratum examen definivit (1).

52. Tertio, illis pariter has distributiones Sacra Congregatio permisit die 23 Septembris anno 1685 (2), qui carceribus injuste detinentur : *Sacra Congregatio sæpius censuit, indebite carceribus detento deberi distributiones quotidianas, non secus ac si ipse continue Ecclesiæ inservisset.* Eadem Congregatio pluries respondit, tunc aliquem carceribus injuste detentum fuisse, cum id declaravit sententia Judicis, quæ tamen in rem judicatam transiit (3). Quapropter *in causa Romana distributionum*, cum sententia Judicis quemdam Canonicum ab omni criminis suspicione liberum vindicasset, tamen ipse Canonicus distributiones, quas petebat, accipere non potuit, eo quod Fiscus provocationem interposuerat. Nam die 5 Februarii Sacra Congregatio respondit : *Expectandum, quid ex provocatione interposita contingeret.*

53. Verum, quid nomine propitiæ sententiæ intelligi debeat, Sacra Congregatio plane declaravit die 21 Junii anno 1664 (4) : *Sacra etc. censuit, oratori dandam esse declarationem sæpe alias editam tenoris sequentis : Con-*

(1) In causa Majoric. distribution. die 14 April. 1736 — (2) Lib. 25 Decret. pag. 403. — (3) In causa Mediolan. die 9 Mart. 1629, lib. 14 Decret. pag. 41, in causa Sinuess. 10 Septemb. 1672, lib. 27 Decret. pag. 500, in causa Terracin. 19 Februar. 1669, lib. 20 Decret fol. 167, in causa Cantazar 22 Septembr. 1663, lib. 23 Decret pag. 642. — (4) In causa Rapolen. lib. 24 Decret. pag. 190.

gregatio Concilii censuit, Canonicum primo inquisitum, et deinde uti innocentem per sententiam definitivam, quæ in rem judicatam transivit, absolutum percipere debere distributiones quotidianas totius temporis, quo hanc ob causam Divinis interesse non potuit. Congruunt alia pariter Decreta, ac potissimum illud, quo reus absolvitur, *tanquam repertus non culpabilis* (1), et illud etiam, quo reus absolvitur, *ex hactenus deductis.* Ita contigit in alia causa Arianens. die 28 Aprilis anno 1655 2) : *Sacra censuit, Canonicos primo inquisitos, et deinde absolutos uti non culpabiles per sententiam, licet cum clausula : ex hactenus deductis : debere utique percipere distributiones quotidianas totius temporis, quo talem ob causam Divinis interesse non potuerunt.* Idem responsum fuit in causa Ferentina die 2 Augusti anno 1721 (3). Aliquando reus absolvitur illis verbis *non molestetur*, uti pluries evenit (4). Aliter tamen est, si reus absolvitur illa formula : *ex quo satis*, quemadmodum eadem Congregatio die 19 Novembris anno 1669 (5).

§ IX.

De percipientibus distributiones, licet absentes fuerint, eo quod absentia cum Ecclesiæ utilitate jungatur.

54. Jam superius diximus permitti a Bonifacio VIII distributiones etiam absentibus a Choro, si utilitas ex hoc in Ecclesiam dimanet. Equidem magnæ difficultates in absentes hujusmodi ex jure communi desumuntur.

(1) Lib. 15 Decret. pag. 191. — (2) In causa Camerin. 22 April., ann. 1673, lib. 28 Decret. — (3) Lib. 71 Decret. pag. 314. — (4) In causaTheatina distribut. ann. 1667, lib. 57 Decret. pag. 420, in Reatina distribut. 4 die Maii anno 1708, lib. 58 Decret. pag. 158, in Lucana 23 Julii anno 1718, lib. 68 Decret. pag. 308. — (5) In causa Capuana distribut lib. 26 Decret. pag. 325. a tergo.

Bonifacius VIII *cap. unic. de Clericis non residentibus in sexto* distributiones illis impertit; sed *capite, Cum non deceat, de electione in sexto* contrarium decernitur. Canonum Interpretes maxime laborant, ut hæc duo repugnantia simul conjungant; sed omissis cæteris, Nos affirmamus tribuendas esse distributiones illi Canonico, qui ob utilitatem Capituli, sive Ecclesiæ, Chorum dimiserit. Etenim in causa Panormitana anno 1588 Sacra Congregatio : *Censuit deberi oratori distributiones quotidianas pro tempore, quo vere abfuit pro negotiis Capituli* (1). Reliqua Decreta, quæ magis obvia sunt, prætermittimus; illud solum recensemus, quod conditum fuit anno 1598, cum causa Episcopi Hispalensis, ejusque Capituli ageretur : *Quod si ex causa negotiorum Capituli recedere voluerint* (Canonici nempe, aut alii Choro addicti), *percipere tam fructus Præbendæ, quam distributiones, nec esse necessariam licentiam Archiepiscopi, ad cujus tamen officium pertinebit examinare, an causa negotiorum vere subsit, et quascumque collusiones, et illicitas remissiones inter Canonicos prohibere* (2).

55. Tridentina Synodus in Ecclesiis Metropolitanis, Cathedralibus, et Collegiatis insignibus Præbendam Theologalem statuendam præcipit (3). Canonicus vero Theologus qua die legere debet, si absit a Choro ob manifestam Ecclesiæ utilitatem, ejusdem diei distributiones assequitur. Ita respondit anno 1589 (4) Sacra Congregatio in causa Mediolanensi : *Sacra etc. censuit, Theologo pro tota die, qua legit, deberi distributiones quotidianas.* Die autem 18 Junii anno 1622 (5) sic decrevit (6) : *Ad tertium, Theologum qua die legit, distributiones quotidianas lucrari, tametsi a Choro legitime vacare possit.* Insuper ex eodem Sacro Concilio ad rem

(1) Lib. 5 Decret. pag. 104. — (2) In causa Segob. ann. 1589, lib. 5. Decret pag. 287. — (3) Sess. 5, de Reform. cap. 1. — (4) Lib. 6 Decret. pag 71, a tergo. — (5) In causa Limensi. — (6) Lib. 12 Decret. pag 103.

probandam exemplum Pœnitentiarii depromatur : *In omnibus etiam Cathedralibus Ecclesiis, ubi id commode fieri poterit, Pœnitentiarius aliquis cum unione Præbendæ, proxime vacaturæ, ab Episcopo instituatur, qui Magister sit, vel Doctor, aut Licentiatus in Theologia, vel in Jure Canonico, et annorum quadraginta, seu alias, qui aptior pro loci qualitate reperiatur, qui dum Confessiones in Ecclesia audiet, interim præsens in Choro censeatur* (1). Id autem privilegium Sacra Congregatio concessit etiam Canonico, quem Episcopus ad Confessiones fidelium excipiendas loco Pœnitentiarii suffecit : *Sacra censuit, oratori ita in locum Pœnitentiarii ad audiendas Confessiones ex necessitate, et ex legitima causa ab Episcopo deputato, dum tempore deputationis Confessiones actu audit, deberi distributiones quotidianas, non secus ac si Divinis in Choro interesset* (2). Quapropter, si Pœnitentiarius, aut Canonicus in ejus locum subrogatus in administrando Pœnitentiæ Sacramento non fuerint impediti, cum Divina Officia in Choro celebrantur, cum reliquis convenire debent ; quod si facere omiserint, distributiones amittunt : *Sacra censuit, Pœnitentiarium, quando non est impeditus in munere Confessionis, interesse debere Divinis Officiis* (3). Barbosa de Pœnitentiario scriptum ita reliquit (4) : *Pœnitentiarium pro præsente in Choro habendum esse dum audit Confessiones in Ecclesia, sive in Confessionario, sive extra ; non tamen pro tempore, quo residet in Confessionario, nec audit Confessiones, aliis in Choro Divina celebrantibus ; nec si idem dixerit Missam, aut si privatim Officium dicat, etiam ut opportunius Confessiones audiat, censendum esse præsentem in Choro.*

(1) Cap. 8, sess. 24, de Reformatione. — (2) In causa Luc. die 10 Martii ann. 1635, lib. 15 Decret. pag. 175. — (3) In causa Fan. die 24 Jan. ann. 1612, lib. 16 Decret. pag 632. — (4) Sess. 24, cap. 8, num. 28, de Reform. Sac. Conc. Trid.

56. Idem Tridentinum Concilium decernit (1) : *Quod si alicui ex prædictis dignitatibus in Ecclesiis Cathedralibus, vel Collegiatis, de jure, seu consuetudine, jurisdictio, administratio, vel officium non competat, sed extra Civitatem in Diœcesi Cura animarum immineat, cui is, qui dignitatem obtinet, incumbere voluerit, tunc pro tempore, quo in Curata Ecclesia resederit, ac ministraverit, tanquam præsens sit, ac Divinis intersit, in Ecclesiis Cathedralibus, ac Collegiatis habeatur.* Igitur, qui Canonicatum, ipsique conjunctam obtinet Parochiam, sed extra Civitatem, sedem in Parochia tenere debet, et *pro tempore*, quo resederit in Parochia ac ministraverit, tanquam in Choro præsens habetur, ita ut Præbendæ quidem fructus, non vero distributiones consequatur. Id sanxit S. Pius V (2), idemque Fagnanus (3), et Gonzalez (4), sapienter advertunt. Aliter tamen se res habet, si quis Canonicatum, et adnexam animarum Curam in eadem Ecclesia possideat. Tunc enim Sacra Congregatio ita constituit (5) : *Sacra... censuit, oratorem habentem onus Curæ animarum annexum, si tempore, quo Divina Officia celebrantur, audiat Confessiones, vel alia ad ipsam Curam spectantia exerceat, lucrari debere distributiones quotidianas, etiamsi Divinis non intersit.* Idem sancitum est die 19 Septembris anno 1643 (6): *Sacra etc. censuit, Præposito Ecclesiæ Collegiatæ Castri novi, cui annexa est Cura animarum cum administratione Sacramentorum, deberi distributiones quotidianas tempore Divinorum Officiorum, si eo tempore sit in actu dictam Curam exercendi, et Sacramenta ministrandi.*

57. Conceditur Episcopis accersere unum, vel duos Canonicos, qui ipsis inserviant (7), non solum ex Cathe-

(1) Sess. 22, cap. 3, de Reform. — (2) Constitut. 65, in Bull. tom. 2. — (3) Cap. Licet. num. 67, de Præbend. — (4) Super regul. 8, Cancellar. gloss. 6, num. 268 et seqq. — (5) In causa Mediolan. prop. die 13 Februar. 1639, lib. 16 Decret. — (6) In causa Torton. lib. 17 Decret. pag. 230. — (7) In Decretal. de cætero de Cleric. non resid.

drali, sed etiam ex Collegiatis, uti Sacra Congregatio respondit die 1 Septembris anno 1663. Alio autem loco (1) Beneficiatos, aut Mansionarios Cathedralis, aut Collegiatæ ad hoc munus eligi posse decernit : *Sacra etc. censuit, Episcopis licere pro suo servitio adhibere etiam Beneficiatos tam Ecclesiæ Cathedralis, quam Ecclesiæ Collegiatæ suæ Diœcesis, ideoque declarationes hujus Sacræ Congregationis extendi etiam ad hujusmodi Beneficiatos, ita tamen, ut ultra duos non adhibeant* (2). Illis tantum Canonicis, vel Dignitatibus uti nequit Episcopus, quæ gerunt animarum curam, uti Monteflasconens. Episcopo die 26 Aprilis anno 1659 indictum fuit (3); nequit etiam Coadjutoris operam sibi deposcere, quemadmodum deprehenditur ex hoc Sacræ Congregationis Decreto, quod promulgatum est die 15 Januarii anno 1684.

DUBIUM SERVITII CHORI.

Ex privilegio in Corpore Juris clauso, licet Episcopo uti opera duorum Canonicorum, qui servitio hujusmodi durante reputantur præsentes ad effectum lucrandi fructus suarum Præbendarum, juxta cap. *De cætero*, de Clericis non residentibus, cum concordantibus. Hoc posito, quærit Episcopus Calaguritanus, an vigore dicti privilegii possit uti opera Canonici Coadjutoris, qui itidem servitio durante, reputetur præsens ad effectum prædictum ? Sacra etc. censuit negative respondendum.

58. Sed advertendum est, quod eadem Congregatio de Canonicis Episcopo inservientibus definiit anno 1587 (4) : *Sacra etc. censuit, Canonicos inservientes Episcopis lucrari fructus Præbendarum, non autem quotidianas distributiones.* Item sanxit die 22 Aprilis anno 1679 (5) : *Sacra etc. censuit, dandam esse decla-*

(1) In causa Cajetana servitii lib. 23 Decret. pag. 599. — (2) In causa Avenion. die 7 Januar. ann. 1640, lib. 16 Decret. pag. 317. — (3) Lib. 21 Decret. pag. 618. — (4) In causa Colon. lib. 4 Decret. pag. 269. — (5) In causa Sor. lib. 30 Decret. pag. 304.

rationem alias editam tenoris sequentis : Sacra etc. censuit, unum vel duos Canonicos Episcopo inservientes, juxta privilegium ad favorem Episcoporum in cap. De cætero, *de Clericis non residentibus, lucrari Præbendam suorum Canonicatuum, non tamen distributiones quotidianas ; si vero redditus omnes ipsis distributionibus constent, duas tantum ex illarum tribus partibus lucrari.*

59. Aliquando tamen contingit, ut Canonici Episcopo inservientes, licet absint a Choro, distributiones percipiant, veluti si Divinis Officiis interessent. Exemplum sumitur ex illis Canonicis, qui Episcopi jussu, et loco Romam veniunt ad Limina Apostolorum invisenda, vel ipsum Episcopum Romam ob eamdem causam comitantur, uti Sixtus V decrevit. Porro id certum esse, et comprobatum experientia constat apertissime ex variis Sacræ Congregationis Decretis (1), ac præsertim die 1 Octobris anno 1662 *Sacra etc. censuit, deberi distributiones quotidianas tempore accessus, mansionis, et regressus Visitationis Sacrorum Liminum, quod tempus constituit esse trium mensium* (2). Attamen hoc privilegio non gaudent Canonici, qui Episcopum sequuntur Diœcesim suam perlustrantem. Ita respondit Sacra Congregatio die 5 Decembris anno 1626 (3) : *Canonicos suum Episcopum in Visitatione Liminum comitantes, distributiones quotidianas lucrari debere ; comitantes vero in Visitatione Diœcesis, si omnes fructus, ut supponitur, in distributionibus quotidianis consistant, lucrari duas partes, omissa tertia, quæ inservientibus accrescat.*

60. In Tridentina Synodo præ cæteris hæc Canonicis

(1) In Brixiens. die 18 Septemb. anno 1626, lib. 13 Decret. pag. 346. In Regiens. 18 Decemb. anno 1627, lib. 13 Decret. fol. 362. — (2) In Penuen. lib. 27 Decret. pag. 512. — (3) In causa Salmonen. lib. 13 Decret. pag. 329.

indicuntur, nempe ut *compellantur Episcopo celebranti, aut alia Pontificalia exercenti, assistere, inservire* (1). Hinc ortæ sunt plures controversiæ, utrum universum Capitulum, an pars ipsius solum convenire debeat, quoties in Cathedrali Episcopus exercet Pontificalia? Quare anno 1573 Sacra Congregatio rem definivit his verbis (2) : *An retinentes dignitates, Canonicatusque in Cathedrali Ecclesia Episcopo Pontificia obeunti omnes assistere teneantur, vel major pars suppetat : et posito quod non, an recusantes assistere mulctari possint? Sacra etc. censuit, omnes teneri, salvis tamen singulorum legitimis vacationibus.* Cum Episcopus indicit Pontificalia, satis esse Canonici non semel contenderunt, si duo de more Canonici, Sacerdos, ac Diaconus assistant; nec omnino requiri, ut alius ex Canonicis munere Subdiaconi fungatur. Id autem verbis ipsis Pontificalis ostendere nitebantur Mutinenses Canonici, qui hanc quæstionem excitarunt; sed anno pariter 1573 Sacra Congregatio illis respondit : *Teneri inservire etiam in munere Subdiaconi* (3).

Sed illud majori studio, et contentione disceptatum fuit, an iidem Canonici, nempe Diaconus, Subdiaconus, et Sacerdos assistens, qui operam præbent suam Episcopo in Cathedrali solemni ritu celebranti, præsto esse debeant ipsi Episcopo Sacras Ordinationes extra Cathedralem obeunti, vel ibidem Pontificalia gerenti; an solum interesse oporteat duos Canonicos, et Archidiaconum, qui præsentes esse consueverunt, quoties Episcopus in sua Cathedrali generalem Ordinationem instituit? Sacra igitur Congregatio non semel respondit debere Ministros, quos superius explicavimus, inservire Episcopo, quoties in urbana Ecclesia, vel suburbana

(1) Sess. 24, cap. 12. — (2) In causa Tudertin. lib. 1 Decret. pag. 440. — (3) Lib. 1 Decret. pag. 44.

obire velit Pontificalia (1). Tandem ex Decreto, quod subjicimus multa alia declarantur, quæ in dubium revocari possent.

LICIEN.

An Decretum Sacri Concilii cap. 12, sess. 24, de Reformatione locum habeat, dum Episcopus in sua Ecclesia Cathedrali assistit cum Cappa Missæ, et Divinis Officiis diebus Dominicis et Festivis, etiam non solemnibus, et diebus ferialibus Quadragesimæ?

Secundo, an locum habeat, quando Episcopus in aliis Ecclesiis sibi subjectis, in Civitate existentibus, Pontificaliter celebrat, vel paratus assistit cum Pluviali et Mitra, aut cum Cappa Divinis Officiis, et Missæ solemni, vel alia Pontificalia exercet tam occasione alicujus Sancti, qui in ipsis Ecclesiis solemnizatur, quam alia occasione, si numerus sufficiens Canonicorum et Ministrorum in Ecclesia Cathedrali remaneat?

Tertio, an habeat locum, cum Episcopus cum Cappa in Ecclesia Cathedrali assistit Concioni, quæ solita est haberi post Missam Conventualem diebus Quadragesimæ, et etiam aliis intra annum?

Quarto, an similiter habeat locum, quando Episcopus intervenit cum Cappa Concioni, quæ habetur in aliis Ecclesiis Civitatis etiam exemptis diebus Festivis, vel ferialibus Quadragesimæ, et intra annum; aut si saltem duo ex iis compelli possint ad sibi assistendum hinc inde a sua Sede, et si isti duo debeant esse digniores, dummodo non sint legitime impediti, seu illi, qui solent assistere in Ecclesia Cathedrali, vel omnes per turnum alternis vicibus?

Sacra etc. ad primum respondit, Decretum Sacri Concilii cap. 12 vers. *Omnes vero*, sess. 24, habere locum.

Ad secundum et tertium, itidem habere locum.

Ad quartum respondit, locum non habere. Die 17 Augusti 1641 lib. 16. Decretor. pag. 582 et 583.

61. Sed ad rem propositam redeamus: certum omnino videtur Canonicis inservientibus Episcopo juxta præscriptum a Concilio Tridentino, et a Decretis Sacræ

(1) Die 26 Novemb. anno 1616, lib. 11 Decret. pag. 485, et in causa Fori Cornel. die 30 Mart. et die 17 April. anno 1649, lib. 18 Decret. pag. 603 et 614.

Congregationis tribuendas esse distributiones, si hoc necessario munere impediti Choro interesse nequeant, uti sancitum fuit in causa Fori Corneliensis. Hinc autem sequitur eosdem Canonicos carere distributionibus, si Episcopo privatim rem Divinam facienti inserviant: *Quæritur, an Canonici inservientes Episcopo Missam privatam celebranti lucrentur distributiones quotidianas? Sacra etc. censuit non lucrari* (1). Item die 3 Februarii anno 1629 in causa Amerina (2): *Sacra etc. censuit Canonicis Episcopo Pontificaliter celebranti assistentibus deberi distributiones quotidianas, non autem inservientibus Episcopo Diœcesim visitanti, vel Missam privatam celebranti.*

62. At silentio præteriri non debet, quod petitum fuit a Sacra Congregatione die 6 Februarii anno 1734 videlicet (3): *An Canonicis Ecclesiæ Cathedralis assistentibus Episcopo Pontificalia exercenti, vel in suo palatio, vel in aliis Ecclesiis suæ Diœcesis, debeantur anniversariorum emolumenta, quæ ex voluntate Fundatorum distribui consueverunt solum inter præsentes? Et, quatenus negative: an sit consulendum Sanctissimo pro concessione Indulti ex gratia in casu etc.?* Responsum fuit: *Ad utrumque negative.*

63. Postremo Clemens XI distributionum participes eos quoque Canonicos declaravit (4), qui certis per annum diebus in ædem Regularium secedunt, ut vacent Spiritualibus Exercitiis; illis enim diebus, licet in Chorum non veniant, tamen distributiones, Pontificis privilegio, consequuntur; sed multas conditiones Pontifex requirit; Primum, ut Episcopi facultas pro hac re gerenda prius obtineatur; Secundo, ne secessus ejusmodi tempore Adventus, Quadragesimæ, vel in Festis magis

(1) Die 25 Januar. anno 1625, lib. 12 Decret. pag. 253 a tergo. — (2) Lib. 14 Decret. pag. 17. — (3) In causa Bosanen. — (4) In Bull. pag. 547.

solemnibus statuatur ; Tertio , ne omnes simul Canonici has pias exercitationes suscipiant , sed seorsim , ita ut nullum Divinis Officiis in Choro detrimentum inferatur. Illud etiam prætermittendum non est , fructus , ac distributiones a Canonicis etiam , et Mansionariis jure percipi , qui liberi , et immunes a Choro declarati sunt , et qui Coadjutorem sibi adlegerunt.

64. Equidem a Jure communi non decernitur illud privilegium , ut immunitatem a Choro obtineat, et fructus , ac distributiones accipiat , qui per annos quadraginta Ecclesiæ inserviit (1) ; sed cum nonnulla peculiarium Ecclesiarum statuta idem privilegium impertirent, Gregorius XIV ductus etiam consilio Sacræ Congregationis Concilii eadem statuta minime improbanda censuit (2). Hinc Sacra Congregatio immunitatem hanc generatim elargitur Canonicis , ac Beneficiatis, qui per annos quadraginta assidue , ac laudabiliter munere suo perfuncti fuerint. Argumentum de his immunitatibus antea difficile, implicatumque valde fuerat ; sed expedire difficultates magno studio curavimus , cum in Sacra Congregatione Concilii Secretarii munus ageremus. Plura Decreta super hac re condita simul collegimus , ut leges quædam generales ex illis conficerentur ; uti contigit die 14 Septembris ann. 1718. Primo , decretum fuit Canonicos immunes, neque in Chorum convenire, neque ullius residentiæ legibus teneri ; Secundo, pro mercede vitæ anteactæ , rerumque præclare gestarum percipiendos esse ab illis, licet absentibus, fructus, distributiones , et augmentum distributionum , quod dimanat ex aliorum absentia, qui sine legitima causa Chorum dimittunt ; Tertio, si divinus cultus aliquid detrimenti capiat, Canonicos immunes revocari posse ab Episcopo , ut resideant , et Choro intersint.

(1) Navarrus cons. 12 , lib. 3 , de Cleric. non resid. — (2) Garzias de Benefic. , part. 3 , cap. 2 , § 1 , num. 344.

65. Juxta sacros Canones, Synodumque Tridentinam haud permittuntur Coadjutores ea conditione, ut ad Canonicatus, vel inferiora Beneficia admittantur (1). Nam hujusmodi Coadjutoriis alienæ mortis desiderium inhærere solet, quod maxime adversatur capiti : *Detestanda, de concessione Præbendæ, in sexto.* Attamen Romani Pontifices, qui solum id possunt, aliquando Coadjutores concedunt, ita ut in Canonicatus, et inferiora Beneficia deinde subrogentur (2). Petitum fuit die 2 Maii anno 1643 : *An Canonicus senio confectus, cui datus est Coadjutor cum clausula, quod, Coadjuto impotente, aut inservire nolente, teneatur Coadjutor inservire, si hujusmodi Coadjutor postea gravi infirmitate oppressus, adeo ut de illius salute nulla fere spes adsit, et sic inservire non valeat, teneatur idem Coadjutus per se ipsum inservire, ad effectum percipiendi distributiones quotidianas?* S. autem Congregatio in hunc modum definit (3) : *Coadjutorem non teneri inservire.* Et insuper declaravit die 29 Maii anno 1677, Coadjutum immunem esse, licet ipsius Coadjutor extra civitatem morbo teneatur : *Hæc Sacra Congregatio censuit, Canonicum coadjutum non teneri inservire in locum Coadjutoris infirmi : sed quia Coadjutor est infirmus extra Civitatem, supplicatur declarari, an etiam in hoc casu resolutio præfata locum habeat? Sacra etc. respondit affirmative* (4). Insuper 19 Augusti anno 1730, Coadjutores petierunt a Sacra Congregatione (5) : *An lucra provenientia ex punctaturis, et absentiis Canonicorum, quæ præsentibus accrescunt, debeantur Canonicis Coadjutoribus, sive potius Coadjutis in casu?* His responsum datum fuit : *Deberi Canonicis Coadjutis.*

(1) Sess. 25, cap. 7, de Reform. — (2) Cabassutius in Theolog. et Praxi Juris Canon., lib. 1, cap. 16, num. 4. — (3) Lib. 17 Decret. pag. 177. — (4) Lib. 29 Decret. pag. 434. — (5) In Romana Distribut.

§ X.

De his, qui immerito contendunt percipere distributiones ob peculiarem aliquem titulum.

66. Superius affirmavimus Canonicos vacationum mensibus, duos item Canonicos, aut Mansionarios accitos ab Episcopo, ut ipsi inserviant, fructus quidem, non vero distributiones assequi, licet ob has causas legitimas Choro abfuerint: nunc superaddimus Canonicum, cui munus Vicarii Generalis Episcopus demandavit, et Canonicum Examinatorem Synodalem, Canonicos pariter, qui Tribunali Sancti Officii, aut Cameræ Apostolicæ inserviunt, aut eos, qui pias suscipiunt peregrinationes, vel qui docent Jus Pontificium, et Theologiam, aut his disciplinis excolendis operam impendunt, hos omnes Canonicos, nisi Choro intersint, distributionibus carere, quamvis ob allatas causas Chorum dimittant.

67. Afferamus pro singulis Decreta Sacræ Congregationis: ac primum die 17 Decembris anno 1627 de Canonico Vicario Generali ita statuit (1): *Sacra etc. respondit, Canonicum inservientem Episcopo, in officio Vicarii, non lucrari distributiones quotidianas pro illis Divinis Horis, quibus non intersit.* Item die 9 Maii anno 1671 (2) *Sacra etc, inhærendo declarationibus alias factis, respondit, Canonicum inservientem Episcopo in officio Vicarii, non lucrari distributiones quotidianas pro illis Horis Divinis, quibus non intersit.*

68. De Canonico Examinatore Synodali die 20 Septembris anno 1642 hæc sancita habentur (3): *An Canonici, qui sunt Examinatores Synodales, si non intersint Choro occasione assistendi Examini, lucrentur distri-*

(1) In causa Bitteti lib. 13. Decret. pag. 267. — (2) In causa Tanat. lib. 27, Decret. pag. 113. — (3) In causa Cremon. lib. 17 Decret. pag. 95.

butiones quotidianas, non aliter ac si Divinis interessent? Sacra etc. respondit, non lucrari. Id tamen definitum antea fuerat die 19 Junii anno 1658 (1) : *Canonicum Examinatorem Synodalem, vocatum ad interessendum Examini pro Parochialibus Ecclesiis vacantibus, vel pro collatione Ordinum tempore, quo Divina Officia celebrantur, si eis non intersit, non lucrari distributiones quotidianas.*

69. Sed veniamus ad eum Canonicum, qui Tribunali S. Officii inservit (2) : *Sacra etc. censuit, Canonicum, qui Divinis non interest, quantumvis sit Inquisitor hæreticæ pravitatis, non lucrari distributiones quotidianas.* Si distributiones ipse lucrari velit, Apostolicum privilegium necessario requiritur, uti constat Decreto Sacræ Congregationis edito die 4 Junii anno 1549 (3), quod Garzias recenset (4) ; ipsumque die 3 Februarii anno 1655 confirmatum fuit (5) : *Sacra etc. respondit, prædictos Ministros Sanctissimæ Inquisitionis non lucrari distributiones quotidianas, nisi ex speciali Sedis Apostolicæ privilegio; ac propterea Oratorem pro eo obtinendo Congregationem Sanctissimæ Inquisitionis adire posse.* Sed cum privilegium hujusmodi conceditur, plerumque addi consuevit : *pro diebus, et horis.* Tunc autem Tribunalis S. Officii Ministro contingunt distributiones, quamvis ad Chorum non accesserit, modo tamen obeundis Sancti Officii negotiis occupatus fuerit eo die, et illa hora, quo Divinum in Choro Officium prætermisit.

70. De Cameræ Apostolicæ Administris hæc responsa fuerunt die 22 Augusti 1672 (6) : *Dominus Thesaurarius Generalis Cameræ Apostolicæ ex hac Sacra Congrega-*

(1) In causa Brixien. lib. 16, Decret. pag. 38. — (2) In causa Civitaten. ann. 1587, lib. 9 Decret. pag. 39. — (3) In causa Talet. lib. 18 Decret. pag. 40 et seq. — (4) De Benef. part. 3, cap. 2, num. 356. — (5) In causa Mediol. lib. 15 Decret. pag. 156. — (6) Lib. 23 Decret. pag. 272.

tione supplex quærit, an Subcollectores spoliorum, decimarum, aliorumque jurium Cameræ Apostolicæ, eorum officio durante, distributiones quotidianas lucrentur, quamvis in Choro Divinis Officiis persolvendis minime intersint. Sacra etc. censuit, non lucrari, et Litteras san. mem. Sixti V datas sub annulo Piscatoris 8 Maii 1590 esse locales.

71. Insuper in causa Tudertina petitum fuit : *An Canonici visitantes devotionis causa Ecclesiam Lauretanam, ac Angelorum de Assisio, aliaque pia hujusmodi loca, dum in tali sunt peregrinatione, possint fructus Præbendæ, et quotidianas distributiones lucrari juxta constitutionem antiquam ipsius Ecclesiæ, qua eis permittitur, ut ipsi peregrinantes certis diebus et mensibus abesse possint ab Ecclesia. Sacra etc. censuit, non posse lucrari quotidianas distributiones; fructus vero Præbendæ posse, si intra tres menses a Decreto Concilii sess. 24, cap. 12, concessos fecerint hanc peregrinationem.* Capitulum Ulysipponense peculiari statuto impertiebat distributiones pro certo temporis spatio iis Canonicis, qui pias aliquas peregrinationes inirent. Ad Sacram Congregationem supplex confugit, ut ipsius auctoritate idem statutum firmaretur; sed illa respondit in hunc modum anno 1651 (1) : *Sacra etc. censuit confirmationem petitam nequaquam esse concedendam, nisi aliter Sanctissimo Domino Nostro fuerit visum; et peregrinari volentes posse recurrere ad hanc Sacram Congregationem, quæ juxta stylum non denegabit licentiam.*

72. Equidem (quod superest) Magistris Juris Pontificii, aut Sacræ Theologiæ, et has Facultates addiscentibus multa privilegia a Jure communi tribuuntur (2), quæ Tridentina Synodus integra, ac perpetua esse voluit (3).

(1) Lib. 14 Decret. pag. 553. — (2) Cap. super specula, de Magistris, et cap. cum de diversis, de Privilegiis in sexto. — (3) Cap. 1, sess. 5, de Reformat.

Attamen hæc privilegia fructus tantum, non ullas distributiones elargiuntur : neque a Sacra Congregatione aliud quidquam impetrari potest, quam Præbendæ fructibus non carere. Quod si nulli fructus, aut exigui valde fuerint, tum Canonicus privilegium obtinens tertiam partem universi proventus amittit, quæ inter præsentes dividitur, ac duæ cæteræ partes eidem Canonico tantum supersunt. Hæc docet Fagnanus (1), et Cardinalis Petra (2). Innocentius XII Decreto constituit (3), ne ejusmodi privilegia, quæ studiorum causa concedi debent, illis, qui vigesimum quintum annum jam attigissent, in posterum conferrentur, et ne triennii spatium superarent. Idem Pontifex die 15 Martii anno 1692 de medio sustulit aliam corruptelam, quæ jam invaluerat. Plures enim non ostendebant Episcopo privilegium, quod impetraverant, ut Chorum relinquerent, sed illud consulto, ut aiunt sacculo conditum servabant. Quapropter jussit Pontifex hanc formulam eidem privilegio superaddi : *Ita ut præsens Indultum, quoad perceptionem fructuum, et distributionum, ac pœnas contentas in Sacro Concilio Tridentino, non suffragetur, ac si concessum non fuisset, nisi Ordinario Loci, et in Actis illius Cancellariæ præsentetur, ac insinuetur intra tempus congruum a Secretario præfigendum* (4). Hæc tamen privilegia Coadjutoribus denegantur, uti sapienter expendit Sacræ Congregationis Secretarius in causa *Tarentina Indulti*, cujus examen habitum fuit die 25 Martii anno 1735 ; nam prius exposuit sententiam doctissimi viri, qui ipsius locum antea tenuerat, et qui Patres Congregationis monuit, cum Indultum *causa studii* peteretur a Coadjutore, hujusmodi indultum a Jure Pontificio Canonicis permitti, Coadjutorem vero inter

(1) Cap. Licet num. 127 de Præbend. — (2) In suis præclaris Observ. in constit. 9, Bonifacii VIII, num. 20 et seq. tom. 3. — (3) In suo Bull. pag. 226. — (4) Lib. 42 Decret. pag. 166.

Canonicos minime recenseri ; si Coadjutores hujus quoque privilegii participes fiant, causam nullam superesse, cur instituantur Coadjutores, cum ob hanc solum rationem ipsi debeant eligi, ut nempe loco Canonici coadjuti Divinis Officiis celebrandis intersint ; postquam hæc Secretarius, uti dictum est, sapienter expendit, statim commemorat, Indultum *causa studii*, quod poscebatur, concessum minime fuisse, et quod *Decretum hoc firmavit regulam, quæ semper servata fuit, rejiciendi concessionem Indulti pro absentia ob studiorum causam.* Eadem privilegia *causa studii* tribui solent illis, qui in publica Academia optimis Facultatibus operam navant. Die 25 Martii anno 1675 Sacra Congregatio quæstionem, quam hic subjicimus, hac sententia dissolvit (1) : *Joannes Petrus Strada Canonicus Collegiatæ Sanctorum Celsi et Juliani, obtento Brevi exemptionis a Choro causa studii, petit decerni, id non solum suffragari pro diebus, quibus antecessor legit in publica Aula Sapientiæ, verum etiam quando id suis privatis ædibus legit. Sacra etc. respondit, suffragari etiam pro diebus, quibus Lector legit domi propriæ, dummodo tunc etiam vere et actu ipso studiis incumbat.*

73. Sed alia plura, quæ contingunt, breviter percurramus : non semel Capitulum indicitur, cum Divina Officia celebrantur : conveniunt a Choro frequentes Canonici, nec tamen ob hanc causam distributionibus carere putant. At Sacra Congregatio *in causa Oriolen.* pravam hanc consuetudinem improbavit (2) : Quæsitum fuerat undecimo loco : *An tempore celebrationis Divinorum Officiorum possint Canonici habere Capitulum.* his respondit : *Capitulum non esse habendum eo tempore quo Divina Officia celebrari debent, nisi causa urgens in aliud tempus differri non patiatur. Quod si secus fiat,*

(1) In causa Rom lib. 29 Decret. pag. 45. — (2) Lib. 14 Decret. pag. 599.

Canonicos nequaquam lucrari distributiones quotidianas pro illis Horis Divinis, quibus non interfuerunt. Idem sancitum fuit die 2 Julii anno 1633 (1) : *Sacra etc. respondit Capitulum non esse habendum eo tempore, quo Divina Officia celebrari debent, nisi causa aliqua urgens in aliud tempus differri non patiatur. Quod si secus fiat, Canonicos nequaquam lucrari distributiones quotidianas pro illis Horis, quibus Divinis non interfuerunt, et eo casu posse Archiepiscopum, non obstante quacumque consuetudine, ad subtractionem fructuum, et ad mulctas pecuniarias imponendas contra Canonicos procedere.*

74. Frequenter etiam accidit, quod aliqui Canonici tempore Divini Officii Chorum dimittunt, ut Pœnitentiæ Sacramentum administrent, aut rem Divinam faciant. Quapropter anno 1573 Sacra Congregatio jussu Pontificis hoc Decretum promulgavit (2) : *Quia quandoque in Cathedralibus et Collegiatis Ecclesiis sunt aliqui Canonici, vel alii Officiales, qui in iisdem habent Capellanias, vel in titulum, vel tanquam mercenarii : quæritur, an eo tempore, quo in dictis Capellaniis celebrant, distributiones recipere debeant, licet absint a Choro ? et quid de illis Canonicis, qui celebrant in eadem Ecclesia suæ devotionis gratia ? an, quando hac causa a Choro absunt, distributiones recipere possint ? et dato, quod non, quid, si a Superiore Ecclesiæ eis injungatur, ut eo tempore celebrent ? Sanctissimus Dominus Noster etiam ex sententia Congregationis Concilii declaravit, non posse, nisi quando sic jussissent eorum Superiores, quos tamen admoneri voluit, ut ab hujusmodi jussu abstineant.*

75. Equidem S. Carolus Borromæus hanc Pontificis sententiam ante oculos habuit, cum ita decrevit (3) :

(1) In causa Turritana lib. 14, Decret. pag. 731. — (2) Lib. 1 Decret. pag. 51. — (3) In 4 Concil. Prov. Mediol., part. 2, cap 13.

Quicumque, dum alicujus statæ Horæ Officium a Choro peragitur, Missam celebrando tunc a Choro abfuerit, illius Horæ distributionis tanquam absens particeps ne sit, ut a Sancta Sede Apostolica declaratum est. Id vero, nisi pro absentia Sacerdotum, qui in Ecclesia tunc Missæ Sacrificium faciant, necessitas aliquando inciderit, ut Præfectus Canonicum aliquem Sacerdotem e Choro exire, a statæque Horæ Officio abesse, Missæ celebrandæ causa, jubeat, aut nisi a Sede Apostolica aliter concessum fuerit.

76. Eam perpetuo viam tenuit Sacra Congregatio; nam die 14 Martii anno 1620 (1) : *Sacra etc. respondit, Canonicos, dum Horæ Canonicæ recitantur, non posse a Choro abscedere ad Confessiones audiendas, aut Missas celebrandas devotionis causa; ac, qui discesserint, illius Horæ distributionem amittere.* Magno studio, et contentione proposita fuit causa Reatina die 15 Martii anno 1692, in qua secundo loco petebatur : *An Canonici voluntarie Missas tempore Divinorum Officiorum celebrantes, et dicto tempore Choro non assistentes percipere, seu potius amittere debeant distributiones.* Sacra autem Congregatio definivit : *Canonicos non posse, nisi illa Hora ad Missas celebrandas, ab eo, ad quem spectat, compulsi, aut jussi fuerint.* Passerinus (2) quærit, an contraria consuetudo in hac re probari debeat, sibique his verbis respondet : *Præcisa deputatione, vel legitima licentia Superioris, consuetudine introduci non potest, ut Canonici non interessentes Choro causa celebrandi Missas privatas, lucrentur distributiones; nam causa excitandi Canonicos ad frequentem celebrationem cum præjudicio obligationis ad Chorum nec est rationabilis, nec est nova causa, et specialis, sed generalis et prævisa a Jure, et reprobata; ex eo quod tantum tres*

(1) Lib. 12, Decret. pag. 35. — (2) Cap. Consuetudinem reg. 10, num. 163, de Cler. non resid. in sexto.

aliæ fuerunt approbatæ : et idem dicendum de absentibus causa Confessionum audiendarum.

§ XI.

De Precibus, quæ in Choro Metropolitanæ, et in aliis Collegiatis Urbanis, ac Diœcesanis recitantur.

77. Superius (1) verba fecimus de onere persolvendi quotidie Divini Officii in Choro tum in Metropolitanis, tum in Cathedralibus, et Collegiatis; sermonem quoque habuimus de Officio Parvo B. Virginis, de Psalmis Pœnitentialibus, et Gradualibus, qui certis diebus in Choro recitantur. His omnibus plene satisfaciunt Canonici in Nostra Metropolitana, et duabus urbanis Collegiatis, eosque tantum hortamur, ut institutum cursum prosequantur. In Collegiata Sancti Joannis in Persiceto, præter Divinum Officium, illud pariter pro Defunctis, Psalmi Pœnitentiales, et Graduales statis diebus recitari consueverunt; sed Beatæ Virginis Officium prætermittitur. Contra vero in Collegiata Plebis, post Divinum Officium, quibusdam diebus illud Parvum B. Virginis, ac pro Defunctis dicitur, sed Psalmi Graduales ac Pœnitentiales omittuntur. Postremo in Collegiata Centensi (tres enim in Diœcesi Collegiatæ numerantur) certis diebus peracto Divino Officio, B. Virginis Officium Parvum recitatur, non tamen illud pro Defunctis, neque Psalmi Graduales, neque Pœnitentiales. Eodem loco monuimus sancitum fuisse a S. Pio V, ut idem B. Virginis Officium, Psalmi Graduales, ac Pœnitentiales recitarentur; quod sane præceptum ad merum consilium redigere nec possumus, nec volumus.

(1) § 1.

§ XII.

De Missa Conventuali, quæ celebratur in Metropolitana, et Collegiatis Urbanis, ac Diœcesanis.

78. Paragrapho secundo hujus Institutionis plane ostendimus Missam Conventualem in Cathedralibus, et Collegiatis quotidie cum cantu celebrandam esse; plures certis diebus celebrandas, fructum Conventualis Sacrificii generatim Benefactoribus attribuendum, illis autem Canonicis, qui animarum pariter curam sustinent, haud licere die Festo simul pro Benefactoribus, ac pro populo Missam celebrare, et applicare, quemadmodum pro utrisque debent, sed requiri necessario, ut diebus Festis alium Sacerdotem accersant, qui pro populo Missæ Sacrificium celebret.

79. Deprehendimus a Canonicis nostræ Metropolitanæ Missam Conventualem pro Benefactoribus generatim applicari; aliter tamen a Mansionariis fieri consuevisse, cum eamdem Missam celebrare ad ipsos pertinet. Qua de re Sacram Visitationem peragentes decreto cavimus, ne in posterum a Mansionariis id negligeretur: hinc pro Benefactoribus generatim Missa Conventualis quotidie canitur. Certiores facti sumus idem institutum servari in Collegiata S. Petronii post decreta, quæ in Sacra Visitatione condidimus. At in Collegiata S. Mariæ Majoris idem fieri oporteret, saltem diebus Festis: nam meminimus id Canonicis ejusdem Collegiatæ Nos concessisse, eo quod tenues, et exiguas Præbendas obtineant. In his tribus Ecclesiis, quoties a Rubrica præscribitur, plures Conventuales Missæ celebrantur. Quapropter nihil statuendum habemus.

80. In Diœcesanis autem Collegiatis aliter se res habet. In Ecclesia Collegiata S. Joannis in Persiceto Missa Conventualis pro Benefactoribus generatim non applicatur. Contendunt enim Canonici liberam ipsis

intentionem, cum primum instituti fuerunt, relictam fuisse: Quoties vero plures Missæ Conventuales a Rubricis indicuntur, primam iidem Canonici in Choro decantant, alteram privatim extra Chorum celebrant. In Collegiata Plebensi, cum Rubricæ id jubent, duæ Missæ cum cantu celebrantur. At vero Conventualis Missa nunquam pro Benefactoribus generatim, sed pro aliquo peculiari celebratur. In Centensi Collegiata idem contingit, quia nullum suppedit stipendium, nec unquam duæ Missæ Conventuales, nisi in primis, et secundis Rogationibus, celebrantur.

81. Id sane dissimulare nullo modo possumus: nam comperta est omnibus Ecclesiæ lex, quæ præcipit Conventualis Missæ Sacrificium Benefactoribus generatim attribui; Rubricæ pariter apertissime plures Missas Conventuales certis diebus præscribunt; postremo sancitum est a S. Congregatione abrogandam esse quamcumque contrariam consuetudinem: neque Scriptorum opiniones, qui contrarium doceant, perquirendæ sunt, ac probandæ; sed illorum legibus obtemperandum, qui decernendi habent auctoritatem. Attamen nihil novi definire volentes, nisi prius partium rationes audiantur, Canonicis in Collegiatis Diœcesanis indicimus, ut intra tres menses ab hac die causas Nobis proferant, quibus putant ejusmodi consuetudines comprobari posse, ut Nos inde judicemus, quæ consentanea magis videantur. Si minime paruerint his, quæ jubemus, procul dubio statuemus ea, quæ nequaquam a Jure abhorreant; permittentes tamen iisdem Canonicis, postquam a Nobis decreta executi fuerint, ad Sacras Congregationes confugere, earumque judicium, ac sententiam exposcere.

§ XIII.

Quod debeant Canonici in Metropolitana, et Collegiatis Urbanis, ac Diœcesanis cantum Divini Officii voce sua prosequi; neque abuti facultate, ob quam Canonicus in locum alterius sufficitur, ut ejus munere fungatur.

82. PARAGRAPHO tertio hujus Institutionis falsam illorum opinionem improbavimus, qui Canonicos muneri suo satisfacere putant, si Divinis Officiis præsentes sint; non vero requiri, ut illorum cantum voce sua prosequantur. At quoniam hunc errorem penitus evellere cupimus, Statuta hic recensenda duximus, quibus Capitula hæc nostra parere debent. Igitur capite undecimo Constitutionum hujus Metropolitanæ de recitandis Horis Canonicis, ita præscribitur: *Ea vero psallendi ratio ab omnibus tam Canonicis, quam Mansionariis servetur, quæ sit decens et congrua tanto muneri.* Constitutiones Capituli S. Petronii, quas Zanettus Episcopus Sebastens. et Bononiæ Suffraganeus emendavit, hæc habent: *Matutinale Officium per unam ex tribus partibus tam Dominorum Canonicorum, quam Mansionariorum singulo die in aurora, et circa pulsum campanæ Sancti Petri, in Choro, intelligibili et clara voce recitari debeat.* Id prius sancitum fuerat a Cardinali Angelo Reatino (1), cum Pius II Pontificatum obtineret: *Item horum Primicerii et Canonicorum ministerium erit, et ad hæc teneantur in dicta Ecclesia Sancti Petronii, servatis debitis temporibus et horis, sicut in Ecclesia Cathedrali, Divina Officia, et Horas Canonicas tam nocturnas, quam diurnas, omnes et singulas, qui fuerint præsentes, devote, clare, et intelligibiliter cantare.* Bartholomæus Raymundus anno 1392 Bononiensi præfuit Ecclesiæ, et leges condidit pro Collegiata Sanctæ Mariæ Majoris, quas

(1) Rub. 13.

Jeinde Cardinalis Gabriel Palæottus anno 1571 Concilii Tridentini Decretis aptavit. In illis itaque jubentur Canonici quotidie ad Ecclesiam convenire *ad Officia celebranda per se*. Ex his profecto desumitur haud sufficere, si Canonici præsentes fuerint, nisi etiam cum Divini Officii cantu vocem suam conjungant. Constitutiones propositæ Canonicis S. Joannis in Persiceto (1), et Canonicis etiam Plebensis Collegiatæ (2) prorsus eadem verba referunt, quæ pro Canonicis Metropolitanæ scripta fuisse nuper commemoravimus. Hæc insuper habent Constitutiones S. Joannis : *Muta, et clausa labia tenere non debent; sed omnes (præsertim qui majori funguntur honore) in Psalmis, Hymnis, et Canticis Deo alacriter modulentur.* Constitutiones Collegiatæ Centensis, quæ typis editæ nuper fuerunt, et modo examinantur, eamdem præferunt sententiam. Quapropter quisque facile intelligit non solum ex Jure communi, sed ex peculiaribus nostrarum Ecclesiarum legibus falsam illorum opinionem, qui arbitrantur Canonicos muneri suo nihil defuisse, si Divinis Officiis præsentes solum intersint. Canonici S. Petronii a Sacra Congregatione privilegium nuper assecuti sunt, ut ipsorum dimidium per hebdomadæ spatium in Chorum conveniat, alterum inde dimidium alia hebdomada succedat. Quamobrem, si uti velint hoc privilegio, et Canonicum immunem a Choro in suum locum substituere, cum aliquis Divinis Officiis interesse debet, haud parere recusent iis omnibus, quæ eodem paragrapho tertio superius indicavimus; si aliter eveniat, opportunum huic malo remedium comparabimus.

(1) Cap. 7. — (2) Cap. 3.

§ XIV.

Quo tempore recitari debeant Horæ Canonicæ in Metropolitana, et Collegiatis tum Urbanis, tum Diœcesanis.

83. Paragrapho quarto tria potissimum ex Jure communi demonstravimus; Primo, Matutinum Officium sub auroram absolvendum esse, idque temporis a Jure designari. Secundo, certis solum diebus post Completorium permitti, ut Matutinum cum Laudibus insequentis diei recitetur; Tertio, carere distributionibus, qui ad Chorum accedat extra tempus præscriptum, neque illud primi Nocturni fine contineri; quamlibet vero contrariam consuetudinem, etiam immemorabilem, penitus abrogari.

84. Canonicis Metropolitanæ indicitur (1), quod Matutinum *summo mane dici deberet. Ob nimiam hujus aëris intemperiem, ea saltem hora dicatur, qua in ortu Solis Campana, quæ vulgo dicitur Missa Sancti Petri, pulsari cesset.* Canonici autem prius monentur ab iis Constitutionibus, quas emendatas ab Episcopo Zanetto memoravimus, quod *noctu ad eamdem* (Ecclesiam nempe S. Petronii) *pro Matutinali Officio recitando intervenire teneantur.* Deinde superadditur : *Ut Matutinale Officium per unam ex tribus partibus tam dictorum Canonicorum, quam Mansionariorum, singulo die in aurora, et circa pulsum Campanæ Sancti Petri in Choro intelligibili et clara voce recitari debeat.* Canonicis S. Joannis ita præcipitur : *Matutinum summo mane dici deberet : ob nimiam hujus aeris intemperiem ea saltem Hora dicatur in ortu Solis.* Canonici pariter Collegiatæ Plebensis *cap.* 3 idem facere jubentur : *Matutinum summo mane et in ortu Solis dicatur.*

85. Ipsæ Constitutiones Primam recitandam decer-

(1) Cap. 10. Constit.

nunt post Laudes; deinde Tertiam post horam cum dimidio; postea Missa Conventualis celebratur, eaque peracta, Sexta, ac Nona sequuntur; quæ tamen Horæ persolvuntur ante Missæ Sacrificium, quoties a Rubrica id constituitur. Canonicis Metropolitanæ interdicitur (1) Matutino Officio vacare post Completorium antecedentis diei, nisi in tribus Feriis Majoribus Hebdomadæ, ac diebus Festis Corporis Domini, Sanctique Petri: Canonicis autem S. Petronii haud permittitur idem Matutinum recitare *ante occasum Solis*, nisi in pervigilio omnium Sanctorum; idemque faciendum jubetur per Octavam Corporis Christi, in pervigilio Sancti Petronii, ac Pentecostes. Constitutiones autem S. Joannis nihil prorsus differunt ab illis, quæ Metropolitanæ huic nostræ præscribuntur. Cum hæc ita se habeant, mirati sumus vehementer, quod in Metropolitana tempus Matutini Officii, media æstate, ad horam duodecimam diei protraheretur, media vero hyeme ad horam decimam septimam: mirati quoque sumus, quod peracto Matutino Officio cum Laudibus, absque ullo temporis intervallo, reliquæ Horæ Canonicæ, et Missa etiam Conventualis adjungeretur; insuper, quod decernere vellent quodam veluti jure Canonici Matutinum insequentis diei post Completorium diei antecedentis; idque institutum servari absque ullo discrimine in Collegiatis Plebensi, ac Centensi; sed illud gravius Nobis visum est, quod in Collegiata S. Joannis, a Celebritate omnium Sanctorum ad mensem Maium, post Vesperas antecedentis diei Matutinum Officium semper recitatur; et vix reliquo tempore mane indicitur ipsum Officium, cum quo statim Horæ, quæ supersunt, et Missæ Conventualis Sacrificium conjunguntur.

86. Originem hujus consuetudinis repetentes deprehendimus Canonicos quidem jussos fuisse Matutinum Officium *in ortu Solis* canere, tamen triginta annorum

spatium præteriisse, quo post Completorium diei antecedentis idem Matutinum expediebatur. Porro Cardinalis Jacobus Boncompagnus, cum primum Metropolitanam Ecclesiam inviseret, Decretum edidit, quo certis anni temporibus Canonici Matutinum canerent ea hora, qua Campana, quæ vulgo dicitur Missa S. Petri, pulsari cessat; aliis vero temporibus post Completorium antecedentis diei idem Matutinum persolvere liceret. Huic Decreto paruerunt omnes Canonici, qui deinde ipsius Cardinalis interposito consensu, Sacræ Congregationi exposuerunt certis anni temporibus, quibus summo mane indicebatur Officium, vix ullum in templo fuisse, qui Divinis assisteret. Tum Sacra Congregatio reliquit arbitrio Cardinalis horam Matutini recitandi, idque diplomate Innocentii XII die 24 Novembris anno 1691 fuit confirmatum. Præ cæteris Pontifex illud jubet : *Fraternitati tuæ per præsentes committimus et mandamus, ut veris existentibus narratis, eisdem disponentibus prædictam facultatem recitandi Matutinum de mane hora consueta per te designanda, prædicta Constitutione non obstante, auctoritate Apostolica pro tuo arbitrio et conscientia gratis impertiaris.* Quare Cardinalis Archiepiscopus justas ob causas procul dubio horas pro Divinis Officiis constituit, quæ disciplina nunc etiam retinetur, sublatumque fuit temporis intervallum inter Primam, Tertiam, aliasque Canonicas Horas. Tum Collegiatæ Urbanæ, ac Diœcesanæ idem tempus pro Divino Officio sibi statuerunt; tum fortasse Collegiatæ saltem Diœcesis morem etiam induxerunt recitandi Matutinum peracto Completorio antecedentis diei, vel usum jampridem invectum confirmari tunc posse censuerunt, quamvis neque voluntas, neque auctoritas Cardinalis id concedere valeret, cui nempe solum arbitrium permissum fuit, ut horam canendi Matutini (*de mane* tamen) decerneret.

87. Si quis ejusmodi tempus immutare vellet, gravissimis certe difficultatibus implicaretur, et omnia perso-

nare querimoniis intelligeret; nec deessent peritissimi Medici, qui testimoniis affirmarent id periculosum esse, et futuros morbos, atque obitus repentinos prænuntiarent ob cœli inclementiam hyberno tempore, et ob exiguum somnum æstatis tempore, si matutinis horis vigilandum sit. Attamen non latet has querimonias ex aliis causis dimanare, nempe, ex vitæ ratione, instituto-que, quod in hac Civitate, totaque Italia nimis invaluit, ubi noctes vigiliis, dies vero quieti, ac somno tribuuntur; ubi publicos, privatosque hominum, ac mulierum conventus ipsi Ecclesiastici frequentant. Porro id non accideret, si ipsi noctis spatium sæcularibus liberum relinquentes, illorum commercium, et familiarem consuetudinem vitarent, uti oportet, debitisque horis Ecclesiæ inservirent: sed inveteratis moribus, licet inviti, cedentes, tempus pro Divinis Officiis antea designatum permittimus; verba solum faciemus de Matutino, quod post Completorium antecedentis diei persolvitur, et certos limites indicabimus, quos qui non attigerint, tanquam absentes notari debebunt.

88. Non ignoramus a Canonicis in Metropolitana perraro Matutinum recitari post Completorium diei antecedentis; rarius quoque id contingere in Collegiata S. Petronii: idemque institutum retinere volumus, ipsique conformari Collegiatam etiam S. Mariæ Majoris Deinceps peculiares quasdam leges condemus, quæ huic negotio aptissime conveniant. Canonici S. Joannis Decretum jactant Decessoris nostri, quo liceat ipsis, certis anni temporibus, Matutino Officio vacare post Completorium alterius diei. Quare jubemus afferri Decretum ejusmodi intra sex menses; idem temporis spatium præscribimus reliquis duabus Collegiatis Plebensi, ac Centensi, ut Nobis declarent, utrum veterem consuetudinem retinere velint, et qua ratione ducantur; an vero aliud sumere consilium deliberent, ut peractis his sex mensibus, opportuna, et consentanea a Nobis decernantur.

89. Sed jam paucis dicamus, quo tempore veluti, absentes notandi sint Canonici : ac primum silentio præteribimus cœtum illum Canonicorum, ubi distributiones Matutini Officii lucrabatur, qui non abesset, dum hymnus *Te Deum* caneretur. Haud nominabimus alium cœtum, ubi tanquam a Matutino absens notatur, qui post tertium Psalmum in Chorum venerit; et illum pariter cœtum, ubi nota dignus tantum habetur, qui peracto secundo Psalmo (videlicet Matutini) ad Chorum accesserit. Quapropter statuimus in posterum notandos esse, velut absentes a Matutino, Canonicos tum in Civitate, tum in Diœcesi, qui post primum Psalmum in Chorum convenerint; eodemque modo notandos, qui reliquis Horis Canonicis primo Psalmo peracto, et Missæ Sacrificio post ultimum *Kyrie eleison* interfuerint. Hæc prorsus consentanea sunt consuetudini, quam exercent Romanæ Basilicæ, et legibus, quibus uti debent Canonici nostræ Civitatis, ac Diœcesis, quemadmodum intelligent, si ipsas leges semel percurrant, quas sæpissime quidem nominant, licet nunquam viderint. Hortamur Punctatores, ut rationem ipsis propositam accuratissime teneant. Insuper eos monemus, si negligenter se gesserint, teneri de suo reliquis Canonicis persolvere omnem fructum, quem ex aliorum absentia percepissent, si notati diligenter, ac merito fuissent. At quoniam admoniti fuimus plures inveniri, qui petulanter minitentur, si notentur absentes, et qua lubet hora ad Officia Divina convenire sibi arrogant; ideo præcipimus, ut eorum nomina Punctator Nobis deferat, quibus ob insolentiam debitas pœnas irrogabimus, ut reliqui omnes sollicitudine vindicentur.

§ XV.

De modo recitandi Horas Canonicas in Choro a Canonicis tum Urbanis, tum Diœcesanis.

90. Paragrapho quinto auctoritate sacrorum Canonum adducti plane ostendimus in recitandis Divinis Officiis voces apte comparari debere, aliquando genu flectendum, haud festinanter canendum, nulla vocabula præcidenda, paulisper voce subsistendum, ubi asteriscus interponitur, postremo studium in eo conferendum, ne Chori pars versiculum canere incipiat, cum pars altera versiculum suum nondum absolverit.

91. Hæc nisi fiant accurate, præceptum sane recitandi Divini Officii graviter violatur. Quamobrem remoto quocumque arbitrio, atque indulgentia, oportet indicere, ut universi Canonici his omnibus diligentissime satisfaciant. Ita legitur in constitutionibus Metropolitanæ *cap.* 11 : *Ea vero psallendi ratio ab omnibus tam Canonicis, quam Mansionariis servetur, quæ sit decens et congrua tanto muneri, ut non cursim, non perturbate, non oscitanter, sed leniter, distincte, ac studiose psallant, facta convenienti in medio uniuscujusque Psalmi versiculo suspensione, qua pars a parte distinguatur. Si quis autem ab una parte Chori inceperit, antequam ab altera versus finiatur, vel voce evagaverit, se non continens intra tonos et modulos jam datos, si semel admonitus se non emendaverit, pro qualibet vice omnes unius diei distributiones debitas, aut debendas, omnino amittat.* Cardinalis Reatinus in legibus ab ipso conditis pro Collegiata S. Petronii, Canonicas Horas hoc pacto recitandas docuit (1) : *Omnes et singuli, qui fuerint præsentes, devote, clare, et intelligibiliter cantare teneantur.* Constitutiones Capituli S. Joannis hæc præscribunt Canonicis (2) : *Ea vero psallendi ratio ab omnibus tam Cano-*

(1) Rubr. 13. — (2) Cap. 7.

nicis, quam cæteris Presbyteris servetur, quæ sit decens et congrua tanto muneri, ut non cursim, non perturbate, non oscitanter, sed leniter, distincte, ac studiose psallant, facta convenienti in medio uniuscujusque Psalmi versiculo suspensione, qua pars a parte distinguatur. Eadem prorsus verba traduntur in Constitutionibus Collegiatæ Plebensis, *cap.* 3.

Cum hæc ita se habeant, et cum Missæ Conventualis Sacrificio maximum studium a Canonicis impendendum sit, quisque facile intelligit haud licere libros, vel quæcumque scripta in Choro legere, dum Officia aut res Divina peraguntur. Hoc idem quibusdam ex recensitis Capitulis expresse indicitur, sed apertissime præcipitur a Conciliaribus Decretis, quæ ipso § quinto superius recensuimus. Itaque, si quis Canonicus hæc facere detrectaret, et vix Chorum ingressus, statim prodiret, idque sæpius iteraret, ut cum externis in alia Ecclesiæ parte, sive Sacrario sermones intermisceat; si quis etiam libros, aut alia scripta præ manibus haberet, quæ plerumque negotia præ se ferunt parum illis consentanea, qui inter initiatos Sacris cooptantur, is compertum, certumque habeat id sibi nequaquam licere, distributiones haud lucrari, et inter notandos tanquam revera absentes a Choro debere referri.

§ XVI.

De assistentia, et vacatione a Choro in Metropolitana, et Collegiatis Urbanis, ac Diœcesanis

92. Paragrapho sexto sententiam Tridentini Concilii *cap.* 12 *sess.* 24 *de Reformatione* fuse explicavimus, videlicet haud impertiri Canonicis trium mensium vacationem, sed tantum constitui, ne vacationes ejusmodi spatium trium mensium superent. Ostendimus licere Canonicis abesse a Choro tempore vacationum absque licentia Episcopi, non autem Diœcesis fines relinquere, nisi prius facultatem ab illo impetraverint; eam

rationem in his vacationibus habendam esse, ut non omnes uno tempore illas sibi deposcant; eas tandem statui nequaquam posse tempore Adventus Domini, Quadragesimæ, et diebus Festis, quæ per annum majori solemnitate celebrantur : absentes a Choro, tempore vacationum, fructus quidem Præbendæ, non vero distributiones lucrari : tandem vacationum tempus haud supputandum esse hac ratione, ut anno peracto notæ, sive punctationes simul congerantur, sed dies integri numerandi sunt, quibus Ecclesiæ Canonicus inserviit.

93. Gregorius XV, qui antea præfuerat huic Bononiensi Ecclesiæ, et Canonicos, ac Mansionarios Divinis Officiis in Choro celebrandis assiduos ita perspexerat, ut nullo unquam tempore vacare liceret, postquam renuntiatus fuit Pontifex Diploma promulgavit, die 25 Junii anno 1621, in quo Canonicis, ac Mansionariis hæc liberaliter elargitur : *Mandamus, ut posthac in perpetuum eisdem Canonicis duorum, Mansionariis vero prædictis unius mensis vacationem singulis annis a residentia personali in dicta Ecclesia per ipsos facienda certis anni temporibus, et alternatim juxta distributionem per eumdem Ludovicum Cardinalem,* (Cardinalem Ludovisium nominat Nepotem suum, et Bononiensium tunc Archiepiscopum) *modernum et pro tempore existentem Præsulem hujusmodi faciendam libere permittat, ita ut eisdem temporibus non residendo, ac Divinis Officiis minime interessendo, nihilominus fructus, redditus, proventus, jura, obventiones, et emolumenta quæcumque, ac etiam distributiones quotidianas, quæ solis præsentibus, et Divinis Officiis interessentibus dari solent, ipsi Canonici et Mansionarii prædicti percipere, exigere, ac in suos usus, et utilitatem convertere libere, et licite valeant.*

94. Quapropter, cum idem Cardinalis Ludovisius Apostolicum hoc privilegium executioni demandare vellet, die 10 Decembris anno 1621 monumentum, seu Decretum solemne condidit, ubi præ cæteris hæc legun-

tur : *Ut diebus Festis Chorus frequentior habeatur illa hora, qua magno numero populus ad Ecclesiam confluere solet, indicitur haud licere vacationem a Missæ Conventualis Sacrificio, neque a Vesperis ejusdem diei sibi desumere, quoties Festi dies ab Ecclesia præcipiuntur. Item vacare non liceat a Matutinis in pervigilio Natalis Domini, ac feriis 4 ,5 et 6 Majoris Hebdomadæ, die solemnis Paschatis, Pentecostes, Corporis Christi, S. Petri, et Sanctorum Omnium : Reliquis anni diebus vacatio a Pontifice permissa libere sumatur, donec numerus duorum mensium pro Canonicis, unius tantum mensis pro Mansionariis absolvatur.* Ex his postremis verbis facile colligitur permissum ab eodem Cardinali fuisse, ut notæ, seu punctationes anni cursu a Canonicis absentibus contractæ simul jungerentur, totidemque dies ipsi ex vacatione duorum mensium, Mansionarii tamen ex numero unius mensis detraherent.

95. Nihil novi Metropolitanæ nostræ sancimus, sed Cardinalis Ludovisii Decretum observari plurimum commendamus, sartum tectumque perpetuo cupientes Diploma Gregorii XV ; et illud pariter monemus, ne Canonicus ullus Diœcesis finibus excedat, etiam vacationum tempore, nisi prius a Nobis facultatem consecutus fuerit.

96. Quondam in Collegiata S. Petronii quadraginta dierum vacationem singulis annis Paulus III Canonicis indulserat, cujus participes nequaquam esse Mansionarios Sacra Congregatio die 30 Martii anno 1685 declaraverat. Nunc autem, interposita Sacra Congregationis auctoritate, novam rationem, et institutum Canonicis proposuimus; ita ut dimidia pars illorum per unius hebdomadæ spatium in Chorum conveniat, et tunc altera pars vacationem obtineat : pars, quæ vacat a Choro immunis distributiones quidem amittit, sed ipsæ augentur pro illis diebus, quibus Divinis Officiis recitandis Canonici vacantes subrogantur. Dies quoque enumeravi-

mus, quibus nullo habito discrimine, Canonicos omnes convenire oportet. Permissum Mansionariis pariter fuit, ut quadraginta dierum spatio vacarent; quæ sane omnia explicantur iis Decretis, quæ die 28 Maii, et die 2 Septembris anno 1735 in lucem dedimus. Quare singulos hortamur, ut iisdem Decretis pareant, ac ne ullus a Diœcesi abscedat, nisi prius facultas nostra intercesserit, ac ne pravi usus, quos superius indicavimus, cum aliquis immunis Canonicus alterius loco sufficiendus est, iterum revocentur.

97. Constitutiones, quas Bartholomæus Bononiensium Episcopus pro Canonicis S. Mariæ Majoris confecerat anno 1394, obsoleverunt, ita ut moribus hujus temporis aptari nequeant. Testatur ipse Episcopus eam legem propositam esse Canonicis, ut quotidie ad Chorum accedant, quod tamen quotidie facere prætermiserant. Quapropter dies omnes designavit, quibus interesse Choro tenebantur *ad Divina Officia celebranda per se, vel per substitutum idoneum, cessante justo impedimento.* Nunc Canonici S. Mariæ Majoris per duos menses vacationem habent, quo tempore distributiones quoque percipiunt; tamen diebus Festis vacare ipsis non licet: initium, et causa diuturnæ hujus vacationis penitus ignoratur: id Nos consentaneum existimamus, ideoque nihil innovandum ducimus; Canonicis ipsis facile indulgemus ob exiguos ipsorum proventus, ut etiam dum vacant a Choro, distributiones lucrentur: solum commendamus illis summopere, ne Festis diebus Chorum ulla ratione dimittant.

98. Canonici S. Joannis, ac Centensis Capituli nullis utuntur vacationibus. Sed Collegiatæ Plebensis Canonicis vacatio per duos menses conceditur. Quamobrem Capitulum S. Joannis idem privilegium a Nobis petierunt: examinabimus, quid vel nostra, vel ampliori alterius Judicis auctoritate tribuendum ipsis Canonicis videatur: sed opus est, ut intra sex menses ipsi, et Centenses etiam

Canonici hoc privilegium exposcant ea conditione, ut dies Festi a vacationibus secernantur. Opus pariter est, ut Canonici Plebensis Collegiatæ Nobis ostendant intra spatium ejusdem temporis, cur duobus mensibus, et Festis etiam diebus a Choro immunes habeantur.

§ ULTIMUS.

De his Canonicis, qui distributiones quotidianas lucrantur, et qui ipsis privantur tum in Metropolitana, tum in Collegiatis Urbanis, et Diœcesanis.

99. Paragrapho septimo fuse jam exposuimus hoc argumentum. Quare repetenda minime sunt, quæ diximus, sed tantum omnes in Civitate, ac Diœcesi Canonicos monemus, ut ipsis diligenter obtemperent. Nam sunt leges a Sacra Congregatione præscriptæ, ex Jure Pontificio, et Synodo Tridentina desumptæ. Attamen pauca superaddenda putamus de corporis ægritudine, de animarum cura, de Missa celebranda, cum Divina Officia peraguntur, quæ frequenter contingunt, aut veluti impedimenta pro dimittendo Officio solent afferri.

100. In mentem venit quidam cœtus Canonicorum ultra montes, qui distributiones percipiendas asserebat a Canonicis, et Mansionariis, qui Choro abessent, ut barbam deponerent, eumque diem comparandum diebus ægrotantium contendebat. Hic *dies de barba* nuncupatur, quo Sacra Congregatio permisit quidem Canonicis abesse a Choro, et distributiones lucrari, decrevit tamen ipsum diem recenseri inter vacationum dies, quos illi Canonici singulis annis per trium mensium spatium obtinebant. Veteres Constitutiones S. Mariæ Majoris in hac re nimis Canonicis indulgent. Omittimus illas etiam, quas anno 1594 Bartholomæus Episcopus confecit, uti dictum est. De illis verba facimus, quæ conditæ fuerunt ab Episcopo Uberto, qui circiter annum 1303 Bononien-

sem Ecclesiam administravit. Jubet ipse distributiones solum iis Canonicis impertiri, qui præsentes Divinis Officiis intersunt : *Nisi quem corporalis infirmitas, seu debilitas, aut sanguinis minutio seu sumptio potionis, vel medicinæ, excusaverit, qui potionatus, vel minutus, tribus diebus ab ipsis Horis possit abesse.* Laxa nimis procul dubio videtur hæc Constitutio, nisi ad eos redigatur, qui morbi causa sanguinis copiam imminuere, aut potionem aliquam sumere debent, illis omnino seclusis, qui purgandi corporis gratia hæc eadem facienda suscipiunt. Statuta vero Canonicis S. Petronii ab Episcopo Zanetto proposita, cum Clemens VII Pontificatum gereret, nimiam severitatem præ se ferunt ; nam si quis Matutino Officio sub auroram præsens non fuerit, etiam si morbo impediatur, caret omnino distributionibus : *Neque in hoc absentes, aut infirmi excusari valeant; sed portio tam absentium, quam infirmorum, si qui fuerint, cæteris præsentibus accrescat.* Sed Ecclesia Mater piissima indulget ægrotantibus distributiones etiam percipere, quamvis absentes a Choro extiterint, si tamen (dum incolumes erant) Ecclesiæ diligenter inservire consueverint, uti jam fuse demonstravimus. Quapropter morbi gravitas, ac veritas solum examinanda superest. Hinc denuo repetimus, quod superius a Nobis dictum est, inter ægrotantes haud numerandos esse, qui urbem circumit, et negotiis suis operam præbet, et qui per diem suis ædibus clauditur, sero tamen conventus hominum invisit, ibique ad multam noctem versatur : Medicos autem rogamus, et obtestamur, (eosque faciles votis Nostris futuros esse pro certo habemus, ob Nostram in ipsos benevolentiam), et observantiam, ne tam molestum sibi negotium exhibeant probandi Nobis, uti non semel evenit, quod tristitia Chori non exiguum affert detrimentum, contra vero voluptas, quæ dimanat ex hominum commercio et consuetudine, tuendæ incolumitati confert maxime ; ex quo tanquam præsentes existimari

volunt Canonicos, qui Chorum dimittunt, nocturnis vero cœtibus longum tempus insumunt. Porro tristitiam, quam Divinis Officiis adjunctam esse prædicant, Dæmonis impulsu concitari non immerito putamus, nec satis tutam esse innocentiam, præsertim in iis, quibus etiam mulieres admiscentur; hinc morum Magistros Physicæ Professoribus anteferendos judicamus, neque immunes eos habendos esse, qui tristitiam, et voluptatem ex his percipiunt, quæ Dæmoni summopere arrident.

101. Prior Collegiatæ S. Mariæ Majoris juxta Decreta Romanæ Rotæ curam gerit animarum, et primam in eo Capitulo dignitatem obtinet; eumdem Principem locum tenent Archipresbyteri in Collegiata S. Joannis, in Plebensi, ac Centensi, et ipsis animarum cura committitur: hi omnes Divinis Officiis adesse tenentur: equidem distributiones aliquando percipiunt, licet ad Chorum minime accedant, sed tunc solum id accidit, cum animarum cura distenti occupantur. Quare in mentem ipsis revocamus, ut hoc privilegio, cum opus fuerit, solum utantur. Meminerint præter Canonicum notandis absentibus constitutum, alium quoque Censorem, ac Judicem in cœlis versari, quem nemo decipere potest, et qui falsas rationes reliquis mortalibus impervias, suo lumine deprehendit, nec debitis afficere pœnis omittit.

102. In vetustis legibus, quas pro Canonicis S. Petronii Episcopus Amerinus edidit, hæc leguntur (1): *Item quod signentur illi, qui celebraverint Missas in Ecclesia prædicta tempore Officii, vel Missæ in Choro, dummodo non maneant extra Chorum, nisi dicta de causa.* Hinc videntur distributiones illi concedi, qui Chorum reliquit, dum Officia Divina peraguntur, ut in eadem Ecclesia, non autem in aliena Missæ Sacrificium celebret. Si quis id facere pariter contendat, et hujus Constitutionis auctoritatem Nobis objiciat, duo potissimum

(1) Rubr. 40.

respondemus. Primum, Canonicis S. Petronii Matutinum Officium tempore noctis olim indicebatur, deinde recentius sub auroram; et illi, tanquam absentes notabantur, qui Matutino abessent, licet morbo premerentur. Quare vel universæ leges vetustæ, vel nullæ in pristinum revocentur, uti dici solet *in subjecta materia*. Non enim licere debet partim probare, et partim improbare vetustatem, nempe, probare in iis, quæ commodum afferunt, in illis autem improbare, quæ nimis incommoda, et molesta videntur. Secundum, cum posteriori tempore Sacra Congregatio suis Decretis a Pontifice confirmatis declaraverit, carere distributionibus Canonicum, qui Divinum Officium in Choro dimittit, ut Missam celebret, hinc juris effatum locum habet, nempe, *posteriora derogant prioribus*. Ob has causas die 28 Maii anno 1735 hoc Decretum pro Canonicis S. Petronii vidimus: *Et quia non dicitur venisse, qui non stetit, mandamus ulterius, ut habeatur pro absente, qui tempore Divinorum Officiorum non stat in Choro, sed vel in Ecclesia, aut in Sacrario, et sic extra Chorum, vel a Choro exit, ut Missam tempore prædicto celebret, nisi forte ad Missam celebrandam accedat vocatus a Tabulario, et petita, et obtenta licentia a Canonico Camerario, vel ab alio Canonico in ejus vices suffecto, stricte onerata conscientia Punctatoris, si in quolibet ex dictis casibus punctare omittat pro rata absentiæ.*

103. Idem Decretum renovamus, iterumque præcipimus Canonicis tum in Metropolitana, tum in Collegiatis Urbanis, ac Diœcesanis, ne Divinum Officium in Choro intermittant, ac deserant Missam Conventualem, ut ipsi Missæ Sacrificium privatim in Ecclesia celebrent: nisi vocentur a Custode Sacrarii, et petita prius ac obtenta licentia ab eo Canonico, qui primum in Choro locum teneat, qui eam rationem habebit, ne multis uno tempore id concedatur, ac ne Chori frequentia ob nimiam facilitatem plurimum imminuatur. Si quis Missam celebrabit

contra hæc, quæ præscripsimus, tanquam absens notabitur per illas Horas, quibus Chorum relinquet. Si punctator munus suum prætermiserit, de suo satisfacere tenetur, illatumque cæteris damnum reparare. Ipse pro certo habeat se nullam ob causam remissionis, vel condonationis excusari, uti superius comprobavimus : ut uno verbo complectamur omnia, Chorum dimittere non licet pro Missa celebranda, nisi Ecclesiæ commodum, non vero Sacerdotis utilitas, id postulaverit. Perpendant Canonici, et Mansionarii singularem indulgentiam, qua horæ statuuntur ad Matutinum Officium peragendum, et inde facile cognoscent, an Missa celebrari commode possit, priusquam Divinis Officiis initium fiat.

104. Post sex menses ab hac die, delatisque petitionibus, quas nuper indicavimus, Tabellam promulgabimus, quæ horas ad Officium Divinum canendum in singulis Collegiatis designet : interim nullos immunes facimus ab iis omnibus, quæ superius decrevimus, neque a pœnis, quæ jussa hæc detrectantibus irrogantur, si forte contingat ante sex menses, vel etiam hoc tempore eadem jussa violari.

INDEX RERUM,

QUÆ TRIBUS INSTITUTIONUM TOMIS CONTINENTUR.

Abbates.

Tempore Sacrificii non possunt uti instrumento argenteo cum candela, quod vulgo dicitur *Bugia*. Inst. XXXIV, n. 17.

Neque consecrare, nisi in propriis Ecclesiis, Vasa pro Sacrificio sine speciali Pontificis privilegio. XXI, n. 19.

Possunt tamen Vestes, et Vasa Sacra benedicere. XXI, n. 13.

Conferre primam Tonsuram, et Ordines Minores sibi subditis de licentia Episcopi. XXI, n. 14.

Minime vero sibi non subditis, etiam de licentia Episcopi. *Ibid.*

Abbates Regulares.

In Missis, ac Vesperis Pontificalibus tantum impertiri possunt benedictionem cum trina Crucis productione. XXXIV, n. 19.

In Missis privatis, quoad omnia, a simplici Sacerdote non differunt. *Ibid.*

Absolutio Sacramentalis.

Variæ auctorum sententiæ circa Ecclesiasticam disciplinam de absolutione: an concederetur, vel negaretur etiam in mortis articulo quibusdam peccatoribus. XXI, n. 2–7.

Nullum est tam grave peccatum, quod accedente pœnitentia absolvi nequeat. XXII, n. 4.

Quinam ejus sint incapaces. LXXII, n. 19.

Acceptio Personarum.

Quando committatur occasione nominationis ad Beneficia XII, n. 8.

Si præferatur amicus, vel consanguineus, meritis æqualibus, non committitur. *Ibid.*

Actus Fidei, Spei, et Charitatis.

Non sufficit eos elicere aliquando intra quinquennium LXXII, n. 4–8.

Propositiones in hac materia damnatæ LXXII, n. 20.

Divino, naturalique præcepto tenemur eos proferre aliquando in vitæ curriculo. LXXII, n. 20.

In quibus circumstantiis eos teneamur iterare. *Ibid.*

In salutis discrimine versatur, qui frequenter eos non elicit. LXXII, n. 21.

Administratores Ecclesiarum.

Quando teneantur administrare Celebrantibus utensilia. LVI, n. 13.

Utrum, et quando possint sibi retinere partem eleemosynæ pro utensilibus in Missæ Sacrificio. LVI, n. 17.

Adrianus Secundus.

Quid fecerit, ut Regem Lotharium ab impudicis amoribus cum Pellice Valdrada averteret. XLV, n. 17.

Adventus Domini.

Celebritas Adventus Domini a quo fuerit instituta. XI, n. 7.

Quot sint Adventus Domini, ob quos Ecclesia Celebritatem instituit. XI, n. 8-9.

Jejunium in eo servari solitum tam apud Orientalem, quam Occidentalem Ecclesiam. XI, n. 9.

Eodem tempore non incipit apud Ordines Regulares. XI, n. 5.

Antiquitus Jejunium erat indictum. *Ibid.*

Quando hæc disciplina fuerit immutata. *Ibid.*

Celebritas Adventus Domini, juxta Durandum, a S. Petro inducta. XI, n. 7.

Probabilius a S. Gregorio Magno. *Ibid.*

Quare die primo Dominico Adventus legatur Evangelium de Judicio finali. XI, n. 9.

Quare eo tempore omittatur *Gloria in Excelsis*, et Hymnus *Te Deum*, *Ibid.*

Quare a Diaconis Dalmaticæ, et Subdiaconis Tunicellæ deponantur, et Casulas complicatas ipsi assumant. *Ibid.*

Tempus Adventus Domini non modo a Claustralibus, sed ab omnibus observandum. XI, n. 10.

Antiquitus eo tempore conjuges ab omni commercio abstinebant. *Ibid.*

Quid a Parocho præstandum hoc tempore ex S. Carolo Borromæo. XI, n. 11.

Novendiales preces faciendæ ante Diem Natalem Domini. XI, n. 13.

Agapæ.

Quid essent, et quomodo celebrarentur. LIV, n. 3.

Corruptelæ inductæ, earum occasione, primis Ecclesiæ temporibus: quam graviter a S. Paulo reprehensæ. LIV, n. 13.

Quanto tempore perseverarint. LIV, n. 14.

Agobardus Lugdunensis Archiepiscopus.

Quam improbaverit magnatum consuetudinem utendi Sacerdotibus ad res domesticas. XXXIV, n. 6.

Aistulphus Longobardorum Rex.

Quadraginta Lucios quotannis exigit a Monachis Nonantulæ pro S. Martini Quadragesima. XI, n. 5.

Alcuinus.

A Carolo Magno ex Anglia accitus, ut in ejus ditione Academias novis legibus institueret. XLII, n. 9.

Quam necessariam ad Sacras Facultates putaret Logicam. *Ibid.*

Alexander Cardinalis Sfortia.

Legatus Civitatis Bononiensis luxum prohibuit in vestibus, conviviis, et exequiis celebrandis. XXXVI, n. 1.

Alexander III

Pessimam consuetudinem, quæ in Galliis Ætate media obtinebat, de injuriis ab unoquoque privata auctoritate puniendis, conatur evellere. XI, n. 10.

Saltem tempore Adventus Domini. *Ibid.*

Canonicatum Theologalem primus instituit. LVII, n. 2.

Interrogatus a quibusdam populis prope mare degentibus, an liceret piscari diebus Festis Halecces, si forte ad littus accessissent, quid responderit. LXV, n. 17.

Valida decernit testamenta facta coram Parocho, et tribus, vel duabus aliis personis idoneis. CV, n. 2. et 3.

Alexander Severus.

In eligendis Provinciarum Rectoribus, vel Procuratoribus quinam esset ejus mos, et consuetudo. LXXII, n. 22.

Alexander VII.

Ob gravissimas causas permisit omitti aliqua Sacramentalia in Baptismo conferendo Mulieribus Sinensibus. XCVIII, n. 16.

Initiandis Romæ Sacris Ordinibus Spiritualem Secessum decem dierum præscribit. CIV, n. 5.

Altaria Privilegiata.

Quo fundamento Summus Pontifex innitatur declarans Altaria privilegiata. LVI, n. 15.

Altarium hujusmodi antiqua monumenta. LVI, n. 15.

Quænam sint eæ Ecclesiæ, quibus conceditur Altare privilegiatum. LVI, n. 16.

Quot numero Missæ debeant quotidie celebrari in Ecclesia ubi est Altare privilegiatum. *Ibid.*

Quando Altare privilegiatum maneat suspensum ratione obligationis numeri Missarum, qui non adimpletur. LVI, n. 17.

Ancillæ.

Quis earum Parochus. XXXIII, n. 17.

Annulus in digitis.

Interdicitur quibuscumque Sacerdotibus tempore Missæ. XXXIV, n. 15.

Apostoli.

Rem Divinam non fecerunt triduo mortis Domini. XXI, n. 2.

Quando primo fecerint. XXI, n. 3.

Qua veste induti. XXI, n. 4.

Super Altare sacrificaverunt. XXI, n. 7.

Ad Græcorum querimonias contra Judæos eleemosynarum distribuendarum munus iis demandant. LXXII, n. 26.

Mulieres suorum itinerum comites habebant, quæ alimenta necessaria subministrarent. LXXXIII, n. 23.

Quare postea eas dimiserint. *Ibid.*

Archipresbyteri.

Singulis mensibus tenentur cœtus pro examinandis quæstionibus Theologiæ Moralis indicere. CII, n. 5.

Sive Titulares sint, sive alios Parochos subjectos habeant. CII, n. 3.

Quomodo se gerere debeant, cum nullos habent sibi subjectos Parochos. CII, n. 5.

Quænam statuantur pœnæ in eos, qui hujusmodi cœtus omittunt. *ibid.*

Non satis est, si suam sententiam scriptam transmittant, nisi legitime impediti. *ibid.*

Archidiaconi.

Quænam essent eorum partes, et munus erga Ordinandos LXXII, n. 22.

Arsaces Sicariorum Princeps.

Mittit nonnullos, qui S. Ludovicum Galliarum Regem obtruncarent. XLI, n. 6.

Articuli Fidei.

Quinam explicite, et quinam implicite credendi, et qua necessitate. LXXII, n. 14 et 15.

Propositio in hac materia ab Innocentio XI damnata. *Ibid.*

Utrum omnes Fideles æqualiter teneantur ad notitiam explicitam articulorum Fidei, qui sunt necessarii necessitate medii. LXXII, n. 19.

Laborans ignorantia Mysteriorum, quæ necessaria sunt *necessitate medii*, non est capax absolutionis. *Ibid.*

Propositio in hac materia damnata ab Innocentio XI. *Ibid.*

Asylus, seu localis immunitas Ecclesiarum.

Rei omnes in Ecclesiis gaudent asyli beneficio, nisi crimina talia sint, quibus denegatur hoc privilegium. XLI, n. 2.

Asyli institutionem approbant Sacræ Litteræ. *Ibid.*

Crimina, quibus asyli privilegium denegatur ex jure communi, et antiquis Pontificum decretis. XLI, n. 3.

Crimina, quibus idem privilegium denegatur ex Constitutionibus Gregorii XIV, Benedicti XIII, et Clementis XII. XLI, n. 9.-13.

Utrum decoctores per luxuriam, vel qui se tales simulant, gaudeant privilegio asyli Ecclesiastici. XLI, n. 9.

Non gaudentes privilegio asyli Ecclesiastici qua ratione extrahendi. XLI, n. 26.

An possint extrahi causa indicta. *Ibid.*

Utrum illi sint extrahendi, qui solum ex conjecturis cognoscuntur non gaudere hoc privilegio. XLI, n. 29.

Non obstante immunitate, si quis gravium criminum reus sit, vel sæpius illa commiserit, interposita Summi Pontificis auctoritate, deinde potest in carceres detrudi Judicis Ecclesiastici, et pœna extraordinaria puniri. XLI, n. 33.

Rei, qui asylo non gaudent, extrahendi legumque auctoritate a suis Judicibus plectendi. XLI, n. 29.

Confugientes ad loca Sacra, si longe ab ipsis capiantur, non gaudent privilegio asyli, etiamsi dolo inde subducti. XLI, n. 31.

Aspersorium.

A quo debeat porrigi Episcopo accedenti ad Ecclesiam suæ Diœcesis. CV, n. 128.

Auctor Cantus.

Psalmorum in Ecclesia. Vide *S. Ambrosius.* Vide *Diodorus.* Vide *Flavianus Antiochenus.*

Bacchanalia.

Unde dicta vulgo *Carnevale*. XIV, n. 3.

Quam perniciosa sint, et nequam. LXXVI, n. 9.

Clericis, et Sacerdotibus vetitum Larvas, seu Personas induere. LXXVII, n. 1.

Persona non sit vestis sacra, vel habitus Regularis. XXXVII, n. 4.

Bagot Societatis Jesu Theologus.

Docet Episcopum semper esse verum, et proprium suorum Diœcesanorum Sacerdotem. XVIII, n. 6.

Ejus opinionem Clerus Gallicanus amplectitur contra impugnantes. *Ibid.*

Baptismus.

Antiquitus conferri solebat tantum Sabbato Majoris Hebdomadæ, et in pervigilio Pentecostes. XCVIII, n. 12.

A solis Episcopis. I, n. 3.

In Ecclesia tantum omnium Principe. *Ibid.*

Ritus et cæremoniæ in Baptismo antiquissimæ. VIII, n. 6-7.

Baptismus sub conditione quando conferendus. VIII, n. 6.

Nunquam in privatis ædibus, nisi gravissimas ob causas. XCVIII, n. 9.

Pœnæ contrafacientibus irrogatæ a Sacris Canonibus. *Ibid.*

Si omittantur cæremoniæ absque urgente necessitate, lethalis admittitur. XCVIII, n. 15.

Baptismus collatus ab Hæretico.

Non est iterandus, etiam sub conditione, quoties non dubitatu de materia, forma, et intentione. LXXXIV, n. 6.

Baptismus sub conditione.

In quibus casibus conferri possit. LXXXIV, n. 2-4.

Baptizans sub conditione.

In quo casu Irregularitatem contrahat. LXXXIV, n. 9.

Utrum, Irregularitate contracta, possit susceptos Ordines exercere. LXXXIV, n. 12.

Utrum etiam Ministri in aliquo casu contrahant Irregularitatem. *Ibid.*

Barbitonsores.

Diebus Festis sanguinem mittere, et ægrotis mederi possunt. XLIII, n 3.

Olim iis Bononiæ, et alibi vetitum fuit caput tondere, et barbam radere. *Ibid.*

Qua hora, et tempore illis modo permissum id sit. XLIII, n. 9.

Basilica Lateranensis.

A Sancto Silvestro consecrata per Clementem VIII, et Innocentium X restauratur. LXVII, n. 7.

A Benedicto XIII iterum dedicatur. *Ibid.*

Bellarminus Cardinalis.

Indicat rationem pie recitandi Divini Officii. CVII, n. 26.

S. Francisco Salesio consulenti, an Claustris deberet includere quasdam Virgines, et Viduas communem vitam agentes sine votis, quid responderit. LVI, n. 1.

Bellum.

Quodnam appelletur Bellum justum.

Benedictiones.

Benedictionum virtus. XLVII, n. 16.

Benedictiones impertiri possunt cum Sacra Effigie, aut Reliquiis. XLVII, n. 23.

Hujusmodi Benedictionum aliquot præclara monumenta. *Ibid.*

Benedictiones solemnes in Matrimoniis.

In Matrimoniis, quæ contrahuntur vetitis temporibus, Benedictiones sunt interdictæ sub gravi culpa. LXXX, n. 1-7.

Quænam intelligantur esse solemnes, et non solemnes, Benedictiones LXXX, n. 8-11

Benedictiones Mulierum post Partum, Fontis Baptismalis, ignis, Seminis, Ovorum, etc.

Non sunt de juribus mere Parochialibus. Benedictiones tamen Mulierum post Partum, et Fontis Baptismalis debent fieri a Paroco. CV, n. 93.

Prohibentur fieri in Ecclesiis Sodalitatum. CV, n. 115.

Benedictio Cerei Paschalis, et ignis.

Quo die debeat peragi. Quis ejus Auctor. XXXIX, n. 6-7.

Quid præ se ferat. XXXIX, n. 8.

Benedictiones, distributiones Candelarum, Cinerum etc.

Non sunt de juribus mere Parochialibus. CV, n. 93.

Prohibentur fieri in Ecclesiis Sodalitatum, nisi pro Sodalibus. CV, n. 115.

Benedictio Campanarum.

Ritus benedicendi Campanas quis fuerit primus auctor. XLVII, n. 30.

Cur Campanis Sancti alicujus nomen imponi soleat. XLVII, n. 32-35.

Hujusmodi Benedictio non est verus Baptismus. *Ibid.*

Beneficia, quæ ex Campanarum Benedictione ad nos profluunt. XLVII, n. 36.

Est solius Episcopi Campanis benedicere. XLVII, n. 38.

Benedictionum aliquarum Ritus.

Ritus Benedicendi Equis, et animalibus. XLVII, n. 12.

Ritus Benedictionis contra Mures, Locustas, Bruchos et Vermes noxios. XLVII, n. 20.

Ritus Benedicendi Agris. XLVII, n. 22-2.

Ritus Benedicendi Campanis. XLVII, n. 31.

Benedictus XIII.

Antiquum ritum renovat inter Patrinum, et confirmandum ætate adultum. VI, n. 16.

Præbendam Theologalem soli Doctori Laureato in Sacra Theologia jubet conferri per concursum. LVII, n. 3.

Indulgentiam Plenariam iis concessit, qui post peractam semel in mense Confessionem, acceptamque Sacram Eucharistiam, ad pulsum Campanæ tres Angelicas Salutationes flexis genibus recitaverint. LXI, n. 1.

Probavit Decretum Cardinalis de Tournon de conferendo Baptismo infantibus, quamprimum fieri potest. XCVIII, n. 7.

Antiqua privilegia Tertiariis Mulieribus confirmavit, et auxit. CV, n. 70.

Reliquit arbitrio Episcopi facultatem permittendi Canonicis, ut Matutinum diei sequentis recitent post Completorium diei præcedentis. CVII, n. 2.

Beneficia.

Universa residentiæ lege olim tenebantur. XCVII, n. 8.

Quare lex ejusmodi obsoleverit. *Ibid.*

Beneficiorum fructus in tres partes distribui, et erogari debent. C, n. 12.

Beneficia simplicia obtineri nequeunt a Canonicis Regularibus Lateranensibus. XCVII, n. 2.

Aliter vero, si conjunctam habeant animarum curam, et facultas Abbatis Generalis intercedat. XCVII, n. 3.

Quicumque simplex Beneficium aut pensionem obtinet in aliqua

Ecclesia, partem suam conferre debet, cum illa reparanda est. C., n. 3.

Beneficia Ecclesiastica.

Qui multis ambitiosis precibus Beneficium petit, quam pœnam incurrat ex S. Carolo Borromæo. XII, n. 8.

Est superbus, et injustus, si alicujus Ecclesiæ Procurationem virtuti suæ debitam jactet. XII, n. 10.

Quid de eo sentiat S. Thomas. *Ibid.*

Beneficium simplex.

Quid sit Beneficium simplex. XCVII, n. 3.

Utrum præter unum simplex Beneficium, quod non sufficit ad vitam sustentandam, possit ab Episcopo conferri secundum. XCI, n. 1-4.

Supposita collatione duorum Beneficiorum, quæ non sufficiunt pro honesta vitæ sustentatione, utrum possint conferri ab Episcopo tertium, quartum, et quintum absque Pontificis facultate. XCI, n. 1-8.

Supposita collatione duorum Beneficiorum, sive sufficientium, sive non, pro honesta vitæ sustentatione, utrum possint alia alicui conferri, quæ jure ad illum pertinent, absque auctoritate Sedis Apostolicæ. XCI, n. 7-9.

Admitti potest cum pluribus pensionibus Ecclesiasticis, quæ nequeunt suppeditare honestam sustentationem. *Ibid.*

Etiam quando est simplex, admitti potest in eadem Persona cum pluribus legatis piis, seu Capellaniis Jurispatronatus Laïcorum absque Sedis Apostolicæ facultate. *Ibid.*

Beneficiati.

Provisi de Beneficiis curam animarum habentibus, tenentur ex Tridentino elicere professionem Fidei coram Episcopo, seu ejus Generali Vicario intra duos menses a die possessionis. LX, n. 1

Benvenuti.

Vitam S. Augustini Latine prius, et Gallice conscriptam convertit in Italicam linguam. CIV, n. 2.

Bona Ecclesiæ.

Jubentur administrari ab Episcopis per OEconomos in Concilio Chalcedonensi. LXXII, n. 27.

Bona Temporalia.

Precibus a Domino exposci possunt, et quare. LXXII, n. 6.

Bonhomus Vercellensis Episcopus.

Libellum edidit complectentem varia Decreta super Ecclesiastica Reformatione. XVII, n. 20.

Bonifacius VIII.

Quam caute Wenceslaum Regem a legibus Quadragesimæ solverit. XV, n. 18.

Anni Sancti celebritatem induxit : Qua occasione id fecerit. XXV, n. 5.

Monialibus Claustrorum legem observandam primus præcepit. XXIX, n. 13.

Excommunicationis pœna eos subjecit, qui a Foro Ecclesiastico alios abducunt, vel impediunt, vel de eo per ludibrium, vel jocum verba faciunt. XL, n. 9.

Librum sextum suarum Decretalium promulgat hortationibus Jacobi Castelli Bononiensis Mansionarii. LIX, n. 10.

Eumdem nuncupat Academiæ Bononiensi. *Ibid.*

Prohibet defunctorum corpora exenterari, in frusta concidi, vel ab eis carnem exculi sub pœna Excommunicationis soli Pontifici reservata. LXIV, n. 6.

Ejus Constitutio de membris defunctorum non incidendis quomodo sit intelligenda. *Ibid.*

Permittit distributiones absentibus a Choro ob infirmitatem, vel Ecclesiæ utilitatem. CVII, n. 45.

Bonifacius IX.

Exemit ab Ordinario Sodalitia excitata in solo Lateranensi. CV n. 90.

Bononia.

Studiorum Parens quare dicatur. LVII, n. 8.

In ea celebris Theologiæ Academia instituta per Innocentium VI. *Ibid.*

Magna Theologorum copia semper abundans. *Ibid.*

Bruta.

Utrum in statu innocentiæ futura fuissent mansueta, quæ nunc sunt ferocia tum inter se, tum erga homines. XLVII, n, 9.

A quo moveantur ad nocendum hominibus. XLVII, n. 13-14.

Ritus Benedictionis contra Bruta infesta. XLVII, n. 20.

Cadavera Defunctorum.

Non possunt exenterari, membratim concidi, neque ab illis

carnis tegumentum excuti sub pœna Excommunicationis soli Pontifici reservata. LXIV, n. 2.

Campana.

Quis eas adinvenerit, et quis in Ecclesiam induxerit. XX, n. 2-4.

Cur earum sonitus certis Majoris Hebdomadæ diebus prætermittatur. XX, n. 6-7.

Variæ de hujusmodi re Auctorum sententiæ. *Ibid.*

Quæ Ecclesia debeat esse prima in restituendo Campanarum sono Sabbato Majoris Hebdomadæ. XX, n. 8-9.

Inventæ, ut Populus ad Templum vocetur ad orandum. LXI, n. 4.

Suffectæ fuerunt tubis argenteis, quibus Judæi utebantur. *Ibid.*

Signum iis dandum pro Angelica Salutatione ter in die. *Ibid.*

Item prima noctis hora, pro recitando Psalmo *De profundis*. *Ibid.*

Canonici.

Honestæ vitæ rationem, et exemplum Clero præferant necesse est CVII, n. 4.

Horas Canonicas in Choro persolvere debent. CVII, n. 7.

Silentes in Choro, dum recitatur Divinum Officium, carent fructibus Beneficii, ac distributionibus. CVII, n. 16.

Debent callere cantum Gregorianum. *Ibid.*

Vacare debent Spiritualibus Exercitiis semel per annum. LI, n. 1.

Non possunt discedere a Choro ad Confessiones audiendas; alias carent distributionibus. CVII, n. 79.

Choro addictus potest alium Canonicum in urbe præsentem suo loco subrogare, atque ita distributiones percipere. CVII, n. 17 et 18.

Coadjutoribus vero Canonicorum id non licet. CVII, n. 17.

Nequit in Choro privatim Officium Divinum persolvere, dum ab aliis cantatur. CVII, n. 16.

Canonici confabulantes in Choro graviter peccant; an etiam teneantur ad restitutionem distributionum. CVII, n. 25.

Provisi de Canonicatibus, et Dignitatibus in Ecclesiis Cathedralibus tenentur ex Tridentino Concilio emittere professionem Fidei intra duos menses, non solum coram Episcopo, sed etiam in Capitulo; secus in Ecclesiis Collegiatis. LX, n. 1.

Accersitus Canonicus pro servitio Episcopi percipit fructus Præbendarum, non vero quotidianas distributiones. CVII, n. 58.

Si vero Episcopum Limina Apostolorum invisentem comitetur, vel ejus loco sufficiatur ab Episcopo, tunc percipit etiam distributiones. *Ibid.*

Qui conveniret in Chorum ductus sola utilitate distributionum, simoniæ labem contraheret. CVII, n. 39.

Tenentur omnes Canonici inservire Episcopo celebranti, aut alia Pontificalia exercenti. *Ibid.* et gaudent distributionibus. CVII, n. 61.

Debent inservire etiam in munere Subdiaconi. CVII, n. 60.

Etiam in Ecclesia suburbana. *Ibid.*

Confabulantes in Choro, dum Sacrum peragitur, Suspensioni obnoxii declarantur. CVII, n. 29.

Non possunt celebrare Capitulum tempore Divinorum Officiorum, nisi ob gravissimam causam; alias amittunt distributiones. CVII, n. 73.

Inservientes Episcopo privatim celebranti, vel Diœcesim visitanti non percipiunt quotidianas distributiones. CVII, n. 60.

Non possunt vacare Spiritualibus Exercitiis tempore Adventus, et Quadragesimæ, et in Festis solemnibus; et solum permittente Episcopo, et non omnes simul. CVII, n. 63.

Gaudent fructibus, ac distributionibus, postquam inservierunt Ecclesiæ per quadraginta annos laudabiliter. CVII, n. 64.

Canonici immunes a Choro post quadraginta annos possunt ab Episcopo revocari, si opus fuerit. *Ibid.*

Canonicus coadjutus non tenetur inservire loco coadjutoris etiam infirmi. CVII, n. 56.

Omnia emolumenta provenientia ex absentiis Canonicorum debentur Canonicis coadjutis. *Ibid.*

Canonici absentes a Choro.

An lucrentur distributiones quotidianas. CVII, n. 36.

Quid statuatur contra Canonicos absentes ultra tres menses. CVII, n. 37.

Absentes possunt compelli etiam per mulctas pecuniarias. CVII, n. 43-44.

Infirmitas, aut evidens Ecclesiæ utilitas ita excusant a Choro, ut non amittantur distributiones. CVII, n. 45-46.

Canonicus cæcus inter infirmos recensendus. CVII, n. 46.

Quid si Canonici infirmi negligentes prius esse consueverint. CVII, n. 47.

Qui Chorum dimittit ob inimicitias, et injurias, quas tamen immerito patitur, non caret distributionibus. CVII, n. 51.

Item, qui carceribus injuste detinentur. *Ibid.*

Abesse possunt per tres menses ab Ecclesia, juxta Concilium Tri-

dentinum, nisi tamen Ecclesiæ statuta contrarium præcipiant. CVII, n. 31.

Quid revera intelligatur pro absentia ab Ecclesia. CVII, n. 32.

An absentia trium mensium debeat esse continua. *Ibid.*

Canonici nequeunt gaudere vacatione trium mensium ultra tertiam partem, uno, et eodem tempore, neque diebus Quadragesimæ, Adventus, et amplioribus Festivitatibus. CVII, n. 34.

An requiratur licentia Episcopi, quando Canonici abesse volunt tempore per Concilium permisso. *Ibid.*

Quid si abesse velint extra Diœcesim. CVII, n. 36.

Canonici, et Canonicales Dignitates.

In Missæ Sacrificio non debent habere Ministrum, qui Missali assistat, pagellas evolvat, etc. XXXIV, n. 18.

Canonici Capellani.

Nequeunt dimittere Chorum, ut Sacrum faciant; alias carent distributionibus. CVII, n. 74–76.

Canonici Civitatis, ac Diœcesis Bononiensis.

Vide *Leges præscriptæ, etc.*

Canonici Magistri.

Juris Pontificii, aut sacræ Theologiæ; insuper Canonici operam dantes iis Facultatibus addiscendis cum indulto absentiæ *ratione studiorum* non percipiunt distributiones. CVII, n. 72.

Canonici inservientes.

Cameræ Apostolicæ non percipiunt distributiones. CVII, n. 70.

Canonici visitantes.

Devotionis causa Ecclesiam Lauretanam non percipiunt distributiones. CVII, n. 71.

Canonicus Cæcus.

Vide *Canonici absentes.*

Canonicus Examinator Synodalis.

Non percipit distributiones, nisi intersit Divinis Horis. CVII, n. 68.

Canonicus infirmus.

Vide *Canonici absentes.*

Canonicus inserviens.

Tribunali S. Officii non percipit distributiones, nisi ex speciali indulto Sedis Apostolicæ. CVII, n. 69.

Canonicus Parochus.

Pro tempore, quo residet, ac ministrat in Parochia extra Civitatem, habetur tanquam præsens in Choro. CVII, n. 56.

Canonicus Pœnitentiarius.

Absens a Choro pro audiendis Fidelium Confessionibus, et alius quilibet Canonicus in ejus locum suffectus ab Episcopo, percipit distributiones. CVII, n. 55.

Si non est impeditus in munere Confessionis, interesse debet Divinis Officiis. *Ibid.*

Jubetur responsa certa typis evulgare. CII, n. 1.

Ad ipsum transmittenda sunt nomina eorum, qui Paschali præcepto non obtemperaverint. CII, n. 15.

Canonicus Regularis Lateranensis

Non putatur idoneus ad obtinendos Canonicatus in Ecclesiis Cathedralibus, et Collegiatis. Vide *Beneficia*. XCVII, n. 3.

Canonicus Theologalis Præbendæ.

Debet esse Doctor laureatus non solum in Jure Pontificio, sed in Theologia in aliqua publica Academia. LVII, n. 4-6.

Ejus munus quodnam sit. LVII, n. 7.

A quo fuerit primo institutus. LVII, n. 2.

Conferendus soli Doctori laureato in Sac. Theologia per concursum. LVII, n. 3.

Non potest conferri laureato solum in Jure Pontificio, sed debet esse laureatus in Sac. Theologia in aliqua publica Academia. LVII, n. 6.

Concursus pro Canonicatu Theol. quomodo faciendus. CVII, n. 9.

Canonicus Theologus.

Absens a Choro ob Ecclesiæ suæ utilitatem, qua die legere debet, percipit distributiones. CVII, n. 55.

Canonicus Vicarius.

Episcopi non percipit distributiones, nisi intersit Divinis horis. CVII, n. 66-67.

Capellani Confraternitatum.

Extra Ecclesiam Confraternitatis non habent jus deferendi Stolam. CV, n. 93.

Capellanus Parochi.

Exarare potest testamentum absente Parocho, sed tunc consuetis testibus alius addendus est. CV, n. 6.

Quis inter Capellanos sive Sæculares, sive Regulares conductos ad celebranda funera, præcedere aliis debeat. CV, n. 39.

Capitalis Sententia.

Convicti de crimine etiam non confessi, capitali sententia puniri possunt in Pontificia ditione. XLI, n. 30.

Capitula Ecclesiarum.

Post mortem Episcopi in illis Diœcesibus, ubi administrant bona Sedis vacantis, tenentur de iis novo Episcopo rationem reddere. LXXII, n. 29.

Capsula pro Eleemosynis.

Quam antiquo tempore publice apponi consueverit in Ecclesia. LXXII, n. 10.

Carceribus detenti.

Quis eorum Parochus. XXXIII, n. 12.

Duplex eorum classis. *Ibid.*

Detenti carceribus *in custodiam* debent inire Matrimonia coram Parocho, ubi eorum domicilium situm est. *Ibid.*

Detenti vero carceribus *in pœnam*, coram Parocho, in cujus Parochia carceres positi sunt. *Ibid.*

Cardinales Episcopi.

Centum dies Indulgentiarum promulgare possunt etiam ad Regulares. LXIII, n. 16.

Cardinalis Petra.

Præclara Commentaria edidit in Constitutiones Apostolicas. CIII, n. 11.

Carolus Magnus.

Edicto statuit, ne ignoranti linguam populo usitatam Pastoris munus deferatur. XLII, n. 6.

Causæ Civiles ad Forum Ecclesiasticum pertinentes.

Causæ Civiles universæ, quibus implicantur Ecclesiastici, pertinent ad Forum Ecclesiasticum. XL, n 2.

In prima earum instantia a solis Episcopis, vel Ordinariis locorum cognosci possunt. XL, n. 3.

Non possunt deferri in Curiam, nisi de consensu Episcopi et partium. *Ibid.*

Causæ Civiles, in quibus Clericus est actor, debent referri ad Forum Ecclesiasticum, ubi tamen est consuetudo, qualis est in Diœcesi Bononiensi. XL, n. 5.

Hæc tamen jurisdictio est solum cumulativa. XL, n. 8.

Celebratio Missarum.

Quibus horis haberi, et absolvi possit, et debeat etiam tempore magnæ Festivitatis. XXXIV, n. 6.

Celebratio Missarum pro Vivis, aut pro Defunctis.

Non est de Juribus Parochialibus. CV, n. 93.

Celebratio Missæ solemnis Feria quinta in Cœna Domini.

Non est de jure mere Parochiali, spectat tamen ad Parochos. CV, n. 93.

Celebritas annua Corporis Christi.

Initium habuit Leodii, et qua occasione. V, n. 2.

Propagata fuit ad universam Ecclesiam occasione miraculi celeberrimi Volsinii. *Ibid.*

Indulgentiæ a Summis Pontificibus concessæ Festum hoc celebrantibus. *Ibid.*

A Concilio Tridentino proponitur tanquam annuus triumphus pro hæresi debellata. *Ibid.*

Præter Festum Corporis Christi feria 5 in Parasceve, aliud inductum est ab Urbano IV feria 5 post hebdomadam Pentecostes. V, n. 4.

Quibus de causis hoc factum sit. *Ibid.*

S. Thomas de Aquino Officium pro hac Celebritate composuit. V, n. 5.

Cæremoniale Episcopum.

Imprimi jussum a Clemente VIII. I, n. 5.

Confirmatum, et pluribus auctum ab Innocentio X, et Benedicto XIII. *Ibid.*

Chocolates.

Vide *Jejunium Quadragesimale.*

Choreæ.

Utrum permitti possint. XIV, n. 24.

Utrum de se sint peccaminosæ necne. LXXVI, n. 3–5.

Variæ circa hoc Doctorum, et Patrum sententiæ. *Ibid.*

Quam sint periculosæ. *Ibid.*

Quando sint certo peccaminosæ. LXXVI, n. 7–8.

A Sacerdotibus, et Parochis initæ quam scandalosæ. *Ibid.*

Sunt Ecclesiasticis interdictæ tempore Bacchanalium. XXXVII, n. 8.

Chrisma.

Vide *Consecratio S. Olei.*

Christi Fideles.

Initio Ecclesiæ quater in nocte surgebant ad orationem, et preces recitandas. CVII, n. 20.

Christus Dominus.

Utrum Sanctissimam Eucharistiam susceperit in ultima Cœna, antequam illam Apostolis tribueret. XXXVIII, n. 6.

Qua die, et hora resurrexerit. XXXIX, n. 8.

Quanto tempore fuerit in sepulchro. XXXIX, n. 7.

Circulus ex capillis confectus.

Interdicitur Sacerdotibus tempore Sacri. Vide *Coma fictitia.* XXXIV, n. 14.

Claustra Monialium.

Pueri et Puellæ teneræ ætatis Claustra Monialium ingredi non permittantur. XXIX, n. 24.

Clemens V.

Quosdam Judices comprimit, qui damnatos capite impediebant, ne sua scelera Sacerdoti confiterentur. XXII, n. 3.

Solis Principum Liberis, et ob solam necessitatem, permisit Baptismum administrari in privatis domibus. XCVIII, n. 9.

Clemens VIII.

Statuit Sodalitia cooptata Capitulo S. Joannis Lateranensis subesse Ordinario. CV, n. 89.

Statuit Confraternitates aggregatas aut Regularibus, aut aliis Archisodalitiis subesse Ordinario. *Ibid.*

Prohibuit, ne plures in ea civitate Sodalitates ejusdem Instituti permitterentur. CV, n. 86.

Clemens X.

Permittit Canonicis Regularibus Lateranensibus obtinere Beneficia cum animarum cura, si Abbatis Generalis facultas intercedat. XCVII, n. 3.

Clemens XI.

Ejus Epistola Encyclica de non faciendis expensis a Monialibus in suscipiendis, obeundisque Monasterii muneribus. XXIX, n. 294.

Irreverentias in Missæ Sacrificio avertendas maxime curat. XXXIV, n. 2.

Præscribit rationem recitandi Divini Officii. CVII, n. 24-28.

Ejus Decretum de unica Missa in Oratoriis privatis celebranda: de tempore, quo in iis celebrari non licet: de Privilegiis Regularium abrogatis. XXXIV, n. 10.

Decernit infantes, qui decedunt in agris apud Nutrices, pertinere ad Ecclesiam Parochialem suorum Parentum, et in ea sepeliendos: si vero caruerint Parentibus, spectare ad Parochiam Tutorum: si etiam Tutoribus caruerint, ad Parochiam, in qua decedunt. CV, n. 56.

Litteras dat sua manu exaratas ad amplissimum, et nobilissimum

Virum curam animarum habentem, quibus eum monet de muliere dimittenda, licet nulla intercederet consuetudo. LXXXIII, n. 12.

Permittit Parochis, et Canonicis, qui vacant Spiritualibus Exercitiis, distributiones, et consuetos fructus, qui inter præsentes percipiuntur. CIV, n. 14.

Decernit participes esse distributionum Canonicos, qui vacant Spiritualibus Exercitiis. CVII, n. 63.

Clemens XII.

Abrogavit privilegia concessa Mulieribus Tertiariis a Benedicto XIII. CV, n. 71.

Chirographum publicat utilitate proposita pro deferendis in Officinam Monetariam vasis argenteis superfluis ad solvendum æs alienum contractum. LII, n. 1-2.

Indulgentiam plenariam promulgat in forma Jubilæi. LIII, n. 1.

Permisit ad decennium Missionariis in Regione Madurensi omittere quædam Sacramentalia in conferendo Baptismo. XCVIII, n. 16.

Indulgentiam plenariam concedit Deum orantibus contra Turcas. LXXXIX, n. 1.

Quas orationes indixerit pro ea obtinenda. LXXXIX, n. 7.

Probavit Decretum Cardinalis de Tournon de conferendo Baptismo infantibus, quamprimum fieri potest. XCVIII, n. 7.

Quam Indulgentiam iis impertiverit, qui ad pulsum Campanæ flexis genibus Psalmum *De profundis* recitaverint, aut Orationem Dominicam cum Salutatione Angelica, addito versiculo *Requiem æternam* etc. LXI, n 2.

Benedicti XIII Constitutiones circa Tertiarias Moniales viventes in privatis ædibus ad jus commune revocat. XXIX, n. 16.

Clerici.

Non debent nutrire comas. LXXI, n. 6.

Debent gerere tam Coronam, quam Tonsuram. *Ibid.*

Si iter habeant, uti possunt veste breviori, sed decenti. LXXI, n. 9.

Item permittitur, ut sine pallio extra mœnia Civitatis deambulent, et hyemis, vel pluviæ tempore utantur pallio violacei, vel alterius modesti coloris. LXXI, n. 10.

Habitum Clericalem contra statuta non deferentes, quibus pœnis subjecti fuerint a Synodo Tridentina, et Sixto V. LXXI, n. 1.

Quibus aliis pœnis declarentur subjacere in Diœcesi Bononiensi. LXXI, n. 13.

Habitum Clericalem ubicunque deferre ex Trullano Concilio, aliisque jubentur. LXXI, n. 1.

Habitus Clericorum debet esse vestis oblonga. LXXI, n. 2.

Quo tempore uti tentaverint brevioribus vestibus pro oblongis. LXXI, n. 3.

Non possunt incedere cum veste colorata sine pallio, cum bacillis retento collari. LXXI, n. 5.

Uti possunt comis appositis de facultate Episcopi, decentibus tamen, et ita ut appareat Corona. LXXI, n. 6.

Quodnam esset eorum munus juxta veterem disciplinam in corporibus Christianorum deferendis, iisque tumulandis XXXVI, n. 44.

Clericus, qui Minores, et Subdiaconatum simul attigit, Minores solum potest exercere CVI, n. 7.

An Ordinatus hac ratione Suspensioni sit obnoxius. *Ibid.*

Clericus irregularis.

An sit irregularis, qui militiam secutus, neminem tamen interfecit, aut mutilavit. CI, n. 6.

An Irregularitatem contraxerit, qui Magistratum sæcularem agens, in reum mortis sententiam pronuntiavit, quæ tamen executioni mandata non est. *Ibid.*

Quid autem, si bellum sit injustum. CI, n. 8.

Quid, si bellum justum pro defensione, vel offensione suscipiat Clericus. CI, n. 9.

Non est irregularis Clericus, qui ad suam vitam defendendam aliquem interficit. CI, n. 11.

Clericus inter Milites etiam Pontificios cooptatus, *licet sæva non exerceat*, spoliatur ipso facto suis Pensionibus, ac Beneficiis. CI, n. 18.

Si initiatus sit Ordinibus Sacris, aut Beneficio præditus, lethaliter etiam peccat: aliter si Tonsuram, et Minores solum Ordines habeat. CI, n. 22.

Clingius Corradus.

Quomodo choreas definiverit. LXXVI, n. 5.

Coadjutores.

Canonicorum Choro addicti non possunt alium loco suo subrogare. CVII. n. 7.

Non possunt petere indultum absentiæ a Choro, ratione studiorum. *Ibid.*

Cardinalis Columna Archiepiscopus Bononiensis præcipit Confessariis etiam Regularibus convenire ad Congregationem Casuum Conscientiæ. CIII, n. 12.

Cæcutientes et Cæci.

Cæci sunt irregulares. XXXVI, n. 5.

Neque ad primam Tonsuram admittuntur. *Ibid.*

Cæcutientibus Presbyteris quid concedi soleat a Sacra Congregatione. *Ibid.* Vide *Vicarius Cæcus.*

Cælestinus I.

Improbat consuetudinem de reis non absolvendis in mortis articulo. XXII, n. 3.

Cœtus Ecclesiastici.

Parochis præscribitur, ut peractis cœtibus, responsa mittant Pœnitentiariis. CII, n. 1.

Non satis est pagellam mittere ad illum, qui cœtibus præsidet. CII, n. 3.

Conventus Ecclesiastici mensibus Novembris, ac Decembris omittantur. *Ibid.*

Decreta circa Ecclesiasticos Conventus constituta. CII, n. 7.

Delinquentes sex scutata Romana persolvant. CII, n. 15.

Vide *Conventus Ecclesiastici.*

Convenire tenentur omnes Sæculares, vel Regulares curam animarum habentes. CII, n. 9.

Vitandæ sunt novæ opiniones in solvendis moralibus quæstionibus. CII, n. 6.

Collegium Montaltum.

Per Sixtum V Bononiæ erigitur. LIV, n. 15.

Laudabilis, et utilis in eo studiorum ratio. *Ibid.*

Coma Fictitia, Pileolus, et circuli capillorum in Sacerdotibus, et Ecclesiasticis.

Facere rem Divinam velato capite peccatum est. XCVI, n. 1.

Non licet gerere Pileolum, aut comas fictas, dum Sacrum peragitur, absque facultate Summi Pontificis. XXXIV, n. 14 et XCVI, n. 1.

Neque Episcopi, neque Nuncii habent facultatem permittendi Pileolum, aut comas fictas tempore Sacri, etiam justa de causa. XXXIV, n. 14.

Quibus pœnis subjecti fuerint Sacerdotes in Diœcesi Bononiensi,

qui Pileolum, vel comas fictitias gestaverint tempore Sacri. XCVI, n. 9.

Quænam sit differentia inter comam fictam, et circulum capillorum. XCVI, n. 12-13.

Utrum Episcopus possit permittere in Sacerdotibus circulum capillorum tempore Sacri. XCVI, n. 4.

Vana Sacerdotum effugia, ut sibi liceat usus comæ fictitiæ. XCVI, n. 15.

Communio Paschalis.

Non adimpletur præceptum, si Communio sumatur in Metropolitana Ecclesia, quæ non sit ejusdem sumentis Parochia. LV, n. 5.

Sæculares Monialibus, vel Regularibus inservientes, quando possint præcepto Communionis Paschalis satisfacere in eorum Ecclesiis extra Parochiam. LV, n. 7.

Excusationes, quæ afferri solent ab iis, qui huic præcepto non satisfaciunt, ne declarentur excommunicati. LV, n. 16.

Quam vanæ sint, et quomodo iis respondendum. LV, n. 17.

Ad Festum Nativitatis B. Virginis in Diœcesi Bononiensi prorogatur præceptum Paschalis communionis iis, qui illam sumere in Paschate omiserunt. XLV, n. 18.

Communionis Præceptum.

Obligat Fideles ad sumendam Eucharistiam tempore Paschali in propria Parochia. XIII, n. 6-8.

Quid intelligatur pro tempore Paschali. XIII, n. 9.

Nullus est, qui ex privilegio ab hoc præcepto eximatur. *Ibid.*

Non satisfacit huic præcepto, qui relicta propria Parochia, Metropolitanam aut Cathedralem Ecclesiam adit. XIII, n. 11.

Communio Sacrilega.

Maxime Deum provocat. XLV, n. 17.

Regi Lothario ejusque familiaribus quantum fuerit exitiosa. *Ibid.*

Concilium Basileense.

Decretum Innocentii III de instituendo Canonicatu Theologali in omnibus Metropolitanis extendit ad omnes Cathedrales. LVII, n. 3.

Concilium Coloniense.

Rationem persolvendi Horas Canonicas pie, devoteque præscribit. CVII, n. 16.

Concilium Constantiense.

Opinionem proscripsit, qua asserebatur Orationes speciales uni

personæ applicatas non magis eidem prodesse, quàm generales, cæteris paribus, XXXVI, n. 9.

Concilium Lateranense.

Decernit restituendos Beneficii fructus ab iis, qui Divinum Officium omittunt. CVII, n. 16.

Concilium Romanum.

Sub Benedicto XIII utrum Regularibus potestatem fecerit, qua extra tempora ordinari possint. XXII, n. 5.

Concilium Tridentinum.

Decernit instituendum esse in Ecclesiis etiam Cathedralibus Canonicum Pœnitentiarium; ejus munus, ac Privilegia describit. CVII, n. 55.

Habendum pariter esse veluti in Choro præsentem Canonicum, qui curam gerit animarum extra Civitatem pro tempore, quo residet, ac ministrat in sua Parochia. CVII, n. 56.

Statuit compelli posse Canonicos ut inserviant Episcopo celebranti, aut alia Pontificalia exercenti. CVII, n. 60.

Silentes in Choro Canonicos, dum Officium Divinum celebratur, damnat. CVII, n. 16.

Concionatores.

Non possunt esse sæculares. XXVII, n. 8.

Debent impetrare facultatem ab Episcopo. *Ibid.*

Quales se gerere debeant. XXVII, n. 9–16.

Utrum peccent concionando in culpa mortali. XXVII, n. 13.

Utrum expediat doctissimos habere Concionatores, an mediocres. XXVII, n. 15.

A fabulis poetarum abstinere debent. *Ibid.*

Et a nimia dicendi ratione. *Ibid.*

Concionatoribus stipendium debetur. XXVII, n. 20.

Quomodo illud accipere debeant. *Ibid.*

Confessarii Regulares Monialium.

Debent approbari ab Episcopo. XXXIX, n. 4.

Confessarius.

Nequit absolvere complicem criminis etiam tempore Jubilæi. LXXXIII, n. 22.

Condere potest testamentum illius, cujus confessiones excipere solet, si adsint necessarii testes. CV, n. 9.

Etiamsi Canonicus sit aut Regularis, interesse debet Congregationi Casuum Conscientiæ. CIII, n. 10.

Id præsertim indicitur Canonico Pœnitentiario. CIII, n. 10.

Utrum Confessarius, qui absolutionem pœnitenti impertiri non potuit, eidem testari possit, se illi Pœnitentiæ Sacramentum administrasse. XLV, n. 10.

Nullus Sacerdos potest, sine Episcopi facultate, sæcularium Confessiones audire tum in Civitate, tum in Diœcesi. LXXXVI, n. 7.

Quænam fuerint de hac re Pontificum Decreta. *Ibid.*

Nunquam debet Theologiæ Moralis studium intermittere, etiamsi peritus antea fuerit. XXXII, n. 4.

Confessarius cum facultate Sacræ Pœnitentiariæ.

Si post contractum matrimonium in vim dispensationis, impedimentum ex occulto fiat publicum, potest Episcopum certiorem facere de resolutione, et dispensatione. LXXXVII, n. 5.

De quibus monere debet conjuges, si vel uterque vel alter cognitum habeat impedimentum, donec dispensatio reddatur. LXXXVII, n. 60.

Qua formula uti debeat dispensando, et absolvendo. LXXXVII, n. 81.

Quando aperire possit litteras Sacræ Pœnitentiariæ. LXXVII, n. 31-32.

Debet omnem diligentiam impendere, ut cognoscat, an verum expositum fuerit Summo Pœnitentiario. LXXXVII, n. 34.

Non potest uti ad suum libitum facultate concessa per Sacram Pœnitentiariam, sed solum in Sacramentali confessione. LXXXVII, n. 35.

Debet irrogare pœnam consentaneam crimini. *Ibid.*

Quando indicare debeat impedimentum occultum. LXXXVII, n. 40.

Quam pœnam incurrat, nisi litteras Sacræ Pœnitentiariæ laceraverit. LXXXVII, n. 53.

Confessarius Monialium.

Utrum claustra Monialium ingredi possit Pœnitentiæ Sacramentum administraturus ægrotis. XXIX, n. 18.

Potest celebrare Missas Sanctorum, de quibus Moniales recitant Officium, sed in Missali Romano, et de Communi. XXXIV, n. 20.

Idem dicendum de Capellano, qui Monialibus inservit. *Ibid.*

Confessarius in aliena Diœcesi.

Confessarius non potest licite administrare Sacramentum Pœni-

tentiæ in aliena Diœcesi, sine Episcopi diœcesani facultate, etiam tempore Jubilæi. LXXXIV, n. 16.

Utrum saltem valide. *Ibid.*

Confessio Sacramentalis.

Quilibet Fidelis ex Jure Ecclesiastico tenetur semel in anno omnia peccata sua proprio Sacerdoti confiteri. XVIII, n. 1.

Quid intelligatur nomine *proprii* Sacerdotis. XVIII, n. 5.

Quid circa hoc sanxerit Clemens VIII et X. XVIII, n. 7-8.

Impendente mortis articulo obstringuntur omnes ad confitenda peccata. XXII, n. 4.

Confirmandi.

Debent esse modesti, et jejuni. VI, n. 12.

Sicuti etiam Episcopus confirmans. *Ibid.*

Quænam fuerit constans Ecclesiæ praxis circa hoc usque ad sæculum XII. *Ibid.*

Juxta veterem disciplinam parvuli immediate post Baptismum confirmabantur. *Ibid.*

Ægroti morbo periculoso etiam infantes confirmandi. *Ibid.*

Imparatis et indignis confertur character, non gratia. VI, n. 11.

Confirmatio.

Confirmationis forma quantum esset apud antiquos arcana. VI, n. 15.

Confirmationis materia antiquitus simplex oleum, nunc Chrisma ex oleo, balsamoque per Episcopum benedicto. *Ibid.*

Quid per oleum; quid per balsamum designetur ex S. Thoma. *Ibid. et seq.*

Cur antiquitus haberetur tantum diebus Paschatis, et Pentecostes. VI, n. 2.

Cur ea disciplina posterioribus temporibus immutata. *Ibid.*

Tempore Visitationis sacræ convenienter habetur. *Ibid.*

Quot nominibus appelletur. VI, n. 3.

Est verum Sacramentum, eique conveniunt omnes Sacramenti conditiones. *Ibid.*

Quo tempore Christus Confirmationem instituerit. VI, n. 5.

Perpetua fuit consuetudo in Ecclesia Confirmationis administrandæ. *Ibid.*

Duplicem confert gratiam, scilicet miraculorum, et sanctificantem. VI, n. 6.

Quare non omnes gratiam miraculorum accipiant. *Ibid.*

Est Sacramentum vivorum, et producit gratiam secundam. VI, n. 7.

Producit characterem diversum a charactere Baptismi. *Ibid.*

Iterari non potest. *Ibid.*

Non est necessaria necessitate medii. VI, n. 10.

Sine ea acquiri potest vita immortalis. VI, n. 8.

Disputationes super hoc excitatæ inter Doctores Catholicos, Facultatis Parisiensis, et Anglos. VI, n. 9.

Graviter peccat, qui ob contemptum, vel socordiam hoc Sacramentum non suscipit. VI, n. 10.

Item Parochi, Parentes, Domini, Tutores subditos ad hoc Sacramentum suscipiendum non stimulantes. *Ibid.*

Precandi formula, quæ ab Episcopo confirmante adhibetur, antiquissima. VI, n. 15.

Confirmationis conferendæ ritus : eorum figura, significatio, et ratio. VI, n. 17.

Confraternitates in suis Oratoriis, vel Ecclesiis.

Non possunt compelli a Parocho ad assistendum functionibus Ecclesiæ Parochialis. CV, n. 93, not. XXV.

Non possunt retinere Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum sine speciali indulto Sedis Apostolicæ. *Ibid.*

Supposita facultate retinendi Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum, non possunt infra annum illud publice exponere sine licentia Ordinarii. CV, n. 93, not. XXVI.

Possunt ad libitum facere suas Congregationes absque interventu et licentia Parochi. CV, n. 93, not. XXX.

De licentia Episcopi, sine consensu Parochi, possunt infra annum exponere Sanctissimum Sacramentum. CV, n. 121.

Possunt habere sepulchra, et in eis tumulare cadavera de licentia Episcopi, absque Parochi facultate, salvis juribus Parochialibus. CV, n. 124.

Possunt ducere processiones de licentia Ordinarii, Parocho comitante, vel alio Sacerdote de ejus licentia. CV, n. 126.

Utrum possint quæstuare, et quomodo. CV, n. 131.

In Festivitatibus solemnibus Ecclesiæ vel Oratorii possunt celebrare Missam solemnem independenter a Parocho. CV, n. 93, not. IV.

Possunt recitare Horas Canonicas cum cantu, absque licentia Parochi. CV, n. 93, not. XIV.

Possunt celebrare Missas privatas assentiente Ordinario loci, et Parocho contradicente. CV, n. 93, not. XV.

Possunt benedicere, et distribuere Candelas, Cineres, Palmas etc. absque licentia Parochi. CV, n. 93, not. V.

Possunt benedicere semina, ova, et similia independenter a Parocho. CV, n. 93, not. VI.

Possunt denuntiare per Capellanos populo Festivitates, et Vigilias occurrentes in Hebdomada. CV, n. 63, not. XVI.

Possunt admittere publicas Conciones tempore Quadragesimæ, vel Adventûs de licentia Ordinarii, contradicente Parocho. CV, n. 93, not. XVIII.

Non possunt celebrare Missas ante Missam Parochialem, nisi de licentia Ordinarii. *Ibid.*

Non possunt, sine Parocho, facere Officium Funebre super cadaveribus in eorum Ecclesiis sepeliendis, quando tumulandi sunt in ejus Parochia. CV, n. 93, not. XX.

Possunt, absque licentia et interventu Parochi, facere suas Processiones intra ambitum suarum Ecclesiarum, non tamen extra ambitum, nisi de licentia Episcopi. CV, n. 93, not. XXI.

Non dependent circa functiones Ecclesiasticas a Parocho, intra cujus Parochiæ limitem sunt erectæ. CV, n. 93, not. IV.

Confraternitates Laicorum in Ecclesiis Parochialibus, earumque annexis.

Dependent a Parocho in explendis functionibus Ecclesiasticis non Parochialibus. CV, n. 93, not. XXV.

Non possunt se commiscere, invito Parocho, in functionibus ejusdem Ecclesiæ, sive Parochialibus, sive non Parochialibus. CV n. 93, not. XXIX.

Possunt juxta peculiaria sua statuta, et pro libito facere suas Congregationes absque interventu, et licentia Parochi, dummodo non impediant functiones Parochiales. CV, n. 93, not. XXX.

Possunt administrare sua bona independenter a Parocho. CV, n. 93, not. XXXI.

Congregatio Casuum Conscientiæ.

Vide *Cœtus Ecclesiastici* Vide *Conventus Ecclesiastici.*

Consecratio, et Benedictio Monialium.

Utrum in exteriori, an interiori Ecclesia peragenda. LXXXV, n. 12, 15, 18, 20 et 30.

Utrum hac occasione Moniales possint egredi extra Clausuram. LXXXV, n. 26-28.

Utrum ex permissione Episcopi occasione Consecrationis Magister Cæremoniarum, consanguineæ, et consanguinei Clausuram possint ingredi. *Ibid.*

Consecratio, et Benedictio Vestium, et sacrorum Vasorum.

Quam sit antiqua in Ecclesia. XXI, n. 8.

Ad quem pertineat de jure XXI, n. 9.

Utrum Episcopus ad hoc possit alium Sacerdotem delegare. *Ibid.*

Utrum Cingulum, Pluviale, et Pixis benedictione indigeant. XXI, n. 12.

Quinam possint benedicere. XXI, n. 13-19.

Consecratio S. Olei.

Traditione Apostolica ad nos dimanavit. LXXXI, n. 1.

Non potest fieri a simplicibus Sacerdotibus, sed solum ab Episcopis *Ibid.*

A quo fieri decreta fuerit Feria quinta in Cœna Domini. *Ibid.*

Ad quod sæculum referenda institutio, ut debeat Fieri feria quinta in Cœna Domini. *Ibid.*

Debet fieri in Ecclesia Cathedrali. *Ibid.*

Quam sit antiquus ritus, ut tot numero Sacerdotes, Diaconi, Subdiaconi, et Acolythi intersint consecrationi, et benedictioni S. Olei. *Ibid.*

Consecratio Templi, et Altaris.

Templum, vel Altare consecratum, et postea dirutum, si renovetur, potest iterum consecrari, et quare. LXVII, n. 2.

In hoc casu Officium debet fieri de prima Consecratione, et quare. LXVII, n. 5.

Consecratio Altaris ab Ecclesiæ Consecratione sejungitur. LXVII, 8.

Constantinus.

Ejus lex de operibus ruralibus diebus Festis exercendis per Leonem Sapientem male accepta. LXV, n. 14-15.

Quomodo intelligi debeat. LXV, n. 15.

Constantinus IV imperator.

S. Agathonem, cæterosque in posterum Pontifices a tributo ab Imperatoribus imposito solvit. XCIII, n. 3.

Consuetudo.

Consuetudo etiam constans, si Concilio Tridentino aperte repugnet, nihili facienda. LX, n. 7.

Conventus pro examinandis casibus moralibus.

Haberi debent cum Episcopo ut ea decernantur, quæ ad doctrinam, et mores pertinent. XXXII, n. 6.

Qui debeant interesse. *Ibid.*

Quam utiles, et necessarii. XXXII, n. 7.

Quantum commendentur a Synodis, et Viris clarissimis. *Ibid.*

Conventus Ecclesiastici habiti per Episcopos Petricovien, et Lucionen. XXXII, n. 6.

Frequentes olim in Diœcesi Bononiensi. XXXII, n. 7.

Quid circa eos statutum in Synodis. *Ibid.*

Quoties fieri statutum fuerit in Civitate, et Diœcesi Bononiensi, et quomodo. Vide *Cœtus Ecclesiastici.*

Convictores in Collegiis, et Seminariis.

Si vita decedant, cuinam Parocho persolvenda pecunia pro funeribus. XXXIII, n. 16.

Convictus Puellarum in Monasteriis.

Mos educandi puellas in Monasteriis antiquissimus. XXIX, n. 25.

Hujusmodi Puellæ habeant locum in Monasterio a Monialibus separatum. *Ibid.*

Convivia.

Convivia fieri solita in Diœcesi Bononiensi, cum indicuntur Officia pro Defunctis, eorumque corruptelæ. LIV, n. 1.

Eorum consuetudo abrogatur. LIV, n. 11-12.

Corcyrensis Civitas.

A Turcis obsidentibus eripitur ope Beatæ Mariæ Virg. LXXIX, n. 5.

Corpora Defunctorum.

Possunt indui aliquo Regularium habitu, nisi fuerint Subdiaconi, Diaconi, et Sacerdotes. XXXVI, n. 26.

Corpora Laicorum a Laicis, Clericorum a Clericis, Sacerdotum a Sacerdotibus efferri debent. LXX, n. 6.

Non debent deferri ad Ecclesiam in curru. XXXVI, n. 26.

Corpora defunctorum pauperum non debent ad Ecclesiam deferri ab unico Sacerdote, et quare. XXXVI, n. 5.

In iis deferendis Psalmi canendi. XXXVI, n. 5-14.

Debent deferri cum facibus, et debita funeris pompa XXXVI, n. 22.

Ritus deferendi faces quam antiquus. *Ibid.*

Dataria.

Quando ad ipsam sit confugiendum pro dispensatione super impedimentis Matrimonii contracti, vel contrahendi. LXXXVII, n. 1-83.

Decisiones Casuum Moralium.

Habitæ per Clerum Patavinum in lucem editæ per Joannem Clericatum. XXXII, n. 6.

Quomodo fierent in Civitate Bononiensi XXXII, n. 7.

Quinam ritus in ea modo servandus. XXXII, n. 11-13.

Decreta Concilii Tridentini.

Etiam sine ulla ipsius mentione judicantur sublata, quoties contrarium a Sede Apostolica præscribitur. LX, n. 8.

Decreta S. Congregationum opinionibus Scriptorum quare anteponenda sint. CVII, n. 5.

Diaconi in Sacrificio Missæ.

Quomodo vinum prius in Calicem infunderent. LXXVII, n. 1.

Dies Dominica.

Quare Sabbati loco ab Apostolis subrogata. XLIII, n. 14.

Dies feriati pro Matrimoniis contrahendis.

Primis temporibus dies feriati impedimentum dirimens inferebant. LXXX, n. 19.

Quodnam tempus olim complecterentur. *Ibid.*

Quonam modo esse intelligantur. *Ibid.*

Dies Festi.

Ex præcepto pro Ordinibus conferendis solum definiti sunt, non vero qui in Breviario *Festa* appellantur. CVI, n. 3.

Qua ratione sanctificandi. XLIII, n. 14.

Contemptores dierum Festorum etiam in hac vita puniendi. XLIII, n. 15.

Quando inciperent, et absolverentur sæculo nono. XIII, n. 8.

Quid sanxerit Alexander III. *Ibid.*

Corruptelæ Rusticorum in diebus Festis observandis. LXV, n. 1.

Ex violatione dierum Festorum quot damna in Ecclesia. LXV, n. 7.

Diebus Festis ab omni opere servili, a nundinis, et a causis forensibus abstinendum. LXV, n. 8 et seq.

Opera ruralia, cum sint servilia, diebus Festis fieri nequeunt. *Ibid.*

Præceptum dierum Festorum non dissolvitur ex necessitate operum servilium. LXV, n. 8 et *seq.*

Quando piscari liceat diebus Festis. LXV, n. 17.

Diodorus Tarsensis Episcopus.

Instituit alternatim canere versiculos Psalmorum. CVII, n. 28.

Distributiones.

Vide *Proventus*, etc.

Divites.

Quantum ad pœnæ expiationem sunt melioris conditionis, quam pauperes. XXXVI, n. 17.

Dominica Resurrectionis Christi Domini.

Qui fuerit ritus celebrandi Missam in Dominica ante sæculum decimum. XXXIX, n. 8.

Quid de eo sequentibus temporibus immutatum. *Ibid.*

Ecclesia.

Magno honore prosequenda, et nefas ad illam accedere cum armis, aut canibus venaticis. XCIX, n. 2.

Christiani Milites ensem in Ecclesiam inferre primi cœperunt, et quare. XCIX, n. 4.

Quibus expensis reparari debeant Ecclesiæ tum Parochiales, tum liberæ collationis. C, n. 1-22.

Ecclesiæ juris patronatus quando reparari debeant a Patronis. C. n. 9 et seq.

Ecclesia Bononiensis.

Olim erat suffraganea Ecclesiæ Mediolanensi. LXXI, n. 3.

Ecclesiastici.

Multa sunt Ecclesiasticis illicita, quæ sunt licita Laïcis, uti choreæ. LXXVI, n. 5-6.

Effigies S. Crucis, et Sanctorum.

Ecclesia non solum tolerat, sed probat, ut Effigies S. Crucis, et Sanctorum in vicorum angulis, et Urbium compitis collocentur. LXXIII, n. 3.

Quam indignum illas humi exprimi, et locis sordidis, et inquinatis. LXXIII, n. 5.

Imperatorum edictis, et Sacris Canonibus id vetitum est. *Ibid.*

Quæ pinguntur Sacræ Imagines in muris externis Templorum, vel domorum, altius a terra pingendæ. LXXIII, n. 10.

Effigies B. M. V. a S. Luca depicta.

Quis Sacram Effigiem Bononiam deportaverit; unde, et ubi primum illam collocaverit. III, n. 7, et LXXVIII, n. 1.

Eleemosynæ, quæ ab oppidis ditionis Bononiensis deferuntur Sacræ Imagini; utrum, et quando pro ædificio novi Templi debeant inservire. LXXVIII, n. 2.

Gestari per Urbem solita triduo Rogationum, summo Populi concursu. III, n. 7, et LXVIII, n. 1.

Ejus cultores beneficiis cœlestibus cumulati. III, n. 8 et seq.

Qua pompa, et devotione deferenda. III, n. 9.

Ejus supplicationis celebritas, et historia. LXVIII, n. 5.

Ex decreto Cardinalis Jacobi Boncompagni clara luce, non noctu in Urbem deportanda. LXVIII, n. 4.

Quo loco Anziani, cæterique Magistratus cum Clero antiquitus illi occurrerent. LXVIII, n. 5.

Quid præstandum in illius occursu. *Ibid.*

Aliquot abusus in ea circumferenda tollendi, et quomodo. *Ibid.*

Indulgentia centum dierum iis Sodalibus conceditur, qui Supplicationi intersunt. LXVIII, n. 8.

Qua devotione, et pietate habenda Supplicatio. *Ibid.*

Abusus prohibetur celebrandi Sacrum privatum, et solemne tempore intempestivo, sive cum Sacra Effigies recedit, sive cum refertur ad Ecclesias, in quibus exponitur. *Ibid.*

Ægidius Cardinalis Albernozzius.

Fundat nobile Collegium majus a S. Clemente nuncupatum pro Hispanis in Urbe Bononiensi. LIX, n. 11.

Ægroti.

Dispensandi a jejunio, illisque permittenda facultas carnium. XV, n. 13.

Elbertus, seu Ubertus Episcopus Bononiens.

Leges condidit pro Canonicis anno 1303. CVII, n. 100.

Eleemosynæ Fidelium.

In capsulis deponendæ, et duabus clavibus custodiendæ, earumque quotannis reddenda Episcopis ratio. LXXII, n. 28.

Circa eleemosynas habenda ratio querelis populi, et occludendus aditus corruptelis, et quomodo *Ibid.* Vide *Capsulæ.*

Utrum unius eleemosynæ largitioni possit satisfieri duobus distinctis præceptis. LIII, n. 7.

Non facientes eleemosynam quantum Deo exosi. L, n. 8.

Eloquentia.

Ecclesiasticis viris prorsus necessaria. LIX, n. 14.

Episcopus.

Potest multas irrogare, quæ solum sancitæ sunt a jure, vel a statuto, et ex conditione, ut piis operibus insumantur. LXXII, n. 29.

Cur non debeat multas imponere judicio suo. *Ibid.*

Debet habere Custodem multarum, eique deinde obsignare mandatum, quo pecunia ad constituta opera pia depromat. *Ibid. et seq.*

Debet cognoscere causas omnes ad forum Ecclesiasticum quomodolibet pertinentes in prima earum instantia. XL, n. 2.

Est verus, et proprius Sacerdos suorum Diœcesanorum, non solum quando confert Sacramentum Confirmationis, et Ordinis, vel absolvit a reservatis, sed semper. XVIII, n. 6.

Visitaturus Claustrum Monasteriorum Monialium non tenetur ante accessum eisdem Monialibus præfinire diem, et horam visitationis. XXIX, n. 18.

Neque in ingressu secum ducere priorem Abbatem, et Confessarium earumdem Monialium. *Ibid.*

Potest communicare Moniales sub potestate Regularium degentes. XXIX, n. 19.

Post interdictum potest devenire ad excommunicationem contra pervicaces. LV, n. 11.

Non potest denegare Monialibus Confessarium extraordinarium ter, aut quater in anno. LXXVI.

Occasione visitationis Sacrorum Liminum debet inter cætera referre Sacræ Congregationi, utrum habeantur in Diœcesi cœtus ad examinandas quæstiones Theologiæ Moralis. XXXII, n. 7.

Superveniente rationabili causa potest ex officio, etiam extra visitationem, examinare Parochos jam approbatos ad Ecclesias Parochiales. IX, n. 16.

Non habet facultatem comam fictitiam permittendi tempore Sacri. XXXIV, n. 14.

Debet invigilare ad custodiam Monialium tamquam delegatus Sedis Apostolicæ. XXIX, n. 4.

Habet facultatem cogendi curatores bonorum Monialium Regularibus subjectarum ad reddendam rationem, eosque si opus fuerit removendi. *Ibid.*

Potest punire etiam censuris Regulares violantes Claustra Monialium ipsis subjectarum. *Ibid.*

A Synodo Tridentina jubetur in usum revocare, quæ per Canones constituta fuerunt de vitæ disciplina, et honestate Clericorum imposita culpæ lethalis pœna. XXXVII, n. 6.

Potestate ordinaria potest interdicere Missarum celebrationes extra præscriptas horas, et censuras, et pœnas arbitrio suo decernere contra Sacerdotes tam sæculares, quam regulares. LXVIII, n. 11.

Potest examini subjicere quemcumque Sacerdotem etiam regularem, antequam eum admittat ad Confessiones audiendas. LXXXVI, n. 8.

Quid statuere possit contra Canonicos absentes ultra tres menses permissos a Concilio Tridentino. CVII, n. 37.

Debet in singulis Cathedralibus, et Collegiatis distributiones proponere inter præsentes in Choro, ex deductione fructuum per ipsum facienda ubi desunt, vel ubi sunt tenuissimæ. CVII, n. 41.

Potest permittere Regularibus, et Sodalitiis circumducere Processiones per Parochias, quamvis Parochus contradicat. CV, n. 52.

Cogere potest Parachos sæculares, et regulares, ut intersint Congregationi casuum conscientiæ. CIII, n. 9.

Habet jurisdictionem in ea Monasteria, quæ careant numero Regularium præscripto ab Innocentio X. CIII, n. 13.

Potest cogere Parochos, ut tot Sacerdotes sibi adjungant, quot pro administrandis Sacramentis, aliisque Parochiæ muneribus obeundis necessario requiruntur. XCIV, n. 6-7.

Potest concedere facultatem alienandi Ecclesiasticam supellectilem non pretiosam. LXIX, n. 9.

Hæc potestas nunquam fuit ablata, vel imminuta. *Ibid.*

Quando possit dissolvere sibi subjectos ab irregularitatibus, et suspensionibus, quæ proveniunt ab occulto crimine. LXXXVII, n. 49.

Ordines conferre debet diebus festis, sed semper interpolatis aliquo temporis spatio pro suo arbitrio definiendo. CVII, n. 3.

Solus debet examinare, an Mulieres Tertiariæ præditæ sint præscriptis conditionibus. CV, n. 65.

Habet jurisdictionem in illas. *Ibid.*

Habet jurisdictionem in Sodalitates, etiamsi erectæ fuerint in Ecclesiis Regularium. CV, n. 87.

Tamquam Delegatus Apostolicus invisere potest Sodalitia, ac Sacella, etiam erecta in solo Lateranensi. CV, n. 90.

Potest mulctas etiam pecuniarias irrogare Canonicis volentibus habere Capitulum tempore Divinorum Officiorum. CVII, n. 73.

Quando Sacerdotes cogere possit, ut Sacrum operentur iis etiam diebus, quibus id facere nulla lege adiguntur. XCIV, n. 18.

Potest adhibere pro suo servitio unum, vel duos Canonicos, illis solis exceptis, qui gerunt curam animarum. CVII, n. 57.

Episcopi in Matrimoniis contrahendis.

Ubi non est consuetudo contrahendi matrimonia temporibus vetitis, etiam sine pompa, habent facultatem eadem permittendi. LXXX, n. 15.

Utrum vetitis temporibus possint matrimonia permittere cum aliqua solemnitate. *Ibid.*

Possunt in sua Diœcesi impertiri facultatem matrimonii ineundi absque solitis promulgationibus. LXXXVII, n. 22.

Item in foro conscientiæ dispensare innocentem ex conjugibus, ut debitum exposcat, si conjux post initum matrimonium affinitatem cum altero conjugum contraxerit per copulam illicitam. *Ibid. et seq.*

Utrum dissolvere possit impedimenta dirimentia in foro conscientiæ ante, et post matrimonium contractum. *Ibid.*

Si impedimentum ex occulto fiat publicum etiam post contractum in vim dispensationis matrimonium, potest procedere contra conjuges, eosque separare. LXXXVII, n. 50.

Debet tamen in tali casu acquiescere testimonio Confessarii. *Ibid.*

Episcopus Titularis

Potest consecrare, et benedicere vestes, et vasa sacra. XXI, n. 13.

Ubi tamen requiritur Chrismatis unctio, indiget permissione Episcopi. XXI, n. 14.

Episcopus in Collatione Beneficiorum.

Præter unum simplex Beneficium non sufficiens ad congruam vitæ sustentationem, potest conferre etiam secundum absque dispensatione Sedis Apostolicæ. XCI, n. 1-2.

Supposita collatione duorum beneficiorum non sufficientium ad congruam vitæ sustentationem, non potest conferre tertium absque dispensatione Sedis Apostolicæ, etiamsi sit de jure patronatus Laicorum. *Ibid et seqq.*

Potest conferre plures pensiones, Legata pia, seu Capellanias

juris patronatus Laicorum habenti duplex beneficium, absque facultate Sedis Apostolicæ. XCI, n. 6.

Episcopus Petricoriensis.

Typis evulgavit Conventus Ecclesiasticos in sua Diœcesi peractos, eorumque utilitatem commemorat. CII, n. 5.

Eucharistia.

Ex veteri disciplina sumebatur ab universo Populo Feria quinta, et sexta Majoris Hebdomadæ XXXVIII, n. 1.

Ad eam quomodo Sacerdotes, et Diaconi accedere debeant. XXXVIII, n. 2.

Utrum sumpta fuerit a Christo Domino antequam illam Apostolis tribueret in Cœna ultima. XXXVIII, n. 5.

Primi Fideles Sacram Eucharistiam singulis diebus sumebant. XLV, n. 1.

Utrum hoc fuerit ex præcepto, incertum. XLV, n. 2.

Quænam fuerit hujusce rei consuetudo circa sæculum octavum. *Ibid.*

Quid circa hoc statutum fuerit in Conciliis Lateranensi, et Tridentino. XLV, n. 4-5.

Saltem in Paschate sumenda in propria Parochia. *Ibid.*

Quibus pœnis hoc præceptum Fideles urgeat. XLV, n. 5-6.

Qui in Paschali celebritate hoc præceptum non impleverunt, alio tempore ipsum implere debent. XLV, n. 9.

Eucharistiæ expositio.

Quando primo exponi cœperit Sac. Eucharistia. XXX, n. 1-4.

Utrum prius deferri cœperit in Supplicationibus, quam exponi. XXX, n. 3.

Utrum expediat Sacram Eucharistiam frequenter populo exponere. XXX, n. 5 et *seqq.*

Variæ de hac re Auctorum sententiæ. *Ibid et seqq.*

Eucharistiæ expositio publice haberi non potest etiam in Ecclesiis Regularium sine facultate Episcopi, et causa publica. XXX, n. 9 *et seq.*

Si expositio sit privata, qui ritus servandus. XXX, n. 16.

Quid si sit publica. XXX, n. 17.

Tempore Expositionis semper esse debet, qui flexis genibus oret. XXX, n. 18.

Ad hunc finem appendenda Tabella, in qua eorum nomina designentur, qui statis horis orare debent. XXX, n. 20.

Eugenius IV.

Statuit deferendos ad Ecclesiam pueros, quamprimum accipiant. XCVIII, n. 2.

Eugenius Sabaudiæ Princeps.

Præsidio Beatæ Mariæ Virginis in Hungaria magna clade Turcas fudit. LXXIX, n. 5.

Eutropius.

Cum auctor fuisset Legis latæ ab Arcadio contra jus asyli in Ecclesia, anno vix præterito ad Ecclesiam confugere coactus fuit, ut asyli privilegio gauderet. XLI, n. 2.

Excommunicatio, Suspensio, Interdictum.

Cui competat relaxare latam excommunicationem, suspensionem, et interdictum. LV, n. 11.

Excommunicati publice, et interdicti.

An Templa adire possint, ut preces tantum Deo persolvant. *Ibid.*

Si in Ecclesia versentur, res Divina non potest confici. *Ibid.*

Expellendi sunt ab Ecclesia, si per vim cogi possint. *Ibid.*

Exequiæ pro Defunctis.

Exequiæ pro Defunctis etiam pauperrimis semper faciendæ, pro iis unum saltem Sacrum offerendum. XXXVI, n. 15.

Hujusmodi ritus quam fuerit antiquus. *Ibid.*

Quid olim in usu fuerit, quando aliquis moriebatur post Sacrum a Parocho jam celebratum, absente alio Sacerdote. *Ibid.*

Exercitia Spiritualia.

Necessitas, et utilitas vacandi Spiritualibus Exercitiis, priusquam Sacri Ordines suscipiantur. CIV, n. 1.

Quis auctor habendus sit hujus piæ institutionis. CIV, n 2.

Subdiaconatum, et Diaconatum petentibus Spiritualia Exercitia præscribuntur. CIV, n. 3 et *seq.*

Romæ, in tota Italia, et insulis adjacentibus secessus decem dierum indicitur Ordinandis. CIV, n. 5.

Nulla ratio, neque Apostolicæ litteræ, quæ vocantur *extra tempora* excusare possunt ab onere vacandi Spiritualibus Exercitiis. Vid. *Spiritualia Exercitia.* CIV, n. 9.

Expositio quadraginta Horarum.

Non est de juribus mere Parochialibus. CV, n. 93, not. XI.

Expositio cum Reliquiis, et Sacris Imaginibus.

Non est de iuribus mere Parochialibus. CV, n. 93, not. XII.

Ezechias Rex.

Ad ejus preces ab Angelo 175 hominum millia in exercitu Sennacherib trucidantur. LXXIX, n. 4.

Fabiola Nobilis Romana.

Prima omnium Romæ pro ægrotis Nosocomium instituit. LXIII, n. 3.

Quam misericors, et pia erga ægrotos, et pauperes. *Ibid.*

Fabrica S. Petri.

Nullam compensationem elargitur pro Missis malitiose omissis. LVI, n. 14.

Facultas audiendi Confessiones.

Quibus sit necessaria. LXXXVI, n. 7.

Certis semper limitibus concludenda, præcipue in Regularibus. LXXXVI, n. 9.

Absque examine non concedenda, non obstante quocumque prætextu. LXXXVI, n. 11 et *seq.*

Famuli et Ancillæ.

Quis eorum, earumque Parochus. XXXIII, n. 17.

Ubi, et coram quo Parocho debeant celebrare matrimonium. LXXXVIII, n. 1 et *seq.*

Feria quinta Majoris Hebdomadæ.

Ab antiquis Patribus vocabatur Natalis Calicis, et quare. XXI, n. 7.

Feria quinta, et sexta Majoris Hebdomadæ.

Ex veteri disciplina Feria quinta Majoris Hebdomadæ universus populus Sanctissimam Eucharistiam ex præcepto sumebat. XXXVIII, n. 1.

Idem fiebat Feria sexta ex aliquorum opinione. *Ibid.*

Hæc consuetudo in quibusdam Ecclesiis adhuc a Clericis retinetur. XXXVIII, n. 1-2.

Quinam mos circa hoc nostris temporibus obtinuerit. XXXVIII, n. 3.

Quare Feria quinta Sacerdotes omnes, et Diaconi ad sumendam Sanctissimam Eucharistiam accedant. XXXVIII, n. 5.

Feria quinta, sexta, et Sabbato Majoris Hebdomadæ privatæ Missæ prohibitæ sunt in omnibus quibuscumque Ecclesiis tam sæcularium, quàm regularium. XXXVIII, n. 7 et *seq.*

Si Festum Annuntiationis Beatæ Virginis Feria sexta contingat,

nullum potest fieri solemne, aut privatum Missæ Sacrificium XXXVIII, n. 9.

Si contingat feria quinta, debent celebrari aliquæ Missæ privatæ ante celebrationem Missæ Conventualis pro adimplemento præcepti. XXXVIII, n. 9-10.

Idem servari debet, si eadem feria contingat festum S. Josephi. XXXVIII, n. 10.

Sacerdos, qui prædictis feriis celebrare privatim ausus fuerit, quibus pœnis plectendus. XXXVIII, n. 11.

Festivitates; vide *Dies Festi.*

Festum SS. Nominis Mariæ.

Qua de causa ab Innocentio XI ad universam Ecclesiam propagatum. LXXIX, n. 5.

Festum S. Petronii.

Magna pietate Bononiæ celebratur die 4 Octobris. LXXIV, n. 1.

In ejus pervigilio Sacrum illius Caput a Templo S. Stephani ad illud S. Petronii solemni supplicatione transfertur, et die 5 Octobris eadem pompa in locum pristinum restituitur *Ibid.*

Quis has supplicationes primus indixerit. LXXIV, n. 2.

Qui illis debeant interesse, et quomodo. *Ibid.*

Fidei rudimenta.

Quid statutum fuerit de tradendis Fidei rudimentis in pluribus Synodis Bononiensibus. IX, n. 6 et seq.

Quid Statutum a Sacra Congregatione Concilii. IX, n. 10.

Fidei rudimenta Parochianis tradenda a proprio Paracho in sua Parochia. IX, n. 6-7.

A Majoribus, Parentibus, Tutoribus subditi ad Fidei mysteria addiscenda conducendi ad Parochiam sub gravi culpa. IX, n. 12.

Quam præclarum sit illa Pueros edocere. Vide *Gerson Cancellarius Academiæ Parisiensis.*

Fides, Spes, et Charitas.

Vide *Actus Fidei.*

Flavianus Antiochenus.

Alternatim canere versiculos Psalmorum primus induxit. CVII, n. 28.

Fons Baptismalis.

Consecratio Fontis Baptismalis ab Apostolis Tradita. I, n. 2.

Miraculis confirmata. *Ibid.*

Fieri solita Sabbato Majoris Hebdomadæ, et in perviligio Pentecostes. I, n. 3 et seq.

Quibus de causis id factum sit. *Ibid.*

Fons Baptismalis erat tantum in Ecclesia Principe. I, n. 4.

Quænam fuerit hujusce rei disciplina sæculo XII et XIII. I, n. 5.

Quid statuerit circa hoc Clemens VIII. *Ibid.*

Quid posterioribus temporibus Sacræ Congregationes statuerint. *Ibid.*

Quænam sint circa hoc statuta Ecclesiæ Bononiensis. I, n. 7.

Pœnæ in transgressores impositæ. I, n. 8.

Formula Testamenti.

Quod a Paracho conditur absente Scriba. CV, n. 18.

Aliæ formulæ servandæ a Parocho, dum testamentum a se conditum tradit publico Scribæ, et dum per ipsum interrogatur circa testamentum. CV, n. 19-20.

Forum Ecclesiasticum.

Excommunicationem incurrunt, qui alios ab eo avertunt, vel de eo per ludibrium verba faciunt. XL, n. 9.

Ejus jurisdictio causas Civiles universas, quibus implicantur Ecclesiastici, comprehendit. XL, n. 5 et seq.

Non comprehendit eas causas, in quibus Ecclesiasticus est Actor; Reus vero est Laicus, nisi aliter consuetudo obtinuerit. *Ibid.*

Ubi hæc consuetudo obtinuit, Ecclesiasticus Actor tenetur ad Forum Ecclesiasticum confugere. *Ibid.*

Functiones Majoris Hebdomadæ Sanctæ.

Non sunt de juribus Parochialibus. CV, n. 93, not. VII. Vide *Feria V et VI Majoris Hebdomadæ.*

Funera.

Quis præcedere debeat inter Capellanos conductos ad celebranda funera. CV, n. 33 et seq.

Nihil solvendum est pro translatione Cadaverum ex agro in Civitatem, et ex Civitate ad Parochiam ruralem. CV, n. 44.

Ordo Funerum, qui Bononiæ observatur. CV, n. 23-24.

Officia, quæ sibi mutuo præstant Parochi, Regulares et Cappellani Sodalitatum, qui Funeribus intersunt. *Ibid.*

Solum Vexillum Ecclesiæ, ubi Cadaver sepeliendum est, deferri debet ex jure communi in pompa Funebri. CV, n. 26.

Si Capitulum Ecclesiæ Metropolitanæ ad Funera invitetur, solum ipsius Vexillum elevandum est. CV, n. 24.

Sodalitates in Sacco post pheretrum, aliæ vero, quæ Funeribus intersunt cum Sacco, ante pheretrum incedere debent. CV, n. 30.

Regulares Conversi, seu Laici in associandis Cadaveribus, nequeunt perfungi munere Capellani. CV, n. 32.

Parochi reliquis Capellanis præire debent in Funeribus ducendis. CV, n. 33.

Parochus senior cæteris Parochis Sæcularibus, aut Regularibus antecedit. *Ibid.*

Gabriel Cardinalis Palæottus Archiepiscopus Bononiensis.

Ejus vita, ac res gestæ typis editæ per Patres Benedictinos in Gallia. IX, n. 5.

Quid in Synodo decreverit de tradendis Fidei rudimentis. IX, n. 10.

Parochos nimis libere vagantes quibus subdiderit pœnis. XXVII, n. 25.

Luxum prohibet in Civitate Bononiensi in Vestibus, Conviviis, et Exequiis celebrandis. XXXVI, n. 1.

Aram maximam Templi Metropolitani Bononiensis excitat. LXVII, n. 2.

Gelasius Papa.

Interstitiorum tempora a Siricio, Cœlestino, et Leone Magno definita, restrinxit. LXVIII.

Gerson Cancellarius Facultatis Parisiensis.

Pueros prima Fidei elementa docet matura jam ætate. IX, n. 11.

Celebrem de hac re conscribit contra improbantes Apologiam. *Ibid.*

Gotifredus Rex Hierusalem.

Ope Beatæ Mariæ Virginis Sanctam Civitatem a Turcis occupatam expugnat. LXXIX, n. 5.

Gratianus Monachus.

Bononiæ condidit Canonum collectionem. LIX, n. 9.

Græci Schismatici.

Turcarum præsidio usurpant loca Sancta Hierosolymæ de manu Fratrum S. Francisci iis ipsis subsidiis, quæ ipsi a Catholicis percep-erant. LXXV, n. 1.

Alexandri III Decretum contra abripientes in servitutem Merca-

tores Christianos per Sedem Apostolicam extenditur etiam ad ipsos Græcos. *Ibid.*

Quam inconstantes, et infideles. *Ibid* et seq.

Quam dolosi, et fallaces in congerendis pecuniæ subsidiis a Catholicis. *Ibid.*

Quomodo cum iis agendum, si veniant in Italiam eleemosynas petituri. *Ibid.*

Gregorius IX.

Collectionem suam nuncupat Magistris, et Discipulis Academiæ Bononiensis. LIX, n. 10.

Gregorius XI.

Eos tanquam hæreticos damnat, qui asserebant, Laicum non teneri ad aliquem Fidei articulum explicite credendum. LXXII, n. 7.

Gregorius XIII.

Edictum confirmat, quo Gabriel Cardinalis Palæottus Archiepiscopus, et Alexander Cardinalis Sfortia prohibuerunt luxum in Civitate Bononiensi in Vestibus, Conviviis, et Exequiis celebrandis. XXXVI, n. 1.

Approbat Canonicos Regulares Lateranenses capaces esse Beneficiorum, quæ habent annexam curam animarum. XCVII, n. 2.

Litem de Primatu loci inter Sodalitates absolvit. CV, n. 84.

Gregorius XIV.

Probavit statuta peculiarium Ecclesiarum permittentium fructus ac distributiones Canonicis absentibus, qui per annos quadraginta Ecclesiæ laudabiliter inservierunt. CVII. n. 64.

Gregorius XV.

Confirmat consuetudinem in Diœcesi Bononiensi, quod Clerici Actores causas Civiles referant ad Forum Ecclesiasticum. XL, n. 7-10.

Ejus Decretum non fuit sublatum a Clemente XII. XL, n. 10.

Elargitur Canonicis, ac Mansionariis Bononiensibus vacationem a Choro certo temporis spatio definito, alternatim tamen juxta distributionem faciendam per Archiepiscopum. CVII, n. 92.

Guillelmus Parisiensis.

Quo argumento usus sit contra nominantes Personas minus idoneas ad regendas Porochias. XII, n. 9.

Habitus Clericalis, et Sacerdotalis.

A Clericis, et Sacerdotibus deferri ubicumque jubetur ex vetutissimo tempore. LXXI, n. 1.

Quinam illis unice conveniat. LXXI, n. 2.

Quo tempore vestibus brevioribus pro oblongis uti tentatum sit ad Laicorum exemplum. *Ibid.*

Antiquo tempore habitus Clericorum, et Sacerdotum erat satis probabiliter coloris castanei, vel violacei. LXXI, n. 7.

Quando cœperit esse coloris nigri. *Ibid.*

Corruptelæ in Diœcesi Bononiensi circa habitum Clericalem. LXXI. n. 4.

Heli.

Ejus duo filii quam graviter a Deo puniti, et quare. LIV, n. 7.

Heraclius Imperator.

In Græcam Ecclesiam morem induxit, ut Dominica Sexagesimæ, totaque illa hebdomada, carnibus interdictis, ova solum, ac lacticinia permitterentur, et quare. XVI, n. 5.

Homicida.

Si rixæ auctor fuerit, mortis supplicio puniendus in Pontificia ditione. XLI, n. 30.

Etiamsi non fuerit auctor rixæ, et inter homicidium, et rixam sex horarum spatium intercesserit, morte item puniendus. *Ibid.*

Homicida est insignis sacrilegus. XLI, n. 34.

Honorius III.

Missam Conventualem quotidie celebrandam admonet. CVII, n. 12.

Respondit non fuisse obnoxium irregularitati Clericum, qui bellum justum offensionis causa iniverat, in quo tamen nullum vulneraverat. CI, n. 10.

Declarat esse solum comminantem suspensionem, quam Innocentius III, in Concilio Lateranensi irrogavit Canonicis confabulantibus in Choro, dum Sacrum Conventuale peragitur. CVII, n. 29.

Hora celebrandi.

Non potest celebrari, nisi ante auroram tertia pars horæ defluxerit. XXXIV, n. 6.

Etiam in privatis Magnatum Sacellis. *Ibid.*

Horæ Canonicæ.

In Choro recitandæ sunt a Canonicis. CVII, n. 7 et 16.

Utrum persolvendæ quotidie sint jure Divino, an Ecclesiastico. CVII, n. 8.

Quando recitari debeat in Choro Officium Beatæ Virginis, vel Defunctorum. *Ibid.*

Qua pietate, ac ratione Horæ Canonicæ persolvendæ sint. CVII, n. 16.

Plura super hac re Conciliorum Decreta. CVII, n. 16, 24 et *seq.*

Tempus olim, et nunc præscriptum persolvendis Horis Canonicis. CVII, n. 19-20.

Matutinum, ac laudes sequentis diei post Vesperas, et Completorium diei præcedentis recitare licet ob justam causam, non tamen Canonicis Choro addictis. CVII, n. 21-22.

Quibus diebus Canonicis etiam id permissum sit. CVII, n. 22.

Quæ horæ post meridiem ad Matutinum recitantur. *Ibid.*

Tempus indicatur, quo Canonici, Beneficiarii, et Mansionarii convenire debent in Chorum, ne tanquam absentes notentur. CVII, n. 23.

Nequeunt privatim recitari Horæ Canonicæ, dum publice in Choro cantantur. CVII, n. 25.

Statutis ab Ecclesia temporibus persolvendæ. XXIV, n. 7.

Qui statutis temporibus Horas non persolvit, utrum peccet. XXIV, n. 7.-8,

Quænam sint statuta tempora. Vide *Officium Divinum.*

Hospitia Puellarum expositarum, seu spuriarum.

Confessarius, aut alius Sacerdos, qui singulis Dominicis diebus illis explanet legem Dei, decernitur. LXXVI.

Moderatrix eodem instituto illas exercere debet per hebdomodam. *Ibid.*

Hospitalarii S. Antonii Viennensis.

Unde, et a quo initium habuerit hujusmodi Institutum. XLVII, n. 12.

Ipsis unice Apostolicum privilegium concessum est tribuendi benedictionem bestiis, in iis locis, ubi degunt. *Ibid.*

Jacobus Cardinalis Boncompagnus.

Vetuit accedere ad Ecclesiam cum armis hastatis, vel ad ignem concipiendum conflatis. XCIX, n. 2.

Nefas esse decernit ultra nonum diem conferri Baptismum infantibus. XCVIII, n. 3.

Et pœnam excommunicationis Parentibus indicit, si rem negligant. *Ibid.*

Ob solam necessitatis causam permittit conferri Baptismum in privatis domibus. XCVIII, n. 9.

Baptismum privatim collatum referri jubet in Librum, quo omnes Baptizati adnotantur. XCVIII, n. 13-14.

Ibas Edessæ Archiepiscopus.

In Ephesino Concilio accusatur, quod ad Sacrificium Altaris vinum proponeret exiguum, vitiosum, lutosum etc. LXXVII, n. 2.

In Concilio Chalcedonensi in judicium adductus, tanquam minister infidus pecuniæ, et supellectilis Ecclesiæ, per OEconomos eam custodire jubetur. LXXII, n. 26-27.

Jejunium.

Utrum, et quando solvatur ex potu Chocolatis. XV, n. 10.

Jejunium naturale.

Servandum esse ab iis, qui sequenti die vel volunt Sacrum facere, vel ad Sacram Synaxim accedere, a tempore noctis mediæ usque ad Sacrum factum, vel sumptam Eucharistiam. XIII, n. 10.

Jejunium Ecclesiasticum.

Quo tempore liceret cibum capere tempore Quadragesimæ, cæterisque jejunii diebus usque ad sæculum XII. XIII, n. 7.

Quænam fuerit hujusce rei disciplina sæculo XIII et sæculo XIV. *Ibid.*

Quænam nostris temporibus. XIII, n. 10.

Jejunium Quatuor Temporum.

Variis de causis institutum. IV, n. 2.

Apostolica traditione ad nos dimanavit. IV, n. 4.

Ejus institutio Sancto Callisto Papæ ab aliquibus tribuitur. IV, n. 3.

Saltem tribus jam fieri solitis quartum adjunxit. *Ibid.*

Adhibitum ad peragendas Sacras Ordinationes. IV, n. 2.

Vernum, et Æstivum a Gregorio VII immutatum. IV, n. 4.

Jejunium, cujus meminit Zacharias cap. 7., illud ipsum est, quod fuit indictum, et traditum ab Apostolis. IV, n. 5.

Male a Dallæo impugnatur. *Ibid.*

Jejunium tempore Adventus Domini.

Pro quibus fuerit institutum. XI, n. 1-2.

A quibus nunc observetur. XI, n. 3-4.

Priori tempore omnibus erat indictum. XI, n. 5.

Quando hæc disciplina fuerit immutata. *Ibid.*

Jejunium Quadragesimale.

Quibus diebus olim inciperet. XIV, n. 6.

Quibus diebus incipiat nostris temporibus in Ecclesia Orientali, et a quibusdam Religiosis Ordinibus. XIV, n. 6.

Quibus inciperet apud Polonos usque ad Innocentium IV. *Ibid.*

Incertum est, utrum fuerit institutum a Christo. XV, n. 1.

Est ad normam Jejunii peracti a Moyse, Elia, et Christo Domino. *Ibid.*

Apostolica traditione ad nos devenit. XV, n. 2.

Quis ejus Auctor juxta aliquos Auctores. *Ibid.*

Quanto cum rigore vetustioribus sæculis servaretur. XV, n. 3.

Solvitur post meridiem. XV, n. 5.

Vinum, et electuaria etiam sumpta post horam cibationis non sunt contra jejunium. XV, n. 6-7.

Utrum Chocolates jejunium solvat. XV, n. 7.

Hujusmodi potio sæpius sumpta, vel in nimia quantitate solvit jejunium. XV, n. 10.

Præter unicam comestionem, utrum sit licita refectio vespertina. XV, n. 8

Unde originem ipsa duxerit. *Ibid.*

Qui immoderate in una comestione licitos cibos assumit, vel per diem sæpissime potui indulget, non solvit jejunium, sed peccat contra temperantiam. XV, n. 11.

Quid senserint prisci Theologi de obligatione pauperum, et egenorum circa jejunium. XV, n. 13.

Quænam sit nostri temporis divitum pessima consuetudo circa jejunium. *Ibid.* et seqq.

Utrum dispensatus ad carnes, sit etiam dispensatus a jejunio. XV, n. 20 et seqq.

Theologorum de hac re dissidium. *Ibid.*

Quænam amplectenda verior opinio *Ibid.*

Fundamenta oppositæ sententiæ soluta. *Ibid.*

Improbanda eorum opinio, qui tenent, dispensatis Parentibus, vel Dominis, dispensari etiam filios, et servos ratione duplicis mensæ, quam deberent instruere. XV, n. 24-25.

Scandalosa solutio Quadragesimæ sine licentia in scriptis, seu dolosa licentia concessa per Medicos est crimen Archiepiscopo reservatum Bononiæ. XV, n. 26.

Majoris Hebdomadæ diebus jejunium strictius servandum. XVII, n. 11.

Illiterari.

Per sacros Canones declarantur Irregulares. XLII, n. 5.

Immunitas Ecclesiæ.

Vide *Asylus.*

Impedimenta Matrimonii.

Quando intelligantur esse occulta. LXXXVII, n. 39-40.

Utrum quæ aliquando fuerunt publica, possint fieri occulta. LXXXVII, n. 47.

Utrum occultum habeatur impedimentum, si crimen sit quidem publicum, conscii tamen criminis ignorent, an impedimentum dirimens cum tali crimine conjungatur. LXXXVII, n. 40 et 47.

Utrum impedimentum censeatur occultum, si publicum sit, ubi contractum, occultum tamen, ubi ii degunt, qui dispensationem postulant, et ubi dispensatio conceditur. LXXXVII, n. 46.

Si ex occultis fiant publica, etiam supposita dispensatione in foro conscientiæ, subsunt judicio Ordinarii. LXXXVII, n 50.

Quomodo exponenda, ut obtineatur dispensatio. LXXXVII, n. 23.

Quando incurrantur. *Ibid.*

Indulgentia.

Opera, quæ alioquin debita sunt, quando habeantur satis, ad acquirendam Indulgentiam. LIII, n. 6.

Quando, et quibus necessaria sit Confessio Sacramentalis ad acquirendam Indulgentiam. *Ibid.*

Indulgentiarum thesaurus Sancto Petro, ejusque Successoribus concessus. LXIII, n. 8.

Summi Pontifices quam essent olim parci in concedendis Indulgentiis. LXIII, n. 10.

Nihil illi prosunt, qui est in peccato mortali. XLVIII, n. 4.

Utrum ad acquirendas Indulgentias necessarium sit, ut omnia præscripta opera adimpleantur in gratia. XLVIII, n. 6.

Indulgentiæ concessæ a Martino V comitantibus Corpus Christi in publicis Supplicationibus. V, n. 7.

Indulgentia in forma Jubilæi.

Per Clementem XII promulgata. XXXV, n. 1.

Ad impetrandam inter Christianos Principes pacem, quam opportune promulgata tempore Adventus Domini. XXXV, n. 5.

Indulgentiæ pro defunctis.

Non prosunt ex potestate judiciaria sicuti prosunt vivis, sed tantum per modum suffragii. LVI, n. 15.

Indultum absentiæ a Choro.

Conceditur Canonicis in publica Academia studentibus. CVII, n. 72.

Infantes.

Ab obstetricibus baptizati ad Ecclesiam deferri debent, in qua cæremoniæ perficiantur. VIII, n. 6.

Expositi etiam cum schedula de Baptismo illis collato, nisi constet de certitudine, sunt baptizandi sub conditione. VIII, n. 8.

Quid de hoc senserit Sacra Congregatio. *Ibid.*

Quamprimum fieri potest, deferendi sunt ad Ecclesiam, ut Baptismum accipiant. XCVIII, n. 3-5.

Romæ post tres dies Baptismus protrahi non potest infantibus. XCVIII, n. 3.

Si in agro apud Nutrices moriantur, in Parochia suorum Parentum sepeliendi sunt. CV, n. 56.

Si parentibus caruerint, in Parochia Tutorum. *Ibid.*

Si etiam Tutoribus caruerint, in Parochia, ubi decedunt. *Ibid.*

Infirmi in Xenodochiis.

Quid sit faciendum, si necesse sit eos contrahere matrimonium. XXXIII, n. 13.

Quanta, et quanam iis cura, et diligentia inserviendum. LXIII, n. 14.

Innocentius III.

Acriter reprehendit Ecclesiasticum Galliæ, qui aleis luserat, suæque regionis usum pro excusatione attulerat. XXXVII, n. 5.

Confirmat Decretum Alexandri III, de Canonicatu Theologali instituendo in omnibus Ecclesiis Metropolitanis. LVII, n. 2.

Nosocomium S. Spiritus in Saxia pro ægrotis curandis Romæ magno sumptu fundat. LXIII, n. 4.

Comitem Guidonem ad illud gubernandum a Monte Pessulo Romam vocat. *Ibid.*

Nobili Matronæ facultatem percipiendæ Eucharistiæ in privato domus sacello impertiri renuit, nisi cum morbo detineretur. XXXIV, n. 12.

In Concilio Lateranensi pœnam suspensionis irrogat Canonicis, qui dum Missæ Sacrificio intersunt in Choro, externis collocutionibus vacant. CVII, n. 29.

Innocentius X.

Præscribit numerum Regularium, qui simul degere in Monasteriis debent, ne ipsa jurisdictioni Episcoporum subjiciantur. CIII, n. 13

Innocentius XI.

Declaravit nullam inesse Episcopis facultatem permittendi Sacerdotibus comam fictitiam tempore Sacri. XXIV, n. 14.

Extendit ad totam Italiam, et Insulas adjacentes Decretum Alexandri VII, quo præcipitur spiritualis secessus decem dierum petentibus Sacros Ordines. CIV, n. 5.

Qua de causa propagaverit ad Universam Ecclesiam Festum SS. Nominis Mariæ. LXXIX, n. 5.

Græcis interdixit eleemosynas petere, eorumque patentes litteras ad Sacram Congregationem de Propaganda Fide mitti jussit. LXXV, n. 1.

Ejus Decretum a quibus Pontificibus confirmatum. *Ibid.*

Innocentius XII.

Decernit non conferenda privilegia studiorum causa iis, qui vigesimum quintum annum jam attigerunt, ac ne triennii spatium superarent, et ostendenda esse prius Episcopo. CVII, n. 72.

Decernit haud esse conferendos Sacros Ordines diebus Festis continuis, sed interpolatis aliquo temporis spatio. CVI, n. 5.

Innocentius XIII.

Apostolico Privilegio ob graves causas quemdam Canonicum Regularem Lateranensem constituit idoneum ad obtinendum Canonicatum in Metropolitana Bononiensi. XCVII, n. 4.

Alium verum Canonicum Regularem petentem in Ecclesia Pistoriensi Canonicatum rejecit. *Ibid.*

Instituens Beneficium Ecclesiasticum.

Utrum, et quando sit simoniacus, si instituat ea lege, ut prius ipse, deinde ejus consanguinei illud teneant. XCV, n. 1 et seqq.

An hoc perficere possit sine auctoritate Sedis Apostolicæ. *Ibid.*

Interstitia.

Quibus limitibus comprehensa pro unoquoque Ordine a Concilio Tridentino. LVIII.

Ab Interstitiis non sunt Regulares exempti. *Ibid.*

Remittere Interstitia quoad Regulares ordinandos pertinet ad Episcopos, et non ad Superiores eorum. *Ibid.*

Quis primus Interstitia proposuerit. *Ibid.*

Interstitiorum tempora qui primi definierint. *Ibid.*

Interstitiorum tempora quis restrinxerit. *Ibid.*

Facultate remittendi Interstitia, quando utendum. *Ibid.*

Joabus.

Per dolum interfectis Abner, et Amasa, jussu Salomonis in ipso Templi Altari occiditur. XLI, n. 2.

Joanna Belgii Comes, et Balduini Imperatoris Filia.

Ab Honorio III objurgatur, eo quod aliquos se nominaturam ad Sacerdotia promisisset, antequam contigisset vacatio. XII, n. 8.

Joannes XXII.

Modestiam, placidamque modulationem Canonicis psallentibus in Choro valde commendat. CVII, n. 26.

A Concilio Constantiensi objurgatus inter cætera, *quod Missam raro, currenter* sine devotione celebraret. XXXIV, n. 31.

Errorem damnat Joannis Poliaci, asserentis, iterandam esse Confessionem proprio Paracho a Sæcularibus, qui Regularibus peccata sua confessi sunt. XVIII, n. 5.

Confirmat privilegium a Clemente acceptum, ut Clerici Sæculares Bononienses jus Civile addiscerent. XLII, n. 16.

Improbat consuetudinem tondendi caput, et barbam radendi diebus Festivis. XLIII, n. 2.

Joannes de Avila.

Quomodo Sacerdotem objurgaverit irreligiose celebrantem XXXIV, n. 29.

Joannes Austriacus.

Præclarissimam victoriam de Turcis refert ad Echinadas insulas auxilio Beatæ Mariæ Virginis. LXXIX, n. 5.

Joannes Polliacus Parisiensis.

Erronee affirmat, Sæculares, qui Regularibus Sacerdotibus sua peccata confessi sint, teneri ad iterandam Confessionem proprio Parocho. XVIII, n. 5.

Joas.

Eleemosynas pro restaurando Templo e potestate summi Sacerdotis, et Levitarum aufert. LXXII, n. 26.

Joïadas Sacerdos.

Accusatus a populo, quod pecuniam pro Templo restaurando ad eum usum non impenderet, quomodo imposuerit finem querimoniis. LXXII, n. 27.

Josaphat Rex.

Precibus suis singularem victoriam obtinet a Deo contra maximum exercitum Moabitarum et Ammonitarum. LXXIX, n. 4.

Irregularitas.

Vide *Clericus irregularis.*

Jubilæum.

Clemens XII Jubilæum promulgat. IV, n. 7-8.

Potestas mutandi vota tempore Jubilæi quomodo a Confessariis sit adhibenda ex S. Carolo Borromæo. IV, n. 12.

Facultas liberandi Fideles a censuris et criminibus tempore Jubilæi debet esse expressa in Decreto Pontificis. IV, n. 13-14.

Ita sanxit Alexander VII. IV, n. 15.

Judas proditor.

Cur eam misericordiam non sit consecutus, quam consecutus est S. Petrus Apostolus. XLV, n. 17.

Cur a Christo electus fuerit inter Apostolos, cum futurus proditor cognosceretur. LXXII, n. 9.

Judæi.

Tubis argenteis utebantur, ut populum Orationis causa ad Templum vocarent. LXI, n. 4.

Matutina, et Vespertina Sacrificia offerebant. XIII, n. 6.

Judex.

Si Legum, Canonum, et legalium effatorum cognitione careat, lethaliter peccat. XLVI, n, 24.

Idem dicendum de causarum Patrono. *Ibid.*

Ivo Carnotensis.

Primus excogitavit Distributiones inter præsentes in Choro, et quare. CVII, n. 40.

Jura Parochialia.

Quomodo differant, et in quibus a functionibus Parochialibus. CV, n. 102.

Quænam sint. *Ibid.*

Justinianus Augustus.

Tributum ab Odoacre Rege Herulorum impositum Romano Pontifici, antequam susciperet Pontificatum, et ipse repetit, et quare. XCIII, n. 3.

Justinianus Cardinalis.

Cum esset Bononiæ Legatus quid statuerit circa Barbitonsores diebus Festis. XLIII, n. 9.

Juvenes Studentes extra Patriam.

Ubi et coram quo Parocho debeant matrimonium inire. LXXXVIII, n. 3.

In qua Parochia tempore Paschali teneantur sumere Sanctissimam Eucharistiam. LXXXVIII, n. 46.

Lampius Episcopus Barcinonensis.

Paulinum, studio inflammatæ plebis, Sacerdotem ordinavit. CIV, n. 2.

Lanii et Macellarii.

Qua hora, et tempore carnes ipsis vendere permittatur Bononiæ. XLIII, n. 10.

Larvæ, seu Personæ.

Vide *Bacchanalia.*

Launojus.

Ejus falsa sententia de peccatorum Confessione a quolibet semel in anno proprio Parocho facienda. XVIII, n. 5.

Laurentius Cardinalis Cozza.

Egregie de jejunio scripsit contra Dallæum. IV, n. 8.

Leandri Cardinalis Colloredi.

Suffragium pro dissidiis inter Parochos, et Sodalitia componendis. CV, n. 92.

Lectores Minores Observantiæ S. Francisci.

Possunt aperire, et exequi litteras Sacræ Pœnitentiariæ, licet non fuerint proclamati Doctores in publica Academia, modo sint Confessarii approbati ab Episcopo. LXXXVII, n. 32.

Leges præscriptæ Canonicis.

Civitatis, et Diœcesis Bononiensis pro recitatione Divini Officii. CVII, n. 82.

Leo X.

Officia præscripsit sibi mutuo reddenda a Parochis. CV, n. 49.

Multa privilegia Tertiariis Mulieribus simul viventibus concessit. CV, n. 62.

Litteræ Sacræ Pœnitentiariæ.

Ad quos dirigi soleant. LXXXVII, n. 31-32.

A quibus legi possint, et executioni mandari. *Ibid. et seqq.*

Si semel traditæ fuerint Confessario idoneo, utrum repeti eædem possint, et tradi alteri Confessario pariter idoneo. LXXXVII, n. 33.

Quando lacerandæ, et quænam pœna, nisi lacerentur. LXXXVII, n. 53.

Si contineant dispensationes ab impedimentis occultis matrimonii, quibus clausulis limitentur. LXXXVII, n. 57 *et seqq.*

Hujusmodi clausulæ quomodo intelligendæ. *Ibid.*

Litteræ ad Sacram Pœnitentiariam.

Quomodo scribendæ, qua cautela, et diligentia. LXXXVII, n. 29.

Lites de Beneficiis.

An dirimi possint numerata pecunia. XCIII, n. 2.

Quænam conditiones ad hoc sint necessariæ. XCIII, n. 6-7.

Quando, diremptis litibus numerata pecunia, admittatur crimen simoniæ. XCIII, n. 7. *et seqq.*

Quando, ad dirimendas lites de Beneficiis arbitrorum judicio, liceat numerare pecuniam. XCIII, n. 10.

Locus celebrandi.

Nullus Sacerdos Regularis, aut Sæcularis celebrare potest in Ecclesiis Monialium Archiepiscopo Bononiensi subjectarum. XXXIV, n. 7.

Nullus Sacerdos sæcularis potest celebrare in Ecclesiis Monialium Regularibus subjectarum. *Ibid.*

Id vetitum fuit a S. Cardinali Carolo Borromæo, in secundo Provinciali Concilio. *Ibid.*

Huic legi non intelligitur derogatum per clausulas fieri solitas in Litteris Apostolicis, in quibus conceduntur Ecclesiis Monialium Altaria privilegiata. *Ibid.*

Logica.

Quam necessaria ad Sacras Facultates ediscendas. XLII, n. 9.

Ab Alcuino, et Photio maxime commendata. *Ibid.*

Ludimagistri.

Sive Clerici, sive Laici tenentur Parochos adjuvare pueros, edocendo Fidei Mysteria in Ecclesia. IX, n. 13.

Ludovicus Archiepiscopus Magdeburgensis.

Quam graviter a Deo punitus, eo quod interesset Choreis. LXXVI, n. 9.

Mabillonius Joannes.

Ejus opus egregium *De studiis Monasticis* vindicatum. XLII, n. 9.

Logicam commendat. *Ibid.*

Machabæi.

Dum sperant in Domino, insignes victorias de hostibus referunt. LXXIX, n. 4.

Magnates.

Patientia domestici Sacerdotis non abutantur. XXXIV, n. 6.

Mandatum de immittendo.

Quomodo debeat intelligi, si nulla in eo fiat mentio de Fidei Professione facienda. LX, n. 8.

Maria Virgo.

Cum quanta fiducia ad eamdem sit ab omnibus confugiendum. L, n. 9-10.

Martene.

Erudite scripsit de antiquis ritibus. I, n. 4.

Matrimonia.

Contracta per verba *de præsenti*, absente Parocho, coram Notario, et testibus adeo nulla sunt, ut neque transeant in Sponsalia de futuro. XLVI, n. 23.

Quæ coram Sacerdote, vel Parocho non fiunt, semper fuerunt illicita. XXXIII, n. 1.

Post Concilium Tridentinum in illis locis, ubi super hac re Decretum promulgatum est, ea illicita sunt, et invalida, quibus proprius Parochus, et duo testes non intersunt. *Ibid.*

Per hoc Decretum neque materia, neque forma hujus Sacramenti immutata est. XXXIII, n. 2.

Irritum, et nullum est matrimonium illius, qui non relinquens domicilium suum ex Civitate, in qua degit, in alium locum proficiscitur, quin antea *quasi domicilium* ibi comparaverit. XXXIII, n. 8.

Valida sunt illorum matrimonia, qui ad evitandas cum Parentibus altercationes, ex Parochia domicilii in alium locum migrant, ibique *quasi domicilium assequuntur*. XXXIII, n. 9.

Valide item ineunt matrimonia Judices, Medici, Professores alicujus Facultatis, Discipuli, et Famuli, licet exteri. XXXIII, n. 11.

Matrimonii contractus temporibus vetitis.

Matrimonium de jure communi contrahi potest quocumque tempore. LXXX, n. 2-3.

In matrimoniis certis temporibus contrahendis, quid ab Ecclesia prohibeatur. LXXX, n. 7.

In matrimoniis, quæ contrahuntur temporibus vetitis, interdicitur omnis pompa. *Ibid.*

Sicuti etiam prohibitæ sunt benedictiones solemnes a Missali indictæ, sub gravi culpa. *Ibid.*

Contrahentes his temporibus utrum cohabitare possint, et matrimonium consummare sine peccato. LXXX, n. 17. *et seqq.*

Matrimonium temporibus vetitis etiam sine pompa intelligatur probatum. LXXX, n. 13-14.

Ubi non est consuetudo matrimonia contrahendi sine pompa temporibus vetitis, requiritur facultas Episcopi. LXXX, n. 15.

Primis temporibus, dies feriati inferebant impedimentum dirimens. LXXX, n 19.

Falsa vulgi opinio de non contrahendo matrimonio mense Maio. LXXX, n. 23.

Matrimonium cum dispensatione.

Si contractum sit ab aliquo ex Conjugibus ob vim, et metum, utrum confirmari debeat novo consensu. LXXXVII, n. 69.

Supposita necessitate renovationis consensus, quomodo hæc haberi possit ab altero ex Conjugibus ignaro nullitatis matrimonii. LXXXVII, n. 69-70.

Utrum hæc renovatio consensus habeatur per copulam affectu maritali. LXXXVII, n. 73.

Utrum, qui ex Conjugibus inscius est, debeat aperte certus fieri de nullitate prioris consensus. LXXXVII, n. 69.

Utrum sufficienter certus fiat per hoc, quod alter dicat se suspicari de nullitate consensus. LXXXVII, n. 76.

Utrum sufficiat elicere testimonium novi amoris maritalis ab altero Conjuge, tanquam si adhuc in libertate maneret. LXXXVII, n. 73 *et seqq.*

Proles habita post matrimonium, cujus impedimentum alteri ex Conjugibus non erat notum, utrum sit legitima. LXXXVII, n. 79.

Medici.

Rite ineunt matrimonium coram Parocho illius loci, in quo degunt, et quare. LXXXVIII, n. 1.

A veteribus Canonistis acriter objurgantur, et quare. XV, n. 14.

Quid agere debeant antequam infirmos dispensent a jejunio. XV, n. 17.

Ante omnia ægrotos monere debent de vocando Medico animarum. XXII, n. 10.

Nisi fecerint, quibus pœnis subdi'i a Conciliis, et Pontificibus. XXII, n. 11-12.

Utrum hoc facere debeant vel per se, vel per alium. XXII, n. 16.

Utrum, et quando ægrotum deserere teneantur, si post tertium diem confiteri recuset XXII, n. 17.

Quæ morbi gravitas requiratur, ut ægrotum de suscipiendo Pœnitentiæ Sacramento commonefaciant. XXII, n. 18.

Melita Insula.

Quænam vere illa fuerit, ad quam S. Paulus Apostolus appulit. XLVII, n. 16.

Quare, in opinione aliquorum, viperæ ibidem veneno careant, eaque tellus morbis ex veneno contractis medeatur. *Ibid.*

Michaël Cerularius.

Auctor odii Græcorum Schismaticorum contra Apostolicam Sedem, et Fideles Occidentales. LXXV, n. 1.

Mieceslaus, Polonorum Princeps.

Indixit populis suis gladium distringere, cum Evangelium legeretur, et quare. XCIX, n. 4.

Miles.

Arma capere nequit pro illo, quem certo scit bellum injustum movere. CI, n. 17.

Neque si miles sit illi subjectus. *Ibid.*

Si incertus sit de æquitate belli, non tenentur id perquirere, sed Principi suo operam præstare. *Ibid.*

Minister Baptismi.

Parochus de jure legitimus Baptismi minister. VIII, n. 1.

In casu necessitatis quilibet, etiam mulieres, et infideles. *Ibid.*

Iterans Baptismum, in quas pœnas incidat. VIII, n. 6.

Ministri Montium Pietatis.

Si in pignus acceperint rem cognitam furto sublatam, corporis pœnam subeunt, et tenentur illam Domino restituere absque ulla illius impensa. LXIX, n. 12.

Ad probandam in ipsis hanc cognitionem, sufficiunt conjecturæ. *Ibid.*

Non possunt in pignora accipere, quæ furti suspicionem præ se ferunt. LXIX, n 3.

Si acceperint, reddenda Domini suis, detractis tamen expensis. *Ibid.*

Neque ullam Ecclesiasticam supellectilem sive integram, sive fractam, sine facultate Sacræ Congregationis Visitationis, vel Episcopi, si non sit pretiosa. *Ibid.* et LXVIII, n. 12.

Qui aliter fecerint, quibus pœnis subjaceant. *Ibid.*

Missa Conventualis.

Quotidie celebranda in Ecclesiis Metropolitanis, Cathedralibus, et Collegiatis. CVIII, n. 12.

Pro quibus applicanda. CVII, n. 14.

Variæ in hac re propositæ quæstiones explicantur. CVII, n. 5.

Quibus diebus celebrandæ sint plures Missæ Conventuales. *Ibid.* Primo die cujusvis mensis, Missa Defunctorum subrogatur, nisi intercedat impedimentum. CVII, n. 13.

Quid statuendum de Ecclesiis Receptitiis, aut Communialibus. CVII, n. 15.

Missa pro Sponso, et Sponsa.

Quando, et quo tempore celebrari non possit in matrimoniis contrahendis. LXXX, n. 910.

Missa solemnis.

Differt a Missa cum cantu, et quare. CV, n. 119.

Missa quæ Bononiæ dicitur Sancta.

Indulgentiæ iis concessæ, qui hujusmodi Missæ adsunt post Pœnitentiæ, et Eucharistiæ Sacramentum susceptum. XXV, n. 6.

Qua hora per annum singulis mensibus celebranda. XXV, n. 8.

Missæ Adventitiæ.

Quando possint accipi. LVI, n. 14.

Missæ Defunctorum.

Quare quidam pii homines Missas Defunctorum quotidie celebrare voluerint. XXXIV, n. 23.

Quibus diebus celebrari possint. XXXIV, n. 24-25.

Quibus circumstantiis celebrari possint die festo. *Ibid.*

Utrum Missa celebranda ad Altare privilegiatum debeat esse solum Defunctorum. XXXIV, n. 27.

Onus celebrandi Missas pro Defunctis ad Altare privilegiatum impleri potest diebus impeditis, in quibus fit de Festo currenti. *Ibid.*

Missæ quæ dicuntur S. Gregorii.

Abrogatæ a Sacra Rituum Congregatione. XXXIV, n. 21.

Unde earum origo. XXXIV, n. 21-22.

Non intelligitur tamen abrogata consuetudo a S. Gregorio inducta, ut celebrentur triginta Missæ pro eo, qui e vivis decedit. *Ibid.*

Si eo dierum spatio Sacrum pro Defunctis fieri nequeat, celebretur pro Defuncto Missa ab Ecclesia præscripta. *Ibid.*

Si occurrant postremi tres dies Majoris Hebdomadæ, numerus absolvatur diebus sequentibus. *Ibid.*

Quis de Missis Sancti Gregorii scripserit. *Ibid.*

Missæ Sacrificium.

Non fuit factum ab Apostolis triduo mortis Domini XXI, n. 2.

Quid sub speciebus contentum fuisset, si Apostoli eo triduo celebrassent. *Ibid.*

Quo tempore Apostoli primum Sacrum fecerint. XXI, n. 3.

Diversæ de hac re sententiæ Cardinalis Bonæ, et Theophili Raynaudi. *Ibid. et seq.*

Qua veste Sacrificium Apostoli conficerent. XXI, n. 4 et *seq.*

Vide *Celebratio Missarum.* Vide *Sacerdotes*, etc.

Monasterium Monialium S. Dominici in Monte Guardiæ Bononiæ.

Qua occasione renovari jussum. LXXVIII, n. 1.

In eo magna devotione custoditur Sacra Effigies B. M. V., quæ dicitur picta a S. Luca. *Ibid.*

Hujusmodi custodia Monialibus commissa auctoritate Leonis X. *Ibid.*

Moniales.

Præter Confessarium ordinarium, non potest illis denegari Confessarius extraordinarius, ter, aut quater in anno. LXVI.

Antiquo tempore non erant ita clausæ in Monasteriis, ut non exirent, quando opus erat. *Ibid.*

Moniales Claustrales.

Debent vacare Exercitiis Spiritualibus per decem dies, antequam ad habitum admittantur, et totidem, antequam Vota solemnia emittant. XXIX, n. 22.

Quæ nihil cuipiam peculiare habent, maxime commendabiles. XXIX, n. 27.

Quot essent numero Romæ, tempore Sancti Gregorii Magni. XXIX, n. 30.

Earum precibus Roma per Longobardos oppressa non fuit. *Ibid.*

Nullas debent facere expensas in suscipiendis, et obeundis Monasterii muneribus. CCXCIV.

Vide *Consecratio, et Benedictio Monialium.*

Moniales S. Benedicti.

A quo institutæ, et an tempore S. Benedicti fuerint veræ Moniales quæ Claustri, Chorique legibus tenerentur. LXXXV, n. 6-7.

Moniales S. Christinæ in Diœcesi Bononiensi.

Consecrari semper consueverunt per Archiepiscopum Bononiensem, etiam cum essent subjectæ Camaldulensibus. LXXXV, n. 1.

Moniales S. Margaritæ in Diœcesi Bononiensi.

Qua ratione consecrari potuerint ab Archiepiscopo, et qui ritus in Consecratione servatus. LXXXV, n. 10 et *seq.*

Moniales Tertiariæ.

Ex Decreto S. Pii V, non possunt admitti ad Habitum Regularem, nisi nuncupent Vota solemnia, et se perpetuo Claustris adstringant. LXVI.

Quæ post Decretum aliter faciunt, non probantur a Sede Apostolica, sed tolerantur. *Ibid.*

Monialium Proventus.

Recte administrentur. XXIX, n. 28.

An solutio dotis, quæ ante Vota pro aliqua a Parentibus impenditur, sit simoniaca. *Ibid.*

Mulieres.

Juxta ritum Hebræum Magistros suos sequebantur, et eis necessaria ad vitam administrabant. LXXXIII, n. 23.

Mysterium Incarnationis, et Sanctissimæ Trinitatis.

Utrum explicite possit credi Mysterium Incarnationis, nisi eadem Fide teneatur Mysterium SS. Trinitatis. LXXII, n. 15

Utrum ignorantibus explicite hæc duo Mysteria invalide, vel tantum illicite conferatur Absolutio. LXXII, n. 19.

Natalis Alexander.

Launojum confutat de peccatorum Confessione semel in anno proprio Sacerdoti, id est proprio Parocho facienda XVIII, n. 5.

Nativitas Domini.

Si contingat feria sexta, vel Sabbato, possunt Fideles vesci carnibus nisi voto, vel Regulari observantia adstricti sint. XXXV, n 6.

Attamen non tenentur, imo laudandi, si non vescantur. *Ibid.*

Nepotes, et Consanguinei Parochorum.

Non debent subrogari in Parochiam ab Avunculis libere dimissam, imo nec admitti ad examen publicum. XCI, n. 9 et *seq.*

Nicolaus V.

Quid responderit populis Transilvaniæ petentibus, an die Dominico, peracto prandio, liceret frumentum secare, fœnum, et fruges colligere, et similia. LXV, n. 12.

Nominantes Parochos.

Si nominent, ut Parochiam quis obtineat tanquam præmium pro aliquo sibi benefacto, sunt simoniaci. XII, n. 6.

Sicuti etiam si nominent, ut Parochus juri suo cedat, vel eos liberet a sumptu Parochis tribui solito. *Ibid. et seq.*

Nominationes hujusmodi invalidæ sunt, et habent adnexam excommunicationem non dissolvendam, nisi quidquid acceptum est, vel in quo nominans factus est ditior, fuerit restitutum. *Ibid.*

In nominando nullam debent habere rationem amicitiæ, vel cognationis, vel etiam fidei datæ. XII, n. 7.

Non moveri debent commendationibus. XII, n. 8.

Nominatus ad Beneficium.

Antequam Parochiæ regimen ineat, quid jurare debeat ex S. Carolo, et consuetudine Ecclesiæ Bononiensis. XII, n. 11.

Novatus.

Fidem turpiter deseruit, eo quod confirmari neglexisset. VI n. 10.

Nundinæ.

Diebus Festis prohibitæ. LXV, n. 9.

Nuptiarum Ritus.

Variæ corruptelæ, quæ Nuptiarum Ritus offendunt. XLVI, n. 25-26.

Obstetrices.

Quomodo examinandæ, et a quo. VIII, n. 3-5.

Odoacer, Rex Herulorum.

Romano Pontifici tributum imperabat, antequam susciperet Pontificatum. XCIII, n. 3.

Idem institutum servatum est a Gothorum Regibus. *Ibid.*

Officium Defunctorum.

Quibus diebus in Choro recitari debeat a Canonicis. CVII, n. 8.

An absentes a Choro ad illud persolvendum teneantur. CVII, n. 9.

Officium Divinum.

Quot, quibusque nominibus appellatum fuerit. XXIV, n. 2.

Quare Breviarium. XXIV, n. 3. Vide *Horæ Canonicæ.* Vide *Canonicus.*

Officium B. Mariæ Virginis.

A Clericis singulis diebus recitari jussum, et qua de causa. LXXIX, n. 5.

Hujusmodi institutum a Clericis ad Laïcos dimanat. LXXIX, n. 5.
Quando recitari debeat in Choro. CVII, n. 8.
An absentes a Choro teneantur illud recitare. CVII, n. 9.

Oleum Sacrum.

Debet singulis annis renovari. LXXXI, n. 3.
Sacrum Oleum anno antecedenti consecratum debet comburi. LXXXI, n. 4.
Valide sed non licite administratur Sacramentum Extremæ Unctionis oleo veteri benedicto, nisi adsit necessitas. *Ibid.*
Quo tempore a Parochis accipiendum. LXXXI, n. 5.

Onera Missarum.

Quid Missæ adventitiæ, et quid perpetuæ. LVI, n. 10.
Quodnam debeat esse illarum stipendium. *Ibid.*
Figenda in Sacrario Tabella onerum Missarum. LVI, n. 14.
Quando possunt suscipi nova onera. *Ibid.*
Veteribus oneribus non adimpletis, et supervenientibus novis oneribus quid faciendum. *Ibid.*

Opera Ruralia.

Inter opera servilia connumerantur. LXV, n. 10.
A Constantino diebus festis non permissa. LXV, n. 14-15.
Quænam esse intelligantur in particulari. LXV, n. 29.

Opera Servilia.

Diebus festis prohibita, et quare ? XLIII, n. 6 et seq.
Permittuntur urgenti necessitate. LXV, n. 12.
Quando hæc necessitas esse intelligatur. LXV, n. 16.
A quonam hæc necessitas cognoscenda. LXV, n. 26-27.

Orandi ritus flexis genibus.

A primis fidelibus ad nos dimanavit. LXI, n. 3.
Quam Deo acceptus. *Ibid.*
Gratias etiam ethnicis Imperatoribus obtinuit. *Ibid.*

Oratio Quadraginta Horarum.

A quo primo instituta. XXX, n. 19.
A quibus Summis Pontificibus promota. *Ibid. et seq.*
Utrum semper fuerit cum Sanctissima Eucharistia conjuncta. *Ibid.*
Consuetudo quadraginta horarum per tres dies a Quinquagesima usque ad feriam quartam Cinerum, quo sæculo fuerit introducta, et ad quem finem. *Ibid. et seq.*

Orationes.

Factæ per homines improbos utrum, et quando sint apud Deum impetratoriæ. LXII, n. 7 et seq.

Ordinandi.

Pauci iique idonei Sacris ordinibus admittendi. II, n. 1.

S. Leoni Papæ, precibus S. Petri, dimittuntur omnia peccata, præter impositionis manuum. *Ibid.*

Nullus ordinandus, nisi fuerit adscriptus servitio alicujus Ecclesiæ. II, n. 2.

Quid statutum sit ad hunc effectum in Ecclesia Bononiensi. II, n. 4.

Nullus ad Sacros Ordines assumendus, nisi saltem Theologiæ Morali operam dederit. *Ibid.*

Mens Concilii Tridentini circa hoc declarata a peculiari Congregatione instituta ab Innocentio XIII, confirmata a Benedicto XIII, II, n. 4-5.

Ordinandi afferre debent testimonium de prædicto studio a Parochis, et Professoribus. II, n. 6.

Initiandi Minoribus Ordinibus callere saltem debent Linguam Latinam. II, n. 7.

Præpositi probandis Clericorum meritis præcipue cavere debent, num vocati in jus fuerint alicujus criminis rei. *Ibid.*

Quænam sit circa ipsos, antequam ad Ordines admittantur, nova Ecclesiæ disciplina. LXXII, n. 23.

Olim viri magni meriti a populo per vim proponebantur, ut Ordinibus initiarentur. LXXII, n. 22.

Ordines non conferantur etiam iis, qui Litteras Apostolicas extra tempora obtinuerunt, nisi diebus Festis. CVII, n. 2.

Tonsura, Minores Ordines, et Subdiaconatus simul conferri nequeunt. CVI, n. 7 et seq.

Ordines matutino tempore ubicumque Festis diebus conferri debent. CVI, n. 3.

Falso putant nonnulli, Ordines conferri posse iis diebus, quibus Officium ritus duplicis celebratur. *Ibid.*

Ordinandi ad Ordines Majores.

Quæ debeant esse eorum merita, et quid scire, et facere teneantur. XLII, n. 3-7.

Varia eorum effugia, ut Episcopos, et Examinatores eludant. XLII, n. 4.

Nisi per annum Logicæ operam dederint, ad examen non recipiendi. XLII, n. 11.

Theologiæ Scholasticæ, et Morali per tres annos vacent, vel Juri Canonico; cui per annum Juris Civilis studium præmittant. XLII, n. 15.

Ordinandi ad Ordines Minores.

Circa quæ interrogandi ab Examinatoribus. XLII, n. 2.

Nisi Linguam Latinam calleant, etiamsi bona indole prædíti, non sunt ordinandi. *Ibid.*

Ordinandi ad Sacros Ordines.

Debent per sex menses degere in Seminariis. CIV, n. 12.

Initio Ecclesiæ idoneus non putabatur Sacris Ordinibus, qui lethale peccatum post Baptismum admisisset. CIV, n. 1.

Primis Ecclesiæ sæculis Episcopo offerebantur a populo Sacris Ordinibus initiandi. CIV, n. 2.

Vacare debent per decem dies Spiritualibus Exercitiis. CIV, n. 5.

Ordinationes Sacræ.

Habebantur antiquitus tantum mense Decembri. IV, n. 2.

Peragebantur cum jejunio. *Ibid.*

Ordinatus.

Ordinatus cum titulo Patrimonii fictitii, etiam prævia conventione, et juramento de fructibus non recipiendis, habet verum jus ad illos. XXVI, n. 18.

Ordinatus ad titulum Beneficii cum pactione vel expressa, vel tacita cum nominante de non percipiendis fructibus, quas pœnas incurrat. XXVII, n. 25 et seq.

Item qua conditione possit in alium transferre Beneficium. XXVI, n. 31.

Ordines.

Solum Minores exercendos esse Ordines a Clerico, qui illos cum Subdiaconatu simul attigit. CVI, n. 7.

Si Subdiaconatus Ordinem exercere velit, debet in aliquo Regularium Ordine vota solemnia nuncupare. *Ibid. et seq.*

An Clericus hac ratione ordinatus suspensioni sit obnoxius. *Ibid.*

Ordines Equestres.

Nonnulli solent gladium distringere, dum legitur Evangelium, et quare. XCIX, n. 4.

Ordo Clericorum Ministrantium Infirmis.

A quo initium habuerit, et quodnam sit Illius institutum. LXIII, n. 11.

Ordo Clericorum S. Pauli.

Diœcesi Bononiensi maxime utilis. LXIII, n. 12.

Ordo Equitum Melitensium.

Quando, et per quem incœperit. LXIII, n. 4.

Quodnam sit illius Institutum. LXIII, n. 4.

Ordo S. Antonii Viennensis.

A quo institutus, et quibus adjutoribus. *Ibid.*

Ordo S. Joannis de Deo.

Quando, ubi, et ad quem finem institutus. *Ibid.*

Paulus V, permisit, ut in singulis ejus Cœnobiis unus esset Sacerdos. LXIII, n. 8.

Ordo Societatis Jesu.

In quo distet ab aliis. LXIII, n. 11.

Ordo S. Spiritus in Saxia.

Quem Auctorem habuerit, et qua occasione. LXIII, n. 4.

Osius Episcopus Cordubensis.

Interstitia pro Ordinandis primus proposuit in Concilio Sardicensi. LVIII.

Palœottus Cardinalis.

Vide *Gabriël Palœottus.*

Panis Consecratus.

Utrum a Christo Domino in patena positus fuerit. XXI, n 7.

Ejus usus a quo tempore incœperit *Ibid.*

Parochi Diœcesani.

Teneantur suscipere singulis annis S. Oleum ab Episcopo Diœcesano consecratum ii omnes Parochi, qui habent Fontem Baptismalem. LXXXI, n. 2.

Non possunt uti Sacro Chrismate anno antecedenti consecrato. LXXXI, n. 3.

Quo tempore accipere debeant S. Oleum. LXXXI, n. 5.

Illud debent accipere vel per se, vel per Sacerdotem, aut Sacris Ordinibus initiatum. *Ibid.*

Parochi quoad habitationem cum mulieribus.

Habitare possunt cum mulieribus in primo, et secundo cognationis gradu, et earum ancillis, vel affinibus in primo, vel etiam secundo, si alter alteri reverentiam debent. LXXXIII, n. 1 et seq.

Si famulus uxorem habeat, potest Parochus eam detinere in suis ædibus simul cum illo. *Ibid.*

Quibus conditionibus possit recipere unam vel duas famulas, LXXXIII, n. 10–11.

Varia Conciliorum Decreta, et Doctorum opiniones in hac re. *Ibid.*

Non possunt cohabitare cum mulieribus subintroductis, et Agapetis; et quænam sint hujusmodi mulieres. LXXXIII, n. 9.

Vana Parochorum effugia pro retinendis apud se mulieribus juventute florentibus. LXXXIII, n. 19.

Famula Parochi, etiamsi habeat Paternum domicilium in aliena Parochia, pertinet ad ejus ditionem circa mandatum Paschale, non autem circa matrimonium ineundum. LXXXIII, n. 22.

Parochus.

Quisnam censendus *proprius* Parochus in matrimoniis contrahendis. XXXIII, n. 3.

Quisnam sit proprius Parochus illius, qui rei familiaris, aut rusticationis gratia in agrum concedit. XXXIII, n. 7.

Parochus vagorum ille censendus est, in cujus ditione versantur. XXXIII, n. 10.

Quis eorum Parochus, qui in carcere detinentur in pœnam. XXXIII, n. 12.

Quis eorum Parochus, qui in carcere detinentur in custodiam. *Id.*

Quis eorum Parochus, qui sunt in Xenodochiis, XXXIII, n. 13.

Quis Parochus earum puellarum, quæ in Hospitiis degunt. XXXIII, n. 14.

In tradendis Fidei rudimentis, a quibus Parochus adjuvandus Bononiæ. IX, n. 11.

Non debet tradere schedulam pro Confirmatione, vel Eucharistia, nisi instructis circa Fidei rudimenta. IX, n. 12.

Non debet promulgare matrimonia, nisi explorata voluntate, et cognita sufficienti instructione circa Fidei Mysteria. *Ibid.*

Examinari iterum ab Episcopo superveniente, rationabili causa potest. IX, n. 16.

Vel per se, vel per alium, si fuerit legitime impeditus, diebus saltem Dominicis debet habere concionem ad populum, ex Trident. X, n. 2.

Pascere verbis salutaribus plebem Christianam. X, n. 2.

Non excusatur neque a contraria consuetudine, neque ab exiguo populi numero. *Ibid et seq.*

Tenetur applicare Missam pro populo saltem diebus Festis, etiamsi non habeat *congruam*. X, n. 4.

Habens pingues redditus tenetur singulis diebus. *Ibid. et seq.*

Quando possit denegare Communionem in Paschate non exhibenti schedulam peractæ Confessionis. XLV, n. 15.

De quibus rebus debeat admonere ineuntes Sponsalia XLVI, n. 14-15.

Diebus Dominicis Septuagesimæ, Sexagesimæ, et tempore Missæ Parochialis debet populo significare concionem habendam per certos dies tempore Quadragesimæ. XXVII, n. 2.

Debet Concionatores cum omni humanitate recipere. XXVII, n. 3.

Tempore Sacri non potest uti instrumento argenteo cum candela, quod vulgo dicitur *Bugia*. XXXIV, n. 16.

Quisnam parochus Convictorum in Collegiis, et Seminariis degentium. XXXIII, n. 16.

Famulorum, et ancillarum. XXXIII, n. 17.

Habet jus in mulieres Tertiarias quoad Sacramenta administranda, et Sepulturam, nisi in Ecclesiis Ordinis tumulum communem habeant. CV, n. 68.

Non debet permittere, ut præceptum Communionis Paschalis adimpleatur extra propriam Parochiam. LV, n. 5.

Debet ponere eleemosynas Fidelium in capsula duabus clavibus obsignata, et de iis quotannis rationem reddere. LXXII, n. 28.

Non potest instituere ex eleemosynis convivia. *Ibid.*

In ducendis Funeribus, Capellanis omnibus præire debet. CV, n. 33.

Qui prior animarum curam susceperit, reliquis Parochis antecedere debet in associandis cadaveribus. *Ibid.*

Parochi, et Canonici debent vacare semel per annum Spiritualibus Exercitiis. CIV, n. 14.

Tenentur Populum admonere de periculo, quod inest Choreis. LXXVI, n. 5.

Tenentur Parochi responsa ad questiones Morales Pœnitentiario transmittere, cœtibus jam peractis. CII, n. 5.

Quam male se gerant, si temere, et inconsulto obsignent testimonia pro ordinandis. LXXII, n. 9.

Duplex eorum primarium munus: alterum supra Corpus Christi verum, alterum supra Corpus Christi mysticum. LXXII, n. 17.

Quanta esse eorum debeat diligentia in instruendo populo. *Ibid.*

Debent ad Pœnitentiarium scribere nomina eorum, qui Paschali præcepto haud satisfecerint. CII, n. 15.

Vana eorum effugia, qui negant alios sibi Sacerdotes adjungere posse, qui Parochiæ administrandæ sunt necessarii. XCIV, n. 7.

Nihil ex jure communi repetere possunt pro exequiis, et sepultura, sed tantum ex indirecta consuetudine. CV, n. 58.

Convenire debent ad cœtus Ecclesiasticos pro examinandis quæstionibus moralibus. CIII, n. 9.

In litteris testimonialibus Ordinandorum debent certiorem facere

Episcopum de Ordine exercito in iis locis, ubi Ordinandi moram traxerunt. LVIII, n. 1.

Utrum Parochi possint ingredi in Ecclesias Regularium, Cruce prælata, quando cadavera comitantur. XXXVI, n. 26.

Si Choreis indulgeant, quam sint scandalosi. LXXVI, n. 7.

Parochus Confessarius.

Parochus unius Diœcesis, accitus a Parocho alterius Diœcesis, potest audire Confessiones suorum subditorum, secus vero alienorum. LXXXVI, n. 7.

Quo se extendat ejus facultas in Confessionibus audiendis. LXXXVI, n. 1.

Parochus in Cadaveribus efferendis.

Debet ipse viam determinare pro pompa Funebri. LXX, n. 9.

In Funeribus nobilium, vel etiam ignobilium si pompa et ipsi ducantur, decem Sacerdotes a Parocho acciri mandantur, etiamsi adsit Sodalitium, quod Funus prosequatur. LXX, n. 8.

Parochus in Ecclesiis Confraternitatum separatis a Parochiali.

An possit, invitis Confratribus, docere Doctrinam Christianam. CV, n. 93.

Ad ipsum spectat facere Officium funebre super cadaveribus in iisdem sepeliendis, si tumulandi sint ex ejus Parochia. *Ibid.*

Non habet jus prohibendi Processiones Confraternitatum intra ambitum suarum Ecclesiarum. *Ibid.*

Non habet jus porrigendi aspersorium Episcopo accedenti ad Ecclesias Confraternitatum *Ibid.*

Non potest se ingerere administrationi oblationum, vel eleemosynarum in earum Ecclesiis collectarum, vel retinere clavem capsulæ pro illis recipiendis. *Ibid.*

Non potest prohibere Confraternitatibus, ne faciant suas Congregationes, dummodo non sint impedimento functionibus Parochialibus. *Ibid.*

Non habet jus administrandi illarum bona. *Ibid.*

Non habet suffragium decisivum, quando interest earum Congregationibus de mandato Ordinarii, et tanquam ejus delegatus. *Ibid.*

Ex consuetudine acciri debet a Sodalibus, ad facienda Sacra solemnia pro vivis, et pro defunctis. CV, n. 17.

Non potest sibi eligere Diaconum, et Subdiaconum. *Ibid.*

Debet invitari ut præsideat Congregationibus faciendis tam in electione, et extractione Officialium, quam in redditione rationum. CV, n. 132.

Parochus in Matrimoniis.

Utrum sit semper necessaria præsentia Parochi, in cujus ditione sunt Sponsi : an sufficiat præsentia alterius Sacerdotis de licentia ejusdem Parochi, vel etiam solius Ordinarii. LXXXVIII, n. 3-4.

Parochus in Matrimoniis cum dispensatione.

Utrum matrimonio contracto, occurrentibus impedimentis, eorumque dispensatione, debeat novum consensum Conjugum indicere coram se, et duobus testibus. LXXXVII, n. 62-63.

Supposita necessitate renovationis consensus, utrum si necessaria præsentia testium. *Ibid.*

Quid agere debeat, si necessaria sit renovatio consensus, et alter Conjugum impedimentum ignoret. *Ibid.*

Quid agere debeat, si necessitate supposita renovationis consensus, alter Conjugum nolit consensum renovare. LXXXVII, n. 79.

Quomodo se gerere debeat, occurrentibus occultis impedimenti matrimonii. LXXXVII, n. 24.

Quando debeat lacerare litteras Sacræ Pœnitentiariæ pro dispensationibus, et absolutionibus, et quam pœnam incurrat nisi laceret. LXXXVII, n. 53.

Qua formula uti debeat dispensando. LXXXVII, n. 81 et 82.

Parochus in Matrimoniorum contractione.

In matrimoniis contrahendis quid agere debeat. LXXX, n. 8 et seq.

Si matrimonia contrahantur temporibus vetitis, non potest impertiri solemnes Benedictiones sub pœna lethalis peccati. LXXX, n. 1 et *seqq.*

Parochus quoad Confraternitates erectas in sua Parochia.

Non potest Confratribus prohibere ne faciant suas Congregationes, dummodo non impediant functiones Parochiales. CV, n. 93.

Non habet jus administrandi illarum bona, et de illis disponendi. *Ibid.*

Parochus ruralis.

Jus habet in cadaver sui Parochiani, qui forte in Civitate moritur, si defuncti domicilium tribus milliariis ab Urbe solum distet, et quare. CV, n. 42 et seq.

Vide *Parochus Urbanus.*

Parochus in testamentis condendis.

Exarare potest testamentum Parochiani coram tribus, vel duabus aliis personis idoneis. CV, n. 3.

Monita tradenda testatori, priusquam supremas tabulas conficiat. CV, n. 12 et *seqq.*

Tradere debet, post octo dies, publico Scribæ testamentum a se conditum, ut in acta referatur, et qua ratione. CV, n. 16.

Tota ratio condendi per Parochum testamenti CV, n. 12 et *seqq.*

Formula condendi per ipsum testamenti, ejusque tradendi publico Scribæ. CV, n. 18-19.

Parochus Urbanus.

Jus habet in cadaver Civis, qui forte moritur in agro, nisi aliter ipse declaraverit supremis tabulis, aut tumulum Familiæ suæ proprium habuerit. CV, n. 43-44.

Officia, quæ tum sibi persolvere debent Parochi Urbani, et rurales. CV, n. 50.

Ordo tradendi, et transferendi cadaveris ex agro in Urbem. CV, n. 44.

Parochiales Ecclesiæ.

Quibus committendæ ex S. Conciliis. VII, n. 1.

Parochiali Ecclesia vacante, publicum examen indicendum. VII, n. 2.

Contentione inter concurrentes exorta, quid S. Pontifex Pius V. decreverit. VII, n. 1.

Quid Sacra Congregatio Concilii. VII, n. 2.

Magis doctus non est semper magis idoneus judicandus. VII, n. 7.

Quid requiratur, ut quis judicetur idoneus. *Ibid.*

Præsentatus a Laico de cujus Jure-patronatus sit Ecclesia, non admittendus, nisi per examen idoneus reperiatur. *Ibid.*

Peccat Laicus ex S. Thoma, qui habet Privilegium nominandi, si idoneum nominet, omisso magis idoneo, et utili. VII, n. 8.

Auctoritas Concilii Tridentini de hac re ab aliquibus male interpretata, ab Innocentio XI vindicata in propositione a se damnata. *Ibid.*

Quid de hoc senserit Dominicus Viva Societatis Jesu Theologus. *Ibid.*

Parochiales Ecclesiæ labentes.

Quarum expensis reparari debeant. C, n. 7 et *seqq.*

Si reparari nequeant ob egestatem ad matrices seu viciniores Ecclesias transferri debent cum facultate illas convertendi in profanos usus. C, n. 7.

Quando populus cogi posssit ad illas reficiendas. C, n. 15.

Pascha.

Vide *Dominica Resurrectionis.*

Pater Dominicus a Jesu Maria Carmelita.

Romam defert Effigiem Beatæ Virginis, quæ in Victoriæ Templo asservatur. LXVIII, n. 5.

Pater Ludovicus a Ponte.

Contendit votum implicitum esse his verbis: *Promittis mihi* etc. CII, n. 4.

Pater Marchettus.

Dissertationem Clementi XI exhibet de dispensatis ad carnes, non dispensatis a jejunio. XV, n. 21.

Patres Societatis Jesu.

Litteras Sacræ Pœnitentiariæ aperire possunt, et exequi, licet Doctores in publica Academia proclamati non sint, modo sint Confessarii approbati ab Episcopo, et designati a Præposito Generali Societatis Jesu. LXXXVII, n. 32.

Soli gaudent privilegio Ordines recipiendi extra tempora. XXIII, n. 4.

Possunt ordinari a quolibet Episcopo. XXIII, n. 11.

Patrimonium Ordinandorum.

Patrimonium ad cujus titulum quis vult ordinari, debet esse certum, fixum, et stabile. XXVI, n. 7.

Non potest consistere in proventibus, qui ingenio, et virtute Ordinandi comparari facile possunt. *Ibid.*

Neque in bonis mobilibus. XXVI, n. 8.

Potest constitui in perpetuis censibus. XXVI, n. 12.

Hujusmodi census si a debitoribus dissolvantur, quid faciendum. *Ibid*

Potest constitui in bonis donatis, cum quibusdam tamen conditionibus a Sacra Congregatione præscriptis. XXVI, n. 13.

Patrimonium fictitium quodnam sit. XXVI, n. 14-15.

Patrimonio fictitio quænam per Sacros Canones statutæ pœnæ. XXVI, n. 16.

Quomodo fieri debeat Patrimonium, ad cujus titulum qui ordina-

tur. Quid requiratur ex parte Conficientis, ex parte Ordinati, et ex parte Parochi. XXVI, n. 20.

Qui Patrimonium vendit nulla facta mentione, se ejus titulo fuisse Ordinatum, inaniter, et invalide vendit. XXVI, n. 28.

Si pro sponsione pecunia solvenda sit, jus tantum exercere potest in illa bona, quæ Ordinato supersint post honestam vitæ sustentationem. XXI, n. 30.

Patrini in Sacramento Confirmationis.

Adesse debent, et qua de causa. VI, n. 13.

Nondum Confirmati Patrini esse non possunt. *Ibid.*

Parentibus erga liberos, maribus erga fœminas, fœminis erga mares id præstare non permittitur. *Ibid.*

Quinam esset antiquus ritus inter Patrinum, et Confirmandum ætate adultum. VI, n. 16.

Paulus V.

Statuit Sodalitia cooptata Capitulo S. Joannis Lateranensis subesse Ordinario. CV, n. 90.

Peccatum omissionis.

Ad illud committendum quot requirantur. XCIV, n. 15.

Pœnitentiarius Major.

Potest dispensare Oratores, qui obtinuerunt dispensationem a Dataria super impedimento primi, et secundi, sive secundi dumtaxat gradus consanguinitatis, vel affinitatis, cum expressione quidem carnalis copulæ, sed tacita, occulta, et malitiosa intentione. LXXXVII, n. 17.

Potest dispensare super occulto impedimento affinitatis ex copula illicita in foro conscientiæ, sive matrimonium initum fuerit, sive ineundum; secus si fuerit publicum, vel conjugi mors illata fuerit, altero, aut utroque machinante, nisi necessitas postulaverit, vel grave periculum immineat. LXXXVII, n. 19–21.

Potest impertiri facultatem ineundi matrimonii absque solitis promulgationibus. LXXXVII, n. 22.

Item in foro conscientiæ dispensare innocentem ex conjugibus, ut debitum exposcat, si Conjux post initum matrimonium, affinitatem cum altero Conjugum contraxerit per copulam illicitam. *ibid.*

Quomodo ad ipsum scribendum sit pro dispensationibus. LXXXVII, n. 24 et *seqq.*

In matrimoniis contrahendis potest dispensare, vel dispensari

mandare in foro conscientiæ super impedimentis occultis, quæ non dirimunt matrimonium. LXXXVII, n. 2.

Habet omnimodam facultatem pro commutandis votis simplicibus in foro conscientiæ, legitima causa interveniente. LXXXVII, n. 3.

Item justa de causa potest solvere Sponsalia occulta in foro conscientiæ, ut quis aliam mulierem in matrimonium ducat. LXXXVII, n. 4.

Non potest ferre judicium de interdicto Ecclesiæ, et rebus publicis. *Ibid.*

Non potest dispensare in matrimoniis contrahendis super quocumque impedimento ex quovis gradu sive consanguinitatis, sive affinitatis ex copula licita, sive ex cognatione spirituali proveniente etiam in foro conscientiæ, tametsi impedimentum sit occultum, et immineat periculum scandalorum. LXXXVII, n. 5.

Potest solvere in foro conscientiæ impedimentum occultum publicæ honestatis, quod dimanat ex occultis Sponsaliis inter virum, et mulierem. LXXXVII, n. 7.

Utrum, et quando in matrimoniis contractis etiam occultis possit dispensare in gradibus primo, et secundo, seu secundo tantum consanguinitatis, seu affinitatis ex copula licita. LXXXVII, n. 8.

Quando in tertio, et quarto gradibus publicis possit revalidare matrimonia nulliter contracta ex causa subreptionis, vel obreptionis occultæ Litterarum Apostolicarum. LXXXVII, n. 9-13.

In matrimoniis contractis potest dispensare super occulto impedimento cognationis spiritualis. LXXXVII, n. 11.

Utrum, et quomodo possit dispensare pro matrimonio contrahendo, seu revalidatione matrimonii contracti, Oratores, qui obtinuerunt a Dataria dispensationem super gradu prohibito, tam in primo, et secundo, quam secundo tantum, ac etiam in tertio, et quarto, tacita copula inter eos secuta. LXXXVII, n. 14.

Pœnitentiariæ Tribunal.

Vide *Litteræ Sacræ Pœnitentiariæ.*

Peregrinus Philosophus.

Simulata Christianorum Religione ingentem pecuniam congerit, et graves itinerum expensas ab illis obtinet. LXXV.

Petrarcha Franciscus.

Quam male senserit de Choreis. LXXVI, n. 5.

Petrus Blesensis.

Auctor satis incertus sermonis decimi tertii. XIV, n. 6.

Pharao.

Inter Josephi Fratres magis industrios constituit suorum pecorum magistros. XII, n. 8.

Photius Episcopus Constantinopolitanus.

Pravus, sed eruditus. XLII, n. 9.

Ejus præclarum testimonium de utilitate Logicæ. *Ibid.*

Ecclesiæ Romanæ calumniator, quod Quadragesimæ tempore ova, et lacticinia permitteret. XVI, n. 2.

Pileolus.

Vide *Coma fictitia.*

Pistrinarii, et Molitores.

Diebus Festis fruges non possunt mola conterere, vel advehere, seclusa necessitate. LXV, n. 29.

Si sermo sit de Pistrinis circumactis impulsu venti, vel aqua, absque multa hominis opera, possunt molere, ubi est consuetudo. LXV, n. 30.

Hæc consuetudo in Archidiœcesi Bononiensi est interdicta, seclusa necessitate. LXV, n. 31.

Si necessitas proveniat a timore aquarum penuriæ, quæ possit contingere finitis diebus, possunt molere, sed non fruges vehere, aliaque similia facere. LXV, n. 34.

Pius IV.

Abrogavit Privilegium concessum a Bonifacio IX Sodalitiis erectis in solo Lateranensi. CV, n. 80.

Finem imposuit celebri controversiæ de Primatu Loci inter Regulares Lateranenses, et Cassinenses. CV, n. 41.

Polus Cardinalis.

Recentia Episcoporum Seminaria primus proposuit. LIX, n. 6.

Præceptum Quadragesimalis abstinentiæ.

Potest a Romano Pontifice solum justis de causis dispensari. L, n. 3.

Dispensatum fuit pro Civitate Bononiensi, certis conditionibus, anno 1736. L, n. 4.

Quænam fuerint conditiones, et quomodo adimplendæ. *Ibid.*

Non a Telesphoro Romano Pontifice, sed ab Apostolis est repetendum. L, n. 6.

Qua Apostolica Traditione ad nos devenerit. *Ibid.*

Non debet a Romano Pontifice dispensari, nisi gravibus ex causis, inter quas est morborum prudens periculum. L, n. 7. Vide *Jejunium.*

Præfecti Regulares.

Debent singulis annis petere Sacrum Oleum ab Episcopo Diœcesano, et ea omnia ad quæ eorum facultas extenditur. LXXXI, n. 2.

Prætor, et Judex.

Rite ineunt matrimonium coram Parocho illius loci, in quo degunt, et quare. LXXXVIII, n. 1.

Processio Corporis Christi.

Vide *Celebritas annua.*

Professio Fidei.

Facienda ex Tridentino ab omnibus provisis de Beneficiis curam animarum habentibus, a die adeptæ possessionis intra duos menses, in manibus Episcopi, vel eo impedito, coram ejus Generali Vicario. LX, n. 1.

Item ab omnibus provisis de Canonicatibus, et Dignitatibus in Ecclesiis Cathedralibus, non solum coram Episcopo, sed etiam in Capitulo. *Ibid.*

Fieri potest per Procuratorem. LX, n. 3.

Fieri debet etiam ab iis, qui provisi sunt per Sedem Apostolicam. LX, n. 4.

Lex de facienda Fidei Professione non solvitur per consuetudinem etiam constantem, sed solum per expressam exemptionem. LX, n. 7.

Qui Fidei professionem omiserint etiam ex imprudentia, et ignorantia, quibus pœnis subjaceant, et utrum non solum fructus, sed etiam distributiones ab iisdem repetendæ. LX, n. 13.

Propositiones damnatæ.

Quid in iis sit attendendum, ut possit cognosci, utrum propositio affinis judicari debeat æque falsa, et improbabilis. LXXII, n. 9.

Protonotarii Apostolici.

Tempore Sacri non possunt uti instrumento argenteo cum candela, quod vulgo dicitur *Bugia*, nisi fuerint participantes. XXXIV, n. 17.

Provenius, seu distributiones.

Ex tertia parte proventuum deducendæ per Episcopum de omnibus fructibus Canonicatuum, Dignitatum, et Officiorum debeat constitui distributiones in omnibus Cathedralibus, et Collegiatis, ubi ipsæ desint, vel ubi sunt tenuissimæ. CVII, n. 41.

Unde originem duxerint hujusmodi distributiones. CVII, n. 39-40 *et seq.*

Ad excitandam diligentiam in Canonicis propositæ fuerunt, et quo auctore. *Ibid.*

Distributiones absentium Canonicorum, vel Dignitatum Capituli quibus elargiendæ sint. *Ibid.*

Non licet distributiones absentibus donare, relinquere, aut quavis collusione remittere. CVII, n. 42.

De Punctatoris officio, ac diligentia. CVII, n. 43.

Vide *Canonici absentes.*

Psalmi.

Canendi in Cadaveribus Christianorum deferendis. Vide *Cantus Psalmorum.* XXXVI, n. 4-14.

Psalmi Graduales, ac Pœnitentiales.

Quando recitari debeant a Canonicis in Choro. CVII, n. 8.

An absentes a Choro teneantur illos recitare. CVII, n. 9.

Psalmus De Profundis.

Recitantibus Psalmum De Profundis prima noctis hora ad signum Campanæ, flexis genibus, quænam concessæ Indulgentiæ. LXI, n. 5.

Puellæ educandæ a Monialibus.

Ubi, et coram quo Parocho debeant matrimonium inire. LXXXVIII, n. 3.

Puellæ expositæ, seu Spuriæ.

Debent singulis diebus Dominicis exerceri in Lege Dei percipienda per Confessarium, aut alium Sacerdotem deputatum. LXVI.

Item a prima Moderatrice in hospitiis per hebdomadam. *Ibid.*

Debet illis concedi ter, aut quater in anno Confessarius extraordinarius. *Ibid.*

Item, qui semel saltem in anno eas detineat Exercitiis Spiritualibus. *Ibid.*

Debent aliquando, valetudinis gratia, duci ad deambulandum, et qua ratione id caute fieri possit. *Ibid. et seqq.*

Puellæ expositæ, detentæ in Hospitio Spuriorum.

Quis earum Parochus. XXXIII, n. 14.

Puellæ legitimæ in Hospitiis servatæ.

Quis earum Parochus. *Ibid.*

Pulsatio Campanarum in Sabbato Sancto.

Non est de juribus Parochialibus, spectat tamen ad Ecclesiam digniorem. CV, n. 93, not. IX.

Purificatio Beatæ Mariæ Virginis.

Quare in Lege jussa Purificatio. XIV, n. 20.

Beata Maria Virgo huic Legi subjecta non erat. XIV, n. 21.

Sententia contraria damnata ab Alexandro VIII. *Ibid.*

Quare B. Maria Virgo voluerit purificari. *Ibid.*

Quid ea occasione actum fuerit in Templo. *Ibid.*

Quando introductum fuerit hujusmodi Festum; et qua occasione. XIV, n. 22.

Quare candelæ accensæ in hoc Festo manibus præferantur. *Ibid.*

Quadragesima.

Quare, tempore Quadragesimæ, sub meridiem Vesperæ celebrentur. XV, n. 5.

Orientalis Ecclesiæ institutum regidissimum de carnibus per Quadragesimam non permittendis ægrotis in extremo vitæ discrimine constitutis. XV, n. 15.

Est tempus pœnitentiæ tam pro dispensatis, quam pro non dispensatis. XV, n. 27.

Non solum carnes, sed lacticinia, et ova tempore Quadragesimæ prohibentur. XVI, n. 1.

Utrum hoc ad consuetudinem, an ad jus positivum referendum sit. XVI, n. 3.

Etiam supposito, quod consuetudini tribuendum sit, hæc consuetudo obligationem inducit. XVI, n. 4.

Quare quædam Regiones ad ova, et lacticinia fuerint dispensatæ. XVI, n. 5.

Quare aliquando, per Summos Pontifices, Italiæ etiam populi dispensentur. XVI, n. 6.

In tali circumstantia non intelligitur dispensatum jejunium. XVI, n. 8.

In dubio, an adsit causa pro dispensatione a cibis quadragesimalibus, utrum possit concedi licentia. XV, n. 15.

An dispensatus a carnibus sit etiam dispensatus a jejunio. XV, n. 20.

Regulares.

Qui Missali Romano non utuntur, illud retinere debent pro exteris Sacerdotibus in Sacrario. XXXIV, n. 20.

Utrum extra tempora ordinari possint. XXIII, n. 2-3.

Quam male se aliquando gerant cum Episcopis, in quorum Diœcesi sunt, circa Ordines recipiendos non servatis interstitiis. XXIII. n. 6.

Tenentur Ordines suscipere ab Episcopo, in cujus Diœcesi situm est Monasterium. XXIII, n. 8.

Varia Pontificum Decreta hoc confirmantia. *Ibid.*.

Non possunt concionari in Ecclesiis non propriis sine Episcopi facultate. XXVII, n. 8.

In propriis vero tenentur petere benedictionem. *Ibid.*

Circa Interstitia comprehenduntur in Decreto Concilii Tridentini. LVIII, n. 1.

Possunt circumducere Processionem per Parochias, solius Episcopi accedente licentia, quamvis Parochus contradicat. CV, n. 51-52.

Conversi, seu Laici in associandis Cadaveribus nequeunt perfungi munere Capellani. CV, n. 32.

Non possunt vendere, vel pignorare pretiosam Ecclesiasticam supellectilem sine facultate Sedis Apostolicæ, abrogatis quibuscumque privilegiis. LXIX, n. 7-8.

De facultate Episcopi possunt alienare supellectilem non pretiosam. *Ibid.*

Quibus pœnis subjaceant, si aliter fecerint. *Ibid.*

Regulares Confessarii.

Si habeant facultatem non limitatam audiendi Confessiones, utrum eis adimi possit sine causa legitima. LXXXVI, n. 5.

Pontificum de hac re Decreta. LXXXVI, n. 7.

Regulares Conversi, seu Laici.

Etiamsi vota solemnia nondum emiserint, tamen Canonis privilegium assequuntur. CV, n. 32.

Regulares Custodes Sacrarii.

Quomodo debeant recipere, retinere, et administrare eleemosynas Missarum tum manualium, tum perpetuarum, et temporalium, et de iis rationem reddere. LXXII, n. 29.

Reliquiæ S. Annæ.

Corpus S. Annæ a Palestina Constantinopolim delatum anno 750. XLIX, n. 3.

Caput S. Annæ in Galliam dono missum anno 1200, *Ibid.*

Cranium S. Annæ Beato Nicolao Cardinali Albergato Bononiensi tributum. *Ibid.*

Ab eodem Bononiam delatum anno circiter 1435. XLIX, n. 4.

Publice in Ecclesia Carthusiensium exponitur diebus 29, 30 et 31 mensis Januarii. XLIX, n. 8.

Reprobi.

Utrum major Reproborum, an Electorum numerus sit. XXVII, n. 17.

Residentia Beneficiatorum.

Controversia, utrum sit dejure Divino residentia agitata in Concilio Tridentino, ad finem nunquam perducta. XVII, n. 1.

A Concilio Tridentino, et Summis Pontificibus sub pœnis gravibus inculcata. XVII, n. 4.

Quænam conventa fuerint inter Apostolicam Cameram, et Capitulum, Clerumque Bononiensem circa immunitatem spoliorum, illorum favore, qui obstricti sunt vinculo residentiæ. XVII, n. 5.

Qui corpore resident, inertes tamen sunt, et otiosi, graviter peccant, et ex multorum sententia tenentur ad restitutionem fructuum. XVII, n. 6.

Quænam causæ excusent a præcepto residentiæ. *Ibid.*

Utrum semper requiratur expressa licentia Episcoporum in Parochis, ut excusentur a residentia per aliquod tempus. XVII, n. 7.

Neque aeris intemperies, neque senectutis incommoda, neque exiguus Parochianorum numerus excusant Parochos a residentia. XVII, n. 14-16.

Residentia qualis, et quo tempore intelligatur. *Ibid.*

Quid pro ea firmanda statutum sit in Archidiœcesi Bononiensi. XVII, n. 24.

Immemorabilis etiam consuetudo non excusat a residentia in Ecclesiis Cathedralibus, et Collegiatis insignibus. CVII, n. 2.

Aliter decernitur in Collegiatis non insignibus, ac ruralibus, ac tenuissimi proventus. *Ibid.*

Resurrectio Christi Domini.

Qua die, et hora contigerit. XXXIX. 7.-8.

Rex Lotharius.

Ab Adriano II acriter reprehensus post, sacrilegam Communionem Roma profectus Placentiæ misere decedit. LXXXV, n. 17.

Ritus pro Benedictione Campanarum, Animalium etc.

Vide *Benedictiones.*

Robertus Scotus, Archiepiscopus Armachanus.

Utrum a Sede Apostolica collata illi fuerit immunitas ab irregularitate contracta pro cæcitate. XXXIV, n. 5.

Rogationes.

Duæ : Major, et Minores. Quare sic appellatæ. III, n. 1.

Majoris Auctor S. Gregorius Magnus. *Ibid.*

Minorum, Mamertus Episcopus Viennensis in Galliis. *Ibid.*

Non S. Augustinus. III, n. 2.

Quare inductæ. III, n. 7.

Id institutum, quando ab Ecclesia Romana receptum. III, n. 4.

Quanta cum pietate Fideles antiquitus prosequerentur dies Rogationum. *Ibid.*

Triduo Rogationum Mediolanensis Ecclesia, ex veteri instituto, jejunium servat. III, n. 5.

Viennensis Urbs, fusis ad Deum precibus, triduo Rogationum a vastitate per S. Mamertum servatur. III, n. 6.

Rogatio, seu Supplicatio S. Marci.

Si contingat die Paschatis, ad quam diem transferenda, XXXVIII, n. 1.

Rogerius, Episcopus Salisburiensis.

Misere vitam absolvit, quod Sacrum nimis festinanter, et sine devotione perageret. XXXIV, n. 31.

Rosarium Beatæ Mariæ Virginis.

Recitantibus Rosarium a Summis Pontificibus plures elargitæ Indulgentiæ. LXXIX, n. 8 *et seqq.*

Albigensium hæresis Rosarii præsidio vehementer extenuatur. LXXIX, n. 12.

Rubricæ.

Quam diligenter observandæ. CVII, n. 13.

Sabbatum Majoris Hebdomadæ.

Eo Sabbato debet fieri benedictio Cerei Paschalis. XXXIX, n. 2.

Ejus benedictionis ritus quam antiquus in Ecclesia. *Ibid.*

Quis ejus auctor. *Ibid.*

Debet etiam fieri benedictio ignis. XXXIX, n. 7.

Hujusmodi benedictiones in alium diem transferri non debent. XXXIX, n. 2.

Sacella domestica, seu Aræ portatiles.

In Sacellis domesticis unum tantum Sacrum peragi potest iis præsentibus, quorum gratia datum est Privilegium. XXXIV, n. 8.

Sacella domestica, et Aræ gestatoriæ, quæ permissæ antea fuerant, Concilii Tridentini decreto sublatæ penitus sunt. XXXIV, n. 10.

In iis neque Pœnitentiæ, neque Eucharistiæ Sacramentum administrandum XXXIV, n. 11.

Sacella publica.

Quibus diebus non liceat in illis Sacrum facere. XLIV, n. 7.

In iis Sacellis, quæ a Parochia non distant mille passibus, non debet fieri Sacrum, nisi postquam factum fuerit in Parochia. XLIV, n. 8.

Solius Episcopi est decernere, ut in Sacellis Sacrum fiat post Missam Parochialem. XLIV, n. 9.

Sacerdos celebrans in his Sacellis, Sacrum Evangelium debet explicare, et Legis Christianæ præcepta explanare. XLIV, n. 13.

Sacerdos.

Vide *Locus celebrandi.*

Sacerdos Confessarius.

Potest Laïcis indicere Missas celebrandas. XCII.

Non debet addicere vel sibi, vel Monasterio suo eleemosynas pro Missis, quas celebrandas indicit. *Ibid.*

Qua pœna in Diœcesi Bononiensi id interdictum sit. *Ibid.*

Sacerdotes.

Utrum peccent, qui recusant audire Confessiones Fidelium eo tantum titulo, ne novo examini subjiciantur. XCIV, n. 15.

Quot sint causæ, ex quibus Populo conferre Sacramenta tenentur. XCIV, n. 17.

Quando rem Divinam operari teneantur, etiamsi nullam habeant curam animarum, et nullum Beneficium, vel stipendia. XCIV, n. 18.

Aris gestatoriis celebrare non possunt, abrogatis per Trident. quibuslibet privilegiis. XXXIV, n. 10.

Non possunt celebrare Missam ante auroram. XIII, n. 2.

Neque post meridiem, nisi tertia parte horæ. XIII, n. 3.

Excipiuntur qui gaudent facultate Apostolica non abrogata. XIII, n. 5.

Quinam ii sint in Urbe. *Ibid.*

Non debent Magnatibus inservire in negotiis, rebusque domesticis. XXXIV, n. 6.

Id in Gallia vetitum est, etiam Regum edictis. *Ibid.*

Ubi possunt celebrare, et quando. Vide *Locus celebrandi.* Vide *Sacella domestica.*

Quibus vestibus uti debeant. Vide *Vestis Sacerdotalis.*

Non possunt uti annulis in digitis, tempore Sacri. XXXIV, n. 15.

Neque instrumento vulgo dicto *Bugia.* XXXIV, n. 16.

Lethale crimen admittunt, nisi solemnioribus Festis Sacrum conficiant. LV, n. 9.

Obstringuntur ejusmodi Sacerdotes, a suis Parochis in Paschate Communionem accipere. *Ibid.*

Prohibentur incedere per urbem cum veste colorata, sine pallio, cum solo collari. LXXI, n. 3-5.

Sacerdos rem Sacram facturus. Vide *Vestis Sacerdotalis.*

Sacerdotes celebrantes in Sacellis ruralibus.

Sub pœna suspensionis a Divinis, jubentur Populum monere de futuris proxime diebus Festis, Evangelium ab Altari declarare, et Christianam Legem explanare. LXXII, n. 12.

Sacerdotes exteri, et ignati.

Quid Synodus Chalcedonensis statuerit circa Sacerdotes exteros, et ignotos XXXIV, n. 4.

Sacerdotibus exteris, et ignotis etiam regularibus, sine litteris Episcopi Commendatitiis, non est permittendum, ut celebrent. *Ibid.*

Sacerdotes in celebratione Missarum.

Si acceperint stipendium Missæ minus solito in Diœcesi, debent tamen fructum illi tribuere, a quo stipendium acceperunt. LVI, n 6.

Si plura exigua stipendia a diversis sumpserint, tot Missas debent celebrare, quot possunt celebrari pro ratione pecuniæ. *Ibid.*

Si habuerint stipendium majus solito, et alium Sacerdotem sibi suffecerint, debent illi integram conferre pecuniam, etiamsi, re cognita, ille minori pretio contentum se fateatur. *Ibid.*

Non possunt sumere duplex stipendium Missæ pro fructu satisfactorio, atque impetratorio. *Ibid.*

Non possunt duplicatum stipendium pro eadem Missa accipere,

applicando petenti partem specialissimam fructus ipsi celebranti correspondentem. LVI, n. 6.

Non possunt satisfacere per alium, stipendii parte sibi retenta. *Ibid.*

Possunt justis de causis aliquando a celebratione vacare, licet debeant celebrare quotidie per se ipsos. *Ibid.*

Non possunt, diebus licitæ vacationis, celebrare pro se ipsis, vel pro aliis. *Ibid.*

Si in tali casu celebrent pro aliis, non possunt stipendium accipere. *Ibid.*

Obligati celebrare quotidie sine onere celebrandi per se ipsos non possunt a celebratione vacare. *Ibid.*

Utrum Sacerdotes possint accipere duplex stipendium, unum pro Celebratione, alterum pro Missæ applicatione. LVI, n. 7-8.

Sacerdotes recenter ordinati.

Possunt se convertere ad Populum in medio Altari, et accipere munera oblata ea die, qua primum Sacrum faciunt. LVI, n. 7.

Sacerdotes Sacrum conficientes.

Quam sit indignum Sacerdotibus Sacrum nimia celeritate conficere. XXXIV, n. 28.

Qua voce, qua verborum distinctione, et quanto tempore Sacrum peragi debeat. *Ibid.*

Nimia Sacerdotum celeritas in Sacro peragendo male a quibusdam laudatur *Ibid.*

Multi Sacerdotes improvisa morte obierunt, quod nimis festinanter celebrarent XXXIV, n. 31.

Sacerdotes Sæculares.

In Ecclesiis Regularium, ubi Festum duplex per ipsos celebratur, possunt celebrare Missam sub ritu duplici de Festo. XXXIV, n. 20.

Si vero Missa sit propria, omnibus non concessa, sit quidem de Festo, sed cum Missali Romano. *Ibid.*

Sacramentum.

Quatuor conditiones ad Sacramentum requisitæ. VI, n. 3.

Quid intelligatur nomine Spiritus Sancti, quum sermo est de effectu Sacramenti. *Ibid.*

Christo Domino ad instituenda Sacramenta tradita potestas excellentiæ. VI, n. 5.

Sacramentum Extremæ Unctionis.

Valide, sed non licite administratur oleo veteri benedicto, nisi adsit legitima causa. LXXXI, n. 4.

Quando possit licite administrari, immiscendo cum oleo consecrato oleum non consecratum. *Ibid.*

Sacrificium Missæ.

Nimia celeritate non peragendum, sed summa cum pietate. XXXIV, n. 28 *et seqq.* Vide *Sacerdotes.*

Sacrificium Missæ quoad applicationem.

Non potest applicari iis, qui postea eleemosynam sunt præstituri. XCII. Vide *Missa.* Vide *Sacerdotes.*

Salutatio Angelica.

Recitantibus quotidie ad pulsum Campanæ seu mane, seu meridie, seu vespere, flexis genibus, Salutationem Angelicam quænam impertita a Benedicto XIII Indulgentia. LXI, n. 1 *et seqq.*

Consuetudo salutandi B. Virginem tribus diversis horis in die quando, et a quo fuerit introducta, et renovata. XIII, n. 11.

Sanctus Ambrosius.

Qua benevolentia fuerit erga Civitatem Bononiensem. XC.

In Urbe Bononiensi SS. Martyrum Agricolæ, et Vitalis ossa detexit. *Ibid.*

Eidem a Prospero Cardinali Lambertino erectum monumentum in Ecclesia Metropolitana Bononiensi. *Ibid.*

In Occidente proposuit morem recitandi versiculos Psalmorum alternatim, et qua occasione. CVII, n. 28.

Sanctus Antonius Abbas.

S. Antonii Abbatis res gestæ præclaris laudibus a pluribus SS Patribus exaltatæ. XLVII, n. 2-4.

Quid significent ea Symbola, quibus ejus effigies depingi solet. XLVII, n. 5.

Cur sus potius, quam aliud brutum S. Antonio appingatur. XLVII, n. 7.

Cur ejus patrocinium pro brutis conservandis singulariter imploretur, eorumque Patronus habeatur. XLVII, n. 10.

Sanctus Apollinaris.

A S. Petro missus in Æmiliam pro Christi lege annuntianda, num Bononiæ fuerit. XC.

Eidem in Ecclesia Metropolitana Bononiensi a Cardinali Lambertino Altare erectum. *Ibid.*

Sanctus Athanasius.

S. Athanasii adhuc pueri pueros baptizantis historia non satis certa. VIII, n. 7.

Sanctus Augustinus Episcopus.

Eos vehementer arguebat, qui queruntur de prolixitate Missæ. XXXIV, n. 31.

Sanctus Basilius.

Quid responderit Theodoro Sacerdoti, qui monitus de dimittenda ancilla, dixerat se esse septuagenarium. LXXXIII, n. 23.

Sanctus Benedictus.

Utrum instituerit Ordinem Monialium. LXXXV, n. 7.

Sanctus Bernardus.

Apostolica libertate Eugenium III objurgat, quod pœna iis Clericis imposita, qui non deferebant habitum Clericalem, non intligeretur. LXXI, n. 16.

Furem celeberrimum eripit a supplicio, et inter Monachos cooptat. XLI, n. 32.

Sancta Birgitta.

Parochos Rotæ frumentariæ comparabat, et quare. XLIV, n. 16.

Sanctus Callistus, Papa.

Auctor non satis certus Epistolæ Decretalis ad Benedictum Episcopum. IV, n. 3-4.

Sanctus Carolus Borromæus.

Sac. Ordines petentibus Exercitia Spiritualia præscribit. CIV, n. 3.

Decernit carere distributionibus Canonicum, qui Chorum dimittit, ut Missam celebret, nisi necessitas id postulet, et Sedes Apostolica permittat. CVII, n. 75.

Decernit tempus, quo Canonici debent adesse in Choro ne merito notentur. CVII, n. 23.

Sancta Clara Assisias.

Sanctissimam Eucharistiam capsa argentea inclusam intra ebur ad portas Monasterii deferri jubet contra Saracenos. XXX, n. 4.

Sanctus Cyprianus.

Utrum fuerit auctor libri *de spectaculis*. LXXVI, n. 1.

Quam prudenter populum suum initio ejus libri alloquatur. *Ibid.*

Sanctus Dominicus.

Auctor et institutor Rosarii B. Mariæ Virginis. LXXIX, n. 12.

Rosarii præsidio Albigensium hæresim vehementer extenuat. *Ibid.*

Natus Calaguriæ in Hispania, cur merito possit dici Civis Bononiensis. LXXIX, n. 15.

Sanctus Florianus.

Martyrium Gazæ consequitur sub Imperatore Diocletiano. LXXII, n 2.

Ejus corpus per S. Petronium a Palestina Bononiam defertur. *Ibid.*

Inter Patronos, et tutelares Urbis Bononiæ perpetuo adnumeratur. LXXII, n. 1.

Sanctus Franciscus Salesius.

Pœnam suspensionis inflixit Sacerdotibus, qui saltationes inirent. LXXVI, n. 8.

Corpus suum Medicis, et Chirurgis dissecandum tradi jussit, ut dissidia, et cædes impediret. LXIV, n. 5-6.

Choreas permisit, sed cum debitis legibus. XIV, n. 24.

Sanctus Fructuosus, Episcopus Tarraconensis.

Cum ad Martyrium raperetur, recusavit haustum aquæ frigidæ, eo quod eo die jejunium ageretur. XV, n. 3.

Sanctus Gratus Augustæ Prætoriæ Episcopus.

Agros Augustæ Prætoriæ ad tria milliaria devastatos muribus, Aquæ Benedictæ aspersione liberat. XLVII, n. 17.

Sanctus Gregorius Magnus.

Pontificatus administrationem coactus suscipere, tributum Mauritio Imperatori solvere non prætermisit, et quare. XCIII, n. 4.

De hujusmodi tributo Mauritium vehementer redarguit. XCIII, n. 5.

Marinianum Episcopum Ravennæ eruptione frequenti sanguinis laborantem a legibus Quadrages. solvit. XV, n. 16.

Sanctus Gregorius Nyssenus.

Suis humeris una simul cum alio Episcopo, ac duobus Clericis S. Macrinæ corpus ad tumulum defert. XXXVI, n. 14.

Sanctus Hieronymus.

Accusatus de nimia consuetudine cum Paula, Eustochio et Melania, post dilutum a se crimen, in solitudinem fugit, et quare. LXXXIII, n. 23.

Sanctus Joannes Chrysostomus.

Primus invexit Constantinopolim piam consuetudinem recitandi versiculos Psalmorum. CVII, n. 28.

Sancta Monica.

Quam prompte paruerit decretis S. Ambrosii. LIV, n. 18.

Sanctus Paulus Apostolus.

In insula Melita viperam brachio implicitam habuit, nullumque ab ea sensit incommodum. XLVII, n. 16.

Sanctus Paulinus.

Per vim concitati populi Sacerdos ordinatur. CIV, n. 2.

Sanctus Paulinianus.

Ad Sacerdotium assumitur per vim concitati populi. *Ibid.*

Sanctus Petronius.

A Palæstina Bononiam defert Corpus S. Floriani Martyris. LXII, n. 1.

Decedit Bononiæ anno 450. LXII, n. 2.

Sanctus Petronius, Episcopus Bononiensis.

Quando decesserit, et ubi conditus. LXXIV, n. 3.

Ejus Sacrum Corpus quando repertum. *Ibid.*

Civium Bononiensium erga illum maxima pietas. *Ibid.*

S. Eucherio Coævo maxime commendatur. LXXIV, n. 5.

Item a Gennadio eidem pariter Coævo. *Ibid et seqq.*

Antequam in Italiam veniret, ubi fuerit, et quid fecerit. *Ibid.*

Ab aliquibus putatur auctor libri *de vita, et rebus gestis Monachorum Ægypti.* LXXIV, n. 6.

Sanctus Petrus Apostolus.

Cur, post trinam negationem, tantam a Domino consecutus fuerit misericordiam : Judas vero in æternum perierit. XLV, n. 17.

Sanctus Petrus Damianus.

Florentium Episcopum, qui nocte latrunculis luserat, graviter objurgat, et punit. XXXVII, n. 17.

Sanctus Philippus Nerius.

Cur instituerit solemnem Supplicationem ad septem urbis Ecclesias diebus Bacchanaliorum. XIV, n. 8.

Sacerdotes in Sacro peragendo nimis prolixos esse nolebat. XXXIV, n. 30.

Sanctus Pius V.

Contra Turcas peculiari pietate, et fiducia invocandus, et qua de causa. LXXIX, n. 6.

Ex ædibus Vaticanis pugnam videt Christianorum contra Turcas ad Echinadas insulas. *Ibid.*

Natus in oppido Insubriæ, quod vocant *Boscum*, sed oriundus e Bononia. LXXIX, n. 14.

Statuit plures Indulgentias recitantibus in Choro præscriptis diebus Officium B. Virginis, Defunctorum, et Psalmos Graduales, ac Pœnitentiales. CVII, n. 10.

Decernit carere fructibus Beneficii, ac distributionibus Canonicos silentes in Choro, cum Officium Divinum recitatur. CVII, n. 16.

Patrem Petramelaram Capuccinum, qui manu sua necaverat septem Turcas navim suam invadentes, omni prorsus irregularitate immunem declarat. CI, n. 12.

Novam disciplinam indixit mulieribus Tertiariis simul viventibus sine voto solemni, et clausura. CV, n. 74.

Extremo supplicio plectendos decernit decoctores per luxuriam, vel qui se tales fingunt. XLI, n. 9.

Mulieres Tertiarias, quæ simul degunt sine votis solemnibus, et sine clausura tollere cogitavit. CV, n. 61.

Abrogavit omnia etiam vetustissima privilegia celebrandi ante mediam noctem. XIII, n. 2.

Sanctus Raymundus de Pennafort.

Per tres annos Jus Canonicum Bononiæ docet. LIX, n. 10.

Decretales Pontificum coëgit. *Ibid.*

Sanctus Severinus, Episcopus Coloniensis.

Purgatorio addictus, et quare. XXIV, n. 7.

Sanctus Thomas Apostolus.

Pervigilium ejus Festivitatis a primis Fidelibus piis operibus, et assiduis precibus impendebatur. LXII, n. 3.

Sanctus Thomas Cantuariensis.

A quibusdam, ad excusandam Missæ brevitatem, male adhibitus. XXXIV, n. 31.

Ejus singularis devotio in Sacro peragendo. *Ibid.*

Sanctus Wenceslaus, Rex Bohemiæ.

Suis manibus serebat triticum, et exprimebat vinum, quibus uterentur Sacerdotes in Sacrificio Missæ. LXXVII, n. 1.

Sanctus Vincentius de Paula.

Ejus norma pie, utiliterque vacandi Exercitiis Spiritualibus. CIV, n. 4-5.

Sanctus Zamas, Episcopus Bononiensis.

An primus Ecclesiam Bononiensem administraverit. XC.

Scandalum.

Quomodo definiatur, et quotuplex sit. LXXXIII, n. 23.

Sectio Cadaverum.

Non adversatur Constitutioni Bonifacii VIII. LXIV, n. 2.

Ex consuetudine, vel Principis facultate fit in cadaveribus noxiorum. LXIV, n. 3.

Non facienda in cadaveribus, quæ non sint noxiorum, nisi ex facultate Episcopi, vel Vicarii Generalis. LXIV, n. 10.

Qui aliter faceret, peccaret, sed non esset excommunicatus. *Ibid.*

Sedes Apostolica.

Nunquam improbavit, si cuivis nefario homini absolutio concederetur. XXII, n. 3.

Seminaria.

Quanta ex illis utilitas. LIX, n. 1-2.

A Generali Nicæna Synodo judicantur primo proposita. LIX, n. 3.

Seminaria antiquitus duplicis generis. LIX, n. 6.

Recentia Episcoporum Seminaria a quo primo excogitata. *Ibid.*

Prope Ecclesias Cathedrales instituenda. LIX, n. 13.

In iis pietati, exercitationibus, et studiis incumbendum, ex Tridentino. LIX, n. 14.

Seminarium Archiepiscopi Bononiensis.

A Cardinali Gabriele Palæotto Bononiæ primo conditum. LIX, n. 11.

Ab eodem Cardinali a primis sedibus alio translatum, et præclaris legibus stabilitum. *Ibid. et seq.*

A Prospero Cardinali Lambertino, modo Summo Pontifice, a fundamentis iterum excitatum, vocatis ad instituendos Clericos insignibus Professoribus. *Ibid. et seqq.*

Ejusdem opera ei additum Collegium *a Sole* dictum. LIX, n. 13.

Ab eodem recens, atque perutilis studiorum methodus inducitur. LIX, n. 15.

Septuagesima, Sexagesima, Quinquagesima.

Quare ita appellentur. XIV, n. 2.

Quænam fuerit de hoc Theophili Raynaudi opinio. *Ibid.*

Quare in Officiis Divinis historiam a lapsu primi hominis, usque ad Abrahæ vocationem, Ecclesia nobis proponat considerandam. XIV, n. 4.

Quare Parabolam de Seminante, Divinum judicium, et Lazarum ad vitam restitutum. XIV, n. 4.

Quare non amplius utatur *Alleluia*, multosque alios ritus immutet. XIV, n. 6.

Quare introducta fuerit consuetudo multorum piorum operum, a Quinquagesima usque ad feriam quartam Cinerum. *Ibid.*

Quid is diebus faciendum putaverit quintum Mediolanense Concilium. XIV, n. 8.

Quid Bononiæ fieri statutum fuerit. XIV, n. 9 *et seqq.*

Siclus.

Duplicis generis : Siclus Sanctuarii, et Siclus argenteus : Quodnam eorum discrimen. LVI, n. 3.

Sigonius Carolus.

Duos libros Sacram historiæ per Sulpitium Severum compositos in Seminario Bononiensi interpretatur. LIX, n. 11.

Simonia, et Simoniacus.

Quam grave peccatum. XII, n. 6.

Cum ab aliquo potente, pro aliquo indigno Beneficii Ecclesiastici, fiunt preces comminando periculum, committitur simonia, si propter hoc datur Beneficium. XII, n 8.

Cum hujusmodi preces fiunt pro digno, committitur a rogante, non vero a conferente, dummodo non moveatur favore precum principaliter. *Ibid.*

Quot modis incurratur. XII, n. 11.

Simoniaci excommunicationem incurrunt Summo Pontifici reservatam. *Ibid.*

Nequeunt retinere Beneficium, et tenentur reddere omnes fructus. *Ibid.*

Habent aditum interclusum ad alia Beneficia. *Ibid.*

Utrum, et quando Simoniæ labem incurrat, qui Beneficium Ecclesiasticum constituit ea lege, ut ipse prius, deinde consanguinei ejus illud teneant. XCV, n. 4 *et seqq.*

Utrum simoniacus ille sit, qui divitiis Canonicatum auget ea lege, ut ipse ad eumdem nominetur. *Ibid.*

Quotuplex sit, et quot modis incurratur Simonia. XII, n. 11.

Sinenses.

Dum Sacrum faciunt, Pileolo utuntur, et quare. XCVI, n. 2.

Sixtus V.

Restituit Privilegium Bonifacii IX, concedentis immunitatem ab Ordinario Sodalitiis erectis in solo Lateranensi. CV, n. 90.

Decernit gaudere etiam quotidianis distributionibus Canonicos, Episcopum Limina Apostolorum invisentem comitantes, vel ipsius loco suffectos. CVII, n. 59.

Decernit spoliari ipso facto pensionibus, et Beneficiis Clericos, qui inter milites cooptantur. CI, n. 24.

Smaragdus.

Quid de cœtibus Monachorum commemoret. XXXII, n. 7.

Societas Sanctissimi Sacramenti Bononiæ.

Quibus legibus teneatur circa eleemosynarum administrationem. LXXII, n. 29.

Sodalitia.

Sine Sacco in associandis Cadaveribus post feretrum, alia vero quæ Funeribus intersunt cum Sacco, ante feretrum incedere debent. CV, n. 30.

Istis permittitur circumducere Processionem per Parochias, solius Episcopi accedente licentia, quamvis Parochus contradicat. CV, n. 52.

Quæ prius Saccis usa sunt, reliquis præcedunt. CV, n. 84.

Sodales *a Sanctissimo Sacramento* dicti primo loco incedunt in iis Processionibus, quibus Sacra Eucharistia defertur. CV, n. 85.

Subjiciuntur Episcopo, licet in Ecclesiis Regularium erecta sint. CV, n. 87.

Archisodalitia Romana possunt sibi cooptare alia Sodalitia extra Urbem, eisque sua privilegia communicare. CV, n. 89.

Sodalitia cooptata Capitulo S. Joannis Lateranensis, etiam subsunt Ordinario. CV, n. 90.

Sodalitia, et Sodales.

Dissidiorum causæ inter Parochos, et Sodalitia in Diœcesi Bononiensi. LXX, n. 1-3.

Sodales vocati ad efferendos defunctos debent progredi ad Parochiam ordinati, et Sodalitii vestibus superinduti. LXX, n. 5.

Sodales Laïcos suis humeris portare possunt, et non Clericos, et Sacerdotes, etiamsi Sodalitio adscripti fuerint. LXX, n. 6.

Non debent ipsi determinare viam pro pompa Funebri. LXX, n. 7.

Sodalitia Doctrinæ Christianæ.

In Archidiœcesi Bononiensi plurima, et virtute præstantia. IX, n. 11.

Sondi Paulus Episcopus.

Collegium instituit Bononiæ pro Hungaris. LIX, n. 11.

Sors Divisoria.

Quando et quibus de causis judicari debeat licita, vel illicita. LXXVIII, n. 15-16.

Eventus in Sorte divisoria soli Deo tribuendus. LXXVIII, n. 16.

Spiritualia Exercitia S. Ignatii.

Ita dicta, quia a S. Ignatio Societatis Jesu Fundatore composita. LI.

Quantum ipsi, primisque ejus Sociis profuerint. *Ibid.*

A summis sanctisque viris maxime commendata. *Ibid.*

In examen a Paulo III vocata, et approba. *Ibid.*

Magni ponderis fuerunt pro referendo inter Sanctos eodem S. Ignatio. *Ibid.*

A Clemente XI Rectoribus animarum, et omnibus Clericis magnopere commendata. *Ibid.*

Sponsus et Sponsa.

Non satisfaciunt mandato Ecclesiæ, si coram alio Parocho, quam proprio, etiam Metropolitano matrimonium ineunt. XVIII, n. 12.

Qua pœna digni putentur a nonnullis, si coeant ante matrimonium *de præsenti*. XLVI, n. 19-20.

Sponsus tamen non esset plectendus pœna stupratoribus debita. *Ibid.*

Si coeant cum alio, utrum adulterium committant. *Ibid.*

Ante initum matrimonium *de præsenti*, non debent habitare in eadem domo. XLVI, n. 17.

Id quam sit periculosum. *Ibid.*

Si alter ex ipsis Regularium Ordinem aliquem ingredi velit, duos habet menses pro re deliberanda. XLVI, n. 18.

Quam graviter peccent, si ante matrimonium *de præsenti*, copulam ineant. XLVI, n. 19.

Sponsalia in genere.

Possunt fieri voce tenus. XLVI, n. 15.

Melius est, quod tabulis exarentur, et quare. *Ibid.*

Inita semel Sponsalia absque causa legitima violari non possunt. *Ibid.*

Inferunt utrique ex contrahentibus jus ad matrimonium. XLVI, n. 15.

Non debent longius protrahi. XLVI, n. 21.

Sponsalia ab uno cum pluribus contracta.

Qui Sponsalia cum pluribus eodem tempore contrahit, est infamis, et lethaliter peccat. XLVI, n. 7–8.

Sponsalia secunda, suppositis primis, cum alio irrita, et invalida. *Ibid.*

Sponsalia prima cum uno utrum irritentur per Sponsalia secunda cum alio, intercedente copula. XLVI, n. 9.

In hoc casu quid faciendum, ut judicium ex legum auctoritate statuatur. *Ibid.*

Utrum talia Sponsalia ineuntes cum cardinali copula, per Sacram Inquisitionem plectendi sint. XLVI, n. 11–13.

Sponsalia dilata ratione profectionis alterius conjugum.

Ex jure Civili certum annorum spatium determinatum, quo alterius reditus expectari deberet ante novas nuptias contrahendas. XLVI, n. 3.

Si causa profectionis fuerit necessario, tunc ex eodem Jure nullum erat spatium determinatum, sed reditus omnino expectandus. *Ibid.*

Quid circa hoc stabiliverit Alexander III, et quomodo ejusmodi Juris Civilis decreta temperaverit. XLVI, n. 4.

Si Sponsalibus initis, alter conjugum alio incognitus proficiscatur, ad Episcopum confugiendum, et quid ab eo faciendum. XLVI, n. 5.

Sponsalia inita per verba de præsenti.

Quam sint absurda. XLVI, n. 22 *et seq.*

Neque Sponsaliorum, neque matrimonii rationem habent. *Ibid.*

Sponsalia verbis æquivocis, et fallacibus inita sine animo contrahendi.

Utrum sint vera, et teneant. XLVI, n. 15

Indecora, illicita, et lethali culpæ obnoxia sunt. *Ibid.*

Sponsalia de futuro inita sine Parocho, et Testibus.

Etiam post Tridentinum valida XLVI, n. 12.

Variæ de hoc Episcoporum opiniones *Ibid.*

Sponsalia inita insciis Parentibus.

Sunt saltem illicita. XLVI, n. 15.

Cognito Parentum dissensu possunt dissolvi, licet intercesserit jusjurandum. *Ibid.*

Stephanus VI. Papa.

Aquæ benedictæ inspersione Locustarum infinitam multitudinem fugat. XLVII, n. 17.

Stipendium Missæ.

Consuetudo offerendi stipendium Missæ quando cœperit. LVI, n. 1.

Quæ corruptelæ hanc consuetudinem fuerint consecutæ. *Ibid. et seq*

Hujusmodi consuetudo a corruptelis purgata damnari non potest. LVI, n. 4.

Si quis pro Missæ stipendio pactiones faciat, præter crimen avaritiæ, admittit quamdam speciem simoniæ. *Ibid.*

Stipendium Missæ non est pretium Consecrationis, sed stipendium sustentationis. *Ibid.*

Stipendium statuendum ex consuetudine, institutis Synodalibus, vel arbitrio Episcopi. LVI, n. 10.

Potest a Laïcis tribui, quod excedat summam ab Episcopo præscriptam. LVI, n. 11.

Stipendium Missarum perpetuarum quodnam esse debeat. Vide *Sacerdotes*, etc. LVI, n. 19.

Suffragia pro Defunctis.

Utrum suffragia specialia oblata Deo pro aliquo Defuncto, a Deo convertantur ad juvandas alias animas. XXXVI, n. 6. *et seqq.*

Variæ Auctorem sententiæ. *Ibid.*

Supellex Ecclesiastica.

Non potest sumi a Ministris Montium Pietatis pro pignore. LXIX, n. 3-6.

Neque vendi si sit pretiosa, aut alienari, nisi ex causa legitima, vel consensu Summi Pontificis, aut saltem Episcopi facultate, si non sit pretiosa. LXIX, n. 7. *et seqq.*

Quænam esset antiquitus hæc legitima causa. *Ibid.*

Causa legitima vendendi Supellectilem Ecclesiasticam debet probari a Sede Apostolica. *Ibid.*

Superiores Ordinum Mendicantium.

Tempore Sacri non possunt uti instrumento argenteo cum candela, quod vulgo dicitur *Bugia*. XXXIV, n. 16.

Supplicatio publica die Festo Corporis Christi.

Utrum introducta fuerit ab Urbano IV, an a Joanne XXII, incertum est. V, n. 6.

Ab ea dimanavit Supplicatio in deferendo Christi Corpore ad infirmos. V, n. 7.

Sicuti etiam Supplicationes fieri solitæ in Ecclesiis Parochialibus quolibet mense. *Ibid.*

Hujusmodi Supplicationes approbantur a S. Carolo Borromæo in quarto Concilio Mediolani celebrato. V, n. 9.

Item a pluribus Archiepiscopis Bononiens. in Synodis *Ibid.*

Antonii Albergati Bononiensis zelus in promovenda populi Leodiensis devotione in iis Supplicationibus. *Ibid.*

Supplicationes publicæ.

Clerici quodcumque Beneficium obtinentes, tenentur adesse publicis Supplicationibus : Non habentes hortandi sunt, cogi non possunt. XXXI, n. 2.

Aliquot abusus, et irreverentiæ ea occasione tollendæ. V, n. 10-11.

Insigne de hac re Sancti Caroli Borromæi testimonium. V, n. 12.

Item præclara lex ab Alphonso, et Joanne I. Hispaniarum Regibus lata. V, n. 13.

Suspensus.

Quando debeat intelligi rite non ordinatus. XXVI, n. 17.

Tabella Auroræ, Orientis Solis, etc.

Est necessaria Sacerdotibus, cæterisque Christifidelibus multis de causis. XXIII, n. 2. *et seqq.*

Tabella horarum directiva in Diœcesi Bononiensi. XIII.

Tabernæ.

Ecclesiasticis omnibus interdictæ. XXVII, n. 3.

Templum.

Vide *Ecclesia.*

Templum Metropolitanæ Bononiensis.

A Lucio III consecratum anno 1184. LXVII, n. 1.

Quare possit iterum consecrari. LXVII, n. 2.

Novum in eo Altare per Prosperum Cardinalem Lambertinum excitatur, et S. Ignatio Lojolæ dedicatur. LXVII, n. 8.

Dirutum, et renovatum iterum consecrandum decernitur. *Ibid.*

Ara in eo erecta a Cardinali Jacobo Boncompagno sacratur. *Ibid.*

Templum S. Petri Romæ.

A S. Sylvestro dedicatur. LXVII, n. 6.

Ab Urbano VIII, potuit iterum consecrari. *Ibid.*

Templum S. Petronii Bononiæ.

Quando, qua occasione, et quanto sumptu excitatum. LXXIV, n. 3. *et seq.*

Tertiariæ Mulieres.

Quæ simul degunt, multa privilegia a Leone X, consecutæ sunt. CV, n. 62.

Quæ deinde imminuta fuerunt. CV, n. 68.

Debent emittere votum Virginitatis, non tamen solemne. CV, n. 63.

Certa ætate, probisque moribus ornatæ sint, antequam Religiosum Habitum suscipiant. *Ibid.*

Episcopi facultas prius intercedere debet, cujus est examinare, an præscriptæ conditiones congruant. *Ibid.*

Cum affinibus, et cognatis Tertiarias morari oportet. *Ibid.*

Gaudent Fori privilegio. CV, n. 66.

Non tamen sunt immunes ab Episcopi jurisdictione. *Ibid.*

In sua Parochia satisfacere debent Paschali præcepto. CV, n. 68.

In Parochia quoque sepeliri, nisi in Ecclesiis Ordinis communis earum sepultura reperiatur. *Ibid.*

Tertiariæ Moniales extra Claustra in Communi viventes.

Earum institutum vetustissimum. XXIX, n. 13.

Quibus legibus per Summos Pontifices adstrictæ. *Ibid.*

Episcoporum potestati subjectæ. *Ibid.*

Tertiariæ Moniales in privatis ædibus.

Non possunt habere Confessarium Regularem, nisi approbatum per Episcopum ad audiendas Confessiones Laïcorum. XXIX, n. 14.

Non possunt die Paschatis accipere Sacram Eucharistiam a Regularibus. *Ibid.*

Debent sepeliri in Ecclesiis Parochialibus. *Ibid.*

Non debent a Regularibus admitti ad Habitum, sine prævio Episcoporum examine. *Ibid.*

Tertullianus.

Scapulam Præfectum improbat, et objurgat, et quare. LXI, n. 3.

Testamenta.

Coram Parocho, et tribus, vel duabus aliis personis idoneis valida sunt. CV, n. 3.

Coram Capellano Parochi confecta, an valeant. CV, n. 3.

Coram Confessario Testatoris, et necessariis testibus valent. CV, n. 8.

Mulieres testimonium ferre nequeunt in condendis testamentis. CV, n. 10.

Testes.

In testamentis condendis mulieres acciri nequeunt. CV, n. 12.

Testes acciti voluntatem, et verba Testatoris clare debent intelligere. *Ibid.*

Tres, vel saltem duo testes interesse debent, cum testamentum conditur coram Parocho; si vero condatur coram Capellano Parochi, alius testis superaddendus est. CV, n. 9.

Testimonium.

Etiam unius mulieris satis est, cum dubitatur, utrum puer aliquis baptizatus fuerit. XCVIII, n. 14.

Theodoricus Rex.

Jovinum Collegæ sui interfectorem, qui in Ecclesiæ septa confugerat, pœna extraordinaria punivit. XLI, n. 33.

Theodosius Junior, Imperator.

Gravissimas pœnas indixit introeuntibus Ecclesiam cum armis. XCIX, n. 3.

Ipse templum ingressurus, foris arma relinquebat. XCIX, n. 4.

Gravissima pœna eos mulctandos jubet, qui signum Salvatoris, vel in solo vel in silice, vel in marmoribus humi positis sculpserint. LXXIII, n. 6.

Gravissimæ pœnæ nomine mortem intelligi quidam autumant. LXXIII, n. 10.

Theologia Moralis.

Parochis, Sacerdotibus, et Confessariis maxime necessaria. XXXII, n. 1.

Theologia Scholastica.

Non solum utilis, sed necessaria. XLII, n. 14.

Thiersius.

Doctissima, et absolutissima commentaria conscripsit circa ritus exponendæ Sanctissimæ Eucharistiæ. XXX, n. 5.

Thomæ Cardinalis de Tournon.

Decretum de Baptismo conferendo Infantibus quamprimum fieri potest. XCVIII, n. 5.

Aliud de observandis omnibus ritibus, et cæremoniis in Baptismo conferendo. XCVIII, n. 16.

Tiberius Augustus.

Tabulam marmoream in pavimento, in qua Crux erat insculpta, citissime jubet auferri. LXXIII, n. 8.

Titulus Ordinationum.

Duplex : scilicet Beneficii, et Patrimonii, vel Pensionis. XXVI, n. 1.

Titulus Patrimonii quando primum admissus, et quare. *Ibid.*

Admittendus tantum concurrente Ecclesiæ necessitate, vel commoditate. XXVI, n. 3-10.

Utrum detrahenda sint onera Missarum a Beneficio, ad cujus titulum quis intendit ordinari. XXVI, n. 5.

Capellania est sufficiens Ordinationum titulus, modo sit perpetua, aliisque circumstantiis annexa, quibus Ordinatus sit certus de alimentis, etiam quando legitima causa impeditus non potest Missam celebrare. XXVI, n. 11.

Traditiones Apostolicæ.

Variæ sunt, et diversæ naturæ. L. n. 6.

Traductio Sponsæ post matrimonium contractum temporibus vetitis.

Traductio Sponsæ temporibus vetitis, obtenta licentia pro matrimonio, potest fieri, sine tamen solemnitatibus. LXXX, n. 20.

Tribunali Sancti Officii.

Inservientes Canonici non percipiunt distributiones quotidianas, nisi ex speciali indulto Sedis Apostolicæ. CVII, n. 69.

Tridentinum Concilium.

Distributiones inter præsentes in Choro probavit, et ubi deessent, congerendas instituit. CVII, n. 41.

Vagi, et Peregrini.

Quis eorum Parochus. XXXIII, n. 10.

Quodnam discrimen inter Vagos, et Peregrinos. *Ibid.*

Valentinianus Imperator.

Gravissimam mulctam iis indicit, qui Salvatoris Signum, vel in solo, vel in marmore humi posito sculpserint. LXXIII,

Quid juxta aliquos intelligatur nomine *pœnæ gravissimæ* LXXIII, n. 10.

Vasa Sacra.

Sacerdotibus tantum, et Diaconis fit potestas contingendi sacra

vasa, in quibus Christi Corpus, et Sanguis habetur. XXXIV, n. 18.

Subdiaconis tangendi Calicem, et Patenam, ubi Corpus, et Sanguis Christi non fuerint. *Ibid.*

Acolytis præparandi vasa sacra ad Sacrificium. *Ibid.*

Ex consuetudine omnibus Ordinatis vasa sacra vacua tangendi extra Altaris ministerium. *Ibid.*

Vide *Consecratio, et Benedictio vestium, et vasorum.*

Vasa Ecclesiastica aurea, et argentea.

A SS. Patribus plurimum in Ecclesiis commendata. LII, n. 7.

Primis Ecclesiæ sæculis sola Episcoporum auctoritate alienari consueverunt, ut pauperes alerentur, vel ut Captivi redimerentur. *Ibid.*

Nunc vero sola Pontificis auctoritate. *Ibid.*

Velum Consecrationis in Monialibus.

Aut gratiam confert, aut auget. LXXXV, n. 3.

Quænam conditiones necessario requirantur pro Veli consecratione. LXXXV, n. 6 *et seq.*

Venerabilis Joannes de Ribera.

Patriarcha Antiochenus libellum ad Concilium Salmanticæ coactum misit, quo monuit Episcopos. CII, n. 9.

Vestes Sacræ.

Vide *Consecratio Vestium.*

Vestis Sacerdotalis.

Utrum Apostoli vestem Sacerdotalem haberent in conficiendo Sacramento. XXI, n. 4 *et seq.*

Variæ de hac re eruditorum sententiæ. *Ibid.*

Utrum per penulam, de qua fit ab Apostolo mentio *ad Timotheum*, intelligatur Vestis Sacerdotalis. *Ibid.*

Vestis in Sacrificio Missæ adhiberi solita, ad traditionem Apostolicam referenda. *Ibid.*

Per Benedictionem in usum sacrum prius convertenda, sicuti et vasa sacra. XXI, n. 8.

A quo tempore hujusmodi ritus invaluerit. *Ibid.*

Vestis Sacerdotum ad Sacrum euntium.

Sacerdotes Sacrum facturi non ingrediantur Templum sine veste longa. XXXIV, n. 13.

Non induant togam, vel Chlamydem in Sacrariis. *Ibid.*

Illquam indignum. *Ibid.*

Quibus pœnis id vetitum. *Ibid.*

Vestis Sacerdotum in Sacro conficiendo.

Nullus Sacerdos celebret in brevi veste, vel quæ non sit nigri coloris. XX, n. 8.

Quibus pœnis subjaceat, si ita celebret. *Ibid.*

Non utatur coma fictitia, neque pileolo. XXXIV, n. 14.

Via Publica.

Destructa via publica, an liceat transire per fundum alienum. LXXXIX, n. 2 *et seq.*

Destructa via publica, quando alicui liceat postulare pretium pro transitu per fundum suum. LXXXIX, n. 6.

An ex privata fiat publica via, statim ac cadaver infertur per illam Cruce prælata. LXXXIX, n. 7 *et seq.*

Quot requirantur ad efficiendam viam publicam. LXXXIX, n. 11.

Destructa via publica, quænam servanda sunt antequam fiat transitus per fundum alienum. LXXXIX, n. 12 *et seq.*

Vicarii Foranei.

Tenentur singulis mensibus epistolam scribere. CII, n. 13.

Quid proponere debeant expendendum iis, qui habent jus nominandi Parochos, XII, n. 1 *et seq.*

Vienna in Austria.

Vehementissima obsidione Turcarum ope Beatæ Mariæ Virginis liberatur cum ingenti hostium clade. LXXIX. n. 5.

Vinum in Sacrificio Missæ.

Optimum antiquitus adhibebatur, LXXVII, n. 1.

Fiebat ex vineis, quæ Ecclesiæ tribuebantur ad hunc usum. *Ibid.*

Si vinum vitiosum antiquitus proponeretur in Sacrificio Missæ, statuebatur reus Episcopus. *Ibid.*

Vino subacido conficitur Sacramentum; conficiens tamen peccat. LXXVII, n. 2.

Vinum tenue quod dicitur vappa, seu lora, non est materia idonea conficiendi Sacramenti. LXXVII, n. 3-4.

Vinum, quod dicitur *longum*, quando possit esse materia sufficiens pro Consecratione. LXXVII, n. 5.

A Sacris amovendum, nisi sit aperta necessitas. *Ibid.*

Quando aqua vino admixta ipsum excludat a ratione materiæ sufficientis. LXXVII, n. 7.

Succus uvæ immaturæ atque acerbæ non est materia sufficiens in Sacrificio Missæ. LXXVII. n. 8.

Neque vinum corruptum, atque coctum. LXXVII, n. 8.

Quæ pœna in Diœcesi Bononiensi contra conficientes cum vino *subacido*, vel *lora*, vel *longo*. LXXVII, n. 11.

Vincentius Cardinalis Petra.

Præclara commentaria edidit in Constitutiones Apostolicas. CIII, n. 11.

Virgines educandæ in Monastariis.

Virgines viro destinatæ, fide jam data, in Monasteriis non recipiendæ. XXXIII, n. 15.

Quis earum Parochus. *Ibid.*

Si Matrimonium inire velint, in qua Parochia denuntiationes fieri debeant. XXXIII, n. 16.

Visitatio Diœcesis.

Facienda ab Episcopo, qua ratione. VI, n. 1.

Ejus occasione convenienter administratur Sacramentum Confirmationis. VI, n. 2.

Visitatio Sacrorum Liminum ab Episcopo facienda.

Quid circa illam decreverit Sixtus V. XXII, n. 7.

Quid Benedictus XIII. *Ibid et seq.*

Inter cætera debent Episcopi, tempore Visitationis, ad Sacram Congregationem referre, utrum in Diœcesi habeantur conferentiæ Theologiæ Moralis. *Ibid.*

Uladislaus, Rex Hungarorum.

Reportata de Turcis insigni victoria, Budam ingressus, nudis pedibus se confert ad templum Virginis, eidem gratias acturus. LXXIX, n. 5.

Unctionis Extremæ Sacramentum.

A Græcis administratur etiam sanis XXII, n. 4.

Dandum Infirmis, de quorum salute timetur. *Ibid.*

Nulli omnino negandum in mortis articulo constituto, dummodo judicetur idoneus. XXII, n. 5.

Impertiendum, quando ægrotus habet adhuc rationis usum. XXII, n. 6.

Prava consuetudo in Britannia conferendi hoc Sacramentum proxime morituris, unde defluxerit. *Ibid.*

Universitas Bononiensis.

A quo primum instituta. LIX, n. 8.

In ea utrum primum explicatæ Pandectæ. *Ibid.*

Juris Pontificii Mater, et Sedes XLIX, n. 8.
Quando additum studium Facultatis Theologicæ. *Ibid.*
Viri doctissimi ad illud fundandum Bononiam vocantur. *Ibid.*
In ea Canonum collectionem Gratianus condidit. LIX, n. 9.
S. Raymundus de Pennafort Jus Canonicum per tres annos in ea docuit. LIX, n. 10.
A Summis Pontificibus quanti æstimata. *Ibid.*
Ex fama ejusmodi celebritatis multa Collegia excitata Bononiæ LIX, n. 11.

Huniades Joannes.

Beatæ Mariæ Virginis præsidio reportat maximam victoriam de Turcis. LXXIX, n. 5.

Urbanus II.

Clericis indicit, ut singulis diebus Officium Beatæ Mariæ Virginis recitent. *Ibid.*

Urbanus VIII.

Jussit Ordines Minores conferri diebus Dominicis, ac diebus Festis ex præcepto. CVI, n. 3-4.

Xenodochia, et Nosocomia.

Quando et a quo primo fuerint instituta in Ecclesia. LXIII, n. 2-3.
Sæculo XI, magis propagata, et per quem. LXIII, n. 4.
Quot reperiantur in Urbe Bononiensi. LXIII, n. 5.
Debet in iis esse sufficiens numerus Sacerdotum. LXIII, n. 6-7.
Ejus numeri augendi modus, et ratio. LXIII, n. 9.

Zane Bernardus Spalatri Episcopus.

Cum esset Orator Venetus apud Julium II, contra Turcas egregie declamat, eorum indolem, moresque describit. LXXIX, n. 3.

Zanettus Episcopus.

Canonicis S. Petronii leges proposuit. CVII, n. 100.

INDEX DECRETORUM,

QUÆ INSTITUTIONIBUS CONTINENTUR.

Congregationis Sacrorum Rituum Decreta.

Utrum Regulares cogi possint ad associanda cadavera in ipsorum Ecclesiis sepelienda. CV, n. 38.

An, accedente solius Episcopi licentia, facere possint suas Supplicationes Parocho contradicente. CV, n. 52.

De facultate Sacerdotum Sæcularium, vel Regularium celebrandi ad Altare privilegiatum in Ecclesiis Monialium. XXXIV, n. 7.

De annulis non deferendis in digito a Sacerdotibus tempore Sacri. XXXIV, n. 15.

De instrumento argenteo cum candela quod vulgo dicitur *Bugia*, et quibus prohibitum. XXXIV, n. 16.

De ritibus, quibus celebrare debent Referendarii Pontificis, et Protonotarii Apostolici non participantes, et Abbates. XXXIV, n. 17.

De Ministris, qui assistunt Canonicis, et Capituli Dignitatibus in Missæ Sacrificio. XXXIV, n. 18.

De Privilegiis concessis Ordini Cassinensi celebrandi in Pontificalibus. XXXIV, n. 19.

De Missis, quas Sacerdos Sæcularis debet celebrare in ecclesiis Regularium, ubi fit de Festo duplici habente Missam propriam omnibus haud permissam. XXXIV, n. 20.

Quid in eodem casu permittatur Confessariis, et Capellanis Monialium. *Ibid.*

De Missis, quæ nuncupantur Sancti Gregorii. XXXIV, n. 21.

De tempore celebrandi Missas Defunctorum XXXIV, n. 24 *et seq.*

Utrum Missæ Defunctorum quas Testatores præcipiunt ad Altare privilegiatum, celebrari possint diebus impeditis, cum fit *de Festo currenti*. XXXIV, n. 27.

Decreta de Juribus Parochialibus, functionibus, præeminentiis inter Parochos, et Confraternitates Laicorum, earumque Capellanos, et Ministros. CV, n. 93.

An Sodalitia, accedente licentia Episcopi, possint facere suas Processiones, Parocho contradicente. CV, n. 52.

De facultate gerendi Pileolum, et comas fictas in Missæ Sacrificio. XCVI, n. 2.

Congregationis Sancti Officii Decreta.

De Sacerdotibus exteris, atque ignotis, etiam Regularibus. XXXIV, n. 4.

De stipendio duplici ejusdem Missæ, *ratione applicationis partis specialissimæ*. LVI, n. 6.

De admixtione olei non consecrati cum oleo consecrato. LXXXI, n. 4.

De examine subeundo ab universis Sacerdotibus, priusquam admittantur ad confessiones audiendas. LXXXVI, n. 8.

Congregationis Episcoporum, et Regularium Decreta.

De Virginibus, quæ fide data viro destinatæ, recipi in Monasteriis petunt. XXXIII, n. 15.

De Monialibus S. Christinæ in ditione Bononiensi, quo ritu consecrandæ. LXXXV, n. 1.

De mulieribus Tertiariis, quæ in paternis ædibus vivunt, utrum Sacramenta Eucharistiæ, et Extremæ Unctionis a Regularibus ejusdem Ordinis illis administrari possint, earumque cadavera domo efferri, indicta pompa Funebri sine Parocho, et ejus licentia. CV, n. 68.

De Causis Civilibus agendis in Foro Ecclesiastico, si ipsi Actores sint. XL, n. 5.

De onere vacandi Spiritualibus Exercitiis per decem dies, quod præscribitur Clericis ante Sacram ordinationem. CIV, n. 5.

De ratione recitandi horas Canonicas in Choro, et assistendi Missæ Conventuali. CVII, n. 24.

Sacræ Congregationis Concilii Decreta.

De Ludi Magistris, sive Clericis, sive Laicis, qui cogi possunt, ut Parochum adjuvent pro instruendis Pueris in Ecclesia, circa Fidei rudimenta. IX, n. 13-14.

Possunt Parochi ab Episcopis in examen revocari, superveniente rationabili causa. IX, n. 16.

Debent Parochi verbum Dei explanare Populo. X, n. 3.

De extensione facultatis Parochorum pro audiendis Confessionibus. LXXXVI, n. 14.

De renovatione consensus Conjugum coram Parocho, et testibus, si occurrant impedimenta, ac dispensatio post matrimonium contractum. LXXXVII, n. 63.

Quid faciendum sit, si oriatur contentio inter concurrentes ad Ecclesiam Parochialem vacantem. VII, n. 2, 4-5.

De Fidei Professione per Procuratorem. LX, n. 3.

De eadem facienda ab illis, qui provisi sunt Dignitatibus, et Canonicatibus in Ecclesiis Collegiatis. LX, n. 1.

De illis qui provisi de Beneficio in partibus longinquis, intra duos menses non possunt emittere Professionem Fidei coram Episcopo. LX, n. 3.

De illis, qui omiserunt Fidei Professionem. LX, n. 11.

De Confessario extraordinario concedendo Monialibus ter, aut quater in anno. LXVI, n. 1.

De Sacro tam privato, quam solemni non celebrando tempore intempestivo, cum Sacra effigies Virginis a S. Luca depicta per Urbem Bononiam defertur, et circumducitur. LXVII, n. 19.

De bonis ex dispositione juris relictis PP. Reformatis Sancti Francisci : quænam possint, et debeant alienari, et quomodo. LXIX, n. 8.

De Supellectili Ecclesiastica non alienanda a Regularibus sine facultate Sedis Apostolicæ si sit pretiosa, vel Episcopi, si non sit pretiosa. *Ibid.*

De Comis appositis deponendis tam a Clericis beneficiatis, quam ab initiatis Sacris Ordinibus, vel prima Tonsura. LXXI, n. 4.

De Clericis, et Socerdotibus non deferentibus habitum Clericorum : utrum non solum pensionibus excedentibus sexaginta aureos, sed etiam Beneficiis ejusdem proventus priventur. LXXI, n. 8-9.

De Regularibus : quando ordinari ab Episcopis possint, non servatis temporum interstitiis. LXXII, n. 24.

De testimoniis Superiorum Regularium, quæ pro ordinandis Religiosis ab Episcopis admitti debent. *Ibid.*

De Decretis Concilii Tridentini, quando contrarium statuitur a Sede Apostolica. LX, n. 8.

De Sacerdotibus accipientibus stipendium Missæ majus solito, et alium Sacerdotem sibi subrogantibus, qui paratus est celebrare minori stipendio. LVI, n. 6.

De facultate sumendi duplex stipendium Missæ, pro fructu satisfactorio, et impetratorio. *Ibid.*

De Sacerdotibus exteris, et ignotis, etiam Regularibus. XXXIV, n. 4.

De facultate satisfaciendi oneribus missarum, per alium Sacerdotem, collato illi minori stipendio, alia stipendii parte sibi retenta. *Ibid.*

De Sacerdotibus, qui tenentur quotidie celebrare per se ipsos; an, et quando, et quoties possint a celebratione vacare. *Ibid.*

De Sacerdotibus, qui tenentur celebrare quotidie, non tamen per se ipsos, an possint aliquando a celebratione vacare. *Ibid.*

De Sacerdotibus, qui tenentur celebrare per se ipsos ratione Beneficii, Capellaniæ, Legati, etc., an celebrando pro aliis diebus licitæ vacationis, possint pro hujusmodi celebratione stipendium accipere. *Ibid.*

De iisdem Sacerdotibus, an diebus licitæ vacationis possint Missam celebrare pro aliis, quam pro Fundatoribus. *Ibid.*

De novis Sacerdotibus, qui quo die primum Sacrificium offerunt, in medio Altari se convertunt ad populum, et oblata munera suscipiunt. LVI, n. 7.

De Sacerdotibus, utrum possint duplex stipendium accipere, unum pro celebratione, alterum pro Missæ applicatione. LVI, n. 8-9.

De stipendio Missæ determinato. LVII, n. 11.

De utensilibus præmittendis ab administratoribus, iis qui Sacrum faciunt in eorum Ecclesiis. LVII, n. 12.

De Missis adventitiis, quando possint accipi. LVI, n. 14.

De numero Missarum celebrandarum in Eccelsia, ubi est Altare privilegiatum. LVI, n. 16-17.

De Doctore cui conferenda est præbenda Theologalis. LVII, n. 5.

De interstitiis, quibus obligantur Regulares. LVIII, n. 1.

De remissione interstitiorum, quoad Regulares ordinandos: ad quem pertineat. *Ibid.*

Utrum Missa applicari possit pro iis, qui eleemosynam postea oblaturi sunt. XCII.

De Missis, quæ cantandæ quotidie decernuntur a Testatoribus, an requiratur Diaconus, et Subdiaconus. CV, n. 119.

De electione Diaconi, et Subdiaconi ad celebrationem Missæ solemnis tam pro vivis, quam pro Defunctis in Ecclesiis Sodalium. CV, n. 117.

De Missa Conventuali celebranda in Cathedralibus, et Collegiatis pro Benefactoribus. CVII, n. 15.

De potestate Abbatum conferendi primam Tonsuram, et Ordines minores. XXI, n. 14.

De potestate Abbatum Cassinensium consecrandi Vasa Sacra in alienis Ecclesiis. XXI, 19.

De Diebus Festis quibus possunt conferri sacri Ordines habentibus Breve dispensationis Apostolicæ super *interstitiis, vel extra tempora.* CVI, n. 6.

De Collatione Ordinum minorum simul et semel cum Subdiaconatu. CVI, n. 10.

De Cæcis non admittendis ad primam Tonsuram. XXXIV, n. 5.

De potestate liberandi Regulares ab interstitiis. XXIII, n. 1.

Regulares ab Episcopo ordinandi in cujus Diœcesi situm est Monasterium. XXIII, n. 8.

De admittendis ad Ordines titulo Beneficii. XXVI, n. 3.

An detrahenda sint onera Missarum a Beneficio, vel Capellania, ad cujus titulum quis vult ad Sacros Ordines promoveri. XXVI, n. 6.

De conditionibus Patrimonii, ad cujus titulum quis potest ordinari. XXVI, n. 7-8.

Circa eos qui ordinari petunt partim titulo Beneficii, partim titulo Patrimonii, vel Pensionis. XXVI, n. 10.

De illis bonis, quæ Clericis donantur, ut in eorum Titulum ad Sacros Ordines promoveri possint. XXVI, n. 13.

De suspensione incurrenda ab Ordinato titulo patrimonii fictitii. XXVI, n. 6.

De perceptione fructuum Patrimonii fictitii. ab Ordinato sub tali titulo. XXVI, n. 13.

De Ordinatis vendentibus patrimonium, nulla facta mentione se ordinatos ad ejus titulum fuisse. XXVI, n. 28-29.

De jure, quod potest exerceri in bona patrimonialia ordinati pro sponsione, vel a creditore. XXVI, n. 30.

De conditionibus requisitis in translatione Beneficii ab eo, qui fuit ordinatus in ejus titulum. XXVI, n. 31.

De Concionatore, qui utitur mimico dicendi genere. XXVII, n. 15.

De potestate Episcoporum in Moniales, et Monasteria Regularibus subjecta. XXIX, n. 7-11.

De tempore ab Episcopo præfiniendo ante visitationem Monialium. XXIX, n. 18.

De ingressu Episcoporum in Claustra Monialium independentium a Priore, Abbate, et Confessario earumdem. *Ibid.*

De facultate Episcoporum communicandi Moniales subjectas Regularibus. XXIX, n. 19-20.

De expositione Sacræ Eucharistiæ sine Episcopi facultate, et causa publica, non facienda. XXX, n. 10-12.

De Clericis habentibus vel non habentibus Beneficium : utrum cogi possint, ut adsint publicis Supplicationibus. XXXI, n. 2.

De loco, ubi debet fieri Monialium consecratio, et benedictio. LXXXV, n. 13-19.

De violantibus Clausuram ad malum finem, etiam sine prætextu licentiæ. LXXXV, n. 21-28.

De illis, qui admittunt hujusmodi violantes in Clausuram. *Ibid.*

Falsò objicitur contraria consuetudo Decretis Conciliaribus, et Constitutionibus Apostolicis Clausuram præcipentibus. *Ibid.*

De illis, qui possunt ingredi Clausuram, occasione consecrationis Monialium. *Ibid.*

De Parochis unius Diœcesis accitis a Parocho alterius Diœcesis, utrum possint audire Confessiones. LXXXVI, n. 7.

Parochi applicare debent Sacrificium Missæ pro populo, et quibus diebus. X. n. 4-7.

De provocationibus post collatam Parochiam. VII, n. 5.

De residentia Parochorum. XVII, n. 9 *et seq.*

Quisnam Parochus illorum, qui carceribus detinentur. XXXII, n. 11.

De jure Parochorum præsidendi Congregationibus Confraternitatum. CV, n. 132.

Quis Parochus Puellarum, quæ detinentur in Hospitio spuriorum. XXXIII, n. 141.

De præsentia Parochi proprii in contrahendis matrimoniis. XXXIII, n. 5.

De Parochis intervenientibus ad canendam Missam, vel dandam Benedictionem in Ecclesiis Confraternitatum, an habeant jus sibi eligendi Diaconum, et Subdiaconum. CV, n. 117.

Utrum Benedictio, et distributio Candelarum spectet ad Parochos privative. CV, n. 115.

De discrimine functionum Parochialium, et Sacerdotalium. CV, n. 111.

In quonam posita sit subjectio Ecclesiarum, quæ sitæ sunt intra limites Parochiæ. CV, n. 108.

De facultate Episcoporum visitandi Sacella Confraternitatum etiam

posita in Ecclesiis Regularium, in his quæ illorum administrationem respiciunt. CV, n. 87-88.

Quomodo dependeant ab Ordinario Confraternitates etiam aggregatæ Archisodalitiis, quoad sua Statuta, Regulas, Indulgentias, privilegia, et administrationem. CV, n. 89.

De facultatibus Sodalium exponendi in suo Oratorio Sacram Eucharistiam cum licentia Episcopi, non autem Parochi, CV, n. 121.

An Sodales possint habere sepulchra in suis Ecclesiis, et in eis tumulare cadavera. CV, n. 124.

An possint instituere Supplicationes cum assistentia Parochi. CV, n. 126.

An retinere Sacram Eucharistiam in suis pariter Ecclesiis. CV, n. 129.

De facultate quæstuandi per Sodales tam intra, quam extra Ecclesias Confraternitatum. CV. n. 131.

De loco celebrandi Missas cum eleemosynis per Sodales congestis. *Ibid.*

De Benedictionibus, et distributionibus Candelarum faciendis in Ecclesiis Confraternitatum. CV, n. 115.

De loco celebrandi Divina Officia per Canonicos. CVII, n. 19.

De tempore celebrandi eadem Divina Officia CVIII, n. 20.

De tempore recitandi Matutinum in Choro. CVII, n. 22.

De tempore, quo Canonici versari debent in Choro, ne tanquam absentes notentur. CVII, n. 23.

De privilegio Temporis, quo per annum Canonicis liceat abesse a Choro. CVII, n. 31.

Quando absentia a servitio Chori sit permissa sine Episcopi facultate. CVII, n. 35.

De forma procedendi contra Canonicos, qui abfuerint ab Ecclesia ultra tres menses. CVII, n. 37.

De facultate Canonicorum remittendi puncta, et condonandi quotidianas distributiones. CVII, n. 42.

De facultate Episcoporum compellendi per mulctas pecuniarias, aliaque juris remedia, Canonicos non inservientes Ecclesiæ, nec divinis intervenientes, ultra amissionem quotidianarum distributionum. CVII, n. 44.

De rationibus, quibus Canonicis absentibus aliquando debentur distributiones quotidianæ. CVII, n. 46 *et seq.*

De lucro proveniente ex punctaturis, utrum tribuendum sit Canonicis Coadjutoribus, an Coadiutis. CVII, n. 6.

De Canonicis, qui vel sunt Vicarii Generales, vel Examinatores Synodales, vel Inquisitores Sancti Officii, vel administratores Cameræ Apostolicæ, vel Peregrinantes ad loca Sancta, et Religiosa, utrum percipere possint fructum præbendarum, et distributiones quotidianas. CVII, n. 67 *et seq.*

De Canonicis, qui tempore Divinorum Officiorum Capitulum celebrant, vel Pœnitentiæ Sacramentum administrant, aut rem Divinam faciunt, utrum et quando percipere valeant distributiones quotidianas. CVII, n. 73 *et seq.*

De obligatione Canonicorum cantandi in Choro. CVII, n. 16.

De facultate Capitularium sese invicem substituendi in Choro. CVII, n. 17.

De conditionibus requisitis, ut Capitulares sese invicem substituere possint in Choro. CVII, n. 18.

De vacatione a Choro Canonicorum, et Mansionariorum in Collegiata S. Petronii Bononiens. CVII, n. 96.

Utrum tribuendæ sint quotidianæ distributiones Canonico Theologo pro tota die, qua legit, si absit a Choro. CVII, n. 55.

Item Canonico suffecto ab Episcopo in locum Pœnitentiarii ad audiendas confessiones ex necessitate. *Ibid.*

Insuper Canonico curam animarum habenti, si tempore Divinorum Officiorum munus suum exerceat. CVII, n. 56.

De facultate Episcoporum adhibendi pro suo servitio etiam duos Beneficiatos Ecclesiæ Cathedralis, et Collegiatæ tempore Divinorum Officiorum. CVII, n. 57.

Utrum, et quando distributiones quotidianæ dari debeant duobus Canonicis Episcopo inservientibus tempore Divini Officii. CVII, n. 58 *et seq.*

De assistentia Dignitatum, et Canonicorum Episcopo Pontificalia obeunti in Cathedrali. CVII, n. 60.

De obligatione Canonicorum inserviendi Episcopo in munere Subdiaconi. *Ibid.*

De Canonicis Ministris, qui inservire debent Episcopo obeunti Sacras Ordinationes, vel Pontificalia extra Cathedralem. *Ibid.*

Utrum distributiones quotidianæ dari debeant Canonicis assistentibus Episcopo Pontificaliter extra Cathedralem vel etiam privatim celebranti, vel Diœcesim visitanti. CVII, n. 61 *et seq.*

Utrum et quando distributiones quotidianæ dari debeant Canonicis a Choro immunibus ratione ætatis, et servitii in Choro præstiti. CVII, n. 65.

Utrum, et quando Coadjuti teneantur Choro inservire absente, vel infirmo Coadjutore, pro percipiendis distributionibus quotidianis. CVII, n. 65.

De Canonicis Regularibus Lateranensibus, an sint capaces Beneficiorum. CVII, n. 2-5.

De restauratione Templorum, utrum pertineat ad Rectores Beneficiorum quacumque dignitate præditos, etiamsi Beneficia translata fuerint ad alias Ecclesias. C, n. 12.

De expensis reparandæ Ecclesiæ aliquo casu dirutæ, in qua sit Capitulum cum jure nominandi Parochum, ad quem illæ pertineant. C, n. 14.

De Clericis qui militiæ nomen dederunt, utrum contraxerint irregularitatem. CI, n. 19.

De facultate Episcoporum cogendi Parochos etiam Regulares, Canonicos, cæterosque Confessarios omnes, et Sacerdotes ad Congregationem Casuum Conscientiæ. CIII, n. 9-13

De obligatione Clericorum vacandi ante Sacram Ordinationem per decem dies Exercitiis Spiritualibus. CIV, n. 5.

De Cadaveribus Defunctorum sepeliendis in Ecclesiis Regularium, utrum prius deferri debeant ad Parochiam. CV.

De Vexillis, et Crucibus, quæ deferri debent in associatione Cadaverum facta per plures Ordines, vel Sodalitates, quamque istæ habere debeant præeminentiam. CV, n. 26.

De Regularibus, utrum cogi possint ad associanda Cadavera in eorum Ecclesiis tumulanda CV, n. 38.

De Tertiariis, quæ sejunctim vivunt, an decreto S. Pii V de medio sublatæ fuerint. CV, n. 61.

De examine, facultatibus, et conditionibus in Regularibus pro tribuendo Habitu sui Ordinis mulieribus non collegialiter viventibus. CV, n. 65.

An Sacerdotes Regulares possint audire confessiones mulierum Tertii Ordinis, nisi ab Ordinario approbentur. CV, n. 68.

De Tertiariis viventibus in communi extra Claustra. XXIX, n. 13.

De Tertiariis viventibus sejunctim in privatis ædibus. XXIX, n. 15.

De potestate conferendi tertium Beneficium de jure patronatus; supposita collatione duorum Beneficiorum simplicium, absque facultate Sedis Apostolicæ. XCI, n.

De potestate conferendi tertium Beneficium tenue, supposita col-

laïcæne duorum non simplicium, non sufficientium pro honesta vitæ sustentatione absque facultate Sedis Apostolicæ. XCI, n. 8.

De facultate retinendi absque facultate Sedis Apostolicæ secundum Beneficium de jure patronatus, supposita retentione primi, sive liberæ collationis, sive de jure patronatus laicorum sufficientis ad honestam vitæ sustentationem. *Ibid.*

De facultate retinendi tertium, et quartum Beneficium de jure patronatus laicorum, absque dispensatione Sedis Apostolicæ, suppositis duobus aliis Beneficiis, sive liberæ collationis, sive de jure patronatus laicorum non sufficientibus ad congruam sustentationem. *Ibid.*

De facultate retinendi unum, aut duplex Beneficium simplex simul cum pluribus legatis piis, vel Capellaniis de jure patronatus laicorum, absque dispensatione Sedis Apostolicæ. XCI, n. 6.

De Nepotibus Parochorum, utrum subrogari possint ad Parochiam ab Avunculis libere dimissam, et admitti ad examen publicum. XCI, n. 11.

De potestate Episcoporum cogendi Parochos, ut tot sibi Sacerdotes adjungant, quot Parochiæ administrationi sunt necessarii. XCIV, n. 1.

De aris gestatoriis. XXXIV, n. 10.

De administratione Sacramenti Pœnitentiæ, et Eucharistiæ in Sacellis domesticis. XXXIV, n. 12.

De Causis Civilibus ad Forum Ecclesiasticum quomodolibet pertinentibus in prima instantia in Curia non introducendis. XL, n 3.

De facultate discendi juris Civilis per Clericos sæculares. XLII, n. 16.

De Sponsalibus initis ratione profectionis et absentiæ conjugum. XLIV, n. 6.

De Sponsalibus de futuro per carnalem copulam subsecutam. XLIV, n. 9.

De validitate Sponsalium initorum absente Parocho, et sine testibus. XLIV, n. 12.

De Judicibus, Medicis, Professoribus, Servis etc., contrahentibus matrimonia in exteris Civitatibus. XXXIII, n. 11.

De publicis pœnitentiis Sponsis imponendis, si coirent ante matrimonium de præsenti. XLVI, n. XLIV, n. 18 *et seq.*

De Sponso stuprante Sponsam ante matrimonium de præsenti, utrum possit puniri pœna stupratoribus debita. *Ibid.*

De matrimonio per verba de præsenti absente Parocho, præsen-

tibus tamen Testibus et Notario, utrum saltem transeat in sponsalia de futuro. XLVI, n. 23.

De matrimoniis eorum, qui domicilium suum minime relinquentes ex propria civitate se transferunt in aliam, ibique matrimonium ineunt, qui in eo loco quasi domicilium sibi comparaverint. XXXIII, n. 8.

De illorum matrimoniis, qui se transferunt in aliam civitatem ad evitandas altercationes cum parentibus. XXXIII, n. 9.

De obligatione sumendi Sacram Eucharistiam in propria Parochia a quolibet Fideli tempore Paschali XVIII, n. 10.

De facultate implendi Paschale præceptum in Ecclesiis Regularium pro illis, qui ipsis inserviunt. LV, u. 7.

De Ecclesia, et tempore benedicendi, et consecrandi Fontem Baptismalem, et quibus præsentibus. I, n. 6.

De petitionibus, quæ scriptæ competitoribus tradendæ sunt, cum fit examen pro collatione alicujus Ecclesiæ. VII, n. 5.

De collatione Baptismatis infantibus, qui inveniuntur expositi in publicis viis. VIII, n. 8.

De Parochia, quam sive fœminæ, sive mares adire debent, ut erudiantur in Doctrina Christiana. IX, n. 10.

De obligatione Clericorum tam minorum, quam majorum Ordinum, qui conducuntur ad officium Ludi Magistri, utrum teneantur, et obligari possint ad erudiendos pueros in Doctrina Christiana. IX, n. 13.

ELENCHUS
INSTITUTIONUM.

I. De Fontis Baptismalis benedictione, origine, et institutione : Quibus diebus fieri consueverit, et quinam ad illam convenire teneantur. 1

II. De Sacra Ordinatione : quanti referat delectum in conferendis Ordinibus habere. 7

III. De Rogationibus Majoribus, ac Minoribus, veteri ipsarum Institutione, Auctore, et Loco, ubi primum cœperunt; quo pacto initio gererentur, quam ob causam inductæ fuerint, et qua religione sint peragendæ; item de Origine Imaginis B. Mariæ Virginis per S. Lucam depictæ : ex quo loco, et quo tempore in hanc Urbem delata fuerit : postremo de Cultu eidem Sac. Imagini præstando. 11

IV. De jejunio Quatuor Temporum, qua de causa institutum sit ab Ecclesia : quisnam primus hoc jejunium indixerit; quo tempore id evenerit, et qua pietate servari debeat : Item de Jubilæi promulgatione, quod Sanctissimus Pontifex concessit, cur illud Fidelibus, et qua ratione comparandum proposuerit : De usu facultatis, quæ per Pontificem tribuitur immutandi vota, absolvendi a censuris, ab externa hæresi, et criminibus reservatis; Pontificum consilium, et mens, dum facultates ejusmodi largiuntur. 17

V. De solemni pompa, qua Sacra Mysteria in Supplicatione Corporis Christi et singulis per annum Dominicis diebus circumferuntur : De institutione, ac propagatione harum Supplicationum, qua ætate, quove loco celebrari primum cœperint : De cultu in ipsis exhibendo : Tandem pravæ consuetudines arguuntur, et alia, quæ non sine piorum hominum offensione in his Supplicationibus committi solent. 27

VI. De Sacra visitatione, et Confirmationis Sacramento in

singulis Urbis Parochiis administrando; quosnam dies hujusmodi administrationi mos majorum attribuerit. De variis hujus Sacramenti nominibus ac rationibus. Quandonam a Christo Domino fuerit institutum; de Donis, quæ ab ipso in nos dimanant. Qua animi innocentia et corporis modestia suscipiendum sit; An Dei præcepto ad illud teneamur, et quonam tempore hoc præceptum fideles obstringat. Qua ratione, priscis temporibus, per majores nostros idem Sacramentum conferretur. 36

VII. De conferendis Parochiarum Ecclesiis. Quodnam sit judicium Sacrorum Canonum super hac re. De variis corruptelis, quæ inductæ fuerant, quave ratione Sacra Concilii Congregatio remedium illis attulerit: quibus meritis, præter doctrinam, præditi esse debeant, qui ad examen se cum aliis offerunt, ut Parochiales ejusmodi obtineant. Quæ partes sint Laicorum, cum aliquem ad eas Ecclesias nominant, quæ ad ipsos jure pertinent. 56

VIII. De obstetricibus, quæ pro conferendo Baptismo, si necessitas postulet, satis peritæ esse debent: quid plane scire teneantur: suo munere perfungi illas non posse, nisi prius in examen veniant, ac probentur. Quid agendum sit Sacerdoti Baptismum Pueris conferenti, qui jam domi per obstetrices eumdem Baptismum acceperunt Quæ pariter norma servanda sit cum Pueris expositis, qui schedam collo pendentem gerunt, in qua de suscepto Baptismo testimonium habetur. 63

IX. De tradendis Fidei rudimentis. A singulis Parochis suos Parochianos ad hæc instituendos esse. Quidam mali usus improbantur, qui in aliquas hujus Civitatis Parochias obrepserunt. De ratione, et diebus, quibus Parochi hujusmodi munere perfungi debeant. 69

X. De obligatione, qua Parochi obstringuntur singulis diebus Festis de rebus divinis ad populum verba facere, et pro Parochianis Sacrificium applicare; qua de causa, quove mandato id facere jubeantur. 82

XI. De Christi Domini Adventu, et Novendialibus, quæ Christi Domini Natalem diem antecedunt: quo auctore, quo loco, quo tempore Adventus Domini sit institutus; quid per ipsum Ecclesia significare voluerit; et ad quid referatur divinum Officium, Et Missa, quæ eisdem temporibus celebratur. 91

XII. Quid vicarii Foranei expendendum proponere debeant iis, qui præditi sunt jure nominandi ad illas Ecclesias, quæ ad ipsos pertinent. De corruptelis, quæ hoc in negotio contingere solent. Quid Vicariis agendum sit cum Presbyteris, qui Ecclesias petunt, et cum illis, qui nominandi jus obtinent, ut magis idonei rite deligantur. 99

XIII. De Tabella Auroræ, orientis Solis, meridiei, et dimidiæ noctis, quantum conferat eam dignoscere; quid mali eveniat, nisi eadem Tabella observetur. Qua hora Sacrificium indici absolvique possit. Item de Jejunio, et dierum Festorum observantia. 112

XIV. De Septuagesima, et Feriis usque ad diem Cinerum; qua ratione ab Ecclesia sint institutæ. Quid in ipsis nobis exhibere velit Ecclesia. De Quadraginta Horarum institutione per tres dies Quinquagesimæ. 121

XV. De jejunii Quadragesimalis observantia; quisnam primus hoc jejunium indixerit: quo tempore, et qua de causa id evenerit: quo pacto initio gereretur; quid sibi velint abstinentia a carnibus, et unica comestio. Utrum, qui immunes sunt abstinentia, liberi etiam ab unica comestione judicentur. De aliquibus corruptelis, quæ jejunii causa inducuntur. 131

XVI. De facultate, qua Summus Pontifex lacticiniis uti per Quadragesimam permisit: id Quadragesimæ tempore simul cum esu carnium interdici; ex quo fonte ab ovis, et lacticiniis abstinentia dimanaverit; quam ob causam pluribus in locis minime servetur; quo pacto concessa facultate uti deceamus. 146

XVII. De residendi lege illis indicta, qui Beneficium possident cum animarum cura conjunctum; utrum jure divino id decernatur; quid senserint, et statuerint Sacra Tridentina Synodus, SS. Pontifices, et plures Episcopi: hoc non intelligi de materiali solummodo residentia; cujus naturæ sit hoc præceptum; causæ veræ, ac stabiles, ut quis residentiæ lege liberetur; Sac. Congregationis Concilii judicium de absentibus, et de illis, quibus hæc facultas immerito denegetur, licet jam postulaverint, vel legitimis de causis postulare non potuerint: Quid ipsi agere debeant, ut suo muneri satisfaciant: quomodo Parochi suis administris, et Tridentini Concilii æquitate uti debeant. Quid a Parochis tum Civitatis, tum Diœcesis, perfi-

ciendum sit, si forte discedere cogantur. De Parochis prope Civitatem degentibus; de frequentibus, et incongruis facultatibus, quas sibi usurpare solent; quo pacto Parochus mulctari debeat, qui absque facultate extra Parochiam deprehendatur. De diebus quibus illis nunquam est recedendum. 151

XVIII. De obligatione, quæ singulos fideles obstringit, ut sacram Eucharistiam die Paschatis sua in Parochia percipiant: Absque expressa facultate sui Ordinarii, et Parochi hoc præceptum ab illis non adimpleri, qui alia in Ecclesia, licet Cathedrali aut Metropolitana, Sacram Eucharistiam susceperint. 166

XIX. De Sacra Missione indicenda in hac Metropolitana S. Petri, per Patres Congregationis B. Vincentii de Paulo. 171

XX. De Campanis pulsandis Sabbato Majoris Hebdomadæ: De illarum vetustate; cuinam primo earumdem usus tribuatur: De disciplina, ob quam Majori Hebdomada Campanarum pulsatio interdicitur: Item qua norma sonitus Campanarum repetatur. 180

XXI. De Benedictione, quæ Sacris Indumentis, et Vasis tribuitur, sive Sacra Unctio sit necessaria, sive minime requiratur. Origo ejusdem Benedictionis; et quo pacto administrari debeat. 184

XXII. De obligatione, qua Medici debent ægrotos ante omnia monere, et inducere, ut Pœnitentiæ Sacramentum suscipiant. De veteri Ecclesiæ disciplina pro absolvendis in mortis articulo, qui gravibus delictis tenentur. Utrum Medicus ægrotum per se, vel per alium monere debeat Utrum possit ad illos infirmos accedere, qui intra constitutum tempus delicta confiteri recusarint. Ob quam morbi speciem Medicus ægrotantem monitum facere teneatur. 197

XXIII De Sacris Regularium Ordinationibus. Utrum Regulares privilegio suscipiendi Ordines extra tempora generatim gaudeant, ita ut singuli Regulares Ordinandi peculiarem a Sancta Sede facultatem obtinere minime debeant. Romæ in præsentia nullum aliud privilegium, nisi illud PP. Societatis Jesu admittitur: Regulares ab Episcopis, in quorum Diœcesi morantur, Ordinibus esse initiandos. Quænam causæ Regulares ab hac lege immunes faciant. 213

XXIV. De hora qua Matutinum privatum recitari potest.

De antiqua Divini officii denominatione, et etymologia. Ex quo fonte hoc *Breviarii* nomen, illudque *Horarum Canonicarum* dimanaverit. Officium constitutis horis esse recitandum. De culpa, quam illi contrahunt, qui absque vera et legitima causa, huic muneri non satisfaciunt. De tempore, quo horæ Canonicæ, Matutinum, et Laudes persolvendæ sint. 223

XXV. De Missa Sancta, quæ ineunte quolibet mense in Metropolitana sub Auroram celebratur. De Anni Jubilæi institutione. De Indulgentiis illis concessis, qui ad primam mensis ineuntis Missam in Metropolitana conveniunt. 234

XXVI. De initiandorum pensione, seu Patrimonio. Pro ordinatione titulus ab Ecclesiastico Beneficio deducitur, titulus vero patrimonii in subsidium conceditur. Utrum inter Beneficii proventus Missæ stipendium referri debeat. Patrimonium bonis stabilibus, et fructiferis constare debet. De illis Patrimoniis, quæ charitatis, et benevolentiæ causa constituuntur; ac de illis, quæ liberorum jure non salvo decernuntur, vel addita conditione, ut Patri alimenta præbeantur. De illis qui sub falsi Beneficii nomine ad Sacros Ordines promoventur. De formulis, quæ in Patrimonii constitutione servantur. De illis, qui Ordinibus initiantur sub Beneficii titulo, interjecta promissione de fructibus minime percipiendis. De alienatione, et Patrimonii permutatione. De cautionibus, et sponsionibus, quæ pro Patrimoniis intercedunt. De Beneficiorum abdicatione, quorum titulo aliquis ad Sacros Ordines pervenire contendit. 238

XXVII. Pro Archipresbyteris, et Parochis Diœcesanis atque Concionatoribus, qui tempore Quadragesimæ ad tradendum Dei Verbum in illorum Ecclesiis designantur. Quid Parochis agendum sit, antequam tempus Quadragesimæ advenerit. De ratione excipiendi Concionatores. Quonam loco sint collocandi, quove pacto adventus, ac reditus Concionatoribus apparari oporteat. Quid præstandum sit Regularibus Concionatoribus in templis proprii Ordinis. De vitæ probitate, quam tempore Quadragesimali Concionatores præ se ferre debent. Quid ipsis gerendum sit, si forte lethalem culpam contraxerint. Quid evitari, vel declarari per conciones opus sit. Quale detrimentum in Fideles dimanet ex eo, quod Concionatores non insectentur vehementius ea crimina, quæ frequentius a populo

patrantur. De mercede solvenda Concionatoribus, quamve ob causam ipsis concedatur. 259

XXVIII. De Processione, quæ fieri consuevit in Festo S. Marci. Quidnam decreverit Sacrorum Rituum Congregatio, si forte in Diem Dominicam Paschatis eadem Supplicatio inciderit. De Missæ Sacrificio, quod eadem die celebratur. 273

XXIX. De Sacra Visitatione Monialium Cœnobiis indicenda. De auctoritate Episcoporum in Monasteria, et Sanctimoniales Regularibus subjectas, et in illas, quæ aut simul commorantur absque ulla Claustri lege, aut disjunctim in propriis ædibus vitam traducunt. De vetustate, atque origine Monialium, ac de Claustri instituto. Utrum Episcopus invisurus Cœnobia Monialium Regularibus subjecta, diem certam prius indicere debeat. An teneatur Vicarium Generalem, Monialium Confessarium, ac Priorem secum adducere. An vero Monasterium ingredi possit cum illis tantum, quos ad Visitationem peragendam sibi comites elegit. De pia, veterique consuetudine educandi Puellas in Cœnobiis Sanctimonialium. De usu censuum, qui monialibus permittuntur. De Dote, quæ a Parentibus solvitur, cum vota solemnia nuncupantur a Monialibus. An hujus pecuniæ solutio Simoniam præ se ferat. De immoderatis sumptibus, qui a Monialibus fieri solent, cum Cœnobii munera ipsis demandantur. 275

XXX. De divinæ Eucharistiæ Expositione, ac de Benedictionibus, quæ cum ipsa conclusa in Sacra Pyxide populo tribuuntur. De disciplina Ecclesiæ pro SS. Sacramenti expositione, ac de Processionibus, quibus ea circumfertur, veterique illarum institutione. Non posse Eucharistiam publice exponi, nisi aliqua causa publica interveniat, quæ Ordinarii auctoritate probetur. De expositionibus SS. Sacramenti, quæ singulis diebus aliqua in Ecclesia, juxta impressam tabellam, per Urbem alternatim haberi solent. De aliis expositionibus, quæ diebus per tabellam minime designatis, etiam in Regularium Ecclesiis absque Ordinarii facultate instituuntur. Usus expositionis hujusmodi improbatur, cum dies Festi Sanctorum celebrantur; et cuinam rationi hoc consilium innitatur. De privatis expositionibus, et quo pacto fieri debeant. Quibus cæremoniis publicæ expositiones indicendæ sint. De oratione Quadragiata horarum;

et quis auctor illam induxerit. De consuetudine, ob quam pluries in die Benedictio cum Sacra Pyxide populo impertitur, quod sane nullius ritus auctoritate probatur. Qua ratione in posterum id perficiendum sit. 293

XXXI. De interventu Clericorum, et Sacerdotum, qui Beneficium aliquod obtineant, vel ipso careant, ad solemnem Corporis Christi Processionem, quæ in Oppido Centensi in Cathedrali S. Blasii fieri solet. Posse beneficiis præditos obstringi, ut ad illam conveniant, licet nec residere, nec inservire Ecclesiæ teneantur. Idem ab Episcopo præcipi posse Clericis nullum Beneficium obtinentibus, eo quod adscripti sint Parochiis, ut illis inserviant. 315

XXXII. De cœtibus, ad quos Clerici Bononienses convenire debent, ubi quæstiones Theologiæ Moralis examinantur Quid scire, et intelligere debeant illi, qui Confessarii munere perfungi utiliter velint. Nunquam dimittendum esse studium earum rerum, quæ necessariæ sunt, etiamsi prius auditæ, perceptæque fuerint. Convocandos esse cœtus hujusmodi pro examinandis Moralis Theologiæ quæstionibus, qui si recte habeantur, magnam afferunt utilitatem. Qua ratione ipsi fieri debeant. 319

XXXIII. Cujusnam Parochi in matrimoniis contrahendis præsentia requiratur. Vana, et irrita esse matrimonia, quibus neque Parochus, neque testes intersunt. Parochum proprium eum nuncupari, in cujus Parochia matrimonium initur. Parocho domicilii, non autem originis, titulum proprii Parochi esse tribuendum. Non appellari proprium Parochum eum, in cujus ditione aliquis obtinet sedem ruralem. Irritum esse illius matrimonium, qui locum deserit, ubi moratur, domicilio tamen non dimisso, et in alium locum proficiscitur, ubi nullo contracto domicilio matrimonium celebrat. Quisnam sit proprius vagantium hominum Parochus. Quisnam judicetur proprius illorum Parochus, qui peculiari aliquo nomine ad hanc Civitatem incolendam veniunt. De Parocho proprio ad perficienda eorum Matrimonia, qui carceribus detinentur De Matrimoniis, quæ fiunt in Xenodochiis, cum extremum mortis periculum impendet. De Matrimoniis, quæ contrahunt puellæ publicis hujus Civitatis hospitiis, seu conservatoriis inclusæ;

De aliis Matrimoniis Puellarum, quæ in septis monialium educantur; postremo de iis, quæ fiunt a servis Dominorum ædes habitantibus. 329

XXXIV. De Sacro Missæ Sacrificio. Quid agendum sit erga Sacerdotes exteros, et incognitos, qui in hac Civitate, vel Diœcesi Missam celebrare deposcunt, quidve erga Presbyteros, non quidem luminibus captos, sed tantum cæcutientes. De hora, et loco, quibus Sacrificium Missæ indici debet. De Sacris Indumentis, quibus uti debent Sacerdotes ad Altare rem Divinam facturis, ac de illis, quæ in Sacro agendo prohibentur. De celebratione quarumdam Missarum peculiarium. De pietate, ac Religione, quibus Sacrum confici necesse est. Aliqua demum proponuntur circa tempus pro Missæ Sacrificio insumendum. 345

XXXV. De Indulgentia in forma Jubilæi per Summum Pontificem promulgata. De illis diebus, quibus indictum jejunium servari debet. De causis, ob quas huiusmodi dies potissimum designantur. 373

XXXVI. De efferendis Defuntorum corporibus, ac de Missis pro illorum expiatione celebrandis. Veterem esse, et Canonicum ritum decantandi Psalmos, dum cadavera ad tumulum feruntur. Vetustissimum haberi institutum faciendi Sacrum præsente cadavere, antequam sepulturæ mandetur. Improbantur pravæ consuetudines, quæ inductæ sunt in efferendis cadaveribus. De facibus quæ adhibentur in ducendis Funeribus, ac de veteri ipsarum institutione. De privatis Funeribus, ac postremo de iis Defunctis, qui ad sepulturam curru deducuntur. 379

XXXVII. De Bacchanalibus, ac Larvis. Nulli unquam licuisse eas larvas induere, quæ sacrum aliquod indumentum, aut speciem Ecclesiasticam præ se ferrent. Nulla unquam contraria consuetudine abrogatos fuisse eos Canones, qui id vetant. Nullis Clericis cujusvis Ordinis permitti, ut larvati incedant, sive ut choreis, ludisque indulgeant, vel ipsis præsentes intersint. 397

XXXVII. De Sacra Eucharistia Clero percipienda Feria quinta majoris hebdomadæ; non licere ullum privatum Sacrum conficere Feria quinta, Feria sexta, ac Sabbato majoris hebdo-

madæ. Antiquum habent ritum, quo Clerus universus Feria quinta ejusdem hebdomadæ Divinam Eucharistiam sumit, quem plures Ecclesiæ insignes adhuc retinent. 403

XXXIX. De Missæ Sacrificio, quod Sabbato Majoris Hebdomadæ celebrari solet, ac de Benedictione ignis, Cereique Paschalis eadem die peragenda : in singulis Parochiis Paschalem Cereum esse consecrandum. Ritum hunc ab omni antiquitate probari. Hæc autem omnia non seorsim facienda, neque in alium diem protrahenda. 409

XL. De jurisdictione Fori Ecclesiastici. Causas civiles, ac profanas, in quibus Ecclesiastici *Rei* personam gerunt, ad Forum Ecclesiasticum sine ulla dubitatione primo referendas esse. Easdem causas ob vetustissimam consuetudinem in hac Civitate, ac Diœcesi ad idem Forum pertinere, etiamsi Ecclesiastici Actores fuerint. Utrum ex hoc Forum sæculare penitus excludatur ab iis causis cognoscendis. 414

XLI. Instruuntur Parochi urbani, ac Diœcesani de locali Ecclesiarum immunitate. De causa, et occasione hujus Institutionis promulgandæ. De asylo, seu immunitate locali Ecclesiarum, et sacrorum locorum. De criminibus, ob quæ hac immunitate minime gaudent rei juxta commune jus, et veteres Pontificum Constitutiones. De aliis criminibus, ob quæ rei carent eadem immunitate juxta Constitutionem Gregorii XIV. Item de aliis criminibus, quæ reis adimunt hanc immunitatem juxta Constitutiones Benedicti XIII et Clementis XII. De quæstionibus, quas definiverunt iidem Pontifices, circa immunitatem localem Ecclesiarum, ac locorum sacrorum. De extrahendis reis a locis immunibus, cum ea crimina patraverunt, quibus localis immunitas non permittitur. De pœnis, quæ irrogantur reis, ob crimina immunitate carentia. De reis, quibus jus asyli in sacris locis conceditur. Postremo qua ratione uti debeant Parochi hac præsenti Institutione. 425

XLII. De studiis suscipiendis ab Ecclesiasticis sæcularibus, antequam ad Ordines assumantur. 447

XLIII. De observandis diebus Festis. Barbitonsores, rerumque venditores vehementer improbantur, qui hoc præceptum summopere negligant. Certum tempus, atque hora præscribitur ipsis, ut operibus suis vacent absque ullo scandalo, seu offensione. 460

XLIV. De publicis Sacellis, in Diœcesi positis. Quibus diebus minime liceat Sacrum in illis perficere. De illis Sacellis, in quibus permitti potest Missæ Sacrificium, antequam in Parochia celebretur. 471

XLV. De illis, qui Sacram Eucharistiam in Paschate minime perceperunt. De præcepto, quo Fideles obstringuntur semel in anno divinam Eucharistiam sumere; quo fundamento hoc præceptum innitatur. Qua ratione uti debeant Parochi, ut populus omnis huic Paschali præcepto satisfaciat. 476

XLVI. Quid cavere debeant Parochi Urbani, ac Diœcesani circa Sponsalia, et quosdam ritus nuptiales. De iis qui Sponsalibus initis, patriam deserunt, et neminem sui certiorem faciunt. De iis, qui fidem suam pluribus præstant. De corruptelis, quæ accidunt, cum Sponsi in eadem domo commorantur post inita Sponsalia. De illis, qui pro mutua fide magis confirmanda, assensum præbent *de præsenti* coram Deo, præsentibus quidem testibus, sed absente Parocho. De alia corruptela, ob quam, peracta tertia promulgatione, Sponsus in ædes Sponsæ concedit, ibique nuptiæ celebrantur. 487

XLVII. Ritus præscribitur Benedictionis impertiendæ bestiis, et implorandæ opis divinæ contra vermes, atque insecta, interposito S. Antonii patrocinio. De Benedictione agrorum: Utrum adhiberi queant imagines Sanctorum, ac Sacræ Reliquiæ, cum Benedictio traditur. De sonitu Campanarum, cum nimbus, aut procella impendet: de illarum Benedictione. Quisnam primus Campanam Benedictione sacraverit. Quanam de causa Campanis nomen tribuatur, et ipsarum Benedictio *Baptismus* nuncupetur. 509

XLVIII. De Missæ Sacrificio, quod indici consuevit sub ortum Solis prima die cujusvis mensis in Metropolitana Ecclesia Sancti Petri. De pleneria Indulgentia, quæ conceditur iis, qui ad eam Missæ celebrationem convenient. Qua ratione interesse debeant Fideles eidem Sacrificio absque lethali culpa, ut hanc Indulgentiam assequantur. 530

XLIX. Excitantur Fideles, ut Triduum pie suscipiant in honorem Sanctæ Annæ in templo eidem nuncupato, ubi Calvaria ipsius publice exponetur, quæ sane certissimis documentis comprobatur. Quo pacto, et quo tempore Caput S. An-

næ ab Oriente in Galliam venerit. Quisnam Calvariam Sanctæ Annæ Beato Cardinali Albergato dono dederit, et quonam pacto Bononiæ asservetur. 535

L. De concessione Summi Pontificis, per quam carnium esus permittitur tempore ineuntis Quadragesimæ. De origine, atque institutione ejusdem Quadragesimæ. Quibus de causis abstinentia a carnibus dissolvi in Quadragesima possit. De piis operibus, quæ Pontifex præscribit in sua concessione. Quæ ratio tenenda sit in iisdem operibus, faciendis ut Pontificis concessio magno cum fructu jungatur. 538

LI. Monentur Ecclesiastici, ut conveniant ad Spiritualia Exercitia S. Ignatii. De ipsorum origine, et maxima utilitate, quam illa pluribus attulerunt. Quam magni semper fecerint, et quantum commendaverint easdem exercitationes Summi Pontifices, et alii Ecclesiæ Præsules. 547

LII. Proponitur omnibus Ecclesiis, Monasteriis, et Locis Piis Urbanis ac Diœcesanis, ut deferant in Officinam monetariam vasa argentea superflua, vel necessario alienanda, ut æs alienum contractum dissolvant. Quam ob causam id proponatur. De ratione, ob quam initio Ecclesiæ, sola Episcoporum facultate interposita, vasa pretiosa Ecclesiarum distrahebantur. Quomodo, pro hac re gerenda, Sedis Apostolicæ auctoritas nunc requiratur. 550

LIII. Promulgatur Indulgentia Plenaria, quam Pontifex elargitur in forma Jubilæi. Quo pacto præscriptis operibus satisfaciendum sit, ut eadem Indulgentia comparetur. Quo etiam pacto temporariæ pœnæ ob hanc Indulgentiam dimittantur. Quas ob causas hujusmodi Indulgentia a Summis Pontificibus concedi soleat. 555

LIV. De Conviviis, quæ parari solent in Diœcesi, cum officia pro Defunctis indicuntur. Quam magnum discrimen inter veteres Christianorum Agapas, et recentia convivia intercedat. Quot detrimenta, et quam gravia ex his dimanent. Eadem convivia vehementer improbantur. Ratio præscribitur conservandæ pecuniæ, quæ confertur, dum officia celebrari debent. 563

LV. De Paschali præcepto in propria Parochia adimplendo. Eidem præcepto minime illum satisfacere, qui Sacram Eu-

charistiam percipit extra suam Parochiam. Quid statuendum sit de iis, qui in monasteriis Regularium inserviunt; quid judicandum etiam de Sacerdotibus. Quæ ratio tenenda sit cum pervicacibus, cum monentur obtemperare Paschali præcepto. De pœnis, quas subeunt illi, qui interdicto obligati iam fuerunt. 570

LVI. De Missæ stipendio; de parte pecuniæ, quæ retineri potest pro utensilibus, ac de Altaribus privilegiatis. Quam ob causam stipendium pro Missæ Sacrificio Sacerdotibus conferatur. De corruptelis, quæ ex hoc veluti fonte in Ecclesiam dimanaverant; qua ratione, et quo auctore illæ penitus sublatæ fuerint. Non licere recenti Sacerdoti oblationes ex altari suscipere. Quinam teneantur ad celebrationem tantum, non vero ad applicationem Missæ. De stipendiis pro Missis perpetuis, atque adventitiis. De illis, qui tribuunt, aut capiunt stipendium consueto majus. Quibus de causis Sacrarii Custodes elicere queant partem stipendii pro utensilibus. Utrum nova stipendia pro Missis celebrandis recipi possint, cum multis aliis satisfaciendum adhuc supersit. Quo pacto Defunctis prosit Indulgentia in Sacrificiis Missarum, quæ ad Aras privilegiatas fiunt. An, pro Aris privilegiatis obtinendis, satis sit intra spatium totius hebdomadæ implere numerum Missarum quæ in singulos dies statuuntur. 579

LVII. De publico examine indicendo pro vacatione Canonicatus Theologalis in Metropolitana Ecclesia. Qua de causa, et quo tempore in Metropolitanis, et Cathedralibus Ecclesiis lectiones Theologales institutæ fuerint. Non esse idoneum ad obtinendas præbendas Theologales, qui Doctoris lauream in probata Academia consecutus antea non fuerit. De munere Canonici Theologi. Diversa in hac re plurium locorum esse instituta, et quare id eveniat. 601

LVIII. Epistola encyclica Vicariis Foraneis inscripta, qui testimonia obsignant de meritis Ordinandorum, et illis etiam, qui hujusmodi testimonia accipiunt. Quid observandum sit erga Diœcesanos, qui in Civitate diu versati fuerint, et postea in agrum redierint, si petant, aut proferant sola testimonia a ruralibus Parochis comparata. De Testimoniis ad probandam necessitatem, atque utilitatem Ecclesiarum; ad impetrandam

facultatem, ut solvantur interstitia tam pro Clero Sæculari, quam pro Regulari. 608

LIX. De Seminario Archiepiscopali. Quam magnam utilitatem afferant Diœcesibus Seminaria : de ipsorum origine. Duas species Seminariorum antiquitus fuisse. De laudibus Bononiensis Academiæ. De institutione Seminarii Bononiensis. Quid decernant Sacri Canones pro Seminariis. Leges, ac norma recentis Seminarii Bononiensis. 611

LX. De Fidei professione elicienda ab iis, qui obtinent Canonicatum, aut Beneficium cum animarum Cura conjunctum ; id expresse a sacris Canonibus præcipi. De corruptela, quæ super hac re in hanc Diœcesim inducta est. Teneri ad Fidei professionem emittendam eum ipsum, qui Beneficium assecutus fuit, et quo potissimum præsente id fieri debeat. Non adversari quamcumque contrariam consuetudinem. Utrum, qui omisit hujusmodi professionem lucrari queat distributiones quotidianas. Quibus tantum pœnis obnoxius censeatur, qui Canonicatum, aut Beneficium cum animarum Cura obtinuit, etiam a Sede Apostolica. Utriusque proponitur ratio sibi consulendi, si Fidei professionem facere prætermiserint. 622

LXI. Promulgatur Indulgentia, quam Summus Pontifex elargitur illis, qui ad certum signum Campanarum sub horam primam noctis recitaverint Psalmum *De Profundis*, aut semel *Pater*, et *Ave*, addito *Requiem* etc. pro *Defunctis*. Quid Fidelibus observandum sit in præmissis operibus implendis, ut propositam Indulgentiam lucrentur. 632

LXII. De Triduo celebrando, et exponenda Sacra Eucharistia in Basilica S. Petronii, ut animos præparent Fideles ad diem Natalem Domini recolendum, et beneficium obtineant, ut armenta liberentur tabida lue, qua finitima devastantur. Utrum Deus implorari possit pro bonis hujus sæculi comparandis. Utrum peccatores suis precibus aliquid a Deo consequantur. Quid agendum sit, ut per intercessionem Sanctorum nobis conciliemus beneficia, quæ superius memoravimus. 635

LXIII. De spirituali opera præstanda Infirmis, qui jacent in Xenodochiis hujus Civitatis. De ipsorum origine, et quo sæculo incœperint. Quonam tempore Xenodochia primum Bononiæ instituta fuerint. Plures Bononienses Cives ob peritiam

et insignem charitatem a Summis Pontificibus accitos fuisse, ut munus Commendatoris exercerent in Valetudinario, quod Romæ *a Sancto Spiritu in Saxia* nuncupatur. De necessitate augendi Sacerdotum numerum, qui ægrotantibus pie assisterent. Quo pacto incitati fuerint animi Sacerdotum Sæcularium, ac Regularium, ut operam suam præberent. Quid agendum sit Sacerdotibus, qui in posterum ad invisendos infirmos designati fuerint. De norma præscripta in his muneribus obeundis. 640

LXIV. De Cadaverum sectione facienda in publicis Academiis. Utrum Constitutio Bonifacii VIII, sectioni humanorum cadaverum adversetur. Revera cadavera Reorum concedi pro utilitate, et commodo Facultati Anatomicæ. De corruptelis, quæ contigerunt, cum deessent Reorum cadavera, quo tempore ipsorum sectio instituenda fuerat. Quo pacto consulendum sit, ne in posterum id eveniat. 652

LXV. Epistola encyclica ad universos Archipresbyteros, et Parochos Diœcesanos, in qua sermo est de operibus ruralibus, quæ die Festo exercentur. De corruptelis, quæ in diebus Festis observandis inductæ sunt. Certissimum esse non licere per dies Festos servilibus operibus vacare; id tamen permitti aliquando, si necessitas postulet. Cujus naturæ esse debeat hujusmodi necessitas; utrum ipsa cognosci, ac probari debeat auctoritate Episcopi. De Consilio, quod initum fuit, ut dies Festi rite excolantur; ac de norma pro hac observatione tenenda. 657

LXVI. Epistola encyclica Præfectis Hospitiorum, in quibus Puellæ expositæ, sive spuriæ detinentur; item Præfectis aliarum Domorum, ubi honestæ Puellæ servantur, quæ pia domicilia a *Baracano, a S. Martha, a S. Cruce, et a S. Josepho* in hac Bononiensi Civitate nominantur. De causa hujus epistolæ scribendæ. Confessarium extraordinarium Puellis hujusmodi bis, vel ter per annum esse concedendum. Consentaneum videri maxime, si aliquis Sacerdos designetur quotannis, qui Puellas easdem spiritualibus exercitiis detineat. Magnum illarum valetudini detrimentum inferri ex eo quod nulla ipsis extra domicilium deambulatio permittatur. Id omnino necessarium esse: Quæ ratio, aut norma tenenda sit, ut aliquando extra Hospitium deambulent absque ulla mali suspicione, vel periculo. 670

LXVII. De consecratione novi Altaris excitati in hac Metropolitana Ecclesia. Quonam tempore, quove Auctore eadem Ecclesia primum consecrata fuerit. De veteri Ecclesia Metropolitana nihil in præsentia superesse; tamen primæ Dedicationis Officium esse recitandum. Intercedere certum discrimen inter Consecrationem Altaris, et Ecclesiæ. Monentur Fideles ad hanc Consecrationem frequentes convenire, ut propositam Indulgentiam consequantur. 676

LXVIII. De Processione, quæ indicitur die Festo Ascensionis Domini, ac præcedenti Dominica; in qua Beatæ Virginis Effigies a Sancto Luca depicta circumfertur. Antiquissimum esse hoc Institutum. Describitur hora certusque locus, ubi præsto esse debeant illi, qui eidem Processioni interesse consueverunt, ut ipsa meliori ordine, ac majori pietate peragatur. Improbatur tempus parum consentaneum, quo solent inchoari, et absolvi Missarum Sacrificia, quæ ante Sacram Effigiem celebrari mos fuit. Aliud tempus magis aptum constituitur. 679

LXIX. De Sacra Supellectili Ecclesiarum, ac Locorum Piorum, quæ ad Montem Pietatis in pignus defertur. Id vetitum esse a Sac. Canonibus; licere tamen interposita facultate Episcopi, et ob causas necessarias. Præfecti Monti Pietatis, et cæteri omnes monentur, ne Sacram Supellectilem in pignus unquam accipiant. 688

LXX. De Sodalitiis, ac numero Sacerdotum, qui invitantur ad associanda mortuorum Cadavera. Quo pacto Sodales a suis Oratoriis proficisci debeant, ut se ad Parochias conferant. Quisnam designare debeat vias, per quas Cadaver efferendum sit, et quis eligere Sacerdotes, si ipsos acciri oporteat. 696

LXXI. De Habitu Clericali: Vestem oblongam Clericis aptissime convenire. Quonam tempore Clerici tanquam propriam hanc sibi vestem assumpserint. De corruptelis, quæ novam formam, et colores vestibus Clericorum tribuerunt. Soli Episcopo facultatem inesse, ut in sua Diœcesi Clericalem habitum decernat; Ipsius forma, et color indicitur. 700

LXXII. Epistola encyclica universis curam animarum habentibus in hac Diœcesi. Ad eliciendum actum Fidei necessarium ad salutem, non satis esse fidem præstare iis omnibus, quæ S. Mater Ecclesia credit, tanquam a Deo revelata. De lege qua

tenentur Fideles repetere actus virtutum Theologalium. De norma, qua Divina eloquia tradenda sunt per explicationem Catechismi. De testimoniis, quæ fieri solent pro Clericis ordinandis. Quis initio Ecclesiæ hæc testimonia redderet. Nunc munus hujusmodi Parochis tribui. De veritate, quæ inesse debet his testimoniis. De eleemosynis, atque oblationibus impendendis juxta intentionem offerentium. De summa cura, et studio, quo perpetuo Ministri Ecclesiæ oblationes, et eleemosynas custodire soliti fuerunt. De quibusdam corruptelis circa ipsarum usum inductis. Proponuntur certæ leges pro his corruptelis in posterum evitandis. 710

LXXIII. De effigie S. Crucis, atque Sanctorum, quæ in muris domorum pingi solet. Hoc institutum esse commendandum, et probari ab Ecclesia. Non licere juxta Sac. Canones, et leges Civiles, ac potissimum Statuta peculiaria hujus Urbis Crucem, vel Sanctorum Imagines coloribus exprimere in locis immundis Civitatis. Norma præscribitur, ob quam decenter Sacræ Imagines habeantur. 741

LXXIV. De solemni Festo S. Petronii, ac de Supplicationibus consuetis, in quibus Sacrum ipsius Caput circumfertur. De Inventione Corporis S. Petronii; ac de genuinis Actis, quibus res ab illo gestæ ad nos pervenerunt. De causis, ob quas pietas, ac religio in ipsum magis augeatur. 746

LXXV. De Eleemosynis, quæ a Græcis expostulari solent. De summo studio, ac diligentia, quam semper contulerunt Romani Pontifices, ut Schismaticos ad bonum consilium traducerent. Quam magnam perniciem, ac damnum ipsi Schismatici intulerint Catholicis in Oriente. Quam male impenderent ipsi eleemosynas, quas in his Provinciis congesserunt. Qua de causa vetitum fuerit illis tradere eleemosynas; et quibusnam tribuendæ sint illæ, quæ jam congestæ fuerunt. 750

LXXVI. Epistola Encyclica Archipresbyteris, Vicariis Foraneis, et Parochis Diœcesanis. De Choreis; Utrum natura sua culpæ obnoxiæ sint. An illis Laicus interesse possit sine ullo crimine. Quænam pœnæ præscribantur viris Ecclesiasticis, qui Choreis adsunt, et illis potissimum, qui saltationes ducere non erubescunt. 752

LXXVII. De vino, quod in Missis celebrandis adhibetur.

De veteri Ecclesiæ disciplina in eo seligendo, ac diligenter expurgando. De accusationibus illatis in eos, qui vinum parum conveniens suppeditarunt. Quæ vini species ad Sacrum conficiendum inepta videatur. De vino, quod *medium, et longum* nuncupatur. De vino communi. Quodnam hoc nomine significetur in hac Diœcesi. Tutiorem opinionem tenendam esse in hac re, ne gravetur conscientia. 767

LXXVIII. Epistola Encyclica Archipresbyteris Vicariis Foraneis, et Parochis ruralibus. De dissidiis inter Ministros Monialium Sancti Lucæ, et Curatores ædificii ejusdem Ecclesiæ ob eleemosynas, quæ conferuntur ab Oppidis ditionis Bononiensis. Quænam peragere debeant Parochi, priusquam populus sibi subjectus iter Bononiam suscipiat, ut suum offerat munus. De sorte *divisoria*, et quas ob causas licita, vel illicita judicetur. Quæ ratio tenenda sit a quolibet Oppido pro congerendis eleemosynis, ut Beatæ Virgini Sancti Lucæ munus offeratur. 777

LXXIX. De Indulgentia, quam Summus Pontifex concessit omnibus, qui felicia, ac fausta precentur Copiis Christianorum contra Infideles decertantibus. Quo animo preces ejusmodi solvendæ sint. De Victoriis, quas Fideles ob intercessionem Beatæ Virginis ex Turcis retulerunt. Copulari recte posse Mariæ Virginis intercessionem cum mediatione Christi Domini, et etiam intercessionem Sanctorum cum intercessione B. Virginis. De Piis Operibus, quæ Pontifex indicit ad comparandam Indulgentiam. 786

LXXX. Epistola Encyclica universis curam animarum gerentibus tum in Civitate, tum in Diœcesi, de iis matrimoniis, quæ vetitis temporibus contrahuntur. Quocumque tempore iniri posse matrimonia. Solemni pompa carere debere matrimonia, quæ vetitis temporibus statuuntur. Quid hujus *pompæ solemnis* nomine intelligatur. Quid velit Ecclesia dispensare, quoties iniri matrimonia vetitis temporibus permittit. Quænam fuerit perpetua hujus Diœcesis consuetudo in his matrimoniis celebrandis. 795

LXXXI. De Sacris Oleis quæ distribui, tradique Parochis consueverunt. De ipsorum origine. Debent Episcopi ea consecrare, ac deinde Parochi illa ab Episcopo accipere. De quibusdam corruptelis, quæ ratione Olei Infirmorum contigerunt.

Utrum Parochus graviter peccet, qui administrans Infirmis Extremam Unctionem, utitur Oleo superioris anni. Proponuntur remedia, et consilia ad eas corruptelas evitandas. 809

LXXXII. De Parochis, ac Sacerdotibus, qui habitant cum mulieribus vel consanguineis, vel servitio sibi addictis : quinam gradus consanguinitatis requirantur. Quibus de causis induci posse videantur mulieres ad servitium rei domesticæ præstandum. Quibus dotibus excellere debeant Viri Ecclesiastici, ac Mulieres, quæ ipsis inservire permittuntur. 818

LXXXIII. Epistola Encyclica Parochis Diœcesanis, qua præcedens Institutio fusius explicatur. De occasione scandali, quod oriri potest ex eo, quod mulieres simul habitent cum Parochis. De variatione disciplinæ Ecclesiasticæ in hac re. Quosnam gradus consanguinitatis attigerit. Qui vero gradus in hac Diœcesi requirantur. De Mulieribus introductis, extraneis, et Agapetis. Quænam serio perpendi debeant, antequam Parochis concedatur commune domicilium cum his mulieribus habere. Nullam esse huic disciplinæ severitatem. Responsa redduntur causis excusationum, quæ afferri possent. 822

LXXXIV. Responsum redditum Vicario Foraneo, qui nonnullas quæstiones proposuit. Utrum facilius videatur generatim decernere, quod Infantes privatim domi baptizati in Diœcesi iterum Baptismo abluantur *sub conditione*, cum ad Ecclesiam deferuntur. De illis Sacerdotibus, qui in aliena Diœcesi ad confessiones Fidelium excipiendas probati, tempore Jubilæi in hac nostra Diœcesi Pœnitentiæ Sacramentum administrarunt. Item de iis qui in hac Diœcesi Bononiensi ad certum tempus probati, eo temporis spatio jam peracto, tamen Jubilæi tempore Confessiones audire non dubitarunt : utrum sicut illicite, ita invalide Sacramentum Pœnitentiæ contulerint. 840

LXXXV. Epistola ad Joannem Antonium Castelvetri Parochum Sanctæ Margaritæ, et Monialium Confessarium tradita. Veterem esse Monialium consecrandarum ritum. Decere maxime hujusmodi ritum in Monasteriis promovere. Quænam sint Moniales Consecrationi idoneæ. Quænam requirantur in iis quæ consecrandæ sunt. Esse aptas Moniales S. Margaritæ, sicut eas, quæ S. Benedicto nomen dederunt. Utrum hæc Consecratio necessario spectet ad Episcopum. De loco huic rei peragendæ

magis accommodato, deque variis modis, et quinam sit consuetudini, Sacrisque Canonibus magis consentaneus. 851

LXXXVI. De iis quæ spectant ad facultatem Confessionum excipiendarum. Juxta Sacros Canones nemini licere, absque approbatione Ordinarii, Fidelium Confessiones excipere. Nulli Sacerdoti, cæteroquin idoneo, tribui solere potestatem audiendi in hac Diœcesi Confessiones, nisi prius publicum subierit examen. Quomodo a Sacris Canonibus hujusmodi consuetudo sancita sit. Hanc facultatem nulli concedi, nisi ad præfinitum tempus, sive Regularis, sive Sæcularis sit. Utrum ea consuetudo Sacrorum Canonum auctoritate semper invaluerit, in eo quod ad Regulares attinet. Penes Episcopum esse iterum examinare doctrinam eorum Presbyterorum, qui acceptam facultatem sibi prorogari cupiunt. 863

LXXXVII. Instruuntur Parochi, et Confessarii, quemadmodum confugere debeant ad Cardinalem Pœnitentiarium, et executioni mandare, quæ ab illo præcipiuntur, præsertim in difficultatibus ad Matrimonium pertinentibus. 873

LXXXVIII. Responsum redditum dubio a Viro Religioso proposito circa Institutionem XXXIII. Iterum ostenditur matrimonia exterorum, quæ celebrari Bononiæ solent, et earum pariter, quæ in Monasteriis educantur, contrahenda esse præsente Parocho, cujus ditioni Monasterium aut domus subjecta sit. Contrahi debere matrimonia earum, quæ educari consuescunt, coram Parocho, in cujus Parochia paterna, materna, aut fratris domus constituta est. Hoc idem statuendum est de famulis Bononiensibus, qui domicilium in alia Parochia habent. 922

LXXXIX. Cum viæ campestres publicæ præruptæ, ac viatoribus admodum difficiles sint, et cum Parochis onus incumbat, vel Viaticum infirmis ministrandi, vel mortuos efferendi, agricolæ, et vicinorum prædiorum Domini liberum illis transitum per eadem præbere tenentur. Semitas hujusmodi non esse inter vias publicas recensendas ob delata per eas cadavera, Cruce prælata. Quænam requirantur, ut via constituatur publica. Quomodo se gerere debeant Parochi, si id forte contigerit. 933

XC. Invitantur Fideles ad Ecclesiam Metropolitanam, promulgata ibidem in Nativitate Domini centum dierum Indul-

gentia, ob recenter detecta Altaria duo, quorum alterum S. Apollinari, alterum S. Ambrosio dicatum est. Indicantur causæ quæ excitare debent fideles, ut ea, qua possunt, animi devotione religiosum cultum prædictis Sanctis exhibeant. 940

XCI. Ad Canonicum Joannem Baptistam Scarselli Cancellarium Archiepiscopalem Epistola, qua ostenditur, duo vel plura Beneficia, quæ simplicia nuncupantur, nisi justa de causa, ab eodem retineri non posse. Utrum, absque dispensatione Apostolica, Episcopus possit alicui tertium, quartum, et quintum Beneficium simplex idcirco conferre, quia prima duo Beneficia ad vitam honeste sustentandam satis esse non videntur. Utrum aliqua intercedat discrepantia inter Beneficia liberæ collationis, et ea, quæ ad jus Patronatus spectant. Quid circa hanc rem decerni soleat a Sacra Congregatione. Utrum Nepos illius, qui Parochiam abdicavit, impediri possit, quominus ad eamdem obtinendam candidatus interveniat. Sensus Constitutionis S. Pii V quæ ad hoc spectat, indicatur. 942

XCII. De Missarum Eleemosynis, quæ celebrari solent in peculiari aliqua Ecclesia Diœcesis. Sacerdotibus omnino vetitum esse Missam applicare pro iis, a quibus deinde stipendium fortuito invenient. Utrum liceat Confessariis Missas Pœnitentibus injungere a semetipsis, vel in suis Ecclesiis celebrandas. Utrum sibi, vel suis Ecclesiis aliquid tribuere possint earum rerum, quæ a Pœnitentibus restitui solent, cum ignoratur ad quem jure pertineant. 950

XCIII. Epistola ad Vicarium Generalem habita. Utrum Simoniæ labe afficiatur is, qui pecuniam largiter impendit, ut se lite eximat, in causis beneficialibus. Quænam requirantur, ut hoc jure fieri possit. De Arbitris causarum ad Beneficia spectantium, et cuinam præcipue rei animum, mentemque adjungere ipsi debeant. 953

XCIV. Epistola Encyclica Vicariis Foraneis, et Parochis Urbis, ac Diœcesis. Facultatem inesse Episcopo cogendi Parochos, et Ecclesiæ Rectores, ut suis impensis plures administros auxilio sibi accipiant, ubi unus tantum minime sufficiat ad Fidelium confessiones excipiendas. Non esse immunem a gravi culpa eum Sacerdotem, qui semel probatus ad Sacramentum Pœnitentiæ administrandum, deinde (postquam desiit

facultatis acceptæ designatum tempus) recusat Confessarii munus exercere, ne cogatur ad novum examen accedere. 960

XCV. Epistola Vicario Generali reddita. Utrum Simoniæ labes inuratur ei, qui Beneficium Ecclesiasticum constituit eo jure, ut ipse, quoad vitam aget suam, et deinceps ejus consanguinei fructus percipiant. An ad id perficiendum Sedis Apostolicæ auctoritas intercedere debeat. Utrum Simoniæ macula careat is, qui divitiis auget Canonicatum jam fundatum, ea tamen ratione, ut ad eumdem obtinendum nominetur. Utrum, qui Jure Patronatus Beneficii præditus sit, Beneficium idem in se conferri possit petere, et quo pacto. 973

XCVI. De Coma fictitia, et Capillorum circulis. Utrum Missa tecto capite sine gravi peccato celebrari possit. Non posse, absque facultate Pontificis Pileolum, et Comas adscititias in celebratione Missæ adhiberi, licet breves sint, et tonsura clericalis appareat. An liceat Episcopis copiam facere Presbyteris, ut comis fictitiis utantur, quo tempore, quave conditione. De forma et usu hujusmodi circulorum. 980

XCVII. Epistola ad Vicarium Generalem data. Utrum Canonicus Lateranensis, retenta eadem videndi ratione, Beneficio, quod simplex nuncupatur, frui possit. An Canonici Lateranenses Beneficia, quæ curam animarum adjunctam habent, sibi comparare queant. Utrum facultate opus sit, et a quo impetrare illam debeant. 994

XCVIII. De Baptismo conferendo. De temporis spatio, quo deferendi sunt Infantes, ut baptizentur: Illos irregularitati omnino esse obnoxios, qui Sacramentum Baptismi (nisi urgeat necessitas) Infantibus privatis in domiciliis conferant. Eos pariter arguendos magnopere, qui tempus protrahant, et Infantes domi baptizatos ad Ecclesiam asportare negligant, ubi omissæ cæremoniæ rite perficiantur. Legibus adversari Parochum, aut alium quempiam Sacerdotem, qui Baptismi in privatis ædibus collati fidem facere renuat. 997

XCIX. Epistola Encyclica Parochis Diœcesis: cautum esse tum a Sacris Canonibus, tum etiam a legibus civilibus, ne quis Ecclesiam armatus ingrediatur: discrimen ostenditur inter enses, aliaque id genus arma, quibuscum Ecclesias

ingredi fas est, et inter sclopetos, aliaque ejusmodi, quibuscum ingredi vetitum est. 1008

C. Epistola Encyclica Parochis Diœcesis. Quomodo, et a quonam reparari debeant Ecclesiæ et Parochorum ædes, si necessitas id postulet, sive sint liberæ collationis Episcopi, sive Juris Patronatus. Utrum Parochus (nisi vetus aliqua obstet consuetudo) teneatur eas reficere, et quibusnam impensis. Utrum qui gaudet Ecclesiasticis fructibus in aliqua Ecclesia, quæ instaurari debeat, pecuniæ partem conferre adstringatur. Quo in casu dominus teneatur, in quonam Populus, et quomodo in aliis circumstantiis agendum sit. 1013

CI. Epistola Petro Francisco Peggio Philosophiæ publico Professori. Utrum Clericus gerens Magistratum sæcularem, qui capitalem sententiam pronuntiavit, Irregularitatem contraxerit, etiamsi non fuerit illa executioni demandata. An Clericus, qui militiæ nomen dedit, et manum cum hoste conseruit, irregularis habendus sit, quamvis certo sciat nemini mortem, vel mutilationem sua manu intulisse. Quid statuendum sit, si bellum justum, aut si injustum habeatur. Discrimen Bellorum, quæ causa sui defendendi, aut alterius offendendi suscipiuntur. 1023

CII. Epistola Encyclica Archipresbyteris, et Parochis diœcesanis. Teneri singulos Archipresbyteros indicere cœtum, in quo Morales quæstiones examinandæ proponantur. Omnes autem Parochos, et Confessarios ad eosdem cœtus convenire debere. Transmittenda esse ad P. Pœnitentiarium responsa propositis quæstionibus reddita. Muneri suo deesse illos omnes, qui gerunt curam animarum, nisi scripta exhibeant eorum nomina, qui Paschali Præcepto minime paruerunt. 1041

CIII. Norma quædam præscribitur pro cœtibus Ecclesiasticis, qui in hac Metropolitana Ecclesia haberi consueverunt, ut quæstiones Theologiæ Moralis discutiantur. De his, qui cœtibus hujusmodi interesse tenentur. Utrum omnes qui Canonici dignitate insigniti sunt, convenire debeant. An Canonicus Pœnitentiarius intervenire adstringatur. Utrum Confessarii Regulares ad excipiendas Laicorum Confessiones approbati, hosce Ecclesiasticos conventus adire teneantur. 1050

CIV. De Exercitiis Spiritualibus, quibus vacare debent,

qui ad Sacros Ordines promovendi sunt. De utilitate, quæ ex illis dimanat. Quam ob rem initio hujusmodi exercitationes fuerint cogitatæ. Et a quo præscribantur, et quo tempore. Ostenditur hoc institutum observari, tum Romæ, tum in aliis Italiæ Civitatibus. Rejiciuntur futiles excusationes, quæ adduci solent ab iis, qui sese ab hac pia consuetudine expedire velint. 1055

CV. Leges quædam constituuntur tum in Urbe, tum in Diœcesi circa testamenta quæ sine Notario, vel a Parocho, vel ab alio Sacerdote conscribi solent. De iis, quæ in associandis deferendisque ad tumulum cadaveribus eveniunt, aliisque hujusmodi. De Tertiariis, quæ privatis in ædibus, et quæ conjunctim vitam agunt. De dissidiis, quæ inter Parochos et Sodalitates quotidie oriuntur: ubi explicantur Decreta generalia Congregationis Sacrorum Rituum habita anno 1730, quibus inscribitur *Urbis et Orbis*. 1069

CVI. Epistola ad Canonicum Joannem Baptistam Scarselli Cancellarium Archiepiscopalem data, de illo, qui ad Ordines diebus profestis promoveri desiderat, acceptis Apostolicæ Sedis Litteris, quibus permittitur ei *extra tempora* initiari: ac de eo qui Ordines Minores, et Subdiaconatum uno eodemque die suscipere contendit. Nullius ponderis esse rationes ab iis, qui similia expostulant, adductas. Utrum inter Festos referendi sint dies, quibus duplex Officium præscribitur, quamvis populus a servili opere minime sese abstineat. Quibusnam ex his diebus juxta Apostolicæ Sedis sententiam Ordines tribui debeant. Vetitum omnino esse, Ordines Minores, et Subdiaconatum eodem die accipere, et quibus indictis pœnis. 1157

CVII. Congeruntur, ac subjiciuntur oculis Canonicorum Ecclesiis tum Metropolitanis, tum Collegiatis Urbis, ac Diœcesis inservientium quæcumque sancita fuerunt a Sacris Canonibus, a Tridentino Concilio, a Sacra Congregatione ejusdem Concilii interprete, de servitio, quod præstare debent choro ad quem convenire tenentur, ipsi Canonici, et Mansionarii Cathedralibus, et Collegiatis addicti. Postremo admonentur observare diligenter ejusmodi Decreta, quæ ipsorum quoque Constitutionibus optime congruunt. 1164

AD INSTITUTIONES ECCLESIASTICAS

BENEDICTI XIV,

OLIM BONONIENSIS ARCHIEPISCOPI,

NOTÆ ET APPENDICES.

MONITUM.

Ne mireris, studiose lector, aut me temeritatis insimules, doctissimi Pontificis Institutionibus meum calculum adjicientem : quas equidem non corrigere aut reprehendere, sed illustrare tantummodo insit animus. Quocirca, ut probe noveris quæ mea mens in eis adornandis fuerit, hic adnotare operæ pretium duxi præcipuos libros e quibus subjectas appendices hausi.

Primum sibi vindicant locum ipsiusmet Pontificis tum Bullarium, tum opus aureum *De Synodo Diœcesana*, utrumque vero juxta *Mechliniensem* editionem. Secundum tenet continuatio Bullarii exhibens constitutiones a Clemente XIII et aliis subsequentibus Pontificibus usque ad novissima tempora editas. Sequuntur dein Resolutiones S. Congregationis Concilii Tridentini, ab ipso Resolutionum thesauro depromptæ. Eodem modo usus sum Declarationibus Sacrorum Rituum Congregationis, quas, aut ex Gardelliniana collectione authentica, aut ex illius epitome, nempe, *S. R. C. Decreta authentica, alphabetico ordine collecta*, mutuatus sum. Demum ea referre non omisi quæ, licet cum authenticitatis notis precise non prodierint, tamen ab auctoribus, et menæis fide dignis relata fuere.

En quæ de jure communi habentur. Jam vero cum nostri Belgii Synodi nonnulla olim, imo recens, statuerint Statutis Bononiensibus sive parum discrepantia, sive conformia, num recte silentio ea præteriissem? Non crediderim. Unde ex illis ea quæ utilitatem præ se ferre visa sunt, adnotare quoque curavi. De meo pauca retuli,

forsanque æquo plura. Habeas illa humanissime, benevole lector, quippe cum nec magna experientia auctus, nec in scientiis ecclesiasticis versatissimus sim. Quod potui, illud tui gratia præstiti, et si quid minus recte dictum fuerit, rogo, libenter ignoscas. P. R.

INSTITUTIO I.

Num. 5. Olim in Sabbato Majoris Hebdomadæ ac in pervigilio Pentecostes, Baptismus conferri unice consueverat. Mutatæ disciplinæ rationem hic assignat Ben. XIV, post Lupum, numerum in dies crescentem Christianorum : nonne tamen potiori ratione illud assignaretur, quod raro et rarius baptizarentur adulti? Hinc factum est ut communis evaderet mos quoscumque baptizandi qualibet die et hora. Præfatæ opinionis non leve argumentum sumitur ex Concilio provinciali Rothomagensi anni 1072, in quo, can. 24, statuitur : « Item juxta Sanctorum Patrum decreta... statuimus ne generale Baptisma nisi sabbato Paschæ et Pentecostes fiat. Hoc quidem servato, quod parvulis, quocumque tempore, quocumque die petierint, regenerationis lavacrum non negetur. Vigilia, vel die Epiphaniæ ut nullus, nisi infirmitatis necessitate baptizetur, omnino interdicimus. » Labbe edit. Coletti, tom. XII, col. 214.

Eod. n. 5. Audiamus quid de hac re statuerit S. P. Benedictus XIII, in Concilio provinciali Romæ habito anno 1725. « Non est Parochorum tantum quod, juxta sacra canonum statuta, Rituali Romano præscribitur, ut solemnis scilicet per eos bis in anno, utroque sabbato ante Sacratissimum Pascha et Pentecosten, Baptismalis fontis benedictio persolvatur, sacrumque Baptisma tunc solemnius ministretur. Speciali id etiam ratione ab episcopis exigit Cæremoniale episcoporum, et Nos ipsis, præcipuas velut inter pontificias ordinis actiones, non minori sollicitudine commendamus. » Tit. XXVI, cap. I.

Num. 6. Cum alicui Ecclesiæ privativum jus inest benedicendi Fontes, parochi ecclesiarum subjectarum huic benedictioni assistere debent. S. C. C. 18 martii 1797, in *Ferentina*, et 14 maii 1825, in *Fulginaten.* — *In iis Ecclesiis quæ unius sacerdotis potestate ac regimine curantur, Fons minime consecrari potest, nisi cum ipso alii quoque presbyteri simul operentur.* Hæc Bened. XIV. Nunc vero mutata disciplina : quippe S. R. Congregatio, die 28 julii 1828 statuit : « ut locorum Ordinarii quoad parœcias in quibus haberi possunt tres quatuorve clerici, sacras functiones, feriis V et VI ac

Sabbato Majoris Hebdomadæ peragi studeant, servata forma parvi ritualis S. M. Benedicti XIII, anno 1725, jussu editi... » Integrum decretum reperire est inter *S. R. C. Decreta.* v. Feria, § I, n. 1.

INSTITUTIO II.

Num. 5. En verba Constitutionis *Apostolici ministerii*, « § 5. Præterea, cum maxime deceat eos, qui propius ad sacratissima Mysteria accessuri sunt, ultra cætera requisita, congruenti etiam pollere scientia, qua prædíti viam indicare aliis Christifidelibus possint; Episcopi non nisi eos ex Clero tam Sæculari quam Regulari, ad sacros Ordines admittant, quos ob scientiam aliasque qualitates, eo gradu vere dignos per diligentem inquisitionem compererint, adeo ut satis non sit illos, qui promoveri ad Ordines prædictos optant, Linguam Latinam intelligere, catechismo instructos esse, atque apte respondere quæsitis, circa Ordinem suscipiendum sibi in examine propositis. Qui vero ad Presbyteratum erunt assumendi, idonei prius, per accuratum similiter examen comprobentur ad ministranda Sacramenta, et ad populum docendum ea quæ scire omnibus necessarium est ad salutem; quod quidem ut recte præstari possit, eosdem Episcopos in Domino hortamur, ut quantum fieri potest, eos tantum ad Sacerdotium assumant, qui saltem Theologiæ Moralis competenter periti sint. » *Bullar. Luxemburg.*, tom. XIII, pag. 61.

INSTITUTIO III.

Num. 1. Nobis magis arridet opinio Verti, Selvaggii et modernorum. Olim precatio *Kyrie eleison* pluries repetita vocabatur *Litania*, ut ex pluribus monumentis probat Cardinalis Bona (*De divin. psalmodia*, cap. XIV, § 4); sed cum respective ad Litanias processionum *minor* hæc foret, hinc evenit ut Rogatio, seu Litania, in die S. Marci instituta vocaretur *major*. Postea vero, cum Rogationes tridui ante Ascensionem Romam promanassent, *minores* nuncupatæ sunt, ut a Supplicatione S. Marci, quæ nomen *majoris* retinuerat, distinguerentur. Cfr. *Mélanges théol.*, 5e série, p. 562.

Num. 3. Hic adnotare non prætermittam, juxta Mediolanense Breviarium, S. Lazarum ejus urbis Episcopum, auctorem minorum Litaniarum laudari. Porro antequam S. Mamertus infulas Viennenses promeruerit, S. Lazarus vita functus est. *Ibid.* 565.

INSTITUTIO IV.

Num. 13-16. Prælaudatam interpretationem confirmavit ipsemet Bened. XIV, dum Summum Pontificem ageret. « Omnes noverint, inquit, in concessione facultatis absolvendi a censuris in *Bulla Cœnæ* reservatis, non comprehendi facultatem absolvendi a censuris propter hæresim formalem externam, etiam occultam, incursis, nisi specialiter et expresse hujusmodi facultas concedatur. » Et alibi : « Cum hujusmodi facultas expresse semper nominari debeat, nec unquam vigore cujusvis verborum amplitudinis concessa dici possit. » Constit. *Convocatis*, § 53. — *Inter præteritas*, § 85. Bull. Mechlin., tom. VII, pag. 352, tom. VIII, pag. 154.

INSTITUTIO VI.

Num. 1. Diœcesis Visitationem injunctam Episcopis per Concilium Tridentinum (sess. XXIV, cap. 3, de reform.), non modo præstitit Bened. XIV, dum Bononiensem regeret Ecclesiam, sed ad summi Pontificatus apicem evectus, omnibus commendavit, imo injunxit. « Cum in omni etiam rei domesticæ cura, nihil sit utilius, quam si ipsemet paterfamilias omnia frequenter inspiciat, suaque vigilantia suorum industriam et diligentiam alat; propterea vos monemus et hortamur, fratres, atque etiam vobis *injungimus*, ut ecclesias et diœceses vestras (nisi gravis ac legitima interveniat causa, quæ aliis id committi postulet), vos ipsi visitetis, vos ipsi oves vestras et pecoris vestri vultum agnoscatis... Multa vero quidem ignorabit Episcopus, multa eum latebunt, vel saltem serius quam oporteret intelliget, nisi ad omnes suæ diœceseos partes se conferat, et nisi per se ipsum ubique videat, ubique exploret quibus malis medicina facienda sit, et quænam fuerint eorum causæ, quave ratione occurri etiam providenter queat, ne sublata reviviscant. Constit. *Ubi primum* § 5, tom. I. pag 12. — *Severe tamen Parocho aliisque omnibus mandamus, ut nihil, ne cyathum quidem frigidæ, cuilibet ex comitatu nostro, neque Nobis ipsis suppeditent.* Hæc noster Benedictus XIV : verum diversa pro diversis statuta. En quæ, ex approbatione Sedis apostolicæ, in diœcesi Leodiensi habentur. »

Mandato nostro 6 maii 1833 taxam Amp. DD. Decanis *pro expensis et litterarum transmissione* solvendam statueramus decem francorum. Quum vero litteræ, gubernio sic benevole disponente,

sine sumptibus per publicum veredarium jam deferantur, hæc taxa deinceps francorum erit tantum quinque.

Contra hanc taxam et alia bene multa a Nobis vel etiam ab aliis Episcopis sancita, nuper temere ac valde indecenter scripserunt pessimorum diariorum autores, qui plebeculam maxime in popinis sic misere decipiunt et contra Ecclesiæ ministros concitare moliuntur. Fatemur unum fuisse ex nostris parochis qui aliquo dubio circa hanc taxam anxiatus est, sed hujus dubii solutionem, dum Romæ essemus, facile obtinuimus. Placebit vobis documentum istud hic consignatum reperire.

Beatissime Pater,

Episcopus Leodiensis ob difficultates, quas unus Rector ecclesiæ alicujus succursalis sibi facit circa visitationem ecclesiarum, de qua Concilium Tridentinum Sess. 24, cap. 3, de Reform., humiliter exponit, pluribus in Decanatibus Diœcesis Leodiensis antea pro visitatione Decanis, loco Episcopi visitationem perficientibus, et pro ea et reliqua administratione Decanatus ad certas expensas coactis, annuatim solvi consuetum fuisse certam pecuniam taxatam.

Nunc supplicat Orator obsequentissime, ut sibi liceat, propter uniformitatem in praxi, et adinstar aliarum in Belgio Diœcesium, pro omnibus omnino Decanatibus suæ Diœceseos determinare unam eamdemque certam taxam, a singulis ecclesiis parochialibus visitatis solvendam annuatim Decano, qui nomine Episcopi visitationem fecerit. Observatu dignum videtur 1° taxam illam ab Oratore, suo Mandato 6 maii 1833 (De Divisione Diœcesis in Decanatus), sequentibus verbis enuntiatam et decretam fuisse: « Quum autem administratio et visitatio per Decanum vel ejus vices gerentem sine sumptibus locum nequeant obtinere, sapientissime statutum est in aliis Belgii Diœcesibus, ut cujuslibet ecclesiæ visitatæ fabrica pro iis sumptibus aliquid solvat. Taxa autem, quæ in quibusdam Diœcesibus ad duodecim vel etiam sexdecim francos pro visitatione et litterarum transmissione excrescit, in nostra pro utraque re decem erit, solveturque quotannis in distributione SS. Oleorum. » 2° Hanc taxam hucusque sine ulla reclamatione universaliter solutam fuisse, ac propterea solvi in præfata SS. Oleorum distributione, quia tunc omnes singulorum Decanatuum parochi solent convenire. Hæc est gratia.

Die 16 junii 1845. SS^mus^ D^nus^ Noster, audita relatione infrascripti Secretarii S. Congregationis Concilii, Episcopi Oratoris preci-

bus annuens, enunciatam taxam, renovata tamen declaratione super solutione ejusdem taxæ, eam non esse ratione distributionis SS. Oleorum, sed pro expensis supradictæ visitationis, benigne approbavit.

P. Card. Polidorius, *Præf.*

A Tomassetti, *Sub-Secretarius.*

L. S.

Num. 10. Sacramentum Confirmationis ab adultis ex negligentia prætermitti non posse, absque gravis peccati reatu, clare docet laudatus Benedictus XIV in sua Constitutione *Etsi pastoralis*, § 3 : «Cum Sacramentum Confirmationis ejusmodi necessitatem non habeat, ut sine eo salvus quis esse non possit ; monendi tamen sunt ab Ordinariis locorum, eos gravis peccati reatu teneri, si cum possunt ad Confirmationem accedere, illam renuunt ac negligunt. » Tom. I, pag. 352.

Num. 11-14. Haud absimilia habet Concil. provinc. III Cameracense ab Urbano VIII approbatum (1631). « Episcopi curent de sequentibus populum moneri... de confessione præmittenda ab iis qui erunt confirmandi, si ad discretionis annos pervenerint... denique de patrinis aut matrinis necessariis non minus quam in Baptismo ; ut proinde singuli puerorum ab aliquo præsentandi adducantur, mares quidem, quoad fieri poterit, a viris, et puellæ a mulieribus, quorum etiam officium parochus declaret, nempe, quod eorum puerorum quos susceperint, tanquam filiorum spiritualium curam gerere, eosque prima Fidei rudimenta docere debeant, si ea ignorent. Qui quidem susceptores ipsi antea sint Sacro Chrismate confirmati, majores quoque natu iis quos præsentant, aut suscipiunt... » *Statuta eccles. Camerac.*, 2 part. pag. 289. Cfr. quoque Concil. Culmen. anni 1745, et Instructionem RR. Yprensis episcopi ann. 1768, apud Hartzheim *Concil. German.* tom. X, pag. 530, 625. Unum non prætermittam. « Usum Fesulanæ Diœcesis quo in publica Sacram. Confirm. administratione, episcopus virum atque mulierem eligebat, qui quæve patrini matrinæve pro omnibus confirmandis munere fungeretur, non esse probandum dixit S. C. C. sed tolerandum permisit, in casu necessitatis ab Episcopo judicandæ, ad formam Pontificalis. Die 12 julii 1819. »

Num. 16. S. R. Congregatio anno 1749 declaravit sufficere si patrinus manum dexteram super humerum dextrum confirmandi ponat. Cfr. *Decreta*, pag. 66.

INSTITUTIO VII.

Circa hanc Institutionem omnino legenda est Constitutio *Cum illud semper*, tom. II, pag. 1 et 11. — Non abs re erit huc etiam adnectere statutum RR. Leodiensis Episcopi de instituendo, in suâ Diœcesi, concursu ad ecclesias parochiales.

Theodorus-Alexius-Josephus De Montpellier, miseratione divina et Sanctæ Sedis apostolicæ gratia, episcopus Leodiensis.

Venerabili Clero salutem et benedictionem in Domino.

Reverendi ac dilectissimi Fratres,

Jam a suscepti a Nobis, meritis licet imparibus, Episcopatus primordiis, manifestata Nobis fuerunt vota plurimorum ex Clero; desiderabant nempe magnopere immutari viam, qua recenter conferri cœperant parochiales ecclesiæ, vi Statutorum in Synodo diœcesana anni 1851 promulgatorum. Continuo, dum Confirmationis Sacramentum administraturi, integram perlustraremus diœcesim, magis magisque, quænam in hoc negotio communia essent sensa, perspectum habuimus. Nosmetipsi non potuimus non videre quam gravia, hisce temporum adjunctis, arcta concursuum lex secum ferret incommoda. Quapropter in frequenti ecclesiasticorum cœtu, Secessus Spiritualis tempore, indicare festinabamus, hanc collationis methodum absque mora immutatum iri; et hanc nostram esse maturam sententiam. Quæ nuntium hoc exceperunt ex omni parte signa grati et applaudentis animi, omne, si quod substitisset, circa Cleri vota dubium procul abjiciendum demonstraverunt.

Nec vos latet, Fratres dilectissimi, Nos eodem quoque momento addidisse, quæ in posterum facienda essent, et quæ sequenda via aut methodus, tunc demum nuntiandum et stabiliendum fore, dum collatis studiis et consiliis, summum toti negotio lumen affulgeret. In hunc vero finem quid magis in promptu et in votis esse potuit, quam ad Illum accedere, cui in Ecclesiæ gubernio ipsum Spiritus Sancti lumen adstat indesinenter?

Rogavimus igitur Excellentissimum Sedis apostolicæ Nuntium, ut rem totam coram Summo Pontifice dignaretur exponere, ac gravia explicare motiva ob quæ consultum et necessarium videretur, rerum statum quoad parochiarum collationes immutari; simul expostulantes

ut Sua Sanctitas Nobis dignaretur quamprimum indicare supremum suum beneplacitum.

Significavit autem nobis, 13a hujus mensis, prælaudatus Sedis apostolicæ Nuntius, « Smum Dnum Nm Pium divina providentia Papam IX, ATTENTIS PECULIARIBUS CIRCUMSTANTIIS, rescribendum mandasse, CIRCA ECCLESIAS QUÆ SUCCURSALES NUNCUPANTUR, NON MUTANDUM ESSE QUOD OLIM OBTINEBAT, ITA UT EARUM RECTORES LIBERE AB ORDINARIO ELIGI POSSINT, ET MANEANT AD NUTUM AMOVIBILES. QUOAD PAROCHIALES ECCLESIAS, TITULO STABILI CONFERRI SOLITAS (*primarias* dictas) VOLUIT AC DECREVIT Smus Dmnus, EAS IMPOSTERUM AD TRAMITES TRIDENTINÆ SYNODI GUBERNANDAS TRIBUI OMNINO DEBERE. » Cæterum voluit, summa benevolentia, Pater optimus ac amantissimus « parochialium ecclesiarum provisiones, cum omnibus inde secutis, quoties opus fuerit, jam inde a Conventione anno 1801 inita, sanatas censeri et sanare. »

Responsum hoc, novum insignis erga Nos Smi Dmni bonitatis pignus, ac paternæ sollicitudinis pro grege nobis commisso tesseram, quanto venerationis, gratitudinis ac submissionis sensu acceperimus, non est quod vobis edicamus.

Nostri jam muneris est, quod promisimus exequi, ac regulas describere sufficiendas in locum Cap. II, Tituli XII Statutorum :

1° Parochias primæ vel secundæ classis vulgo dictas, jam inamovibili et stabili titulo conferri solitas, *via concursus*, juxta Concilii Tridentini præscriptum et mentem conferemus, promulgato concursus Edicto, ad valvas Ecclesiæ Cathedralis affigendo.

Supervacaneum ducimus annotare, parochiis his nequaquam indissolubiliter annexum esse munus Decani; poterit siquidem et Rector ecclesiæ Succursalis Decanus constitui, ubicumque bonum diœceseos regimen id suadere videbitur.

2° Parochias succursales, auditis consiliariis nostris, conferemus, postquam nominatus a Nobis satisfecerit speciali ad hoc instituto examini coram Examinatoribus Synodalibus vel prosynodalibus.

Conferemus eas titulo quidem revocabili, ita tamen ut nonnisi ob probata Nobis rationum momenta, ob bonum animarum regimen, et ex paterno erga Clerum affectu, hoc revocationis jure uti unquam velimus.

In conferendis porro his Succursalibus parochiis, non minus ac in cæteris, adhibere conabimur omnem diligentiam et coram Domino allaborare, ut *dignioribus* semper gubernandæ tradantur. Et quas

in eo etiam negotio secuturi simus Regulas, perlibenter vobis manifestamus.

Tradidit eas ipsum Tridentinum Concilium, dum edixit, præter *scientiam* et *ætatem*, rationem habendam esse *morum*, *doctrinæ*, *prudentiæ*, et *aliarum rerum ad ecclesiam gubernandam opportunarum* (1); quæ probe intelligens Bened. XIV pronuntiat, *suo muneri defuturos, qui doctrinæ tantum judices essent, nec inquirerent quinam præ aliis probitate morum, laboribus, præstito antea ecclesiæ servitio, cæterisque dotibus ad officium parochi obeundum necessariis essent idonei et commendabiles* (2).

Perpendemus ergo serio, et cum consiliariis nostris expendemus, quid parochiæ status et necessitas postulent, quænam in ea jam adsint, quænam desint ad bonum regimen subsidia; quænam futuri parochi *dotes* ingenii, pietatis, temperantiæ, prudentiæ, modestiæ, mansuetudinis (si didicerit a Domino esse *mitis et humilis corde*. — Non superbum, non iracundum, non turpis lucri cupidum, non litigiosum; sed hospitalem, benignum, modestum... inclamat Apostolus); quinam *labores* in sacro ministerio, in scholis, in collegiis, in conferentiis ecclesiasticis, in bonis operibus; quænam *præstita ecclesiæ servitia*, in arduis forte negotiis, in commodi temporalis sacrificiis, in insignis obedientiæ testimoniis.

Et coram Domino testamur, Nos aliud numquam intenturos quam quod justitiam et æquitatem omnem erga dilectissimum Clerum spiret, et quod animarum salus ac Religio postulet.

Datum Leodii, sub signo sigilloque nostris et Secretarii nostri chirographo, hac die 21 mensis februarii, anno M. D. CCC. LIV.

† THEODORUS, Ep. Leodien.

De mandato Ill^mi et Rev^mi Ep^i.

C. J. Bogaerts, Canonicus a Secretis.

Si quis autem romanam praxim noscere cupiat, adeat menæum *Correspondance de Rome*, n. 53.

INSTITUTIO VIII.

Num. 1—5. Optandum sane foret ut hæc sapientissime instituta ubique reciperentur, et præsertim practice fierent. Quippe ea videmus

(1) Sess. XXIV, c. XVIII de Reform.

(2) *Litt. Encycl.* 14 dec. 1742. — *de Syn. diœc.* Lib. IV, c. VIII.

apud nos obsoleta, quæ tamen a synodis nostris sancita fuere. Testis Hartzheim *Concil. german.* tom. VII, pag. 611, 772, 815, 1004, VIII, 618, 776, 810, IX, 580, 703, 969, X, 196, 624.

Num. 6. Cfr. *Institut. LXXXIV* infra, necnon *De synodo diœces.* lib. VII, cap. 6.

INSTITUTIO IX.

In hunc modum Episcopos omnes Italiæ affatur Bened. XIV. « Hortamur adhuc rogantes vos per J. C. viscera, ne in tanto opere tradendi Christianæ Fidei rudimenta, animum despondeatis. Hoc agite, ut parochorum quisque, quæ a S. Trid. Concilio, quæ vestris statutis Synodalibus jubentur, sedulo exequatur, ut... quæ sui muneris sunt præstent Parochi, antequam sponsos Matrimonio conjungant. Patresfamilias atque domorum Heri serio moneantur de imposita sibi obligatione erudiendi per se, erudiendosque curandi Christianæ Doctrinæ præceptis filios suosque familiares : quibusque in Diœcesibus receptus est, servetur, curetur que recipiendus ubi hactenus non obtinuit, usus, juxta quem, ante vel post parochialem Missam, clara voce per ipsummet Parochum recitantur Fidei, Spei et Charitatis actus recte compositi, populo interim verba iterante. » *Bull.* tom. X, pag. 438, Cfr. tom. IV, pag. 44.

INSTITUTIO X.

Num. 4—8. Ipsemet Benedictus XIV in suis Litteris ad episcopos Italiæ directis, *Cum semper oblatas*, declarat omnes parochialium rectores teneri ad Sacrificium pro populo sibi commisso offerendum, singulis Dominicis et Festis diebus. Tom. II, pag. 304. Nota; nomine *Festorum dierum*, comprehendi ea Festa quæ usque ab anno 1802, a Cardinali Legato aut suppressa, aut translata fuerunt. Imo, ex sententia Congregationis, videtur ab onere Sacrificium applicandi pro populo, non eximi parochos, in diebus Festis antea a Clemente XIV suppressis. Cfr. *Decreta* v. Missa § 8, n. 8. pag. 155.

INSTITUTIO XIII.

Num. 12. Ad intelligentiam Tabulæ hic descriptæ, sciendum diversos adhiberi modos computandi et denominandi horas diei naturalis. Apud nos cisalpinos, horæ diei naturalis computantur a media nocte ad meridiem, et a meridie ad mediam noctem; quo fit

ut 24 horæ diei naturalis dividantur in duplex duodenarium horarum inter se æqualium. Unde prima sexaginta minuta post mediam noctem elapsa vocamus *primam* horam, deinde *secundam*, etc. usque ad duodecimam, quæ semper accidit in meridie. Post meridiem computatur alterum duodenarium.

Apud Italos vero alia ratione computantur horæ. Incipiunt enim illas computare *ab hora dimidia post occasum Solis*, usque ad horam dimidiam post alterum occasum ejusdem, et numerant sine interruptione, ab hora prima usque ad vigesimam quartam. Hinc si cupiat quis reducere Italicas horas ad Belgicas, a numero 12, quo nostra media nox indicatur, subtrahat numerum in tabula, pro media nocte indicatum. Sicque v. g. pro die 11 januarii, *prima* hora Italica coincidit cum nostra *quinta pomeridiana*; et cum Sol occiderit ante dimidiam, scilicet, ad 4 1/2, patet Solis ortum haberi in 7 1/2 hora matutina, aut 14 1/2 Italica. Animadvertendum tamen horam primam Italorum non exacte haberi, dimidia post occasum Solis, sed circiter; alias quotidie corrigere rotalia horologia necesse esset. Ne quid præteream, observa pro diverso latitudinis gradu, diversum dari auroræ ortum : hinc propria tabula unicam respicit regionem, non vero cæteras.

INSTITUTIO XIV.

Num. 8. Cfr. infra Institut. XXX, n. 19 cum nota.

Num. 20—22. Utiliter ad rem consuletur opus ejusdem Bened. XIV, *de Festis D. N. J. C. et B. M. V.* lib. II, cap. 2.

INSTITUTIO XV.

Num. 7. Inveterata consuetudo est sumendi semel chocolatis potionem, extra prandium et vespertinam collationem, ait sapientissimus Pontifex. Intellige, lector, in Italia; nam neque in Belgio aut Hollandia, neque in Galliis talis viget usus. Jam vero si a me quæras, num licite quis, absque speciali ratione, eodem temperamento utatur, in nostris regionibus; respondendum censeo *negative*. Nam si usus tibi non patrocinatur, aut speciale motivum non illud suadet; quonam ex capite immunis eris a culpa? Nam leges alicubi servandæ sunt, prout ibi recipiantur. An, v. g. ex eo quod abstinentia sabbathina, in Hispaniis, vel alibi, non excludebat intestina et extremitates membrorum animalium, aut jusculum carnis; an ex eo, inquam,

istud temperamentum ubique adhiberi potuerit? Præterquam quod aliqua generaliter licita, imo necessaria sunt in tali regione, at alibi minime, ut servari queat Jejunium. Debilitatur stomachus sub æstu, minoraque alimenta portat; unde in Italia respective ad Suedos, Anglos, sæpius, etsi in multo minori quantitate, edendum est. Hinc concludo temperamentum Italis permissum, in his locis non esse licitum, nisi quis eo indigeat ad jejunandum.

Num. 22—24. Eamdem docuit et præcepit sententiam dum summum Pontificatum gereret. Quippe declaravit unicam comestionem servari debere ab iis quibus permittitur esus carnium, ovorum; sive dispensatio fuerit personalis, sive generalis pro civitate, diœcesi, etc. Cfr. Constitut. *Non ambigimus*, *In suprema*, *Cognovimus*, *Si fraternitas*, *et Libentissime*; tom. I, pag. 97, 132, 337, tom. II, pag. 284, et tom. III pag. 152.

Num. 25. Attendat tamen Confessarius ad sequentia S. Pœnitentiariæ responsa. — « An paterfamilias, dum in ejusdem familia est aliquis cui permittitur esus carnium, possit extendere dispensationem ad omnia familiæ membra? — Sacra Pœnitentiaria... respondendum censuit, infirmitatem et aliud quodcumque rationabile impedimentum de utriusque medici consilio, non vero gulam, avaritiam, sive generatim expensarum compendium, eximere posse a præcepto abstinentiæ in diebus esurialibus. »

— « Si in Quadragesima caput familiæ dispensatum ad edendas carnes, duas mensas diversis dapibus instruere nolit aut nequeat; num filii et famuli licite carnes edant? — S. Pœnit. die 16 januarii 1834 respondendum censuit, posse personis quæ sunt in potestate patrisfamilias, cui facta est legitima facultas edendi carnes, permitti uti cibis patrifamilias indultis, adjecta conditione de non permiscendis licitis atque interdictis epulis, et de unica comestione in die iis qui jejunare tenentur. » Quid ex his responsis pro praxi eruatur, consule *Mélang. théol.*, tom. IV, pag. 275.

INSTITUTIO XVII.

De residentia duo notavisse sufficiat. 1° Non modo parochos et pastores ad strictam residentiæ legem teneri, sed etiam vicarios seu coadjutores parochorum, ut pluries declaravit S. C. Concilii. Cfr. *Decreta* p. 208, v. Parochus, *Nota*. 2° Episcopum, Parochumque, sæviente peste, non modo materialis, sed etiam formalis residentiæ

officiis obstrictos esse, ut ait Bened. XIV, *De synodo*, lib. XIII, cap. 19, n. 3. Unde, ipso jubente, ad postulatum Episcopi Juliæ Cæsareæ rescriptum est : « Sacerdotes animarum curæ præpositos obligatione teneri ministrandi per se, vel per alios idoneos sacerdotes, Christifidelibus peste correptis, non obstante contrahendæ pestis periculo, non solum duo illa Baptismi et Pœnitentiæ Sacramenta, *sed et duo reliqua, Sacri Viatici et Extremæ Unctionis.* » Ibid. n. 10. Unde relinquendi sunt theologi oppositum docentes, S. Alph. Gury, etc.

INSTITUTIO XVIII

Num. 7. Quidquid dicat Gury, jus non habet Ordinarius prohibendi, ne fideles alieno parocho aut Regularibus confiteantur sua peccata tempore paschali, nisi a proprio parocho venia obtenta. Cfr. *De synodo*, lib. XI, cap. 14, n. 4—6, et lib. IX, cap. 17, n 9.

Num. 9. « Videri posset Episcopo amplissimam regenti diœcesim, fas sibi esse, tempus paschale in sua præsertim synodo ulterius etiam prorogare ; eo vel magis quod ita opinantur nonnulli Doctores... Nos tamen in similibus casibus aliter judicandum putavissemus, nec hujusmodi synodales constitutiones sine approbatione apostolica, vim ullam obtinere censuissemus : cum non decernant quod est a Jure prætermissum, sed contra Jus, limites amplient ab ipso Jure præfinitos. » *De synodo*, lib. XII, cap. 6, n. 10.

INSTITUTIO XXI.

Num. 10. Hæc doctrina confirmatur per decretum S. R. C. de anno 1744. Cfr. *Decreta*, v. Episcopus, n. 9 et *De sacrif. Missæ*, lib. I, cap. 8.

Notandum tamen, quod si paramenta a presbytero non delegato benedicantur, valeat hæc benedictio, etsi illicita. *Decreta*, v. Benedictio, n. 10, p. 25.

INSTITUTIO XXII.

Num. 2. Utiliter conferatur dissertatio Ferd. Mendozæ ad concilium Illiberit., ap. Labb. (Coletti), tom. I, col. 1094.

Num. 15. Primam Constitutionem in Belgio fuisse receptam testantur Concilia apud Hartzheim, *Concil. germ.* tom. VII, 1095, VIII, 250, 989, IX, 976, X, 217, 650. Adnotasse hic juvabit ea

quæ profert S. Alphonsus, lib. VI, n. 664. « Sed cum decreta Pontificum non obligent, nisi secundum quod sunt usu recepta, ut docent Cajet., etc.; hinc dicunt Salm, præfata decreta et juramentum in Hispania non obligare, quia ibi non sunt usu recepta, vel sunt abrogata. Idemque testatur *Mazzott.* loquens de nostro regno, dum ait juramentum S. Pii Neapoli ex usu recepto (ut etiam mihi constat) tantum in morbis periculosis observari. »

INSTITUTIO XXIII.

Num. 4. Illud privilegium religiosis Soc. Jesu antea concessum sublatum fuit, per Breve Clementis XIV, de die 21 Julii 1773, quo extincta fuit laudata Societas — *Contin. Bullarii* tom. IV, pag. 607. Per Constitutionem Pii VII, 7 aug. 1814, equidem Societas Jesu de novo erecta fuit, verum antiqua privilegia non reassumpsit. Cretineau Joly, *hist. de la Compagnie de Jésus*, tom. I, chap. 2, pag. 45.

INSTITUTIO XXIV.

Num. 10. Tetamus in suo *Diario liturgico*, tr. I, lib. I, cap. I, n. 62—71, plurimorum theologorum auctoritate fretus, ac imprimis Sanchezii, Carden. Leand. Salmantic. Felic. Potest. et Laboranti editoris calendarii Veneti (1770), contendit satis probabilitatis inesse opinioni, qua tutum declaratur incipere privatim Matutinas, *secunda postmeridiana.* Verum cum in hisce nostris partibus, consuetudo talis non inveniatur, censeo Tetami sententiam in praxim reduci non posse, nisi ubi adsunt motiva particularia et sufficientia.

Ad intelligentiam Tabulæ conferantur quæ superius explicata sunt, *Institut. XIII.*

INSTITUTIO XXVI.

Conferri possunt quæ habentur *De synodo*, lib. XI, cap. 2, n. 14 et ss.

Laudatæ Institutioni hic addere utile foret recentissimam relationem necnon decisionem de novo titulo ordinationis in diœc. Brugen. invecto: digna est enim quæ legatur. Sed cum longior sit, lectores remittam ad *Correspondance de Rome*, n. 39, pag. 58.

INSTITUTIO XXVII.

Num. 20. Sub nostris legibus, expensæ concionatorum a Fabrica Ecclesiæ fieri debent. Ita decretum 30 decemb. 1809, art. 37, 20.

INSTITUTIO XXVIII.

Num. 2. De jure communi, processio et Litania non transfertur, nisi coincidat cum die Paschatis : unde, sive sit Dominica, sive Festum Patroni, utique fieri debet processio. Verum nonnullis in provinciis, Concilia a Sancta Sede approbata diversimode statuunt, jubentque processionem simul cum abstinentia transferri, quoties festum S. Marci cadat in Dominica, aut per octavam Paschæ, etc. Ubi talia habentur, servanda sunt. Cfr. *Decreta*, pag. 243.

Num. 6. Nota hanc missam regulariter non cantari nisi processione peracta. *Decreta* ibid. n. 3. Attamen non arguerem illum qui tum Rubricam, tum Decreta restringeret ad Ecclesias obligatas ad Missam conventualem.

INSTITUTIO XXX.

Super hac perutili Expositionis materia consuli debent *Decreta*, p. 280, ubi invenitur *Instructio Clementina* de Oratione 40 horarum Latinitate donata, necnon ejus Instructionis commentatores, Cavalieri Tetamus, et omnium recentior Gardellini, in tomo sexto suæ Collectionis. Cfr. *Mélanges théologiques*, qui illud argumentum tractarunt, tom. 5, pag. 5.

INSTITUTIO XXXI.

Num. 1. Quænam sint processiones publicæ, et quinam ad eas associandas compelli possint, vid. *Decreta*, pag. 224, n. 2.

INSTITUTIO XXXII.

Num. 6. De cœtibus Bononiensibus magnifice loqui non audet Bened. XIV, neque, ut ingenue fatetur, scriptoribus conferentiarum fidem integram præstat. Utique, reor ego, casuista Bononiensis non magnificat fimbrias, nec eruditiorem aut cæteris sapientiorem se jactat : verumtamen *Casus conscientiæ jussu Bened. XIV editi cum multiplici appendice*, et nuper in Belgio recusi, non modo sanas prudentesque resolutiones continent, sed etiam facilem jucundamque pandunt viam ad studium Theologiæ Moralis. Utinam illos Casus diu noctuque versarent confessarii !

INSTITUTIO XXXIII.

Num. 9. In sua Constitutione *Paucis ab hinc* declaravit idem S. P. habitationem unius saltem mensis sufficere, ut quis alicubi matrimonium contrahat.

Num. 10. Cfr. *Institut. LXXVIII*, in qua reassumit idem argumentum.

INSTITUTIO XXXIV.

Num. 4. Indicare sufficiet in omnibus Belgii synodis easdem regulas de exteris sacerdotibus fuisse latas. Cfr. noviss. Synod. Leodien., n. 225, Bullar. Bened. XIV, tom. X, pag. 201.

Num. 5. De cæcutientibus plura S. R. Congregatio, cujus placita reperire est, *Decreta*., pag. 128.

Num. 10. Cfr. *Decreta*, pag. 202, *De sacrif. Missæ*, lib. III, cap. 4, *Bull.* tom IX, pag 14.

Num 13. Eadem fere vigent in Belgio, ut probant plurima concilia ab Hartzeim adducta.

Num. 14. Cfr. *De sacrif. Missæ*, lib. III, cap. 24, et *De synodo*, lib. XI, cap. 9.

Num. 18. Notandum bene quinam, juxta Bened. XIV, sacra vasa tangant licite, quodque ex eo plures corrigendi sint theologi, qui sui loci consuetudines quasi jus traducentes, fictas regulas tradiderunt. Neque refert v. g. in Belgio, aut in Gallia, talem usum non existere, ut acolyti vacuum calicem nudis manibus contrectent, nam privilegium ipsis a Jure concessum, et suo Ordini annexum, non potest per non-usum perimi.

Num. 20 Nonnullis Regularium Ordinibus fuit concessum, ut extranei in ipsorum ecclesiis celebrantes uti possent Missali Ordinis. *Decreta*, pag. 44.

Num. 24—26 Quibus diebus celebrari valeant Missæ *de requiem*, ex S. R. C placitis referunt *Decreta*, pag 167, et brevius luculentiusque *Cours abrégé de liturgie*, pag. 9.

Num. 27. Prælaudatas Constitutiones in extenso relatas invenies, *Decreta*, pag. 267.

INSTITUTIO XXXVI.

Num. 15. In præsentiarum nulli dubium est quod in casu binæ nequeant Missæ celebrari. Quam doctrinam! clare innuit ipsemet

Bened. XIV, in Constitutione *Quod expensis* : « Neque vero hæc in præsenti commemorantur, quasi nunc etiam, præsenti cadavere, duæ Missæ ab eodem sacerdote celebrari possint ; quum juxta hodiernam disciplinam, liceat presbytero, relicta Missa de die, Missam pro defuncto cum cantu celebrare, nisi tanta fuerit diei solemnitas, quæ Missam pro defunctis omnino excludat. » Tom. VI, pag. 250; v. quoque tom. IV, pag. 32 et ss. Limita tamen illud quod ait de transferenda missa pro populo, ad casum parochi ita pauperis, ut ferme ex eleemosynis quas a Fidelibus pro Missarum celebratione accipiat, vivere cogatur; nam si de cæteris sermo est, utique non possunt cantare Missam pro defuncto, sed tenentur applicare Sacrificium pro populo. Cfr. *Decreta*, pag. 169. Idem patet ex sequenti responsione ad petita Fesulani episcopi. « An parochi in Dominicis, aliisque Festis diebus, præsenti cadavere, teneantur Missam celebrare pro defuncto, et ad aliam diem transferre possint Missam pro populo applicandam ? — Et quatenus negative, an saltem applicationi Missæ pro populo supplere possint per alium sacerdotem in casu?

Die 26 januarii 1771, S. Congr. concilii respondit negative ad utrumque. *Thesaurus resol. S. C. C.*, tom. XXXIX, 202, XL, 1.

Num. 24. *Crux præferatur*. Sed cum exequiæ fiunt parvulorum. crux est sine hasta, juxta Rit. Rom.

Num. 26. De his controversiis omne tulit dubium S. R. Congregatio. V. *Decreta*, pag. 103.

INSTITUTIO XXXVII.

Circa eamdem materiam consule *Instit.* LXXVI, et *Bull.* tom. V, 398-406, VIII, 312.

INSTITUTIO XXXVIII.

Num. 7. Præclara circa hunc usum habetur Constitutio Clementis XIV ad Capitulum Civitaten. quam reperies, *Decreta*, pag. 98.

Num. 9. Sane Episcopus prohibere potest ne in oratoriis publicis et capellis, celebretur Missa in die Cœnæ Domini. Num vero illud permittere possit ? videntur decreta affirmanti favere. Cfr. *ibid.* pag. 96.

Num. 12, *Postremo illud monendum videtur*..... Utinam nostri ævi theologi sapientissimum Pontificis monitum ante oculos haberent, dum suas scribunt elucubrationes ! Utique rarius in res definitas impingerent, nec ultra de ignorantia Juris Pontificii arguerentur Scolastici.

INSTITUTIO XXXIX.

Num. 5. Quidquid sit de antiquitate hujus benedictionis, arbitror nomine *incensi* intelligi ipsummet *Cereum accensum.* Ita De Vert et Merati. Audiamus postremum quem nulli secundum in sacris Ritibus omnes agnoscunt. « Claudius De Vert (tom. 2, cap. 1, num. II), censet ex errore rubricistarum, male percipientium illa verba *incensi hujus sacrificium vespertinum*, recenter introductum fuisse hunc ritum benedicendi et infigendi quinque grana incensi in Cereo paschali; opinatur siquidem præfatus auctor, per illud verbum *incensi*, non esse intelligendum thus, sed ipsummet Cereum paschalem accensum. Dum hæc perlegebam in præfato auctore, quasi credebam, consueta suæ severioris critices prurigine excitatum, prædictam ponderationem fecisse; verum progrediendo ad lectionem suorum argumentorum, et diligenter examinando verba talis præconii, video ipsum, licet aliquando sit plus æquo in rubricistas infestus, hac vice rem acu tetigisse; et revera nomine *Incensi*, in prædicto loco, nihil aliud intelligi posse, nisi Cereum ipsum accensum, ex contextu verborum satis ostenditur. » *Addit. in Gavantum*, tom. I, part. 4, tit. 10. n. 24.

Num. 9. Cfr. *decreta*, pag. 245.

INSTITUTIO XLI.

Cfr. *Bullarium*, tom. II, 166, VIII, 226, X, 79, XI, 107 et 166.

INSTITUTIO XLIII.

Cfr. *Instit.* LXV.

INSTITUTIO XLVI.

Num. 10. Hujuscemodi difficultatis plurima exhibent monumenta causæ apud S. Congreg. Concilii habitæ, quarum nonnullæ recentiores referuntur *Correspond. de Rome*, pag. 7, 251.

Num. 12 Idem argumentum reassumit Pontifex in opere *De Synodo*, lib. XII, cap. 5, n. 1, ubi pluribus evolvit non sustineri decretum Episcopi in sua synodo decernentis invalida esse sponsalia clandestina.

Num. 17. Moneantur nupturientes, ut ab omni familiaritate abstineant, neve sub eodem tecto habitent; imo regulariter prohibitum sit procedere ad banna, casu quo separari nolint. » *Synod. Leod.* n. 206.

INSTITUTIO XLVII.

Num. 26. Hanc sententiam confirmavit S. Rituum Congregatio, v. *Decreta*, v. Reliquiæ, n. 3. Nota in editione Ritualis Romani a Bened. XIV denuo in lucem editi, hanc reperiri Benedictionem.

Num. 37. Scienter probatum fuit campanarum sonitu materialiter non moveri fulgur, ideoque pium et laudabile esse eas pulsare. Cfr. *Mélanges théol*, tom. IV, p. 634.

INSTITUTIO L.

Num. 4. *Qui eas neglexerint, et tamen abstinentiam Quadragesimæ non coluerint, de violato ipsius Quadragesimæ præcepto se reos esse coram Deo et Ecclesia pro certo teneant.* Duplex hic habetur difficultas. 1° An Episcopi possint dispensare in Lege Pontificia apponendo pœnam pecuniariam? Affirmant plures : limitat tamen Suarez hanc sententiam, ut locum habeat tantum in legibus, per quas subditi obligantur ad aliqua onera, a quibus per dispensationem eximuntur, ut est lex jejunii, abstinendi ab operibus servilibus in die Festo, et similes. Secus vero in illis legibus, quæ non feruntur per se ad imponenda onera subditis, sed propter alios justos fines, pertinentes ad commune bonum, propter servandum debitum ordinem, vel vitanda aliqua incommoda. Talis est lex Tridentini, quæ præcipit denunciationes fieri publice ante matrimonium..... Universe vero negat Diana cum utroque Sanchez, Palao, Bonac. etc., quia Pontifex concedit facultatem dispensandi, non autem commutandi; plus est vero commutare quam dispensare, cum commutatio includat novum impositum onus. Probatur 2° ex Concil. Trident. (Sess. XXV, cap. 18 de reform.) ubi ait : « Quod si urgens justaque ratio, et major quandoque utilitas postulaverit cum aliquibus dispensandum esse, id causa cognita, ac summa maturitate, *atque gratis a quibuscumque* ad quos dispensatio pertinebit, erit præstandum. » Cfr. Diana *Oper. coordin.* tom. III, tr. 4, resol. 7 et 8.

Quidquid sit de hac disputatione, dicendum est in casu Bened. XIV limites Juris non præteriisse, cum ex Pontificio Indulto ipsi liberum fiebat certas apponere conditiones, quibus cives Bononienses carnibus uterentur.

Altera difficultas hæc est : Num Episcopus possit declarare illos in legem jejunii impegisse, qui renuunt appositas conditiones adim-

plere? Tam clare affirmativam tenet Bened. XIV, ut ab ea vix recedere ausus sim, licet plura et magni ponderis pro negativa habeam momenta.

INSTITUTIO LIII.

Num. 5. Hæc sententia non modo confirmata fuit a Bened. XIV, qui illam veriorem appellat, sed etiam multiplici decreto S. Congreg. Indulgent. clare probata. Cfr. *Decreta*, p. 279, et *Analecta Juris Pontif.* Octobr. 1854, pag. 1206.

Num. 10. Ex his eruitur apocryphas et commentitias esse concessiones Indulgentiarum millenorum annorum, cum semper referantur ad id tempus quo parcius sua potestate utebantur Pontifices. Lege *De Synodo*, lib. XIII, cap. 18, n. 8.

INSTITUTIO LV.

Num. 8. Præclaras de hac re disquisitiones invenire est, *Mél. théol*, tom. II, pag. 249 et ss.

INSTITUTIO LVI.

Num. 6. Integrum stipendium esse tradendum celebranti jussit ipse Bened. XIV, Constit. *Quanta cura*, tom. I, pag. 113, usumque oppositum *execrabilem* nuncupavit.

Num. 15-17. Minoris facta sunt momenti quæ hic disputantur, ex quo S. P. altare privilegiatum cuilibet Cathedrali, ac Parochiali concesserunt. Cfr. *Mél. théol.*, tom. II, pag. 96, 98; *Decreta*, append.

INSTITUTIO LVII.

Num. 3. In nonnullis diœcesibus officium Canonici Theologalis confertur per concursum. En quæ edixit S. P. Gregorius XVI in erectione episcopatus Brugensis « Futuris temporibus, Archidiaconatum, primam post Pontificatum Dignitatem, quovis modo et quandocumque vacare contigerit, Nobis et Apostolicæ Sedi affectam et reservatam edicimus atque decernimus... reliquas autem dignitates, canonicales præbendas ac mansionarias, ab Episcopis pro tempore existentibus... semper et in perpetuum libere conferri.. statuimus et ordinamus, *exceptis tamen canonicatibus theologali ac Pœnitentiaria præbendis, quas* PRÆVIO EXAMINE ET CONCURSU, AD

PRÆSCRIPTUM CONCILII TRIDENTINI, ET APOSTOLICARUM CONSTITUTIONUM, *tum hac prima vice, tum perpetuis futuris temporibus*, per Episcopum conferri volumus atque mandamus. » *Collect. Epist., Diœc. Brugens.*, tom. 1, pag. 110. Cfr. quoque resolutionem S. C. C. in *Beneventana* 22 maii et 21 aug. 1784, ubi mandata fuit convocatio concursus, in electione canonici Pœnitentiarii, ex vi Bullæ Benedicti XIII. Nec omittantur *Statuta Molinens.* Art. 5 et 6. « Tria » numerantur in Capitulo officia, nempe Curatus, Theologus et Pœ- » nitentiarius..., Officia ab Episcopo conferentur *juxta Canonicas* » *Sanctiones.* »

INSTITUTIO LX.

Num. 1. Plura veniunt notanda de Fidei Professione quam emittere debent omnes promoti ad *Beneficia quæcumque curam animarum habentia* : certo ordine meas animadversiones proferam, quo inde clarius solvantur difficultates et dubia.

1° *An adhuc vigeat hæc lex Tridentina?* Utique, ac de eo minime dubitandum, etiamsi longissimi temporis fuerit contraria consuetudo, vel potius corruptela. Cæterum hanc assertionem bene probat noster Bened. XIV, hic n. 7, confirmatque decretum Synodi Leodien. 1851 : « Inhærentes decretis sacrosancti Concilii Tridentini, statuimus et ordinamus, ut Fidei Professio fiat, juxta fel. rec. Pii IV Constitutionem et Formulare Alexandri VII, ab omnibus quibus..., de parochialibus beneficiis providebitur.... coram Nobis vel delegato nostro. » Tit. V, n. 93.

2° *An sufficit illam Professionem emittere coram quocumque ab Episcopo delegato?* Affirmativam innuit supracitatum Leodien. decretum ; at negativam sententiam tam clare profert Tridentinum, ut circa eam vix locus dubio supersit : *in manibus*, ait, *ipsius Episcopi, vel eo impedito, coram Generali ejus Vicario, seu Officiali.* Confirmatur ex praxi adducta a nostro Bened. hic n. 3, ut qui jam Romæ coram Cardinali Urbis vicario Fidem professi essent, eamdem Professionem iterarent, statim ac Beneficii sedem attingerent, coram Episcopo, si cum Beneficio animarum cura jungeretur.

3° *An qui non emisit hanc Fidei Professionem faciat fructus suos duorum mensium?* Affirmant sat communiter DD., verum Romaguerra (*ad Synod. Gerunden.*, lib I, n. 84) dicit negativam esse rationi conformem. Nam si possessio valet quoad hos duos menses, quomodo non valet pro sequentibus? Si non valet quoad cæteros,

undenam jus provenit ad fructus duorum priorum ? Sed hic communis est tenenda cum S. C. C. in Tirasonen., 11 maii 1782.

De fructibus sequentis temporis non est ambigendi locus, cum Tridentinum declaret *omnes provisos*, *ut supra*, *fructus non facere suos*, *nec possessionem suffragari*. Unde concludit idem Romaguerra, opus haud esse sententia declaratoria, ut Beneficiatus non professus expendere teneatur fructus in pios usus.

4° *Quænam hic veniant nomine fructuum* ?

Certe non veniunt sub hac appellatione *distributiones chorales*, cum pluries S. Congreg. declaraverit canonicos, non emissa Fidei Professione, nihilominus lucrari distributiones quotidianas. Nec veniunt *redditus stolæ* seu *jura pastoralia*, quidquid dicat Suarez, *de censuris*, disp. 27, sect. 1, n. 29 et ss. ; cum, ut bene ratiocinatur Reiffenstuel (*Juris canon.*, lib. III, tit. 25, n. 7), hæc dentur Parocho, ratione sui ministerii, seu laboris spiritualis. Sed ut fructus habendi sunt, non modo ii qui producuntur a bonis immobilibus, aut censibus Beneficio curato affixis, ut per se patet, sed etiam pensiones (*traitement*) quæ solvuntur a Gubernio. Illud probatur pluribus responsis allatis a Carrière, *de jure et justitia*, n. 194, quorum unum saltem aut alterum hic legere multos juvabit. « An salaria quæ » in Belgio a Gubernio solvuntur pastoribus et canonicis induant naturam Beneficiorum..... ? S. Pœnitentiaria respondit *Affirmative*. » Die 19 januarii 1819. — An hæc responsio applicari debeat solis » salariis fixis 1000 libr. pro parochis, et 750 libr. pro deservien» tibus, vel extendi debeat ad oblationes Fidelium ? R. *affirmative*, » quoad primam partem, *negative* vero quoad secundam » Die 9 aug. 1821.

Unde pro praxi conclude illum Beneficiatum curatum qui non emisit Fidei Professionem, intra duos menses ab adepta possessione, haud posse percipere in conscientia salarium ipsi a Gubernio solutum, nec fructus bonorum, v. g. prædiorum, camporum, si quæ suo Beneficio annexa remanserunt.

5° *Quinam dicuntur habere beneficia curata* ?

Ii sane qui possident parochialia Beneficia titulo stabili, ut parochias primæ et secundæ classis ; ii, inquam, habent Beneficia cum cura animarum. Neminem hæc latent. Imo ut certum habeo ecclesias parochiales, quas vulgo *succursales* vocant, vere et proprie esse *beneficia cum cura animarum*, in sensu Tridentini. Quod important curam animarum et jura parochialia, nemo nescit aut ambigit.

Quod ex alia parte sint *Beneficia*, probatur ex supra allatis S Pœnitentiariæ responsis, tum responso S. P. Pii IX feliciter regnantis ad Episcop. Leodien. de concursu (supra Instit. VII), tum demum ex eo quod nihil in *qualitate* parochialium fuerit mutatum per Conventionem anno 1801 habitam, sed tantum circa ecclesiarum *circumscriptiones* et *rectorum nominationes*.

INSTITUTIO LXV.

Num. 24. Quidquid in contrarium asserere videantur theologi diversæ scholæ, *certum est* veniam laborandi diebus Festis petendam esse ab Episcopis aut Parochis delegatis, *etiamsi necessitas urgeat, aut pietas suadeat* (S. C. Concilii 20 april. 1599). « Ordinariis antiquorum canonum observantiam ad memoriam revocamus, in concedendis licentiis laborandi diebus Festis, » ait Urbanus VIII, Constit. *Universa*, 22 decembris 1642. (Bull. Luxemb. tom. V, pag. 378). Profecto nemo negabit ubique statutum fuisse, haud secus ac in Bononiensi diœcesi. Sic secunda provincialis Cameracensis Synodus, postquam enumeravisset nonnulla opera quæ fieri nequeunt *nisi ob notabilem necessitatem*, addit, *cujus cognitio ad Decanum Christianitatis, vel eo absente, aut nimis procul degente, ad pastorem loci spectabit*. Tit. 4, Cap. 2. Quod decretum sua auctoritate firmavit Philippus II, his verbis : « Ne pourront les laboureurs cultiver les terres et moissonner... n'est pour quelque notable nécessité à déclarer par l'officier et magistrat du lieu, par l'advis du doyen de chrestienté, ou, en son absence, du curé du lieu. « Item Synodus Warmiensis anni 1610 .... » aliquando, summo præsertim necessitatis tempore etiam Festivis diebus laborare liceat, ..: *dummodo id cum consensu Parochorum fiat*, et non antequam Divina Officia omnia in Ecclesia finita fuerint, quorum conscientias hac in parte oneratas esse volumus ; præcipimusque ut *nonnisi summo necessitatis tempore*, parochianis *eam facultatem*, neque aliter atque a Nobis constitutum est, *concedant*. » ap. Hartzheim, tom. IX, pag. 102.

Hæc sufficiant. Si quis autem consuetudinem oppositam invocaret, ut a petenda venia eximerentur agricolæ in necessitate laborandi positi, facile negarem illam consuetudinem, saltem in Belgio existere ; quippe ibi si non ab omnibus, saltem a nonnullis venia laborandi petitur. Cæterum, etsi existeret talis consuetudo, in potestate Episcoporum est illam de medio tollere ; imo mihi videretur hæc potius corruptela,

cum ad relaxandos disciplinæ nervos, et ad cultum Dei minuendum tenderet. Hinc arbitror parocho, ubi aliquem fructum sperat, incumbendum, quominus non laborent agricolæ, nisi obtenta venia, simulque extra tempus tum Missæ, tum Vesperarum.

INSTITUTIO LXVII.

Num. 3. Quod proposuerat Episcopus, perfecit summus Pontifex, sed per Archiepiscopum tunc temporis Bononien. metropolitanam ecclesiam consecravit. Plura eruditissime conscripta de hac re invenire est, *Bullar. Bened. XIV*, vol. XI, pag. 416-460.

Num. 8. Altare dedicare absque Ecclesiæ consecratione licet, sed Jure cautum est ut Ecclesia non consecretur, nisi saltem ara maxima simul consecretur. Cfr. *Cours abrégé de liturgie*, pag. 446.

INSTITUTIO LXVIII.

Num. 12. Ex declaratis in præsenti numero, mens Summorum Pontificum in constituenda tertia parte horæ ante auroram, aut post meridiem, videtur fuisse, ut non *incipiatur Sacrum ante* tempus ad incipiendum designatum, nec *finiatur post* tempus ad finiendum assignatum. Hinc dimittenda est sat communis theologorum doctrina, qui, ut jam sæpius notavi, haud sufficientem notitiam habent Sacrorum Canonum, ac Pontificiarum Declarationum.

INSTITUTIO LXX.

Plura ad rem pertinentia referuntur in S. R. C. Decret., pag. 103-219.

INSTITUTIO LXXI.

Num. 8. Similia decreverunt omnes ubique synodi, tam provinciales quam diœcesanæ. Illas referre omittam, quippe sufficit hæc legere a synodo Leod. 1851 constituta : « Præcipimus ut in civitatibus et oppidis, omnes et singuli Sacris Ordinibus initiati, dum e domo exeunt, præter tonsuram conspicuam, vestem gerant talarem (*soutane*) cum cingulo, pallio, collari ecclesiastico majore (*rabat*), et pileo triangulari, vel si suam ecclesiam adeant, birreto, cujus usus, dum itur per parochiam, prohibetur. — Rure vero, dum parochi rectores et vicarii diebus Dominicis et Festivis etiam devotionis in sua ecclesia aliquo officio funguntur, semper veste talari induantur. — Parochis,

rectoribus, vicariis aliisque clericis in itinere constitutis vel ruri commorantibus, conceditur usus *substanellæ* seu vestis nigræ, corpus modeste usque ad media crura contegentis. — Districte et sub comminatione Suspensionis ab Ordine inhibemus ne quis Missam celebret, quin sit veste talari saltem non manicata indutus. Pariter omnino jubemus, ut quoties clerici quilibet aliquo sacro munere funguntur, vel publicis sacris cæremoniis, v. g. processionibus, pompæ funebri, exequiis, intersunt, semper veste talari induantur. » n. 13.

Num. 9. Nota vestem talarem parochorum, canonicorumve non posse esse caudatam. Cfr. *Decreta*, p. 16.

INSTITUTIO LXXII.

Num. 19. Non excedit suæ potestatis limites Episcopus prohibens ne fiant proclamationes ante nuptiales eorum qui ignorant rudimenta Fidei; nam ita, non constituitur novum impedimentum, sed illud inculcatur et patefit quo antea jam tenebantur. Cfr. Bened. XIV *De synodo*, lib. VIII cap. 14. Imo non censeo unquam licitum fore parocho matrimonio illorum interesse, qui *renuunt* illa mysteria addiscere, cum ipsi sint publice et pro foro externo in statu peccaminoso.

Num. 21. Recitatio publica e suggestu precum et mysteriorum Fidei vocatur præconium (prône), et juxta synod. Leod., saltem quater in anno haberi debet. N. III. Cfr. ibid. n. 356, et supra *Instit. IX*.

Num. 23. In eadem Leod. synodo renovatur decretum Tridentini, et initiandi Sacr s Ordinibus proclamari debent in sua parochiali, semel infra Miss rum solemnia. n 202.

INSTITUTIO LXXVI.

Num. 8. Nimii rigoris non posse insimulari Synodalem Constitutionem, quæ sub gravioribus pœnis, jubet clericis ut a choreis abstineant, tradit *de synodo.* lib, XI, cap. 10, n. 11. Quippe fere omnes Synodi illud statuerunt. Ex nostratibus unum alterumve referre juvabit. Inter statuta synodalia Treviren. (an. 1678), legimus n. 21: « A choreis autem omnino abstineant : indignum enim est sacerdotem, a laicis habitu distinctum, in levitate morum esse parem. Qui secus fecisse convictus fuerit, a Decano, ad unum florenum aureum mulctetur pro prima vice, pro secunda ad duos. Si nec sic corrigatur, sit suspensus ab officio, donec seriam emendationem in manus Decani

coram definitoribus promiserit. » Synodus Eichtetten. ann. 1713 disponit. « Saltationes et choreas in ædibus parochialibus tum ab aliquibus sacerdotibus, tum aliis fuisse ductas, relatum est. Quare severissime et sub pœna incarcerationis prohibentur ejusmodi excessus clericis omnibus, eamdem pœnam incursuris, ubi laicis ejusmodi saltationes permiserint in ædibus suis propriis. » ap. Hartzheim, *Concil. Germ.* tom. X, pag. 61, 380.

Num. 9. « Caveant ne Bacchanalium dissolutiones aspiciendo, ullatenus approbent, sed potius hisce diebus animo et corpore separati et recollecti permaneant, Fidelibusque exemplum præbentes, assidue precibus XL horarum intersint .... » *Synod. Leod.* 1851. n. 20.

INSTITUTIO LXXVII.

Num. 10. Ex hic disputatis concludendum est, rectorem Ecclesiæ, dum ei aliqua suspicio ingeritur de generositate et veritate vini, teneri ab illo abstinere, donec experimentaliter convictus sit in illo vino non reperiri fraudem. Quantum nunc, bone Deus, in hæc invigilandum est! Probe norunt omnes fabricari in præsentiarum fale vinum, quod vinum nullatenus sit nisi nomine. Sume saccharum, aquam, alcooli decimam partem; his adjunge colorem, mediantibus plantis quæ plus minusve redolent vinum; et liquorem vino simillimum habebis. Sed quomodo fraus detegenda? Facilius illud est theoretice quam practice, et non diffiteor ad peritum in arte chymica recurrendum esse; nam quamvis possem hic plura addere, de sequenda methodo falsitatem detegendi, pauci tamen talia caperent, quæ studia scientiarum prævia requirant.

INSTITUTIO LXXX.

Num. 6-11. Quæ nuper a S. R. C confirmata fuere. « Serventur, inquit, rubricæ Missalis ac memorata Decreta, quibus edicitur, ut quoniam temporibus ab Ecclesia vetitis, locum habere nequit solemnis Benedictio nuptiarum, ita pariter commemoratio pro Sponso et Sponsa in Missa occurrente, neque orationes resumendæ extra Missam tempore prohibito jam elapso. » Cfr. Decreta pag. 26. Omnes quos legi, libri rituales idem sanxerunt; verum si unus aut alter contrarium ediceret, profecto non esset audiendus, cum contra Jus Pontificium nihil possint statuere Ordinarii locorum.

Num. 15. Eadem consuetudo multiplici synodorum decreto roborata, viget in Belgio; hinc petenda est ab Episcopo dispensatio, ut

matrimonium licite celebrari possit tempore clauso; at, ut supra animadversum est, Benedictio nuptialis prætermittenda est.

INSTITUTIO LXXXI.

Num. 4. In sententiam Congreg. Episc. et Regul. a Diana relatam descendit ipsa Congregatio S. Rituum, pro casu quo perdurantibus belli civilis calamitatibus, haberi nova Olea non potuerint. Cfr. *Decreta* pag. 21.

Num. 5-6. Munus est Decanorum ac Parochorum ut Sacra Olea citius habere curent. Quippe S. R. C. reprobavit usum in diœcesim Gandaven. inductum ea distribuendi post Dominicam in Albis, cum ea, in quantum fieri potest, debeant in Fontes infundi dum benedicuntur.

Neque hic unus fuit usus reprobatus. Damnavit enim morem afferendi solemniter et cum processione nova Olea in ecclesiam, et publice ea infundendi in Fontes: repugnant talia sensui Ecclesiæ et Rituali Romano. Cfr. *Decreta* v. Oleum S. pag. 194. Cæterum recte decrevit recens Synodus Leod. n. 46. « Singulis annis in ipsa Ecclesia Cathedrali, distributio fiet statim post Sacrum Solemne et ab hora tertia; in ecclesiis vero decanalibus *feria VI in Parasceve* post meridiem; vel si ob varias causas hac die fieri nequeat, ultra feriam 4 post Dominicam *in Albis* non differatur ... Ei interesse tenentur omnes districtus parochi, nisi legitime fuerint impediti, quo casu vicarium aut alium sacerdotem deputent, datis ad Decanum litteris, quibus SS. Olea petant ... Mandamus Decanis et parochis, ut nunquam laicos, sed semper presbyteros aut saltem clericos SS. Ordinibus initiatos ad deferenda Sacra Olea deputent, dum ipsi sunt impediti. »

Nota decretum S. C. C. de die 6 sept. 1604. « In distributione S. Oleorum, non permittat Episcopus ut aliquid recipiatur, non obstante consuetudine, quæ dici debet abusus contrarius dispositioni Sacrorum Canonum. » Quod decretum evidenter fuit confirmatum per rescriptum in Leodien. supra allatum pag. 1384 (bis).

Nonnulla tamen sunt attendenda et definienda, juxta diversam rerum occurrentiam. Sequenti modo omnia composuit Sacrorum Rituum Congregatio.

Dub. 79. In diœcesi Lucionensi et in aliis, multi Parochi ob distantiam locorum, Olea Sacra, feria V in Cœna Domini benedicta, tempestive habere non possunt, ut ea in Benedictione Fontis Baptismalis Sabbato Sancto facienda, adhibeant, sed paucos post dies

accipiunt. Habetur quidem Decretum diei 23 sept. 1837 ; at forsan sanctio hujus Decreti spectabat casum particularem in quo versabantur Diœceses Hispaniæ, in quibus Benedictio Oleorum facta non fuerat, et nesciebatur quonam tempore accipi possent nova Olea Sacra. Hinc quæritur an in prædicta nostra sententia, Benedictio Fontis Baptismalis fieri debeat cum Chrismate et Oleo præcedentis anni, et sic tali casui applicanda sit responsio data in Oriolen. ? Vel potius omittenda sit tunc infusio Chrismatis et Olei, usquedum accipiantur recenter consecrata, prout innuere videtur Decretum diei 12 aprilis 1755 in Lucana ad 3 ?

Resp. Pro diversitate circumstantiarum utrumque Decretum servari posse : nam in Lucana supponitur quod ex aliquo fortuito casu Olea sacra ad breve tempus retardentur ; et in Oriolen. loquitur de omnimoda impossibilitate habendi Olea sacra a propria Cathedrali, vel a vicinioribus Diœcesibus.

Dub. 80. Posito quod in prædicto casu Benedictio Fontis facienda sit cum Chrismate et Oleo præcedentis anni, quæritur etiam utrum accepta nova Olea infundi debeant in hanc aquam, quæ cum infusione veterum Oleorum fuit benedicta ? An potius ad infundenda hæc nova Olea expectandum sit usque ad aliam Benedictionem Fontis quæ fit in vigilia Pentecostes ?

Resp. In sensu præcedentis responsionis, negative ad primam partem, affirmative ad secundam.

Die 12 *augusti* 1854, *in Lucionen.* ad 79, 80.

INSTITUTIO LXXXII.

Notatu digna habet Synod. Leodien. citata n. 26 et ss. « Sciant Clerici sibi esse vetitum, ne cum mulieribus quoquomodo suspectis, aut in quas vel suspicio cadere possit, habitent, aut familiarius conversentur ... Hinc ancillas habeant non juniores, sed ad minus 33 annos natas, non garrulas, non cultus muliebris studiosas, non dominatrices, sed ætate et moribus graves, iis dotibus pro sua conditione ornatas, quas in mulieribus Ecclesiæ mancipatas requirebat Apostolus ... Ancillis suis ingressum tabernarum, choreas, aliaque consortia immodesta sub pœna expulsionis interdicant. Cum ipsis nunquam mensæ assideant ; nunquam, sub prætextu sumptibus parcendi, sedem suam figant in eo loco ubi illæ rebus domesticis vacant ; nunquam cum ipsis ad convivia etiam invitati accedant,

nunquam forum negotiandi causa cum ipsis adeant, neque parochianos aut amicos quovis titulo vel prætextu invisant ... Ne oblocutionibus et scandalis ansam præbeant sacerdotes, abstineant a testamentis in favorem ancillarum suarum conscribendis; quanquam ... aliquo legato vel quod melius foret, dono de manu ad manum remunerare, non vituperio sed laude potius dignum sit. »

INSTITUTIO LXXXIII.

Num. 22. Nunc per Constitutiones apostolicas ab ipsomet Bened. XIV anno 1745 editas, omni jurisdictione privatur confessarius in complicem peccati inhonesti. Si quis secus facere ausus fuerit, sciat se incurrisse ipso facto, etiam tempore Jubilæi, suspensionem, majoremque excommunicationem S. P. reservatam. Tom. I, pag. 101. Neque dicas præfatas Constitutiones non fuisse in Gallia receptas, neque ideo vigere hanc reservationem : quia certo certius est jurisdictionem qua pollent tum Episcopi, tum parochi, posse restringi per Summum Pontificem, neque id ullo modo pendere ab acceptatione subditorum. Sufficiat hæc referre ex Bulla *Auctorem Fidei* synodum Pistoriens. damnante « Propos. 45, prout innuit per reformationem Ritualis et ordinis Pœnitentiæ factam ab Episcopo vel synodo, aboleri posse casus, quos Tridentina synodus declarat Pontifices Maximos potuisse, pro suprema potestate sibi in universa Ecclesia tradita, peculiari suo judicio reservare : *Propositio falsa, temeraria, Concilio Tridentino et S. P. auctoritati derogans et injuriosa.* » *Collect. brevium Pii VI*, part. 2, pag. 175, edit. rom.

INSTITUTIO LXXXIV.

Num. 2-14. Cfr. De *Synodo* lib. VIII, cap. 6, n. 2-4. *Bull.* tom. V, p. 54, XI, p. 406-408. Mirum quis non fatebitur a tot tamque præclaris Conciliis unanimiter juberi, ut non rebaptizentur absque delectu infantes domi baptizati ab obstetrice, et fere ab omnibus in Belgio oppositum practicari ! Ex erronea conscientia hæc fieri mihi videntur : hinc utile duxi hic loci nonnullas adjicere notationes. Ad quæstionem : *quid agendum parocho, cui defertur infans ab obstetrice domi jam baptizatus* ? Respondeo, casum a casu distinguendo, et nonnulla præmittendo.

1° Dum *constat* priorem Baptismum fuisse nullum, iterari debet

absolute, ita ut si quis conditionem adjiceret, graviter peccaret, ut omnes fatentur.

2° Ubi *constat* e contra fuisse validum, non potest renovari absque piaculo et irregularitate.

3° Si post debitam inquisitionem, manet *dubium* de validitate prioris Baptismi, sacramentum debet iterari *sub conditione*. Hæc certissima sunt.

4° Unius probi viri testimonium sufficit ad reddendum certum Baptisma; et ita quotidie attestatio sacerdotis baptizantis de collato Sacramento omnibus fidem facit.

5° Obstetricis juratæ et per examen idoneæ repertæ testimonium, dum affirmat Sacramentum fuisse a se legitime administratum, nec quidquam contrarium occurrit quod illius testimonio fidem detrahat; illud, inquam, testimonium sufficit ad probandam collationem Baptismi. Ita Bened. XIV, Jus canonicum, et canonistæ omnes, nec res explicatione indiget.

6° Dubiæ scientiæ aut probitatis obstetricis, sive alterius mulierculæ testimonium, quando cum alio testimonio non jungitur, insufficiens est ad faciendam fidem. At, inquies, hic est frequentior casus? Cito videamus.

His ut certis et ab omni arguto concessis, restat nunc enucleanda magna quæstio, cui vix studuerunt illi qui sibi facile formant conscientiam, et indiscriminatim omnes rebaptizant. Nempe: *an quando parocho affertur infans domi baptizatus a tali obstetrice seu mulierc*ula, TENEATUR PASTOR SUB GRAVI INQUIRERE *de rei veritate, ita ut certitudinem adipiscatur (si est possibile) validitatis vel invaliditatis prioris Baptismi?*

Negativam forsan tenebunt nonnulli facilis conscientiæ, et de sua salute parum curantes. « Neque enim desunt, ait *Catechismus Romanus*, qui nullum scelus admitti posse arbitrantur, si quemvis sine delectu cum adjunctione illa baptizent.... quin etiam, quamvis exploratum habeant domi Sacramentum administratum esse.... cum additione repetere non dubitant: *quod quidem sine sacrilegio facere non possunt.* » Teneant illi negativam, sed sciant, teste Catechismo Romano, cujus doctrina sensui Ecclesiæ respondet, ait Clemens XIII, se esse sacrilegii reos.

Sed probanda est hæc mea assertio: paucis me expediam:

1° Quid agendum est, si dubium occurrit menti de liceitate actionis? Omnes uno ore fatentur theologi, inquisitionem faciendam ad expellen-

dum dubium. Si non inquiris, agis cum *dubio practico*, et peccas. Porro in hac materia gravi de Re Sancta ministranda, tale peccatum vocatur sacrilegium. Ergo reus es sacrilegii.

2° In Rituali Romano hæc inquisitio præcipitur. « Sacerdos *diligenter curet ut certior fiat* de statu et conditione eorum qui baptizari petunt, de quibus *facta diligenti inquisitione*, num alias ac rite sint baptizati, caveat.... Omnes autem de quibus *re diligenter investigata* probabilis dubitatio est.... » Hæc quæ de adultis disponuntur, paritate rationis ad infantes applicari debent. Tenetur ergo diligenter inquirere parochus; quod si omittat, graviter deest officio suo, et sacrilegii fit reus.

3° Ex vi suæ commissionis, et natura sui officii, parochus Sacramentorum distributor illa indignis, sine piaculo præbere non potest: unde ipsi incumbit onus investigandi num indignus non sit in foro externo qui postulat sibi aliquod dari Sacramentum. Porro indignus et incapax est qui suscipiat Baptismum, ille qui jam recepit; ac si de ea incapacitate fundatum moveatur dubium, jam munus est parochi, quatenus judicis, interveniendi et inquirendi an illa incapacitas vera sit aut ficta. Qui autem non inquirit, in munus suum graviter impingit, et peccati mortalis certo reus est. Unde nec prætensa consuetudo, nec aliud subintroductum effugium eximere potest parochum ab illa inquisitione, quæ ipsi demandata sit vi muneris sui; proindeque per Jus naturale divinum. Nec Episcopus aut Summus Pontifex in ea dispensare posse videntur.

Ex disputatis liquet quid sit propositæ quæstioni respondendum; nempe, parochus debet interrogare obstetricem quid, quomodo, etc. factum sit. Si ita non potest deprehendere num moraliter certo validum aut invalidum fuerit Baptisma, debet ulterius inquirere a matre, a testibus oculatis, eo modo ut aliquid certi assequatur. Et solum in casu quo restet dubium fundatum, iterum repetere debebit formam sub conditione.

Nota, non expectandum esse tempus quo infans jam allatus est ad ecclesiam, ut instituantur investigationes. Sed antea faciendæ sunt, eo scilicet momento dum pastori nuntiatur quemdam infantem esse baptizandum.

Num. 22. Ex hac declaratione concludendum est cum Muzzarelli, (*Regula moralium opin.* tom. IV. pag. 173 edit. Bruxell.) improbabilem esse, etsi multorum theologorum sententiam, qui autumant suppleri jurisdictionem ab Ecclesia Confessario audienti confessiones

ex opinione probabili, imo ab eadem tolli impedimentum matrimonii dubium dubietate juris. *Præsumptio enim debet cedere veritati*, et hic habemus expressam Ecclesiæ voluntatem. De validitate loquor, nam quoad liceitatem plura sunt attendenda. — Necessariam esse approbationem Episcopi loci in quo degunt pœnitentes declaravit Ben. XIV, *Bull.* tom. II, pag. 230, X, 217.

INSTITUTIO LXXXVI.

Num. 14. Animadvertere non prætermittam quod, juxta superius tradita *Instit. IX.* n. 16, Episcopo jus inest ex causa, ad examen revocandi parochos etsi per concursum nominatos.

INSTITUTIO LXXXVII.

Num. 1—22. Facultates ordinarias Majoris Pœnitentiarii quoad matrimonia tradit ipse Ben. XIV, Constit. *Pastor Bonus* § 39 ss. tom. II, pag. 223.

Num. 80. Dispensationes in *radice* commemorat idem *De synodo* lib. XIII, cap. 22, n. 7, *Bullar.*, tom. III, p. 28, eorumque vim et naturam bene explicat D. Carrière, *De matrimonio*, n. 1422 et ss.

INSTITUTIO LXXXVIII.

Num. 1. Diversa statuerat Ben. XIV de Medicis, Prætoribus, famulis, advenis, ex una parte, et de puellis educandis aut famulis Bononiensibus ex altera. Quare pondus et pondus? Duplex responsum affert : 1° quod talem normam pro Diœcesi statuerat ad vitandas lites et dissidia ; 2° nihil se novi sancire, sed indicare solum ea quæ a Jure communi desumuntur. Verum an hoc posterius recte proferatur, judicent peritiores. Nam in Constitutione *Paucis ab hinc*, declarat unius saltem mensis habitationem sufficere ut quis matrimonium contrahat coram parocho loci habitationis : (Tom. XII, pag. 393), quæ declaratio per Congregationem Inquisitionis nuper applicata fuit in Belgio, ut videre est *Mélang. théol.* tom. II, pag. 449 ; quomodo vero hæc cum sancitis in præsenti institutione concordent, si ad solum Jus commune attendatur, non capio.

INSTITUTIO LXXXIX.

Num. 6. Quid de parocho sub nostris legibus qui ad succurrendum citius infirmo per terras excultas transit? Profecto in rigore juris damnari posset ad solvendam multam per *Codic. pœnal* impositam : verum cum Judici relinquatur librare et distinguere facti circumstantias, sæpius fiet ut per epikeiam excusetur ille qui alioquin sub stricta legis verba caderet

INSTITUTIO XCI.

Nervose et luculenter probatum fuit, (*Mélanges théol.* tom. V, pag. 124 et ss.) has binas dispositiones Juris Canonici, adhuc post Conventionem anni 1801 locum obtinere.

INSTITUTIO XCIII.

Num. 10. Quid per *laudum* intelligitur, videsis *Casus conscientiæ* nuper editos typis *Lardinois*, Leodii, tom. II, pag. 285, *nota.*

INSTITUTIO XCVIII.

Num. 3. In synodis Cameracensibus præfigitur terminus *duorum* dierum, trium autem in Pastorali Mechliniensi. Sane, ex disputatis et definitis circa statuta Card. de Tournon, rite concludi potest juris esse episcopi determinare illud tempus quo transacto, parentes mortaliter peccant, si infantem baptizari non curant. Cfr. *Bull. Bened. XIV*, tom. II, pag. 369.

Num. 9. Eadem statuit recens synodus Leod. n. 139. « Baptismum, sine speciali Ordinarii licentia, extra Ecclesiam parochialem conferre sub gravi prohibetur : et in casu facultatis concessæ, baptizetur infans cum aqua e fonte baptismali, omissis cæremoniis. » Nonnulli revera Episcopi potestate dispensandi in Lege Pontificia se gaudere non arbitrabantur : ita Episcopus Atrebaten. citatus a Sylvio *Resol. var.* v. Baptismus, IV, concl. 1 et 3. Verum non modo Synodus Cardin. Boncompagni hic relata, sed concilium Ruthenorum anni 1720, a Benedicto XIII approbatum, sufficienter indicat illud non excedere potestatem Episcopi. Cfr. *Labbe* (edit. Colletti), supplem. tom. VI, colon. 329.

Num. 12. In Belgio tot quot fuerunt Synodi diœcesanæ hortantur parochos, ut in qualibet parochiali Fontes Baptismales erigant : imo

ipsa mens est S. Congreg. Concilii cui » visum est expedire, ut sublata etiam contraria consuetudine, quisque parochus habens Fontem Baptismalem, infantes in sua parochia natos, aqua salutis respergat » ap. Ferraris, v. *Baptismus*, art. 4, n. 46. Potest Episcopus alteri sacerdoti, etiam parocho invito, facultatem baptizandi delegare : id tamen raro et non nisi urgenti de causa faciendum est, ait Card. Petra, tom. IV, pag. 159, n. 34.

Num. 16. Quanti faciant S. P. cæremonias a Rituali præscriptas in Sacramentorum administratione, et quam inviolate observari curent, patefacient hæc verba — *male se gessisse Episcopos concedendo hujusmodi dispensationem inconsulta Sancta Sede.*

INSTITUTIO C.

Num. 9. Sub nostris civilibus legibus ipsi communitati incumbit onus, *de fournir aux grosses réparations des édifices affectés au culte*, Dec. 1809, art. 92. Verumtamen plures autumant illud verum esse in solo casu, quo ipsamet Ecclesiæ Fabrica insufficiens esset ad illam reparandam. Cfr. Delcourt, *Traité de l' administr. des fabriques*, n 177 bis. An vero ex tali legum dispositione, Parochus non teneatur ad expendendos superfluos fructus Beneficii, si quos habeat, nec dico, nec censeo, quia non abrogata est lex ecclesiastica, nec imminutum est onus quod ex quasi natura rerum Beneficiario incumbit. Nota tamen in præsentiarum vix esse locum huic movendæ quæstioni.

INSTITUTIO CIII.

Num. 9. Cfr. Bullar. tom. XII, pag. 252, et *De synodo*, tom. II, pag. 437.

INSTITUTIO CV.

Num 1. Norunt omnes sub Codice moderno nullum fore ac irritum testamentum a sacerdote aut parocho pro alio conscriptum. Soli notarii jurati hanc provinciam suscipere queunt.

Num. 24. Nonnulli ex abusibus hic relatis apud nos vigent, quocirca ad tramites Juris et Decretorum omnia reducere perutile esset. Cfr. *S. R. C. Decreta*, pag. 103.

Num. 43. Hoc jus est, ac minime cogi possunt hæredes duplicis funeris onera subire. In unica Ecclesia exequiæ celebrantur, nempe in ecclesia tumulanti.

Num. 55. Cfr. *Decreta*, ibid.

Num. 71. Cfr. *Bullar.* tom. VII, pag. 207.

INSTITUTIO CVI.

Num. 3. Sub nomine Festorum intelliguntur etiam illa quæ erant de præcepto ante reductionem ab Apostolica Sede factam. Cfr. *Decreta*, pag. 204.

Num. 5. Observa Episcopos Belgii, vi facultatum extraordinariarum, quas *quinquennales* vocant, præditos esse potestate conferendi Ordines *extra tempora*. De Regularibus ita privilegiatis, consul· *Bullar.* tom. IV, pag. 384.

FINIS.

Imprimatur.

Tornaci, die 1ª julii 1855.

A.-P.-V. DESCAMPS, vic.-gen.

219.82 Benedict XIV, Pope
AUTHOR
Z 249-2 Institutiones Ecclesi-
TITLE
Vol. 4 asticae

219.82
Z 249-2
vol. 4

Property of
CBF
Please return to
Graduate Theological
Union Library